I Sabinerbjergene.

Breve fra Gennazzano

af

Vilhelm Bergsøe.

Anden Del.

Kjøbenhavn.

Forlagt af den Gyldendalske Boghandel (F. Hegel).

Thieles Bogtrykkeri.

1871.

Gennazzano, den 15de Juli 1863.

Kjære Søren!

Vort eensformige, idylliske Bjergliv er atter blevet afbrudt af en lille Begivenhed, som det maaskee kan interessere Dig at høre, navnlig da den drog temmelig alvorlige Følger efter sig; men som korrekt Historieskriver vil jeg begynde med Begyndelsen.

Igaar, som var en Søndag og den fjortende Juli foruden at være S. Bonaventuras Dag, ringede alle Kirkeklokker i Gennazzano og Solen straalede fra den mørkeblaae Himmel med en Glands og en Varme, hvorom I hjemme i vort kjære Danmark ikke gjøre Jer noget Begreb, selv ikke i Skjærsommer. Hovedgaden var, jeg tør næsten kalde det feiet, der var Blomsterkrandse om alle Madonnabilleder, Grønt foran Dørene, Liv i Osteriet, og Masser af unge, smukke Ansigter paa Torvet og foran Kirken S. Maria del buon' consiglio. Der-

inde straalede Lysene, Viraksdampen duftede, Orgelet klang, og Menigheden sang den gamle Takkebøn fra Saracenernes Tid, rig paa Tro, stærk i Ord og forunderlig gribende ved sin simple, fordringsløse Melodi. Nedenfor Alteret knælede otte unge Piger med hvide Slør, sommerlig Dragt og Blomsterkrandse om de barnligrene Pander. Foran Alteret messede Pater Eusebio med sit skulende Blik, bugtende sin lange, magre Skikkelse, snart til Høire, snart til Venstre, snart neiende sig foran Madonna-billedet, snart vridende sig foran Crucifixet, men alt paa en saa ækel devot og skinhellig Maade, som var hans Messeskjorte en spraglet Snogeham, hvori han vilde snige sig ind til Vor Herre. Ofte lurede hans Blik med et ligefrem cynisk Velbehag paa de unge blomstrende Piger, der som en rødmende Rosenkrands laae henstrakt for hans Fødder, men hyppigst og mest begjærlig skelede han ned til Adele, som var den Midterste i Rækken.

Kirken var propfuld af Mennesker. Men her var ingen høirøstet Snakken, ingen Trampen rundt i Gangene, ingen Kritik over Toiletter — Alle, maaskee med Undtagelse af Pater Eusebio, vare med i den hellige Handling, thi det var Adele og syv af Byens unge Piger, som her blev konfirmerede.

Som Du maaskee veed, bestaaer Konfirmationen, Katholikernes andet Sakrament, i en Bekræftelse af Troen, forbundet med Salvelsen, som synligt Tegn paa at de ere Christne og Christi Stridsmænd. Dette foregaaer i Kirken, og om Eftermiddagen gjøres der en Visit hos Pateren, som endnu engang indskjærper de Unge Dagens alvorlige Betydning og forærer dem et eller andet helligt Billede, som de ofte bære hele deres Liv.

Adele var aabenbart Hovedpersonen i Kirken. Ikke alene var hun den Ældste, den mest Udviklede, den Skjønneste, men hun var jo tillige Madonnabarnet med det gode Udstyr, hvad enten dette nu skulde tilfalde en lykkelig Brudgom eller hendes fordrukne Fader. Denne Hædersmand stod nær ved Alteret, sort klædt og fidtet som sædvanlig baade paa Hat, Beenklæder og Kjole, thi en saadan var kommen frem fra et eller andet forborgent Gjemme i Dybet. Han fulgte Pater Eusebii Ord med den største Andagt, bukkede naar han bukkede, neiede naar han neiede, tog sig en Priis naar han vendte Ryggen til, og saae med salvelsesfulde Blikke op i Kirkeloftet, naar Pateren vendte sig imod Menigheden. Signor Carnevale besøgte Kirken som en Slags overordnet Referent og vakte stor Forstyrrelse mellem de

kvindelige Tilskuere ved skjemtefuld at knibe Marietta i Armen. Ogsaa Kontoristaen var tilstede og fulgte Adeles Blikke med stor Andagt, men hvem der især tildrog sig min Opmærksomhed var Fra Severino. Lænet til en Pille stod han henne i en Afkrog af Kirken med sin brede Pilgrimshat og Staven i Haanden. Hvergang Adele under den hellige Handling skiftede Plads, og dette var ikke saa sjeldent, saae jeg ham flytte sig hen til en anden Pille, nærmere, bestandig nærmere, indtil han kun stod nogle Skridt fra hende. Hvor var han ædel! Hans mørke Øie hvilede med et særegent veemodigt og dog næsten ømt Blik paa hendes jomfruelige Skikkelse; men traf saa hans skarpe Øiekast Pater Eusebio, naar denne over Messebogen skulede ned paa Adele, blev han pludselig guulbleg, hans Øine skjød Lyn, og han greb fastere om Pilgrimsstaven. Endelig var den hellige Handling forbi, Konfirmanterne belavede sig paa at forlade Kirken med Adele i Spidsen, og nu først saae jeg, at hun ligesom de andre unge Piger bar Vinger af hvidt taageagtigt Flor, som klædte hende fortryllende. Pludselig blev der et Ophold i den lille Procession, som nu havde naaet Midten af Kirkens Skib. Jeg troede først, at det var min brave Ven Postkassen, som begyndte at gjøre Skandale; thi han

stod tæt ved de unge Piger og frembragte med sin brede Mund en Lyd, som kastede man Bajocher i alle Kirkens Bøsser. En Bifaldsmumlen løb rundt omkring, hvilken jeg ogsaa først tilskrev hans Præstationer, men Postkassen traadte et Skridt tilbage og nu indsaae jeg min Vildfarelse. Det var Fra Severino, som lyste Velsignelsen over de Unge, og sjeldent har jeg seet et skjønnere Syn. Solen faldt gjennem de brogede Kirkevinduer lige paa hans høie, mandige Skikkelse og spillede i brudte Farvetoner henover Folderne paa de unge Pigers bølgende Slør. Med Pilgrimshatten paa Ryggen og den opløftede Stav i Haanden mindede han mig om Jakobus blandt Thorwaldsens Apostle. Han velsignede dem Een for Een, og ikke en gros som Pater Eusebio; men da han kom til Adele, traadte han et Skridt tilbage, løftede Haanden og fremdrog af sin Kutte en Krands af blodrøde Koraller med vedhængende Kors, som han kastede over den unge Piges Hoved. Adele blev purpurrød som Korallerne selv, og det var som et Gjenskin faldt over hans Ansigt; men i næste Øieblik var han atter bleg som ellers, og det lille Tog forlod Kirken, fulgt af glade Venner og Slægtninge for at feire den øvrige Deel af Festen i Hjemmet.

Til denne havde baade Otto og jeg modtaget en speciel Indbydelse af Kancellieren, jeg veed ikke af hvad Grund, hvis det ikke skulde være den, at han tænkte paa at laane Noget af os. Festen holdtes i Kjøkkenet, og begunstigedes, som Referenterne sige, af det skjønneste Veir. Udenfor tindrede og glimrede Solen, glade Grupper med Blomster i Haaret og paa Hatten bølgede gjennem Gaderne, men inde i vort Kjøkken, der er saa hyggeligt om Aftenen, naar Ilden gnittrer og blusser, kom der hverken Lys eller Solskin, men kun Fluer og en ulidelig Varme. Ingen venlig Haand havde pyntet op for den stakkels Pige, ingen Moder eller kjærlig Søster modtog hende, da hun vendte tilbage fra den hellige Handling; kun Otto og jeg havde, ihukommende de kjøbenhavnske Konfirmationsforpligtelser, ladet Padronen kjøbe nogle brogede Silketørklæder, en Rosenkrands og Tøi til en Kjole, som vi med de hjerteligste Ønsker overrakte hende. Lidt efter kom Kontoristaen med en uhyre Blomsterbuket, men fik en Modtagelse af Kancellieren som en Hund i et Spil Kegler, og ikke stort bedre gik det Trifoglios Søn fra Torvet, i hvem den mistænksomme Fader ogsaa seer en Frier. Tilsidst kom Signor Carnevale og satte sig med den graae Hat paa Snur for Enden

af Bordet, efter først at have skilt sig ved sin Frakke og opfordret os til at gjøre det Samme. Vi saae Intet til Husets øvrige Befolkning; de vare i fiint Selskab ovre paa Torvet, thi Anna Maria er en gammel Politiker, og anseer ikke Kancellierens Papirer for rigtig solide, siden den Aften, han holdt sin berømte Philippica imod Gubernatoren. Maaltidet var efter italienske Begreber festligt, og da jeg af Erfaring veed, hvilken Vægt en Referent bør lægge paa Spisesedlen, skal jeg ikke undlade at meddele, at syltede Oliven og saltet Thunfisk udgjorde Entreen, Maccaroni og et Par stegte Høns den egenlige Substans, hvortil der knyttede sig en fritto misto, som jeg havde mere end mistænkt for at indeholde Hanekamme, Andefødder og Frølaar, altsammen Brudstykker af Organismer, der kunne være meget nyttige og hensigtssvarende, naar de sidde hver paa sin Plads i de forskjellige Afdelinger af Dyreriget, men som ere stygge at træffe paa eet Fad og i en Mummedragt, som gjør det umuligt at tage sig iagt for dem. Kancellieren drak, græd, spiste og var rørt, snart over sin tabte Kone, snart over sin velkonfirmerede Datter, og laante saa ti Scudi af Otto, til Trods for at jeg sparkede ham op ad Benene, og derpaa snød min Næse paa en meget betegnende

Maade. Signor Carnevale holdt en Tale, som vilde have gjort Opsigt selv paa Ciceros Tid, og endte med at præsentere Adele et Par vægtige Guldørenringe, en Gavmildhed, jeg godt kunde lide hos den gamle Fyr, da jeg veed, at den er uden Bihensigt. Kancellierens Øine tindrede katteagtigt, da han saae Etuiet med Smykkerne, og han strakte allerede Haanden ud efter det; men Apothekeren er ikke fra igaar. Med et luunt Smiil stak han det i Lommen igjen med den Bemærkning, at hun skulde faae det paa sin Bryllupsdag, idet han som afsluttende Resumee af sin Tale fremhævede, at han haabede, at Adele vilde gifte sig med en flink Fyr, der kunde gjøre hende til Moder for flinke Børn, og forskaane hende for alle saadanne Spidsbuber og Erkekjeltringer, som Præste, Munke og Nonner ere og ville vedblive at være til evige Tider. For Kancellieren var dette en drøi Mundfuld, som kun Haabet om Ørelokkerne fik ham til at synke, og da Signor Carnevale lidt efter trak sin Frakke paa, for som Apotheker at vandre ud paa de nødvendige Gratulationsvisiter, udtalte Kancellieren med sorrigfulde Miner sin begrundede Frygt for, at Signor Carnevale vilde komme til at stødes i den største Morter, som fandtes i Helvede.

Saavidt vare vi komne, da vi i Eremiten fik

en ny og uventet Gjæst, som umiddelbart efterfulgtes af sin Ven og Skygge, den vandrende Postkasse. Jeg saae et Udtryk af Bekymring drage hen over Kancellierens verdsligglade Aasyn, da disse to Gjæster indfandt sig, og snart fik jeg at vide, hvorfor. Med en Hurtighed, om hvilken man ikke gjør sig noget Begreb, klappede Postkassens Mund op og i, og borte var Resten af Maccaronien. Atter klappede det som fire Mølleveinger i Stormveir, og de mest forskjelligartede Dele af den fede fritto misto maledes saa smaa, som laae de paa en Møllekværn. Saa kom et Suk, et Smadsk, en Pause, og den langbenede Hane, som urørt laa paa Fadet, og som Kancellieren upaatvivlelig havde udseet til sin Frokost, fik nogle mærkværdige Been at gaae paa tilligemed det Fad Salat, som Adele skyndsomst havde tillavet.

Under alt dette sad Fra Severino, som var han henne i en heel anden Verden. Kun af og til sendte han Adele et forskende Blik, og jeg lagde Mærke til, at han spildte paa Dugen, da hun rakte ham et Glas Viin, den eneste Forfriskning, han modtog. Lidt efter hævedes Taflet af den gode Grund, at Alt var gaaet i Postkassen, og Kancellieren fremdrog med et Suk to fede Kalkuner, som han hidtil havde holdt skjult under Bænken. Disse blev tillige-

med en Kurv med friske Mandler overantvordede til den Ældste af de to smaa Abater, som under hele Maaltidet havde næret sig af Salat og Brød og de Been, som Faderen havde pillet. Den brede trekantede Hat blev trykket fast paa hans Hoved, den lille Kappe hægtet om hans Skuldre, og foruden Gjæssene og Mandlerne fik han et Dunk i Ryggen og den faderlige Formaning at følge sin Søster lige til Pateren uden at slaaes paa Veien, og derpaa atter følge hende tilbage, naar hun havde aflagt sin Visit. Vi Andre rykkede nærmere sammen ved Bordet, Otto og jeg lod hente Noget hos Prokuratoren, og efterat Postkassen og Kancellieren i længere Tid havde drukket til Pægls uden at sige Andet end det Smæk, der stadig ledsagede Tømningen af deres Glas, tog Byens humane Arrestforvarer, øiensynlig paavirket af Prokuratorens Nektar, saaledes til Orde:

„Jeg veed ikke, om Nogen af Eder, mine elskede Venner, troer paa Trolddom; men det gjør jeg, og jeg skal sige Eder, hvorfor.“

Her gjorde Postkassen et vældigt Smadsk, hvortil han føiede den passende Bemærkning, at han fra Montreal havde faaet Frimærker kontramarkerede med en Hestesko, men at man i Amerika ikke troede paa Trolddom, undtagen i Canada, som var katholsk.

Kancellieren overhørte ganske disse kulturhistoriske Bemærkninger, da han var beskjæftiget med at fiske Fluer op af sin Viin, og efter i nogen Tid at have stirret dybsindig ned i sit Glas, udbrød han med lidt uklar Stemme: „Trolddom! Jeg sagde udtrykkelig Trolddom, mine elskede Venner, og jeg skal nok sige Eder, hvorfor. Dengang, da jeg var i Norma, var jeg ogsaa Fængselsdirekteur, og det var en meget magelig Stilling; thi deels var der ikke mange Fanger, for Norma er en meget skikkelig By, og deels . . . . ."

„Løb de deres Vei, fordi de vare nogle drevne Erkegavtyve," supplerede Signor Carnevale, som i dette Øieblik vendte tilbage fra Byen med den Bemærkning, at det var altfor lummervarmt til at gjøre Visiter.

Kancellieren stirrede sløvt paa Apothekeren, som var han falden ned fra Skyerne; men denne satte med et Kast Hatten paa Snur, nikkede gemytlig til Kancellieren og sagde med et ironisk Blik: „Drik kun, min elskede gamle Ven, og lad Vinen smage Dig. Det er ikke hver Dag, at man tjener to Hundrede Scudi paa en Datter."

Fra Severino reiste sig, som var han pludselig bleven stukken af en Skorpion; derpaa slog han Kap-

pen tættere om sig, trykkede Hatten lidt dybere ned i Panden, og heldte Resten af Foglietten i Kancellierens Glas, hvorpaa han lænede sig tilbage i den mørke Krog, han havde valgt.

„Ja drikke," udbrød Kancellieren, „det er dog Menneskets egenlige Bestemmelse! To Hundrede Scudi paa en Datter, og tyve fra Pater Eusebio, naar han bliver fornøiet, det er to Hundrede og tyve. Hun bliver ogsaa nok fornøiet — med Klostret mener jeg. To Hundrede og tyve Scudi paa en Datter! Hi, hi, hi, det er en god Handel! Hvem der blot havde flere af samme Slags, de skulde komme til Pater Eusebio hver eneste een. — Bad Du om Viin, min elskede Ven? Saa inderlig gjerne, men Flasken er tom. Ah, Vittoria! Spring ned af Huggeblokken, og løb over til Prokuratoren, og spørg, om han vil laane mig endnu to Flasker af den, der ligger længst inde. Han kan skrive dem af, naar han gjør Snyderiet op. Hvad han hidtil har sendt var af den yderste."

Vittoria løb afsted paa sine bare Been saa hurtigt, at hendes lasede Kjole hægtede sig op i Ryggen, og kom snart efter tilbage med en mørkerød, næsten sort Viin, hvis Lige jeg ikke mindes at have

drukket; thi den lugtede som Ferskenblomster og satte Olieperler, som var den presset af Oliven.

Kancellieren skjænkede rundt med en Andagt, som viste, at han var Kjender, og sagde derpaa mere til sig selv end til os Andre: „To Hundrede og tyve Scudi! Og fast Tag i Pater Eusebio. Ho, ho! Nu skal I faae Historien om Hunden, mine Venner!"

Jeg troer ikke, at Nogen lagde Mærke til dette Udbrud, undtagen Fra Severino, under hvis brede Hatteskygge et Par mørke Øine ubevægelig hvilede paa Kancellieren. Denne tog atter et Drag og sagde: „Trolddom! Det var det, jeg vilde fortælle, da min elskede Ven Carnevale afbrød mig — for vi er jo Venner?"

„I Liv og Død!" forsikkrede Apothekeren, og hviskede med et ironisk Blik over til os: „Nu skal De høre en Historie! Han fortæller den kun, naar han er drukken, men jeg har i Aar hørt den over tredive Gange."

„Hvem siger, at jeg har banket min Kone?" spurgte Kancellieren pludselig og stirrede henimod Skorstenen, som kom en hemmelig Røst derfra. „Hun døde af Barselfeber efter at have født Adele. Drengene der — naa, det kommer Ingen ved; det er mine, veed jeg, men Hun døde ogsaa. Drik,

mine elskede Venner, drik! Siden tage vi paa Borg hos Prokuratoren!" Og Kancellieren tømte sit Glas med en saadan Heftighed, at jeg fandt mig beføiet til at minde ham om Hunden, hvortil han svarede: „Rigtig, fuldkommen rigtig min ædle, elskede unge Ven fra de nordlige Lande; tillad, at jeg skjænker rundt, saa skal I høre."

Og Kancellieren skjænkede rundt uden synderlig Hensyn til, om det kom i eller udenfor Glassene, og vedblev derpaa:

„Seer I, jeg var Fængselsdirekteur i Norma. Fængslet laa lige ved Kirkegaarden, og Kirkegaarden lige ved Kirken, og Kirken lige ved det Huus, hvor jeg boede, hvilket var saa naturligt. Saa var det en Nytaarsaften, at jeg sad ganske alene hjemme med min elskede unge Kone, som jeg kun havde været gift med et Aar, og som var saa smuk og saa dydig, og som holdt saa meget af mig, at selv Englene i Himlen maatte glæde sig derover. Jeg sad ved Kaminen og en Kande Viin, og hun sad ved sin Kniplerramme, thi hun tjente gode Penge ved at gjøre Kniplinger til Altarklæder, og jeg passede godt paa, at hun bestilte Noget. Saa rumlede det pludselig dybt nede i Gaden, som om en Vogn kom kjørende, og dette var meget mærkværdigt,

thi selv de ældste Folk i Norma kunde ikke erindre, at de havde seet en Vogn, og de, der havde seet en Vogn andre Steder, kunde ikke forstaae, hvortil man skulde bruge den i Normas Gader, efterdi disse ere saa steile og trange, at den vilde blive klemt inde paa Halvveien ligesom en Muus i en Fælde.

„Gaa ud, Maria," siger jeg, „og see, hvad det er!"

Min Kone reiste sig og gik, og skjøndt det var en bitterlig kold Decemberaften med Snee rundt om i Bjergene, blev hun borte med det Samme. Jeg sad og drak min Viin og ærgrede mig; men da hun ikke kom tilbage, stod jeg selv op og gik ud paa Loggiaen for at see, hvad det var. Dybt nede i Gaden saae jeg Lygter og Fakler, og da jeg hørte en heel Deel Larm af forskjellige Stemmer, meente jeg, at det var bedst, at jeg som Øvrighedsperson gik derned. Altsaa slog jeg Kappen om mig, tændte en Lygte og gik. Og vel var det, at jeg kom; thi nu skal I bare høre. Nede ved Svinget laa der en Vogn, som var væltet, og lidt fra Vognen stod fire Gendarmer, som holdt en ung Mand imellem sig.

„Hvad skal Du her?" siger jeg til min Kone. „Hvem bad Dig om at rende herned?"

„Han er saa syg og udmattet," svarede hun,

„og seer ud, som han kunde døe. Hvis jeg hentede lidt Viin?" —

„Ja vist," sagde jeg, „nu skal vi vel fodre Fangerne med Maccaroni? See Du bare, Du kan komme hjem, Maria, og bland Dig ikke i Statsanliggender."

„Vær god imod ham, Cesare!" sagde hun med saadant et Blik, som jeg aldrig havde faaet; men fra det Øieblik af hadede jeg denne Fange og svoer paa . . . . ."

Kancellieren saae stivt hen foran sig, og udbrød pludselig: „Sludder og Vrøvl! Det var jo slet ikke den Historie, jeg vilde fortælle. Sagde jeg Noget om Kjærlighed, mine elskede Venner? Det var ikke min Kone, jeg meente, det var Karethen! Den var jo væltet og havde knækket baade Stang og Hjul, og jeg ønskede, at hans Hals havde været derimellem. Han var en høi, ung Mand med sygelig Ansigtsfarve og et Par af disse Øine, som gjør Fruentimmerne aldeles forrykte i Hovedet — jo, jeg husker ham!"

„Hvem er den Fange?" siger jeg til Gendarmerne. „Skal han i Kastellet eller i Byens sædvanlige Arresthuus?"

„Det veed vi ikke," sige de, „men der kommer Ordren."

I det Samme kom en høi Officeer tilligemed

Syndicus, og den Sidste traf mig lidt tilside ind i en Porthvælving.

„De er en fornuftig Mand, Cesare Felice. De veed, hvorledes en Statsfange skal have det, ikke sandt?"

„Jo, Eccellenza," svarede jeg og tog til Hatten, „bedste Fangekost og to Fogliettter Viin daglig."

„Det er ikke godt for en syg Mand," siger Syndicus. „Bedste Fangekost bliver ham for svær, og Vinen kan De drikke selv. Hvad mener De om sædvanlig Fangekost."

„Som De befaler, Eccellenza," siger jeg.

„Jeg befaler Ingenting," siger Syndicus, „jeg hører mig blot for. Hvilket af Fængslerne er bedst?"

„Det er Kastellet, Eccellenza," siger jeg. „Arresthuset er fuldt af Utøi og Rotter, og man seer kun to Timer om Dagen."

„Hum, han har svage Øine," siger Syndicus. „Altfor meget Lys vilde være skadeligt."

„Som De befaler!" siger jeg.

„Hør, Cesare," siger Syndicus, „dette her er ikke nogen Spøg; forstaaer De mig? Denne Fange er ikke nogen sædvanlig Fange; han er tre Gange undvegen i Rom."

„Det seer han ellers ikke ud til," siger jeg.

„Tro ham ikke," siger Syndicus. „Han er en

farlig Forbryder, som har sat sig op mod den hellige Stol, ja, mod den hellige Jomfru selv. Han troer hverken paa Gud eller Helgene, og kan knibe sig gjennem et Par Jernstænger, der ikke staae længere fra hinanden end begge hans Øine. Kniber han ud, Cesare, har De fortabt Deres Post, husk vel paa det. Det er derfor bedst, at De tager ham hjem i Nærheden af Dem selv og lægger forsvarlige Haandjern paa ham. De maa hverken lade ham faae Kniv eller Gaffel, og tag Halstørklædet af ham, naar De har faaet ham sat fast. Kjælderen er vel det sikkreste?"

„Der er to Tommer Vand over Steengulvet, Eccellenza," siger jeg. „Det kunde maaskee blive skadeligt for hans Sundhed."

„Naa, Cesare," siger Syndicus, „man skal være menneskekjærlig; Fangen er desuden af god Familie. Lad ham da beholde Halstørklædet, og sæt ham i første Stokværk ud til Kirkegaarden; men slaa Pigge nedenfor Muren, og see Gitteret godt efter. Skulde han tilfældigviis blive daarligere, og det kunde jo let hænde, lader De . . . . ."

„Ja, jeg veed, hvor Doctoren boer," siger jeg.

Ganske som De vil," siger Syndicus, „skjøndt man seer tidt, at Fangerne gjøre sig syge for at

faae det bedre. Skulde han blive daarligere, gjør De maaskee bedst i at knappe lidt af paa Rationerne; Diæt er en ypperlig Ting."

„Men, hvis han saa døer?" siger jeg.

„Ja, det var jo kjedeligt," siger Syndicus, „skjøndt jeg troer ikke, at Kardinalvikaren vilde tage sig det synderlig nær. Skulde han lægge sig til at døe, er det af bare Trods, min kjære Cesare, og De kan melde mig det, naar det kommer saavidt. Han skal da begraves i al Stilhed og uden Melding til Klostret. Der maa ikke ringes med Fængselsklokken, og Liget skal lægges i Kalk. Døer han, min gode Cesare, saa løber han ikke fra Dem, og løber han ikke fra Dem, mister De ikke Deres Embede. Træk nu af med ham! Det er en forbistret Nordenvind, der blæser fra Bjergene —"

„Som De behager," sagde jeg, og saa gik jeg hen for at tage Fangen rigtig i Øiesyn. Naar man har været Fængselsdirekteur i nogle Aar, og dengang havde jeg allerede været fire Aar i Norma, seer man strax paa en Fange, af hvad Kaliber han er, og denne syntes mig ikke at skulde gjøre meget Spræl. Han saae saa forfrossen, forkuet og forladt ud, han havde saadanne fine Hænder og var saa skjær i Huden, at jeg ordentlig fik Medlidenhed med

ham og tænkte paa, om jeg ikke skulde give ham et Tæppe mere og gjøre lidt Ild paa i Kaminen; men Tæpperne vare lovlig fugtige, og Kaminen i Fængslet havde den fordømte Vane at ryge værre end en Kulmile, saasnart det blot blæste en lille Smule, og saa lod jeg det være, blot af Hensyn til hans Bekvemmelighed.

„Skal jeg sidde her?" sagde han, da han kom ind i Arresten og havde faaet sig seet lidt om.

„Ja, Høistærede," svarede jeg, „medmindre De skulde foretrække at staae op eller lægge Dem lidt paa Brixen, thi det staaer Dem frit for. Blokken bruger vi ikke til Statsfanger.

„Her er ikke mange Bekvemmeligheder," sagde han med saadant et underligt, spodsk Smiil, ligesom han vilde gjøre Nar.

„Nei, Høistærede," sagde jeg, „Bekvemmeligheder volde kun Uleilighed, og det ville vi ikke volde Dem. Men skulde De have lidt Penge og have Lyst til Et eller Andet, saa haaber jeg nok, at jeg kan skaffe Dem det, skjøndt jeg kunde komme i en svær Uleilighed derfor; men jeg har altid Medlidenhed med mine Fanger, Høistærede."

„Hør!" sagde han dæmpet og trak mig hen i en Krog. „De seer mig ud til at være en skikkelig

Mand med Følelse for al den uhyre Uret, der er i Verden. Kan De skaffe mig Pen, Papir, Blæk og et Brev sikkert besørget til Rom, saa giver jeg Dem fem Tusinde Scudi, naar jeg kommer i Frihed."

„Særdeles forbunden, Høistærede," sagde jeg, „men Gaasefjedre hører til de mest forbudne Varer hernede, og skjønner jeg ret, saa er De nok kommen her, fordi De allerede har brugt dem formeget."

„Jeg giver Dem ti Tusinde," sagde han. „Paa Æresord, ti Tusinde!"

„De er meget ung, Høistærede," sagde jeg, „eller ogsaa veed De maaskee ikke, at i Fængslet gjør man høie Bud, og udenfor slet ingen. Troer De, at jeg vil skaffe Dem Pen og Blæk til at skrive min Afsked?"

„De kan flygte med mig," sagde han, „jeg vil forsørge Dem for Livstid."

„Tak," sagde jeg, „men jeg har en Kone, og en Kone kan faae Børn, Ingen veed hvormange, og dem kan De ikke forsørge for Livstid. Derfor er det vel bedst, at hver af os bliver i de Omstændigheder, vor Herre har givet os."

„De vil ikke?" sagde han og gjorde en Bevægelse henimod Brystlommen; men Haandlænken var for stram.

„Oho, go'e Karl," sagde jeg, „saa Du er af de Fyre?"

Og derpaa vippede jeg ham overende paa Brixen og tog en Ragekniv fra ham, som laa skjult i Foret paa hans Frakke.

„Her trænger De ikke til at barbere Dem," sagde jeg, „thi De vil ikke blive generet af Visiter. Skulde De finde, at Suppen er noget tynd, eller at Brødet er lidt muggent, hvad det let bliver i denne fugtige Luft, saa kan De jo bruge Deres Penge dertil; thi det kan jeg altid skaffe bedre uden at komme i Suppen selv. Farvel, Høistærede, og gjør Dem ingen Uleilighed, hvis der skulde komme Nogen til Dem inat; det er kun Rotter, og de bide ikke, naar man blot ligger rolig."

Jeg havde allerede Nøgleknippet fremme og vilde til at gaae; men Fangen gjorde et vildt Spring lige hen imod mig, saae mig stivt ind i Øinene og sagde: „De faaer Deres Afsked, hvis jeg flygter? Ikke sandt?"

„Ganske vist," svarede jeg. „Derfor er der solide Bolte udenfor Døren og forsvarlige Jernstænger i Vinduet."

„Men jeg flygter! Hører De, jeg flygter!" gjentog han med sikker Stemme og rettede sig iveiret,

saa at han syntes at blive dobbelt saa høi. „Tag Dem iagt for mig; der er Noget som hedder Trolddom, kan De binde det? Jeg siger Dem det forud — jeg flygter.“

„Ja, De maa endelig ikke genere Dem,“ sagde jeg, saa rolig jeg kunde; men jeg var det slet ikke, thi der var noget Forunderligt i hans Blik, som næsten gjorde mig bange.

„Betænk Dem endnu engang, Mand!“ sagde han, og lagde Haanden paa min Skulder.

Jeg slog den tilside, for jeg taaler ikke Intimiteter af mine Fanger; men i samme Øieblik strakte han begge Hænder ud imod mig, stirrede paa mig med vilde, vidt opspilede Øine, gjorde et Tegn og mumlede Ord, som jeg ikke forstod. Derpaa sprang han pludselig ind paa mig, satte sine tre iiskolde Fingerspidser lige paa min Pande, og sagde med en Stemme saa huul, at den gik mig tværs igjennem Hjertet: „Saa, Mand, Du er mærket!“

Jeg tumlede tilbage og sprang udenfor Døren; men da jeg stængede Boltene for og dreiede den svære Korslaas tre Gange om, hørte jeg ham slaae en Latter op saa vild og saa afskyelig, at jeg tænkte paa, om jeg ikke skulde aabne igjen og sætte ham i Blokken. Men jeg lod det være, thi jeg havde faaet

ligesom en Skræk i mig, og derfor gik jeg ind i Osteriet ved Siden af Fængslet for at faae lidt Sambucco til at stille Rystelsen.

Da jeg i den kolde, klare Nytaarsnat vandrede tilbage til mit Hjem, kunde jeg ikke lade være at see gjennem Gitteret ind paa Kirkegaarden, hvor de hvide Gravkors grinede i Maanelyset, og hvor jeg saae en frisk Grav opkastet ikke ret langt fra mig. Jeg blev staaende og stirrede paa Graven, i hvis Nærhed Graveren Nerone havde glemt sin Kappe, og saa ærgrede jeg mig over denne Uorden, for jeg er en ordenlig Mand."

Her brast Signor Carnevale i en umaadelig Latter og slog i sin Overgivenhed Postkassen saaledes paa Skulderen, at denne gav en Lyd fra sig, som blev den brudt op.

„Ja, en ordenlig Mand og en ædruelig Mand," gjentog Kancellieren langsomt og uden at ændse Apothekerens Afbrydelse. „Derfor ærgrede jeg mig og tænkte paa, om jeg ikke skulde gaae ind og tage Nerones Kappe, inden nogen Anden kom og nappede den. Jeg har aldrig havt nogen Lyst til at gaae paa Kirkegaarde ved Midnatstide, og mindst en Nytaarsnat, hvor Alt det er løst, som ellers er bundet Aaret igjennem; men det faldt mig ind, at

Nerone maaskee kunde have glemt sine Penge i den Kappe, og man skal aldrig give noget Menneske Anledning til unødvendig Fristelse. Saa lukkede jeg da Laagen op med min Hovednøgle, og gik ganske langsomt op ad Gangen med de store Cypresser, der tegnede sig med lange spidse Skygger henover Gravene. Nu først saae jeg, at Maanelyset havde narret mig; thi Graven var meget længere inde, end jeg havde ventet, og der gik ingen Sti op til den. Lige i det Samme faldt det mig ind, at det var løierligt, at der var en Grav, da jeg ikke vidste, at Nogen var død i Byen, og jeg selv maatte have hørt det før nogen Anden. Tillige sukkede det saa selsomt i de mørke Cypresser, og Vinden hvirvlede det tørre Myrtheløv saa klagende hen foran sig, at jeg blev endnu mere ilde ved det end før og tænkte paa at vende om. Men Kappen laa kun ti Skridt fra mig, og jeg syntes, at jeg var en Dosmer, hvis jeg ikke tog den. Saa gik jeg da lige hen til Graven; men her saae jeg, at den var kastet mellem to høie Myrthehækker, saaledes at jeg enten maatte gjøre en lang Omvei eller springe over Graven, hvis jeg vilde paa den Side, hvor Kappen laa. Nu vidste jeg godt, at den, der springer over en aaben Grav, faaer ikke noget langt Liv; men jeg har aldrig

troet paa Folkesnak, for jeg var allerede dengang en oplyst Mand, og skulde jeg gaae en længere Omvei, var jeg bange for, at jeg skulde komme til at tænke formeget paa alle Slags Ting og tabe Modet derved.

„Den forbandede Kappe!" sagde jeg ved mig selv, „den maa Du have" — og saa sprang jeg. Men ligesom jeg bukkede mig ned for at tage Kappen op, kom jeg til at glide med det ene Been og faldt saa lang, jeg var, med Hovedet udover Graven. Derved kom jeg til at see ned i den, og hvad jeg nu saae, vil I maaskee troe er Løgn, mine elskede Venner, men sandt er det alligevel, for jeg var ikke mere fuld den Aften, end jeg er i dette hellige Øieblik. „Jesus Maria!" raabte jeg og forsøgte at slaae Kors for mig, hvilket var noget vanskeligt, desformedelst at jeg laa paa Maven; thi nede paa Bunden af Graven sad Noget, som hverken var Dyr eller Menneske, og kigede op til mig. Det saae grangivelig ud som en ganske lille Djævel med tynde, krumme og tornede Been, som havde han pillet dem af en Faarekylling. Paa Ryggen havde han et Par lange, hornbrune Vinger, der vare knækkede sammen ligesom en Vifte, og i Haanden holdt han en Violin med kun en eneste Streng.

„Hi, hi, hi!" peb han. „Godaften, Cesare,

glædeligt Nytaar!" Og saa svingede han med de lange, tynde Horn, han havde i Panden, og plirrede saa forskrækkeligt med sine gule Øine op imod mig, at jeg blev liggende, hvor jeg laa, og blot sagde: „Madonna forbarme sig!"

„Hi, hi, hi!" peb han igjen. „Hun kjender Dig ikke, lille Cesare, hun kjender Dig ikke! Men vi kjende Dig, vi kjende Dig; nu skal Du høre."

„Hvem er Du?" stønnede jeg; thi han grinede saa hæsligt og lagde Violinen op til sit laadne spidse Øre, som vilde han lige til at begynde, og det vilde jeg helst være fri for.

„Jeg er en Kirkegaardsmare," sagde han og gnavede sig med de store, skjæve Fortænder op over den flade Næse, saa at jeg fik ganske ondt ved at see derpaa. „Jeg er en Kirkegaardsmare, lille Cesare, Broder til ham, der rider Folk om Natten. Jeg rider alle de Døde, som have gjort ondt, saa at de ingen Ro faae i Graven, og jeg kunde ogsaa nok have Lyst til at lægge Bidsel paa Dig for en Ordens Skyld."

„Men jeg er jo ikke død!" raabte jeg fortvivlet og slog ned i Graven efter ham; thi han kravlede allerede op paa sine tynde visne Been ligesom en

Kakkelak og viftede mig om Ørene med de afskyelige, lange Følehorn.

„Ikke død, lille Cesare? Ikke død? Hi, hi, hi! Hvad gjør det til Sagen?“ peb han igjen nede fra Graven. „Du er døddrukken, det er ligesaa godt, og Du er mærket, det er endnu bedre. Nu skal Du høre.“

„O, skaan mig!“ raabte jeg i Dødens Angst. Men han satte igjen Violinen til Øret, slog de store hornbrune Vinger ud og dandsede op og ned, som var han en af de store Boldte fra Sphæristeriet *).

„Spare Dig, lille Cesare?“ peb han og gjorde et hvinende Strøg henover Strengene. Spare Dig? Sparer Du nogensinde Nogen, som beder Dig derom? Sparer Du Andet end dine Penge?“

„Jo, jo, jeg vil spare ham!“ raabte jeg fortvivlet.

„Ja, nu er det for seent,“ peb Skikkelsen igjen. „Han hænger sig inat; han hænger sig inat, lille Cesare! Hi, hi, hi! Nu vil vi spille til Begravelsen.“

Og dermed tog han et Strøg paa Violinen, saa at det klang som hundrede Faarekyllinger rundtom-

---

*) Boldtpladsen i Roma.

kring mig, og lige i det Samme sad han oppe paa Ryggen af mig, og borede begge sine tornbesatte Been dybt under mine Ribbeen, saa at jeg hvinede derved.

„Stille," sagde han, „og hør efter, ellers faaer Du af Sporerne igjen." Og nu tog han et nyt Strøg over Strengen, saa at jeg troede, at mine Trommehinder skulde sprænges.

„Du er mærket!" klang det langt nede fra Graven med dyb, alvorlig Stemme, som var det Jorden selv, der talte.

„Du er mærket! Du er mærket!" peb det rundt omkring mig fra hver Busk og hvert Blad, og da jeg saae mig om, var hele Kirkegaarden saa fuld af Kirkegaardsmarer, som Myrer i en Tue. De skreg, og peb, og hoppede, og dandsede, og foer over Hovedet paa hverandre, og mylrede gjennem Luften, saa at jeg begyndte at snappe efter dem af lutter Fortvivlelse. Da slog Kirkegaardsuhret Eet, og lige i det Samme var det, som gik der en klar og skarp Luftning henover mit Hoved. Alle Smaadjævlene foldede sig sammen, rullede sig henad Jorden, og da en fløi lige i Næsen paa mig, tog jeg ham op og saae, at det kun var et visnet Myrthe-blad, som Vinden kjørte hen ad den frosne Jord,

ligesom alle de andre. Saa tænkte jeg, at det nok var Kulden, som havde skadet mit Nervesystem, for jeg kan ikke godt taale at gaae om Vinteren fra den varme Stue ud i det Frie, naar jeg har drukket lidt; og da jeg havde udfundet dette, vilde jeg reise mig op for at gaae hjem, inden det blev værre. Men ligesom jeg vilde bukke mig ned for at tage Kappen, reiste den sig op, vendte det laadne Foer imod mig og gav sig til at knurre, som var det en Hund. Maanen var lige gaaet bag en Sky, og i samme Øieblik gik Kappen tvers gjennem Laurbærhækken, og da Maanen atter kom frem, saae jeg, at Kappen var borte; men ude i den brede Gang stod der en stor, sort abruzzisk Hund, med strittende Børster og Halen iveiret, som vilde den lige til at fare løs paa mig. Nu havde jeg faaet nok af Kogleriet; thi dette var en virkelig Hund, og der var virkelig ingen Kappe, skjøndt jeg havde seet den med mine egne Øine. Løbe turde jeg ikke af Frygt for, at Hunden skulde fare i mig, og derfor gik jeg ganske langsomt ud mellem Gravene, til jeg havde naaet den anden Hovedgang, og da jeg var kommen saa vidt, gav jeg mig til at løbe af alle Kræfter, indtil jeg kom til Kirkegaardsporten; men Hunden løb med og satte i

eet Spring over det tre Alens Jerngitter, og var forsvunden med det Samme."

„En høist mærkelig Historie!" bemærkede Signor Carnevale og fyldte Kancellierens Glas.

„Mærkelig!" udbrød den høitærede Fangsels-direkteur og slog i Bordet, saa at Glas og Fog-lietter dandsede derved. „Mærkelig! Ja det skulde jeg mene! For Du troer da ikke, min elskede Ven, at jeg er fuld — af Løgn, mener jeg? Troer I, at han troer, at jeg er fuld?" henvendte Kancellieren sig til os og satte en Mine op, der var lige saa fuld, som han selv, af Humanitet og drukken Værdighed.

„Gudbevares," sagde Otto, „der er Ingen af os, som et Øieblik tvivler om Sandheden af, hvad De har seet. Slige Syner ere ikke ganske ual-mindelige, navnlig naar man har faaet en paa Lampen."

Kancellieren syntes ikke at forstaae denne An-tydning, som Otto gjengav ordret paa Italiensk, thi han udbrød: „Lampe! Hvem snakker her om Lam-per? Det er jo høilys Dag; men det var det ikke den Nat, da jeg gik hjem fra Kirkegaarden. Jeg havde kun et lille Stykke til mit Huus; men jeg var saa syg og elendig, at jeg segnede om udenfor min Dør, og der blev jeg liggende til henad

Morgenstunden, for jeg var for svag til at dundre ordenlig paa, og min Kone var forlængst gaaet i Seng, da hun vidste, at jeg havde Nøglen. Endelig kom der en Gedehyrde og hjalp mig op; men neppe var jeg kommen ind og havde faaet tændt Lys, før min Kone vaagnede og udbrød: „Søde Madonna! Hvordan er det, Du seer ud, Cesare? Hvor har Du dog været henne?"

Jeg gad nu ikke fortælle Maria Noget om den Kjende Sambucco, og endnu mindre om det, jeg havde seet paa Kirkegaarden, og sagde derfor kun, at den nye Fange havde voldt mig megen Besvær, fordi vi havde været nødt til at flytte saameget omkring i Fængslet for at skaffe ham det rigtig bekvemt.

Hun lagde Hovedet tilbage paa Armen, vendte sig halvt som i Drømme ind imod Væggen og sagde med lukkede Øine: „Vær god imod ham, Cesare, han er saa ung!" — og som hun sagde dette, saae jeg et Træk omkring hendes Mund, som viste mig, at hun tænkte mere paa den unge Springfyr i Fængslet end paa mig, som var hendes Mand, og fuld af Uvillie tog jeg hende i Armen.

„Jesus, Cesare, hvorfor kniber Du mig saa haardt?" raabte hun og satte sig overende i Sengen; men neppe var hendes Blik faldet paa mig, før hun

raabte: „Hellige Madonna! Hvordan er det, Du seer ud, Cesare? Du er jo mærket!“

Jeg tumlede tilbage ved disse Ord, som havde jeg faaet et Slag i Ansigtet og snappede Speilet ned fra Væggen. Ganske rigtigt, lige midt i Panden sad tre blodrøde Pletter, som vare de farvede af underløbet Blod.

Jeg sagde til Maria, at jeg havde rendt Panden mod en Bjelke, hvori der havde siddet tre Nagler, og dermed lod hun sig berolige; men hvad hjalp det mig.

„Det er Trolddom!“ sagde jeg ved mig selv, medens jeg klædte mig af. „Kan Du binde den, Cesare?“ Og da jeg maatte svare mig selv derpaa, at hverken Slaaer eller Bolte eller Lænker kunde holde paa det Krammeri, saa blev jeg saa arrig paa min Kone, at jeg troer, jeg var gaaet hen og havde skaaret Halsen over paa Fangen endnu den samme Nat, naar jeg blot ikke skulde have gaaet forbi Kirkegaarden. Som det nu stod, var jeg nødt til at gaae i Seng, og det gjorde jeg ogsaa; men neppe havde jeg lagt mit Hoved til Puden, før Sengen begyndte at lette sig, først i den ene Ende og saa i den anden, og derpaa gav den sig til at svinge rundt, først langsomt og saa stærkere, mens det peb

og lo, og sang og summede rundt omkring mig: „Du er mærket, Du er mærket!" — I det Samme syntes jeg, at Kirkegaardsmaren kom listende ind ad Døren ti Gange saa stor som før og med en Basstol i Haanden, som han begyndte at stemme lige ovenpaa mit Bryst.

„O, giv mig et Glas Vand, Maria, jeg er saa gruelig daarlig!" raabte jeg, og dermed gav jeg mig til at fægte efter Maren, som fløi og hoppede oppe under Loftet, mens han brummede paa Bassen: „Ho, ho, ho, Cesare! Du er mærket, Du er mærket!"

Lidt efter havde jeg alle Naboerne inde hos mig, for min Kone var bleven saa forskrækket, at hun ikke turde ligge alene med mig, og selv troede jeg, at jeg skulde blive gal. Men da det led henad Morgenstunden, dulmede det Hele noget af, og jeg fik et Par Timers Blund, inden jeg skulde op for at see til Fangen. Da jeg kom ind i Fængslet, laa han udstrakt paa sin Brix saa bleg, saa kold, saa ubevægelig, at jeg troede, han var død. Jeg holder nu ikke af, at mine Fanger døe lige den første Nat, og da jeg havde rusket noget i ham uden at faae Svar, vilde jeg gaae hen og melde til Syndicus, at nu var han færdig. Men lige i det Samme hørte jeg Trin ude paa Gangen, og ind kommer

ingen Andre end Fængselsdoktoren, som altid skulde have sin Næse med, hvor der ikke var Noget at kige efter.

„Han er kreperet i Nat," sagde jeg tvært, for paa hans Ansigt kunde jeg see, at nu skulde der være Brøvl om den Historie.

Doktoren sagde ikke et Ord, men tog Fangen om Haandledet og gav sig til at see paa sit Uhr.

„Jeg kan ikke gjøre for det," sagde jeg, „jeg har handlet efter Ordre."

„Har Syndicus," spurgte han „givet Ordre til, at denne Fange skulde tilbringe en iiskold Vinternat for aabent Gitter uden Ild i Kaminen, og uden Sengklæder paa sin Brix? Svar mig!"

Jeg kunde ikke svare Noget hertil. Jeg vidste, at jeg havde handlet saaledes, som Syndicus vilde have det, men nogen bestemt Ordre havde jeg ikke; det gav han aldrig.

„Hør, Cesare," sagde Lægen, „veed De af, at Syndicus er en Tyran, og at De er hans Bøddel? Gaa strax over og hent varme Sengeklæder og Viin, lad Deres Kone komme over og hjælpe til."

Da jeg vendte tilbage, sad Fangen overende og talte med Lægen, og nu maatte min Kone og jeg stadse op for ham, som var han en Greve, der var

kommen i Gjældsfængsel. Jeg gjorde Brøvl, men Doktoren trak mig hen i en Krog og sagde: „Hør, Cesare! Hvis denne Fange døer under Deres Opsyn, kunde det maaskee hænde, at Syndicus og et Par til blev fornøiede; men hvis det skulde skee, skal jeg sende saadan en Attest til Kardinalvikaren, at De kan reise fra Norma med det Samme.“ Dermed gik han og overlod til mig, om jeg vilde have min Afsked af Syndicus eller fra Roma — saa græsselig kan en stakkels Fængselsdirekteur undertiden komme i Klemme.

Da jeg vilde til at gaae, bad Fangen mig paany om Pen og Papir; men da dette ikke hørte til bedste Forpleining, sagde jeg reent ud Nei og lod med det Samme en Yttring falde om, at jeg helst havde seet, at han var pillet af med det Samme.

„De vilde altsaa ønske, at jeg var død,“ sagde han rolig.

„Saa havde jeg i ethvert Tilfælde Een mindre at passe paa,“ svarede jeg.

„Godt,“ sagde han og saae paa mig med det underlige Blik fra om Aftenen, „men husk vel paa, at hvis jeg døer, tager jeg Dem med mig. Nu kan De gaae!“

Jeg er ikke vant til at blive viist Døren af mine Fanger; men der var i hans Blik og Holdning Noget, som gjorde, at jeg maatte adlyde. Jeg vidste ikke selv, hvad det var, men hvergang han saadan saae paa mig med sit gjennemtrængende Blik kom Forskrækkelsen over mig igjen, og jeg syntes, at jeg kunde føle at jeg var mærket, uden at jeg rigtig vidste, hvorledes det gik til. Men naar jeg saa tænkte herpaa og paa den blide Stemme, hvormed min Kone havde bedt for ham, saa jog det mig gjennem Sjælen som et Dolkestik, og jeg besluttede ikke at være haard, men at gaae saadan en Slags Mellemvei, hvad det saa end skulde føre til. Mig kunde det jo omtrent være det Samme; thi døde han, fik jeg Doktoren paa Nakken, og levede han, var han vistnok Mand for at løbe bort, og saa sad jeg der med Syndicus. Under disse Tanker naaede jeg Hjemmet, og det Første, jeg saae, var Maria, som sad bleg og alvorlig ved sit Kniplearbeide. Ogsaa det ærgrede mig, thi hun var ellers Livligheden og Lystigheden selv, og den Dag var jeg ikke synderlig behagelig. Om Aftenen lod jeg hente en dobbelt Kande Viin, og ligesom jeg var ifærd med den, kom vor Nabo, Giuseppe, og satte sig hos mig.

„Veed Du, hvad man siger i Byen?“ spurgte han.

„Nei," sagde jeg.

„Man siger, at det er en fornem Fange, Du har faaet fra Roma, men at Du skal passe godt paa ham."

„Saa?" siger jeg.

„Ja, man siger endog," vedblev han, „at han skal kunne Mere end sit Paternoster, og at Kardinalvikaren derfor ikke vil have ham længere paa S. Angelo. Man gjør Ære af Dig, Cesare."

„Takker skyldigst," siger jeg.

„Veed Du af, Cesare," siger Giuseppe endelig og skjænker sig et Glas Viin, „at den Fangevogter, som han havde inde paa Fortet, blev gal og sprang i Tiberen. Man fandt ham om Morgenen med sønderknust Hoved spiddet paa en Pæl ved en af Bropillerne."

„Folkesnak, Giuseppe!" svarede jeg rolig; men det krøb i mig.

„Nei, det er ganske vist," forsikrede han. „Gendarmerne fra Rom have selv fortalt mig det; men det Mærkeligste er, at Fangen havde sagt ham nogle Ord i Forveien, som han gik og grublede over, og som endte med at tage Forstanden fra ham."

„Hvad havde han da sagt?" spurgte jeg beklemt.

„Aa," siger Giuseppe, „det er vel Snak det

Hele; men den ene af Gendarmerne fortalte mig, at han en Dag havde mumlet nogle Ord over Fangevogteren og rørt ved hans Hoved, og fra den Dag troede han selv, at han var mærket. Hvad er det Røde, Du har i Panden, Cesare?"

Det gav et Spræt i mig, som havde jeg rørt ved en Tarantel; men jeg vilde ikke lade mig mærke med Noget, og spurgte derfor: „Hvem er det, der er bleven begravet idag, Giuseppe?"

„Begravet?" siger han. „Ingen, det jeg veed af. Der er jo Ingen død her i Byen."

„Da saae jeg dog, at de havde aabnet en Grav igaar Aftes inde paa Kirkegaarden tæt ved Siden af den midterste Gang. Nerone havde glemt sin Kappe ved den."

„Nei, det er Løgn," siger Giuseppe rolig; „for nu kommer jeg fra Kirkegaarden, og jeg har ingen Grav seet. Desuden ligger Nerone jo syg paa tredie Uge. Nei, der er Ingen død her i Norma — men det varer nok ikke saa længe," lagde han hemmelighedsfuldt til.

„Hvorfor det, Giuseppe?" spurgte jeg og tømte mit Glas, for at han ikke skulde mærke Noget.

„Seer Du, Cesare," sagde han, „Du er ingen rigtig Normaënser, og derfor veed Du ingen rigtig

Besked. Naar En skal døe her i Byen, kommer Gravhunden og tuder tre Nætter foran hans Dør, og sommetider er det hændt, at den, der skulde døe, saae sin egen Grav opkastet i Forveien. Saaledes er det gaaet min Fader, og inat hørte jeg Gravhunden første Gang."

„Hvor?" spurgte jeg og greb Giuseppe haardt i Armen.

„Ja, saa nøie kan jeg ikke sige det. Det var over Midnat, og jeg laa i min Seng; men det var her i Nabolauget. Gaaer Du ikke med over i Caféen og tager Dig en Sambucco paa min Regning, Cesare? Du seer daarlig ud."

„Nei Tak!" sagde jeg. „Jeg skal over og see til Fangen, og desuden har jeg Vagt inat."

„Ja, saa siger jeg Farvel," sagde Guiseppe og reiste sig. „Du bliver vel nok i bedre Humeur en anden Gang," og dermed gik han.

Aldrig har jeg troet, at et Menneske kunde være saa bleg, som jeg var, dengang jeg saae mig i Speilet, og dertil stod de tre fordømte røde Pletter saa tydelige, som vare de tegnede med Blod. –

„Op med Modet, Cesare!" sagde jeg til mig selv, da jeg slog Kappen om mig og tændte min Lygte; men da jeg tog Nøglerne til Fængslet ned fra Væg-

gen, syntes de mig dobbelt saa tunge som før, og det var ikke noget godt Tegn.

Rystende af Kulde og skottende til alle Sider traadte jeg med Lygten i Haanden ud i den hvide Snee, som lige var falden. Maanen belyste Alting skarpt og klart, og da jeg gik forbi Kirkegaards-gitteret, kunde jeg see hver Busk og hver Ligsteen derinde; men der, hvor jeg havde seet den aabne Grav Aftenen i Forveien, var Jorden saa reen og glat, som var den feiet.

„Det er Troldom!" sagde jeg til mig selv, „slet ikke Andet end den rene skinbarlige Troldom. Men vent lidt, go'e Karl, vi skulle see, hvem der igjen kommer til at spøge først, enten Du eller jeg."

Med disse Ord gik jeg ind i Fængslet og op til Fangen. Han laa paa sin Brix og havde det tilsyneladende meget bedre end om Morgenen; imidlertid svarede han ikke et Ord paa Alt, hvad jeg sagde til ham; men hvor jeg gik, og hvor jeg stod, havde jeg hans fordømte Øine hæftede paa mig lige saa skarpt, som tog han Sigte paa mig med en Pistol. Endelig sagde han: „Det er blevet meget koldere iaften. Gjør Ild paa, ellers døer jeg af Fugtighed og Kulde."

Jeg gik ud for at hente Brænde; men da jeg kom ud og var fri for hans Øine, faldt det mig ind, at han talte til mig som en Herre til sin Hund, og desuden syntes jeg, at Sneen havde lunet, saa at det slet ikke var saa koldt. Saa huggede jeg Brænde, spaltede Cannaer*) og gjorde Ild paa ude i Forhallen til Fængslet, hvor jeg skulde sidde. Han kunde jo kalde paa mig gjennem Døren og bede mig om Ild, hvis han trængte dertil; men det gjorde han ikke, han tav som en Muus, og jeg satte mig tilrette ved Kaminilden for at holde Vagt. Lidt ud paa Natten blev det en frygtelig Storm. Vinden kom farende ned gjennem Bjergkløfterne, susede omkring Fængslet og ruskede i det, som vilde den splitte de stærke Kampesteen fra hinanden. Saa blev der et lille Ophold, og saa kom Stormen farende igjen, hvinende og brusende, slaaende Smeld i Luften, jagende ned gjennem Skorstenen, hvor den pustede Kaminrøgen ud i tykke, mørke Skyer, som bølgede henunder Loftet. Det var lidt over Midnat; der var Ingen i Fængslet uden Fangen og jeg, og forlod jeg min Post, fik jeg min Afsked. Nu fortrød jeg bitterlig, at jeg havde gjort Ild paa for mig selv

*) Tørre Rør fra Vignerne, hvormed man gjør Ild.

og ikke for Fangen; thi Røgen var nærved at kvæle mig. Hvergang der kom et nyt Stormstød, svaiede Lygten i Forhallen saaledes frem og tilbage, at jeg troede, den skulde gaae ud; men hvergang Flammen blussede i Veiret og kastede sit Skjær henunder Loftet, saae jeg Røgen antage allehaande forunderlige Skikkelser, snart som store Flaggermuus, snart som Faarekyllinger med lange Been og snoede Følehorn, snart som smaa Djævle, der grinede ad mig, alt eftersom de, den ene efter den anden, svævede ind ad Lydhullet, som var anbragt ovenover Fangens Dør. Samtidigt dermed hørte jeg ham gaae op og ned i Fængslet med stærke Skridt, og lidt efter begyndte han at tale, først sagte, saa høiere, men med forskjellig Stemme og i forskjellige Sprog, som var der mange forskjellige Personer hos ham, og hvergang en ny Skikkelse drog sig henunder Loftet og svævede ind ad Lydhullet, forandrede han sin Stemme, saa at jeg tilsidst slet ikke vidste, hvem det var, der talte, enten han eller de andre. Jeg havde den største Lyst til at gaae ind og bede ham holde Mund; men jeg veed ikke, hvordan det gik til, jeg kunde ikke lade være at tænke paa S. Angelo og paa den Slutter, som havde druknet sig, og saa nøiedes jeg med at slaae det ene Kors for mig efter det andet

og love den hellige Jomfru to forgyldte Voxlys, hvis Fangen skulde være saa svag, at han ikke kunde taale Vinterkulden. Men jo mere jeg korsede mig, desto stærkere hylede Stormen, og tilsidst kom der et Stød, saa Lygten svingede ud af Bøilen og slukkedes lige foran mine Fødder. Alt blev bælgmørkt rundt omkring mig, thi Ilden havde jeg kradset fra hinanden for Røgens Skyld; men oppe fra Lydhullet, der førte ind til Fangens Værelse, strømmede et rødt Lys ud, saa at jeg troede, at det brændte inde hos ham. Jeg vilde reise mig for at gjøre Anskrig, men lige i det Samme kom der et Stormbulder, saa at Fængslet rystede fra den ene Ende til den anden, medens Støv og Jord og Aske fløi mig i Øinene. I det første Øieblik kunde jeg Ingenting see, men da jeg var kommen til mig selv igjen, skinnede den røde Lysstrime meget stærkere end før gjennem Lydhullet, og midt i dette sad Kirkegaardsmaren med sine tynde, skjæve Been, sine hornbrune Vinger og grinte til mig saa ondskabsfuldt og hoverende, at jeg uvilkaarlig faldt paa Knæ.

„Det hjælper ikke, lille Cesare," sagde han, og strøg sig velbehagelig ned ad Benene med de lange, tynde Følehorn, „vi maae have en Omgang endnu." Og dermed lagde han Buen til den eenstrengede Violin

og skelede hen til mig med sine gule, klare Faarekyllingeøine, saa at jeg følte, hvorledes den kolde Sved brast ud af min Pande.

„Naade! Naade!" raabte jeg. „Jeg holder det ikke ud, jeg bliver gal!"

„Det gjør ikke Noget, lille Cesare," sagde han med et langt Strøg henad Violinen, saa at den hvinede høiere end Stormen.

„Lad være!" raabte jeg og stak begge Fingrene i Øret. „Jeg vil gjøre Ild paa hos Fangen, jeg vil hente Viin til ham og varme hans Sengklæder."

„Det hjælper ikke, det hjælper ikke, Cesare!" sagde han og gjorde det ene Følehorn saa langt, at det rørte mig i Ansigtet. „Han er død; nu skal Du høre hans Ligmarsch."

Og dermed gav han sig til at rase paa Violinen, slaae Takt med Benene og virre med Følehornene, saa at hele Stuen dandsede med mig, til jeg segnede om ved Kaminen. Da jeg vaagnede igjen, var Alting forsvundet paa Røgen nær, og ved Siden af mig stod en Mand og lyste mig ind i Ansigtet med sin Lygte.

„Det er anden Gang, jeg træffer Dem fuld paa Deres Post," sagde han.

„Fuld?" sagde jeg. „Nei, deri tager Eccellenza

fuldstændig feil; jeg har ikke drukket det Mindste.“ Og dette var virkelig ogsaa sandt, for naar jeg undtager den Smule Viin og en Draabe Sambucco, som jeg havde taget med for at holde Kulden ude, havde jeg ikke nydt det Allermindste; men Syndicus tog undertiden selv et Glas, og derfor troede han altid Ondt om Andre.

„Jeg kom forbi Fængslet,“ sagde han, „og kunde lugte en stærk Røg ude paa Gaden. Der er vel ikke passeret Noget, kan jeg tænke mig; men jeg vilde dog gaae op og see, hvorfra den Røg kom, inden jeg gik tilsengs. Det er noget seent paa Natten, men jeg har været i Selskab. Hvorledes har Fangen det? Er det i hans Kamin, at De har gjort Ild paa, Cesare?“

Nu kunde jeg tydelig see, baade at det var Syndicus, og at han var fuld; men jeg sagde naturligviis ikke Noget derom, og svarede blot, at Fangen havde bedet om Ild, men at det havde stormet for stærkt til at lægge i Kaminen.

„Vel, Cesare,“ svarede han. „Gjør Deres Pligt, og jeg skal gjøre min. Bryd Dem ikke om Doktoren, han er en Dosmer.“ Dermed gik han, og lidt efter kom den anden Fangevogter for at løse mig af.

Klokken kunde vel være To, og Stormen hylede saaledes, da jeg kom udenfor, at min Lygte øieblikkelig gik ud. Tunge, sorte Skyer fore forbi Maanen, saa at det snart var bæglmørkt, snart fuldstændig klart, og i denne skiftende Belysning forekom Kirkegaarden, Gravene og de gamle susende Cypresser mig ligesom levende og paa Veie til at drive afsted for Vinden, som Skyerne selv. Pludselig hylede det lige foran mig — en forunderlig skarp, skjærende, langtrukken Hylen var det, som fik Blodet til at isne i mine Aarer, ihvorvel jeg kunde sige mig selv, at det neppe kunde være Andet end Vinden, som kom buldrende ned fra Bjergaasen og nu klemtes sammen i den snævre Gyde som i en Fløite. Jeg standsede, thi deels maatte jeg stemme mig mod Vinden, for at ikke baade Hat og Kappe skulde ryge af, og deels syntes jeg, at Hylet kom inde fra Kirkegaarden, hvor der i Øieblikket var saa mørkt, at jeg ikke kunde see det Mindste. Da straalede pludselig Maanen i al sin Klarhed ud fra den Sky, der havde dækket den, og skjøndt jeg ikke vilde, kunde jeg ikke lade være at see ind paa den fordømte Kirkegaard. Nu troer I maaskee, at det er Løgn, mine elskede Venner! Men der, lige midt paa den nyopkastede Grav, som jeg vidste ikke var der, sad den

forhexede sorte Hund og strittede ud med Forpoterne, medens den bøiede Hovedet tilbage og tudede værre end den allerværste Siroccostorm. Jeg vil aldrig være ærlig, om det ikke var den største abruzziske Hund, jeg nogensinde har seet, og dertil reiste den Børster og viste Tænder ad mig mellem hvert Hyl, saa at man nok kunde være bange for at gaae forbi den, selv om der var et Jerngitter imellem. Imidlertid tog jeg Mod til mig og listede mig saa smaat fremad med den slukkede Lygte i Haanden; men lige i det Samme tog Hunden Fart og fløi op mod Gitret med en saadan Kraft, at det sang og klang i alle Jernstængerne. „Naa, denne Gang kom du da ikke over," sagde jeg ved mig selv, og dermed smed jeg Lygten og løb Alt, hvad Remme og Tøi kunde holde, lige indtil jeg naaede min Gadedør. Men ligesom jeg var kommen op ad Steentrappen og vilde lukke Døren op, saae jeg Hunden komme sættende ned ad Gaden med en Fart, som vilde den ind før mig, og for hvert Spring den tog, stod Gnisterne ud af Stenene bagved den. Imidlertid slap jeg dog ind, men neppe var jeg kommen i min Seng, før jeg hørte Hunden tude lige udenfor vor Dør, og det med en saadan Kraft, at min Kone vaagnede derved.

„Gud, Cesare, hvad er det?“ sagde hun og reiste sig overende i Sengen.

Jeg vilde svare, men i det Samme tudede Hunden anden Gang, og det paa en saa forfærdelig Maade, at mine Tænder klapprede, saa at jeg ikke kunde faae et eneste Ord frem.

„Du er syg, Cesare, Du ryster jo over hele din Krop,“ sagde hun og reiste sig for at staae op. „Hvad er det dog, Du har gjort ved din Pande?“ Og dermed gik hun ud for at see, om Døren var lukket. Neppe havde hun forladt Stuen, førend jeg hørte et høit Skrig, og lige i det Samme kom Hunden farende som en Stormvind og forsvandt lige lukt gjennem den Dør, som førte ud til Kjøkkenet. Lidt efter kom Maria ind og sagde, at det vist var Faarehyrdens sorte Hund, der havde gjort hende bange; men da jeg fortalte hende, hvordan det hang sammen, lo hun ad mig og gik paa Ny ud i Kjøkkenet for at see, hvor den var bleven af. Men da hylede det saaledes i Skorstenen, at jeg troede den skulde styrte sammen, og lidt efter kom Maria ind ganske bleg og gik i Seng uden at sige et Ord. Den Nat var det mig umuligt at sove, og henad Morgenen havde jeg en saadan Feber, at jeg

lod Doktoren hente, og det gjør jeg ellers meget nødig.

„De har forkjølet Dem, Cesare," sagde han, „ved at sidde paa det fugtige Steengulv i den iiskolde Stormnat; men De havde dog Ild. Hvorledes troer De, den Fange har det, som De nægtede baade Lys og Varme?"

„Han er da ikke død?" spurgte jeg.

„Nei, men han er ikke langt derfra," sagde Doktoren og saae saa alvorligt paa mig, at jeg blev endnu mere forskrækket derved.

„Hvad troer De, jeg feiler?" spurgte jeg. „Jeg er saa mat; det er ligesom Blodet var blæst ud af mine Aarer."

„Hør, Cesare," sagde Doktoren og følte min Puls, „De er en stærk og kraftig Karl, som nok holder Persen ud, skjøndt en Tyfus kan gjøre det af med den Bedste; men han derovre gaaer bort inden tre Dage, saasandt jeg staaer her, hvis han ikke bliver ordenlig pleiet. Vil De have hans Død paa Deres Samvittighed?"

Jeg svarede Intet hertil, men tænkte paa, at han havde sagt, at han vilde tage mig med sig, og Feberen greb mig endnu stærkere end før.

„Cesare," sagde Doktoren, „gjør een Gang en

god Gjerning. Lad Deres Kone gaae derover; hun forstaaer at pleie Syge, og naar hun gjør det, vil han komme sig."

„Nei," sagde jeg, „min Kone faaer han ikke; hun skal pleie mig selv." Og dermed vendte jeg mig om mod Væggen og var ligesaa døv, som den.

Om Natten saae jeg Syner. Snart var det Hunden, snart Gravmaren, snart Fangen, og da Doktoren den næste Morgen stod foran min Seng, vilde jeg ikke troe, det var ham, før jeg havde hans Haand i min. Han satte sig ned ved Siden af mig, saae paa mig med sit klare rolige Øie, og sagde saa: „Veed De, hvad jeg troer, Cesare?"

Jeg kunde ikke svare, men saae blot paa ham.

„Jeg troer, Cesare," sagde han langsomt og med et underligt Eftertryk paa hvert enkelt Ord, „jeg troer, at De er mærket; De og Fangen følges vist ad."

Det gav saadan et Stød i mig, at jeg fik Mælet igjen og sagde: „Kan der da ikke gjøres Noget for at redde ham?"

„Jo," sagde Doktoren. „Send Deres Kone derover. De har Hjælp nok herhjemme, men den anden Fangevogter forstaaer sig ikke derpaa. Send

hende derover, hvis De vil have, at han skal leve. De gjør en god Gjerning derved."

Aldrig for Noget i Verden havde jeg ellers gjort det; men naar Ens Liv hænger lige i en Traad, bliver man saa underlig følsom, og derfor sagde jeg Ja og lovede Madonna, at jeg vilde knække Halsen paa Fangen, hvis han og jeg blev saa raske, at det lod sig gjøre. Dermed gik Doktoren, og jeg fik en gammel Hex fra Byen til at vaage over mig.

Hvad der skete den Dag og mange, mange Dage derefter, har jeg kun en svag og uklar Forestilling om; thi jeg syntes, at jeg svømmede i et Ildhav, hvor jeg kun saae et evigt, rødt Lys, og hvor jeg ikke kunde faae en Draabe Vand til at læske mig paa. Sommetider kom jeg til store sorte og sumpede Øer, hvor der var lidt kjøligere; men naar jeg da ledte efter Vand, fandt jeg kun tørre, aabne Grave, hvori jeg saae mig selv ligge Lig med foldede Hænder. Saa foer jeg ud i Ildhavet igjen og raabte paa Vand, indtil jeg gruede for min egen Stemme — det var værre end at være i Helvede.

Endelig slog jeg en Morgen mine Øine op med en Følelse, som havde jeg sovet en tung, dyb Søvn, hvis Længde det var mig umuligt at bestemme. Dok-

toren stod foran min Seng og holdt mig i Haanden ligesom sidst, og ikke alene kjendte jeg ham, men jeg kunde tydelig see, at Mandeltræerne udenfor vore Vinduer blomstrede, og jeg undrede mig over, at dette kunde skee saa kort efter Nytaar.

„De har havt en drøi Tour, Cesare," sagde Doktoren; „men nu kan jeg indestaae for Dem, og det er mere end jeg har kunnet gjøre i de sidste tre Maaneder."

„Tre Maaneder?" sagde jeg. „Hvorlænge har jeg da været syg?"

„Akkurat et Fjerdingaar," sagde Doktoren. „De har gjort mig mere Bryderi end han ovre i Fængslet; han har allerede været oppe i en Maaned."

„Hvor er min Kone?" spurgte jeg og gjorde et Forsøg paa at sætte mig overende i Sengen.

„Stille, Cesare," sagde Doktoren, „ingen Sindsbevægelse, hvis De ikke vil have et nyt Tilbagefald. Deres Kone er ansat som Sygevogterske hos Fangen ifølge Ordre, som jeg har modtaget fra Roma. Det var Mange vigtigt, at denne Fange ikke døde, og hun har en væsenlig Andeel i hans Liv. Hun har vaaget over ham baade Dag og Nat, og De vil faae en god Betaling derfor. Lig nu

ganske rolig, til vi sees imorgen, og husk fremfor Alt, ingen Sindsbevægelse!"

Jeg havde den gyseligste Lyst til at ærgre mig, men jeg turde det ikke, fordi Doktoren havde forbudt mig det, og fordi det gjorde ondt i mit Hoved, hvergang jeg begyndte derpaa; men jeg lovede mig selv, at Maria skulde faae en ordenlig Overhaling, fordi hun havde forladt mig, og hvad Fangen angik, skulde jeg ogsaa nok tale med ham.

Men der gik meget længere Tid, end jeg havde ventet. Kræfterne kom kun langsomt, og Mandeltræerne havde allerede sat Frugter, inden jeg kom saavidt, at jeg kunde tænke paa at overtage min Tjeneste igjen. Endelig gav Doktoren mig Lov, og en rigtig smuk, varm Foraarsaften traf jeg første Gang atter sammen med min Fange. Han havde tegnet hele Væggen fuld af de rædsomste Skikkelser, nogle som Dyr, andre som Mennesker, Altsammen med Kul, og mellem dem havde han skrevet forunderlige Mærker og Skrifttegn, som jeg ikke forstod, men som skulde forestille, at de talte med hverandre.

„Er det en Maneer at svine Væggen til paa?" spurgte jeg ærgerlig og vilde tage Kullet fra ham.

„De har nok havt Delirium, siden vi saaes

sidst," sagde han. „Er De nu fuldkommen helbredet?" Og dermed vendte han mig Ryggen, saae ud ad Gitret og gav sig til at fløite.

Jeg blev rasende opbragt, ikke saameget, fordi han kaldte min Tyfus for Delirium, som fordi han fløitede i min Nærværelse, og derfor sagde jeg: „Man har nok glemt at give Dem Haandjernene paa imorges, Høistærede? Vi lidt, saa skal jeg hjælpe Dem!"

„Tak, det behøves ikke," sagde han, „jeg kan godt hjælpe mig selv. Slutteren giver mig dem paa hver Morgen, men jeg tager dem gjerne af op ad Formiddagen for min Bekvemmeligheds Skyld."

„Naa, saa det gjør De?" sagde jeg arrig. „Vent lidt, saa skal jeg vise Dem, hvordan jeg lægger Haandjern paa."

„Vær saa artig," sagde han og rakte begge Hænder frem, „men krøl ikke mine Manschetter. Deres Kone har kruset dem saa nydelig, og jeg har kun det ene Par."

„Ja, jeg skal kruse Dig, din Kjeltring!" sagde jeg og vilde tage et ordenlig Tag i ham, for nu var jeg bleven vred.

„Jeg veed ikke, at vi har drukket Duus sammen," sagde han og undveg mig behændig, „og

i Familie kunne vi umulig være, — jeg er ingen buffalo." *)

Jeg forstod nok, hvad han meente hermed, og trængte ham op i en Krog, hvor jeg lagde Haandjernene forsvarlig paa ham, hvilket ikke var vanskeligt, da han ingen Modstand gjorde.

„Nu har De mig," sagde han, „ikke sandt?"

„Jo, det skulde jeg mene," sagde jeg. „Prøv, om De nu kan male Deres Krimskrams paa Væggen!"

„Gjerne," sagde han, gjorde en pludselig Bevægelse med Hænderne, og bums, der laae begge Haandjernene paa Gulvet.

Jeg saae ikke rigtig, hvorledes det gik til; men jeg tænkte, at jeg havde glemt at skyde Laasen til, og nu lagde jeg dem paa ham med Anvendelsen af den yderste Omhu.

„Prøv nu go'e Karl," sagde jeg, „om Du kan ryste dem af Dig."

„Gjerne!" sagde han med et drillende Smiil, vred Hænderne to Gange om hinanden, og der laae Haandjernene.

---

*) Bøffel.

„De er en Nar!" sagde han. „Hvor vil De være Slutter? De maa gaae i Lære igjen."

„Ja, saa faaer jeg binde Dig paa anden Maade," sagde jeg, „for bindes skal Du, min Salighed, enten med Hamp eller Jern." Og dermed tog jeg det lange Reb, som jeg altid bærer om Livet for en Sikkerheds Skyld, og surrede ham ind, baade paa Hænder og Fødder, saa at han saae ud som en Flue, der var spunden ind af en Edderkop, og derpaa tog jeg hele Fyren og surrede ham fast til Brixen.

„Aa, vil De ikke være saa artig at kaste et Tæppe over mig?" sagde han. „Saa skal jeg vise Dem en Kunst."

Jeg gad nok see, hvad Fyren nu vilde hitte paa, og derfor tog jeg og kastede det pjaltede Tæppe henover ham. I Begyndelsen laa han ganske stille, derpaa gjorde han nogle sagte Bevægelser henunder Tæppet, og lidt efter lidt hævede dette sig i Midten og dannede en Knude.

„Vil De nu tage det bort," sagde han.

Jeg rev Tæppet tilside, og der laa han og gloede paa mig med begge Armene under Hovedet og Benene overkors, rigtig magelig. Men lige midt

paa hans Bryst laa mit Reb, skudt op i saa nydelig en Rulle, at man skulde troe, han var Sømand.

„Det er jo Trolddom!" raabte jeg og tumlede et Skridt tilbage.

„Ganske rigtig, Høistærede," sagde han og lo. „Nu skal De see Trolden."

Jeg veg tilbage henimod Døren, men han greb min Haand og sagde: „See, der sidder han, deroppe i Hullet."

Jeg stirrede derop, og der sad han Gravmaren, livagtig saaledes, som jeg havde seet ham den sidste Stormnat i Fængslet; kun var han nu tegnet med Kul; men han var lige fæl at see paa for det.

„Seer De, han rider paa en Høvlspaan," sagde Fangen, „han har Faarekyllingevinger og Græshoppebeen! Det er min lille Huusdjævel; vi ere høist intime Bekjendte, og han spiller brillant paa Violin."

„Jeg melder det Alt sammen til Syndicus!" sagde jeg. „Jeg vil ikke have det Mindste mere med Dem at bestille. De er jo en Karl, som ikke Fanden selv kan magte; men jeg melder det Hele, og De vil blive brændt for Trolddom."

„Troer De?" sagde han. „Ja, saa maa jeg bede Dem skynde Dem lidt baade med Rettergang

og Dom; thi om tre Dage reiser jeg herfra. Vil De ikke nok være saa god at sige Syndicus det med."

„Jo det skal jeg," sagde jeg, idet jeg lukkede Døren. Og da jeg havde gjort det, gav jeg mig til at raabe Gevalt og fik tre Mand til at staae udenfor, medens jeg gik op i Municipiet. Her fortalte jeg Syndicus det Hele, og bad mig fritaget for ethvert Ansvar, hvis Fangen skulde undvige; men han blev vred og sagde, at saa kunde jeg jo lade min Kone passe paa, hun var nok ikke bange for Djævelen. Og dermed lo han paa saadan en underlig Maade og gik sin Vei.

Saa vendte jeg tilbage igjen. Underveis gik jeg ind i Osteriet for at tænke lidt nærmere over de sidste Ord, som Syndicus havde sagt, og her traf jeg et Par af mine gamle Venner, som vilde drikke et Glas med mig paa min nye Sundhed. Det kan man jo ikke sige Nei til, og saa fortalte jeg dem om Fangen og om, hvad Syndicus havde sagt, og om at jeg intet Ansvar vilde have. Men jeg mærkede tydelig, at de grinede bag min Ryg, og da jeg talte om Ansvar, sagde Giuseppe, som ogsaa var der, at det vistnok var bedst, at min Kone tog det tilligemed Alt det Øvrige; af en syg Mand maatte man ikke

forlange for Meget, og saa gav de Andre sig til at lee, som om de vare besatte.

Nu mærkede jeg nok, hvad Klokken var slagen; men jeg gik ganske rolig hjem, sleb Spids paa min Kniv og svoer ved mig selv, at jeg vilde dræbe Fangen, hvis han gjorde mindste Forsøg paa at undvige; thi saa kunde jeg gjøre det uden Ansvar.

De følgende Dage forholdt han sig imidlertid ganske rolig, og jeg kunde egenlig ikke klage over ham, naar jeg undtager, at der i hans Blik og hans Holdning var Noget, som undertiden fik mig til at famle efter Kniven; men jeg lod det blive dermed, thi jeg kunde ikke gjøre det uden Ansvar. Endelig siger han den tredie Dags Aften, ligesom jeg vil til at lukke Døren: „Vil De ikke tage det lille Crucifix over med til Deres Kone? Hun laante mig det, dengang jeg var syg, men hun vil vist gjerne have det tilbage, thi jeg veed, hun holder af det."

„De kan jo give hende det imorgen, naar hun lægger rene Lagner paa Deres Seng," sagde jeg. „Hvor veed De ellers, hun holder af det?"

„Nei, imorgen er det for seent," svarede han, „saa er jeg borte."

„Saa!" sagde jeg. „Naar vil De reise?"

„Aa, jeg tænker i Nat saadan mellem Tolv og

To," sagde han med den ligegyldigste Mine af Verden. „Vil De have Bud med til Napoli?"

„Jeg skal høre, om Syndicus vil have Noget besørget dernede," sagde jeg. Og dermed gik jeg sporenstregs op i Municipiet og sagde, at Fangen løb sin Vei i Nat mellem Tolv og To; men Syndicus lo paany ad mig og sagde, at jeg kunde jo holde Vagt den Nat tilligemed Underslutteren oppe i Gangen, saa skulde han nok sørge for, at der kom to Gendarmer paa Post foran Fængselsporten, saa vilde han dog see, hvor Fangen løb hen.

Om Aftenen vare vi Tre i den store Forhalle, som laa foran Fangens Celle, thi Matheo, saaledes hed Underslutteren, turde ikke være alene med mig, „for To har ingen Magt mod Fanden, men det har Tre," sagde han. Denne Tredie var ingen Anden end Nerone, en lille skjævbenet, vindøiet Fyr, som var Graver og Parykmager der i Norma, og ligesaa fuld af Spøgelsehistorier, som et Granatæble af Kjerner. Nætterne vare endnu lidt kolde og fugtige, hvorfor vi fik gjort Baal paa, og da vi dog skulde have Noget at bestille, gik Matheo over og hentede os et Par Mezzoer*) til Otte, thi dengang var Vinen ikke saa dyr som nu, og en Mezzo til Otte var

*) En mezzo er to Foglietter.

delikat. Saa gjorde vi os det saa hyggelig, som vi kunde, saae endnu engang vore Knipler og Knive efter, tændte vore Cigarer og ventede saa paa, at Fangen vilde komme spadserende ud til os, thi anden Vei kunde han ikke gaae, og Kaminen og Jerngitret havde jeg paa det Nøieste seet efter om Aftenen. Vi førte Passiar om alskens forskjellige Ting, og pludselig siger Nerone: „Man maa ikke drikke sig fuld, naar man er paa Vagt, men det er ellers en mageløs Viin. Hvor har Du faaet den fra, Matheo? Den lugter ikke af Osteriet!"

„Nei," siger Matheo, „det gjør den ikke. Jeg har et Sødskendebarn ovre hos Prioren, som veed, hvor Nøglen til Sakristiet hænger. Saa sparer man to Bajoc paa Mezzoen."

„Det er da ikke Alterviin?" spørger Nerone og stryger sig om Munden med en Mine, som jeg ikke holdt rigtig af.

„Jo, det er Alterviin," siger Matheo, „har Du Noget mod det?"

„Er den indviet?" spørger Nerone.

„Ja," siger Matheo, som var en gudsforgaaen Knegt, „indviet er den nok, men den er ikke døbt, det jeg kan mærke. Mit Sødskendebarn tapper af og til et Par Mezzoer af den Barile, der ligger bag

Alteret i Sakristiet, og kommer en lille Smule Vand istedet. Dette her kan man mærke er første Tapning. Din Skaal, Nerone!"

Men Nerone svarede ikke; han tog tvertimod sit Glas og heldte Vinen tilbage i Mezzoen; men det Halve kom udenfor, saa stærkt rystede han paa Haanden.

„Du bliver da ikke syg, Nerone?" sagde jeg. „Du bliver saa bleg."

„Havde jeg vidst, det var Alterviin, havde jeg aldrig smagt en Draabe," sagde han og skottede ængstelig henimod Døren.

„Hvorfor ikke det," siger Matheo, „Prioren selv faaer ikke bedre Viin."

„Ja, det er hans Bestilling at drikke for os Alle," siger Nerone. „Men vi Andre kunne nok lade os nøie med almindelig Viin, især i en Nat, som denne."

„Er der da Noget i Veien med den Viin?" spørger jeg. „Den er jo gjort ligesom al anden Viin; kun smager den en Kjende bedre."

„Ja, men er den indviet," siger Nerone, „og har allerede ligget over tre Nætter i Kirken. Den, som drikker af den, seer mere end Andre, og i Nat

mener jeg, at vi nødig skulde see Mere end vort Eget."

Lige som han sagde dette, hørte vi en svag Rumlen som af en Vogn i det Fjerne, og Matheo bemærkede, at Fangen vist rullede sit Tøi, inden han reiste.

„Nei, det er Torden," siger Nerone, „ligesom den Aften. Havde jeg blot vidst, at det var Altervíin!"

„Tal ud af Posen," siger Matheo. „Hvad mener Du med den Aften og den Torden? Fortæl Du kun Historien uden Omsvøb; jeg drikker Priorens Viin, saa passer hver sin Forretning."

„Jeg kan gjerne fortælle Eder det," siger Nerone, „for nu er jo Ulykken skeet. Seer I, naar Vinen bliver velsignet og har ligget tre Nætter i Kirken, er den ikke mere sig selv. Den er ikke blevet til Christi Blod, for det bliver den først lige i det hellige Dieblik; men den er paa Veie dertil og har faaet hemmelige Kræfter, som vi ikke kunne forstaae, og den, som drikker den, faaer Deel i Aandernes Verden, og kan den Nat see Mere, end han ellers faaer at see hele sit øvrige Liv."

„Det var Pokker!" sagde Matheo. „Hvad kan han da see?"

„Ja," siger Nerone, „det er forskjelligt. I Reglen lukker hele den synlige Verden sig for ham; men den usynlige, den, som hver Nat stiger frem, naar Menneskene sove, bliver ham aabenbar. Han kan see Aander og Spøgelser, tale med dem og faae længst forsvundne Tiders Hemmeligheder at vide. Han kan see de Døde staae op af deres Grave og vandre afsted med Kisten, som Sneglen med sit Huus, han kan høre Gravhunden tude og see Gravmaren der, hvor Alle vi andre kun see en Faarekylling."

Det krøb i mig; thi nu faldt det mig ind, at jeg den Nytaarsaften netop havde faaet et Par Kander Viin sendt til Foræring af Matheos Sødskendebarn, og jeg skottede op til Lydhullet i Muren; men det var mørkt som sædvanlig. Saa tog jeg Mod til mig og sagde: „Du kunde ellers gjerne fortælle, Nerone, hvad Du saae den Aften, det tordnede, saa gaaer Tiden imidlertid dermed. Bryd Dig ikke om, hvad Du fortæller; vi ere jo mandsstærke nok, og skulde Veiret komme over Bjergene, er der jo Lynafleder paa Fængslet."

„Seer I," sagde Nerone og rodede op i Gløderne, saa at hele Stuen fik et rødligt Skjær, „det var Natten før S. Giovanni. Der var tændt Baal allevegne, og jeg havde dandset med de Andre rundt

om det, og var sprungen tre Gange over Emmerne, saa vidste jeg mig fri for Trolddom hele det Aar. Saa gik jeg tilbage til Byen med et Par Venner, og ligesom vi skulde til at skilles, siger den Ene: „Kom op med og smag et Bæger gammel Viin! Jeg har faaet en Varile i Foræring af min Onkel, Sakristanen."

Vi tog mod Tilbudet, og Varilen blev hurtig tømt under Sang og Lystighed, og dermed gik Enhver til Sit, uden at Nogen af os havde faaet den ringeste Ruus, det kan jeg forsikkre om. Jeg boede allerede dengang nedenfor Kirken, saa at det var ganske naturligt, at jeg gik forbi den, og det gjorde jeg ogsaa uden at tænke Noget derved; men ligesom jeg vilde gaae over Piazzaen, render jeg Hovedet mod noget Haardt, og da jeg skal see mig for, er det Kirkegaardsporten.

„Den vender jo ud her til Gaden," indvendte Matheo. „Kirken ligger paa den anden Side."

„Det gjør den," sagde Nerone, „det er sikkert; men den Nat havde Kirken vendt sig, og Kirkegaardsporten laa midt paa Piazzaen, saa sikkert som jeg ligger her ved Ilden."

„Det var mærkeligt," sagde Matheo og vilde skjænke sig et Glas; men Mezzoen var tom, og i

det Samme lød der et Tordenskrald, saa at baade Glas og Flasker klirrede mod hverandre. „Nu kommer Veiret over Bjergene," sagde Matheo. „Skynd Dig lidt Nerone, ellers snakker Tordenen høiere, end Du."

„Jeg troer, jeg gaaer hjem," sagde Graveren. „Hvem af Eder vil gaae med?"

„Jeg troer Du er gal!" sagde Matheo. „Ryster Du for den Smule Torden? Skyd Hjertet op i Livet og husk paa, at vi er paa Vagt! Hvad saae Du saa mere den Aften?"

„Jeg holder ikke af at fortælle det," sagde Nerone med ynkelig Stemme, og korsede sig, da et nyt Tordenskrald rystede Fængslet.

„Snak!" raabte Matheo. „Du skal, eller jeg smider Dig paa Porten og lader Dig knække dine visne Been, naar Du skal gaae alene i Mørket."

Denne Trudsel gjorde sin Virkning, thi Matheo var en Karl, som ikke var til at spøge med, og Nerone fortsatte med usikker Stemme: „Kirken havde vendt sig, saa sandt som jeg ligger her, og da jeg forsøgte at tænke mig om og finde, hvorledes dette kunde være gaaet til, var det, ligesom Noget ogsaa vendte sig inden i mig, saa at jeg blev heelt for-

styrret og for anden Gang rendte mod Kirkegaards-porten.

„Luk op i alle sorte Aanders Navn!“ hørte jeg Nogen sige tæt bag ved mig. Det var med min egen Stemme, det talte, og jeg blev derover saa forskrækket, at jeg nær havde sat mig lige ned i Brostenene, hvis ikke En havde holdt mig under Armene; men jeg kunde ikke see, hvem det var. I det Samme dreiede Kirkegaardsporten sig paa sine rustne Hængsler, og Kirkegaarden laa lige foran mig; men alle Kors, Gravsteen og Monumenter vare revne op og kastede mellem hverandre, og Ligkister, baade gamle og nye, baade raadne og friske, stod rundt om imellem Gravene, som havde man holdt en stor almindelig Flyttedag men ikke var bleven færdig. Jeg vilde forsøge at slaae et Kors for mig, men da gav det et voldsomt Ryk i min venstre Arm, og Stemmen, min egen Stemme, sagde: „Lad Graveren komme ind. Det er Gravaandernes Fest. Lad Graveren komme ind!“

Da hørte jeg, at det lo og klukkede, summede og brummede rundt omkring mig, saa at jeg blev endnu mere forstyrret; men jeg maatte ind paa Kirkegaarden, det var som om Den, der havde mig under Armen, trak mig derind. Neppe havde jeg gjort det

første Skridt indenfor Porten, før jeg saae, at En virkelig havde mig under Armen; men nu slap han mig og blev staaende lige foran mig. Det var en lang, mager Herre i skarlagenrød Kappe, skarlagenrøde Strømper og skarlagenrød Hat — kort sagt, han saae ganske ud som en Kardinal, naar jeg undtager, at han havde en Bukkefod hængende ved sit Paternosterbaand og to Huller foran i Hatten, hvorigjennem der stak et Par sorte, spidse Horn."

„Har Du Tegnet, Nerone?" spurgte han og strøg sine spidse, røde Knebelsbarter i Beiret.

Nu vidste jeg godt, at jeg hverken havde Tegn eller Adkomst til at komme, hvor jeg var; men alligevel var der Noget inden i mig, som svarede Ja, og saa svarede jeg det Samme.

„Saa kan Du gaae ind i Kirken og lægge mig Alterbogen tilrette," sagde den røde Skikkelse; „men tag Det af først, Du nok veed, ellers skeer Du en Ulykke."

Jeg kunde tydelig føle, hvorledes jeg drev af Angstens Sved, men alligevel maatte jeg gaae foran, og ligesom jeg nærmede mig Kirkeporten, hørte jeg Orgelet bruse derinde og saae, at der straalede Lys fra alle Vinduer, men Melodien, som blev spillet, var det store de profundis, som vi bruge ved de for-

nemme Begravelser, og Lysene blinkede snart svagt, snart stærkt, som var det candeleller*), der flagrede op og ned ad Kirkens Vinduer. Jeg rystede og bævede, men endnu værre blev det, da jeg traadte ind i Kirken — saaledes havde jeg aldrig seet den før. Høialtret laa bagvendt, lige for Indgangen, og rundt om, hvor ellers Helgenbillederne stod, sad baade Varulve og Hexe, Trolde og Gravmarer, og de snakkede med hverandre og gjorde sig det ligesaa bekvemt, som naar vi besøge Messen paa en Søndag. Dertil var hele Kirken betrukken med Sort, og Lysene flammede snart op med klare Luer, snart sygnede de hen, som vilde de gaae ud, og i denne flakkende Belysning saae Troldtøiet saa forfærdelig mangfoldigt og rædselsfuldt ud, at jeg var lige ved at daane midt imellem det. Imidlertid samlede jeg dog alt mit Mod og gik op imod Høialtret for at aabne det lille Skab, hvori de hellige Bøger vare gjemte. Men det var kun med stor Nød, at jeg slap derop; thi alt Troldtøiet gjorde lange Fingre, nappede efter mig og stak til mig med deres lange, spidse Horn, saa jeg kunde høre mig selv brøle høit af Forskrækkelse. Imidlertid fik jeg dog fat paa Bogen, og da jeg vidste, at jeg skulde skee en Ulykke, fik jeg ogsaa

*) St. Hansorme.

med stort Besvær Korset af og stak det i Lommen. Ligesom jeg havde gjort det, begyndte Orgelet at tone igjen, men nu lød ikke længere som Ligpsalmen over de Døde. Det brusede først svagt, saa stærkere, og pludselig klang det, som gik der et Tordenskrald gjennem alle dets Piber, saa Kirken rystede i sin Grundvold derved. Jeg holdt fast ved den Pille, ved hvilken jeg stod; men Gulvet bævede under mig, Gravstenene skjød sig tilside, og op af de store, mørke Aabninger svævede blege Dødninger frem, baade Mænd og Kvinder, Unge og Gamle, Alle med Liglagnerne flagrende over Skuldrene og med blaalige Blus i de indtørrede, magre Hænder. Først kom de fra Familiebegravelserne — magre, huulkindede, med flade Næser og Øine, der lyste som halvslukkede Gløder, svævede de forbi og tog Plads i de adelige Stader, hvor de engang havde brammet i Hovmod og i Stads. Men derpaa myldrede det ind af den Dør, som vendte ud imod Kirkegaarden, og nu var der ingen Ende paa det. Som hvide Taager kom de svævende; først enkelte, saa flere, saa i tusindeviis og trængte sig sammen paa Bænkene, i Stolene og i Choret, som skulde de see paa et Bryllup. Alle holdt de blaalige Blus i Hænderne; men de hulkede og græd, knugede sig sammen og piinte sig ind i

hver Krog og hver Nische, saa at der snart ikke var saa megen Plads, at jeg kunde røre min Haand, og under alt dette flakkede Lysene op og ned, Orgelet bruste og Tordenen rullede, saa at jeg troede, at den yderste Dag var kommen. Da blev det med Eet ganske stille, og da jeg saae op mod Alteret, stod den røde Skikkelse deroppe og strakte sine to spidse Fingre som to Horn ud mod Menigheden. Derpaa greb han Alterbogen, vendte Ryggen til Menigheden og begyndte at læse, først sagte og saa høiere; men jeg kunde ikke faae Andet ud, end at han læste baade Evangelie og Text bagvendt fra Enden til Begyndelsen, og saa kunde jeg jo nok vide, hvorledes Messen vilde blive. Pludselig faldt Messehaglen af ham, og nu saae jeg tydeligt, at han havde Hestebeen og en Bukkehale, som han stod og logrede med foran Alteret. „Jesus Maria!" raabte jeg, saa høit jeg kunde. Da susede og summede det gjennem hele Forsamlingen, og det var, som gik der en iiskold Trækvind gjennem Kirken; men Djævelen traadte hurtig hen imod mig, greb efter mig og sagde: „Du er min! Hvor har Du Tegnet?"

„Her!" raabte jeg fortvivlet, og rev det gyldne Kors op af Lommen og stødte det mod hans sorte laadne Bryst.

Han greb efter det, men jeg holdt fast og nu skete der en mærkelig Forvandling. Hans Ansigt forlængede sig, de spidse Horn blev til et Par laadne Øren, sorte strittende Haar skjød sig frem overalt paa hans Krop, og han tudede som en Hund, medens han krøb med Halen mellem Benene for mine Fødder. Men jeg gav ikke tabt; jeg svang Korset foran ham, jeg gjorde Korsets Tegn med det, og alt som jeg gjorde det, svulmede han op, bolnede ud, blev saa stor som en Elefant og fyldte tilsidst hele Kirkens Skib, saa at jeg kun var som en Myre imod ham. Da tudede han, saa at det lød værre end Stormvinden, naar den kommer susende ned fra Bjergenes Kløfter; men jeg holdt fast ved Korset og raabte Jesu, Maria og alle Helgeners Navne, og da skulde I have seet. Han aabnede det uhyre Gab; det var større end Kirkeporten selv, og spidse Tænder stod som hvide, afbrudte Søilerækker i det; han pustede en Dampsky ud gjennem de ildrøde Næseboer og trak derpaa Veiret saa dybt, at det lød som en Malstrøm, der suger Vandet til sig. Da klang et Skrig af Forfærdelse og Angst gjennem den øde, nattedunkle Kirke, og i store Skarer svævede de Døde jamrende og hulkende, vridende Hænderne og løftende de tómme Øienhuler mod Himlen ind i hans uhyre,

blodrøde Svælg, der lyste med et Gjenskjær af Helvedes Luer. Jeg følte tydeligt, hvorledes Luftstrømmen ogsaa greb mig, men jeg holdt fast om Pillen, strakte Korset ud foran mig, og det formaaede han ikke at rokke. Sukkende og klagende svandt Dødningeskikkelserne den ene efter den anden, og alt som de sank ned i det gloende Svælg, blev Uhyret mindre og mindre, og tilsidst saae det ud som en ualmindelig stor, abruzzisk Hyrdehund, som med strittende Børster og Halen mellem Benene, hylende og tudende løb hen over Kirkens Gulv, og forsvandt ud ad Porten til Kirkegaarden. Da saae jeg først, at det ikke kunde være nogen Anden end Gravhunden, som havde drevet sit Spil med mig, og ligesom jeg havde faaet den Tanke, var Alt i Kirken i sin sædvanlige Orden. Da jeg kom ud paa Piazzaen, laa ogsaa Kirken som før, Maanen skinnede saa reen og saa blank som nogensinde, men langt ude over Campagnen trak en tyk, kulsort Tordensky langsomt afsted, og naar den udsendte sine glimtende Lyn, saae den ganske ud, som en uhyre Hund med gloende Tunge. Men den samme Nat døde Prioren, den fromme Pater Anselmo, skjøndt han kun var fem og halvfjerdsindstyve Aar, og det var meget mærkværdigt; thi saalænge Nogen kan huske, er ingen Præst

i Norma død før i sit fem og halvfemsindstyvende, for Embedet er meget rigt, og der er kun lidt at bestille. Men fra den selvsamme Nat hørte vi Gravhunden tude, hvergang Nogen skulde døe, og det saa bestemt . . ."

Et Tordenbrag, voldsommere end noget af de tidligere, et Brag, der kom umiddelbart ovenpaa et blaaligt blændende Lyn, stoppede Nerone i hans Fortælling, og lige i det Samme hørte vi en langtrukken, klagende Tuden saa nær, at vi ikke vidste, om Lyden kom op gjennem Gulvet, eller ned gjennem Skorstenen.

„Nu see alle Helgene til os i Naade!" raabte Nerone og korsede sig. „Det var Gravhunden; jeg kjender dens Stemme."

„Sludder, din Skrædder," sagde Matheo, „det er Vinden, der tuder i Skorstenen. Giv Plads, at jeg kan kaste et Knippe Kvas paa Ilden!"

Nerone reiste sig, men saa ubehændigt, at han væltede den store Kobberconcha, hvori vi havde Vand til Fængslets Forbrug. Vandet strømmede som et heelt Kildevæld hen over de glødende Kul, slukkede Ilden og indhyllede os i tætte, hvide Dampe, som i uhyre Skyer bølgede op mod Skorstenen. I det Samme tudede det paany, ikke ti Skridt fra os.

„Dosmer!" raabte Matheo. „Hvad ryster Du

for? Tænd Lygten, Cesare, her bliver jo mørkt som i en Grav."

Jeg tændte en Olivenspaan, men ligesom den begyndte at blusse op, udstødte Nerone et Skrig og tumlede over mod Væggen, idet han pegede ud mod Korridoren. Mit Blik søgte derud; men aldrig, aldrig i mit Liv troer jeg at være bleven saa forskrækket, som jeg blev i det Øieblik. Trods den usikkre Belysning saae vi alle tre ganske tydelig en uhyre, sort Hund, som med en rusten Jernlænke om Halsen og funklende Øine stod midt i Korridoren og stirrede paa os.

„Gravhunden!" stønnede Nerone og styrtede tilbage paa Arnestedet med begge Hænderne for Ansigtet.

„Den Onde skinbarligen selv!" hviskede Matheo, og lod sin Knippel synke, som han havde hævet til Slag. Lige i det Samme gik Hunden atter et Par Skridt frem imod os og hylede paany, men denne Gang saa gjennemtrængende, at Nerone hylede med.

„Hvad skulle vi gjøre, Matheo?" spurgte jeg dæmpet. „Een af os er dødsens."

„Stille, Cesare!" hviskede han. „Lad os see, hvad den gjør, og indrette vor Opførsel derefter."

Jeg trykkede mig op imod Muren, thi jeg følte mine Knæ dirre af Skræk; Nerone væltede sig i

Krampe mellem de udslukkede Gløder og skreg forfærdelig; kun Matheo syntes at beholde sin Fatning, men han var saa hvid som en Væg, og Øinene stod ganske stive i Hovedet paa ham.

Langsomt, ganske langsomt kom Hunden frem imod os. Lænken raslede og klirrede henad det haarde Steengulv, Vandet dryppede af dens Pels, og idet den strøifede mit Knæ, gik der en Gravkulde ud fra den, som fik mig til at ryste, saa Tænderne klapprede i min Mund. Langsomt, med sænket Hale og ludende Hoved skred den forbi Matheo og mig, snusede til Nerone, løftede saa atter Hovedet i Veiret og gik med luskende, lydløse Fjed lige henimod Fangens Dør. Her satte den sig ned, hævede den ene Pote i Veiret og hylede, saa at Ruderne klirrede derved.

„Det er ham, som skal døe,“ hviskede Matheo; og jeg følte ligesom en blytung Steen blive lettet fra mit Hjerte.

Et nyt Lyn flammede henover Himlen, og oplyste Fængslet, saa at man saae den mindste Spindelvævstraad under Loftet, og i det Samme satte Hunden begge sine store, brede Forpoter paa Fængslets Dør og hylede, saa at det skjar mig lige til Beenpiberne.

„Det er til ham; den vil ind," hviskede jeg sagte til Matheo, og medens jeg sagde det, hørte jeg tydelig Fangen rasle med sine Haandlænker derinde.

„Saa lad den tage ham og fare ad Helvede til med ham," sagde Matheo, og ligesom han sagde dette, tudede Hunden tredie Gang endnu græsseligere end før.

„Tør Du lukke den op, Matheo, Du har Nøglerne?" hviskede jeg. „Lad den faae sin Villie, ellers kunde den vende sig mod os."

„Tør Du?" sagde han og tog Nøgleknippet frem.

„Nei," sagde jeg, „jeg tør det ikke; jeg har mødt den een Gang før og blev syg til Døden derefter. Luk den op, Matheo, hvis Du har Mod!"

„Mod?" brummede han. „Troer Du, jeg render for en Hund, var den saa sendt af Djævelen selv?" Og med disse Ord gik han hen, skjød Slaaen og Boltene fra og satte den svære Nøgle i Hullet. Jeg fulgte enhver af hans Bevægelser; men neppe havde han faaet Døren aabnet paa Klem, før Hunden stak Hovedet ind, vred den op paa vid Gab, og forsvandt i Mørket, medens vi hørte Fangen udstøde et Skrig af Forfærdelse.

„Luk, Matheo, luk!" raabte jeg og sprang til

for at hjælpe ham; thi skjøndt han trykkede haardt til, vilde den svære Dør ikke gaae saaledes i, at Slaaene fattede.

„Ja, luk!" brummede han. „Jeg har Kræfter som en Tyr, men den Satans Dør er bleven forhexet. Det maa dog være den Onde, som er gaaet igjennem den."

I det Samme kom et nyt Lyn, derpaa et buldrende Tordenbrag, og midt under dette hørte vi en Skrigen, Hvinen, Tuden, Hylen og Brølen, som vare alle urene Aander løse inde i Fængslet.

„Nu farer den til Helvede med ham," sagde Matheo og slap Taget i Døren. „Hør, hvor de brydes derinde."

Jeg gav slip paa Døren og lyttede; det lød som den voldsomste Kamp. Jernlænkerne klirrede og raslede, tunge Masser tørnede mod Murene, tumlede om paa Gulvet, rullede over hverandre, reiste sig paany og tumlede igjen, og under Alt dette hørte vi Hundens Hylen og Fangens Nødraab, indtil de sidste tabte sig i en svag, hendøende Rallen — saa blev Alt stille.

„Nu er den faret afsted med ham eller ogsaa er han ædt," sagde Matheo rolig. „I begge Tilfælde behøve vi ikke at staae Skildvagt her ved Dø-

ren. Kom, lad os sætte os hen ved Arnen og see at faae Liv i Nerone, stakkels Asen. Det var fælt at høre paa."

Vi satte os begge hen ved Ildstedet, rystede og ruskede i Graveren, men han var saa stiv som en baccala*), og der var Intet at stille op med ham.

„Han kommer sig nok imorgen," sagde Matheo, „men det er ellers forskrækkeligt, saa Angsten kan gjøre det af med et Menneske. Føl blot, han er ganske kold."

„Ja, og han har dog siddet i Gløderne," sagde jeg. „Bare det ikke er galt fat med ham, Matheo. Skal jeg ikke kalde Hjælp?"

„Ingen af os tør forlade sin Post, i hvad der end skeer," sagde han, og saa blev vi siddende og holdt den stakkels Graver imellem os, medens Lyn fulgte paa Lyn og Tordnen rullede som Artillerisalver. Pludselig gjorde Nerone en Vending og gik bagover for os, saa lang han var."

„Der gik Parykmageren ad Helvede til!" raabte Matheo og slog et Kors for sig. „Ora pro nobis! Det var Gravhunden alligevel."

---

*) Baccala er vor Stokfisk, en af de mest yndede Spiser i Fastetiden.

Neppe havde han sagt disse Ord, før Fængslets Dør sprang op paa vid Gab, og ud kom den store sorte Hund med Jernlænken raslende tungt bag efter sig. Langsomt sneg den sig i Mørket tæt forbi os, snusede paany til Nerone, tudede igjen, men dæmpet og klagende, og forsvandt saa ud i Korridoren ad samme Vei, som den var kommen. En Stund sad vi Begge tause, saa reiste Matheo sig, greb Baalrageren og skubbede ganske langsomt Døren i, thi Ingen af os havde Lyst til at see, hvorledes der saae ud derinde. To Timer efter brød Dagen frem, og i al denne Tid havde Ingen af os sagt et Ord, saa slagne vare vi; men da Morgensolens første Skjær tittede ind gjennem Jerngitret, saae vi et bedrøveligt Syn. Der laa den stakkels Nerone midt i Gangen saa død som en Kanin og saa blodig i Ansigtet, som var han dræbt af et Knivstik. Ingen af os kunde rigtig forstaae, hvorfra det Blod kom; men da det blev lidt lysere, saae vi Blodpletter gjennem hele Korridoren, og fra Nerones Lig lige hen til Fangens Dør. Vi stødte den op, og nu kan man tænke sig vor Forskrækkelse. Der laa midt paa Gulvet en stor abruzzisk Hyrdehund flaaet lige saa nydelig, som var det skeet af Slagteren selv, og til dens Hoved var der fæstet en Seddel, hvorpaa der

stod: „Han gav mig Reisepelsen!“ Saa kunde vi jo nok see, at Hunden havde været en rigtig Hund, og at Nerone kunde have sparet sig sin Uleilighed. Men han var død, Fangen var borte, og hvad mig angik, saa fik jeg min Afsked og har siden den Tid været en stakkels, gammel Kancelliere — en stakkels, gammel Kancelliere, mine elskede Venner!“

Og den stakkels, gamle Kancelliere rystede paa sit fordrukne Hoved, skjænkede mere Viin i sit Glas, stak det ud og stirrede derpaa hen for sig med et Udtryk, dobbelt sløvt efter at Fortællingens Spænding havde forladt det.

„Var det det Hele?“ lød pludselig Fra Severinos malmfulde Røst. „Tal, Mand!“

Det gav et Stød i Kancellieren, som havde han rørt ved et galvanisk Batteri. Han rettede sig paa Bænken, spilede de blytunge Øielaag vidt fra hinanden og mumlede: „Hvad var det? Hvem er det, som taler?“

„Hvad skete der med Crucifixet? Fik hun det aldrig?“ spurgte Fra Severino med en vis Uro i Stemmen.

„Crucifixen?“ lallede Kancellieren.

„Fik hun det?“ spurgte Fra Severino og gjorde endnu et Skridt nærmere imod ham.

„Nei, per Baccho!" raabte Kancellieren og slog i Bordet, saa Glassene dirrede. „Troer De, jeg vilde bringe Kjærlighedsbreve til min Kone? Crucifiksen var huul, og bag Figuren laa en Seddel fra den fordømte Fange, hvori han bad hende flygte fra Tyrannen. Tyrannen! Det skulde nu være mig! Hi, hi, hi, hvor romantisk! Men jeg laasede hende inde, satte hende paa Bønner og Vand; for hun var Skyld i min Afsked. Og da hun havde født Adele, var hun svag. Hun døde — hi, hi — af Barselfeber, af en Svulst i Underlivet. Men da hun laa i Vildelse, da hun skulde — — Hvad er det? Hvem er det, som taler? Vil Du tie, din Satan! Og Kancellieren blev pludselig askegraa i Ansigtet og stirrede med stive Blikke henimod Skorstenen.

Der blev en uhyggelig Pause, under hvilken jeg vexelviis betragtede Kancellierens af Angst og Drukkenskab fordreiede Træk og den høie, mandige Fra Severino, som stod opreist ved Siden af ham. Aldrig har jeg seet større Kontraster!

„Hvad heed den Fange?" spurgte Signor Carnevale.

„Jeg er lidt fuld, en lille Smule drukken," stønnede Kancellieren, „men inte saa fuld, at jeg røber Statshemmeligheder — nei, jeg er inte. Han var

en farlig Mand, min Fange; han har narret os to Gange siden, men jeg — — aa, jeg faaer ham nok."

„Nei virkelig?" frittede Apothekeren. „Det har De aldrig fortalt mig, Cesare. Han løb vel fra Dem igjen og gav baade Dem og Gubernatoren en lang Næse, skjøndt Hans Eccellenza skal have vanskeligt derved. Han kneb ud, Cesare, gjorde han ikke?"

„Jo," sagde Kancellieren og skjænkede i Glasset, „han kneb ud. Det er den rene Troldbom, og den kan hverken jeg eller Gubernatoren magte; nu skal De høre, hvordan. For et halvt Aars Tid siden kom der en Statsfange her til Gennazzano. „Pas nu godt paa ham, Cesare," sagde Gubernatoren, „saa kan De faae Opreisning for ham i Norma; denne er af samme Slags," og saa lavede vi et Buur til ham oppe i den øverste Etage af Palazzoet med tre Tommers Jernstænger, fire Alens Muur og en fire Tommers Egetræes Dør med Nagler paa begge Sider samt en dirkefri Laas, som vi lod gjøre i Roma. „Han skal da nok faae Lov til at blive!" tænkte jeg, da vi puttede ham ind; men for større Sikkerheds Skyld gav vi ham et tre Tommers Jernbælte om Livet og nittede ham ved en Lænke fast til Væggen, saa at han kun kunde naae Vinduet og faae sig en Mundfuld frisk Luft. Det gik ogsaa meget deilig

hele den første Maaned, og jeg passede paa som en Smed, for jeg huskede nok ham fra Norma. En Aften havde jeg været oppe at see til ham ret i et Herrens Veir, og da jeg gaaer hjem, faaer jeg Bud fra Gubernatoren, at jeg over Hals og Hoved skulde komme op til ham med Protokollen over de hemmelige Fanger. Han var frygtelig allarmeret, dengang jeg kom, og fortalte mig, at Kardinalvikaren havde sendt sin første Sekretair ud til os for at faae Oplysninger om en vidtforgrenet Sammensværgelse, og at han muligviis vilde tage Fangen med sig tilbage under Eskorte. Sekretairen havde gjort Vannutellis Huus den Ære at tage ind her hos os, men hvor han forresten var kommen fra, maatte Fanden vide; thi det regnede og stormede saaledes den Nat, at Padrone Luigi maatte tage ind i Cave, og anden Befordring gives der jo ikke.

„Der er vist Noget galt ved den Karl, Eccellenza," sagde jeg, da jeg gav ham Protokollen, „eller ogsaa er han plumpet direkte ned fra Himlen ligesom den hellige Elias."

„Sludder, Cesare," svarede Gubernatoren, „hans Papirer ere i fuldstændig Orden. Det er en Mand, som kan gjøre Noget for os begge, Cesare; vær derfor flink, skrab ud for ham og tag

Protokollen over de politisk Mistænkte; den staaer deroppe paa Hylden."

Saa tog jeg da begge Protokollerne — de vare svære nok, kan De troe — og travede bag efter Gubernatoren, som rettede sig og tog faste Skridt, for han er ofte noget allarmeret saadan henad Aften. Da vi traadte ind, sad der en fiin Signore ved Aftensbordet, og det kan nok hænde sig, at Anna Maria havde braset op for ham. Han var ligesaa behængt med Ordener og Guldstads som den hellige Jomfru derovre, og da jeg saae, hvor Gubernatoren skrabede ud, var jeg ikke seen til at skrabe med — han kunde jo gjøre Noget for os begge. Først spurgte han om Fangen og om Alt, hvad der vedrørte ham, saa gjorde han et Udtog i sin Portefeuille af de hemmelige Fanger, og saa sagde han, at jeg kunde lægge Protokollen over de politisk Mistænkte ind i hans Sovekammer, thi af den vilde han gjøre et særligt Uddrag, som skulde forelægges Kardinalvikaren. Jeg havde aldrig seet denne Sekretair før, thi det er sjeldent, at saa høie Herrer komme herud; men hvergang han saae paa mig, var der Noget i hans Blik, som jeg nok syntes at skulle kjende, men jeg turde jo ikke lade mig mærke dermed, og saa skrabede jeg ud, hvergang han blot saae paa mig, og

han smiilte meget naadig dertil. Men der var adskillige Ting, som jeg ikke syntes rigtig om, og som fik mig til at spidse Øren. Først lukkede han sig inde paa sit Værelse og vilde ikke have Andre end Adele hos sig; men det hovede mig ikke, for Tøsen er skikkelig nok, men jeg saae, at han kyssede hende paa Panden, og saa er der ikke langt til Munden. Desuden gik han kun ud i Mørkningen, og jeg lagde snart Mærke til, at han altid styrede op imod palazzo Colonna og satte sig ved Fontanen i Borggaarden for at ryge en Cigarette. Men jeg saae ogsaa snart, at naar han sad der, var Fangen altid ved Gitret, og den anden Aften kom det mig for, at han skrev i Luften med Cigaretten.

„Der er vist noget Galt ved den Karl, Eccellenza," sagde jeg til Gubernatoren; „for jeg gik strax op og aflagde Melding om, hvad jeg havde seet."

„Pas blot paa, at han ikke finder noget Galt ved Dig," sagde Gubernatoren og skjænkede sig et Glas Marsala. „Skrab ud for ham, Cesare, og hold reen Mund med hvad Du seer, saa kan Du endnu blive Slutter i S. Michele, og det er et godt Embede."

Ud paa Aftenen kom Sekretairen hjem og sagde, at jeg og Adele maatte hjælpe ham med Listen over

de politisk Mistænkte, thi han maatte reise tidlig næste Morgen. Jeg hentede Protokollen, Adele hentede Viin, og Prokuratoren bragte den selv, blot for at see Kardinalvikarens Sekretair. Vi sad derinde i den store Stue ved det runde Bord, og Adele maatte skjære hans Penne og lægge nyt Papir for ham, hver Gang det gamle var udskrevet, og jeg følte mig saa beæret ved at arbeide med Kardinalvikar-sekretairen selv, at jeg satte Klat paa Klat og skrabede dem ud, naar han saae paa Adele. Da vi endelig vare færdige, skjænkede Sekretairen i Glassene baade til Adele og mig og sagde: „Jeg synes, at jeg skulde have seet Dem før, Signor Felice, har De ikke været ansat i Norma?“ Og dermed saae han paa mig med saadant et underligt Blik.

Jeg blev ganske arrig; thi jeg tænkte, at han havde hørt Noget om Fangen i Norma, som mulig kunde blive mig til Disrekommandation, men jeg turde ikke lyve for ham, fordi jeg frygtede for, at Adele havde sladdret af Skole, og saa sagde jeg da, at jeg havde været i Norma, men at jeg havde faaet min Afsked, fordi jeg havde havt et lille Uheld med en af Fangerne.

„Ak ja,“ sagde han, „det kan jo hænde den Bedste. Jeg har nok hørt Noget derom; men hvor-

ledes bar han sig ad med at narre en saa paalidelig Mand som De?"

Nu maatte jeg da frem med min Historie, den samme, som De nylig har hørt, og medens jeg fortalte den, smilede han saa underlig, og for hver Pause, jeg gjorde, skjænkede han i mit Glas, og jeg skrabede ud — der var jo ikke Andet at gjøre. Lidt efter sendte jeg Adele ned, og nu maatte jeg fortælle Historien om igjen: men denne Gang smilede han ikke, han sad og stirrede paa mig med sine store, mørke Øine, og spurgte mig ud om min Kone og Adele, saa at jeg syntes, at han var temmelig nysgjerrig, selv for en Politisekretair. Endelig vilde jeg til at gaae ned, for Flaskerne vare tomme, og jeg selv begyndte at blive noget tung i Hovedet, men han reiste sig og sagde: „Vent lidt, Signor Felice, saa skal De smage en Marsala, som jeg har med til Gubernatoren." Og dermed gik han ind i sit Værelse og kom tilbage med en gammel, støvet Flaske, som han bad mig trække op.

Nu har jeg smagt megen Marsala i mine Dage, baade af den almindelige og af den, som Gubernatoren skjænker, naar Monsignoren kommer herud; men Mage til den Drik, som var i den gamle, stø-

vede Flaske, har jeg ikke kjendt. Jeg drak et Glas, endnu et, og endelig et tredie, og da jeg havde faaet det, syntes jeg, at den Fremmede voxede, indtil han blev en Kjæmpe, og at der gik Straaleblink fra de Stjerner og Kors, han bar paa Brystet. Han sagde nu slet ikke Noget, men sad og stirrede stivt paa mig, og jo mere han stirrede, desto uhyggeligere blev han mig; thi jeg kjendte nu dette Blik, og vidste, hvor jeg havde seet det — det var Fangen fra Norma. Klarere og klarere gik dette op for mig, og endelig blev det mig saa klart og overbevisende tydeligt, at jeg vilde springe op og gribe ham, trods Gubernatoren og trods de Kors og Stjerner, der funklede paa hans Bryst. Men det var mig ikke muligt at røre hverken Haand eller Fod; det var, som var jeg blevet støbt i Bly, og skjøndt jeg anstrengte al min Villie for at hæve Armen, blev den dog liggende paa Bordet, hvor den laa.

„Kjender Du mig, Cesare Felice?“ spurgte han mig pludselig med heelt forandret Stemme og reiste sig op.

Jeg vilde virre med Hovedet, men jeg kunde ikke engang bevæge Øielaagene, saa stive stod Øinene mig i Hovedet.

„See nu, Cesare!“ sagde den Fremmede og tog

med eet Tag sit prægtige sorte Skjæg af og lagde det paa Bordet.

Jeg vilde skrige om Hjælp; men der var ikke Tone eller Stemme i mit Bryst, Alt snørede sig sammen inden i mig, og jeg faldt tungt ned paa Gulvet saa lang, jeg var.

„Husker Du mig nu?" spurgte han og bøiede sig med Lampen i Haanden hen over mig. „Husker Du den Fange, som Du lod fryse, sulte og gjerne havde piint tildøde? Husker Du Gravhunden?"

Jeg blev saa forskrækket, at hele Stuen dandsede rundt med mig, thi jeg troede, at han vilde myrde mig, men han satte blot Lampen paa Gulvet og sagde: „Seer Du nu, Cesare, jeg kunde have dræbt Dig. Endnu to Glas af den Viin, som Du har drukket, og Du vilde aldrig røre Dig mere; men jeg har skaanet Dig for hendes Skyld, ikke for Din egen. Gjør mig nu en Tjeneste til Gjengjæld; laan mig Nøglerne til Fængslerne i Slottet."

Han stirrede saa hadefuldt og foragtelig paa mig, at jeg gjorde mig al optænkelig Umage for at reise mig op; men jeg kunde ikke røre en Finger, og mit Raab om Hjælp blev kun en undertrykt Stønnen.

„Naa, saa faaer jeg at hjælpe mig selv," sagde

han og stak Haanden ind under mit Bælte, hvor Nøgleknippet hang. „Hils Gubernatoren fra mig, lille Cesare. Han har ogsaa faaet en Flaske iaften af den gamle Marsala, og skulde vi mødes tredie Gang, husker Du jo nok, at jeg denne Aften har skaanet dit Liv.“

Dermed tog han Nøgleknippet, satte Skjæget paa og slog Kappen omkring sig; men da jeg hørte ham gaae ud ad Døren, blev jeg saa rasende forbitret og gal paa mig selv, at jeg vistnok fik et Tilfælde; thi jeg daanede heelt hen i det, og da jeg den næste Morgen vaagnede og skyndte mig op i Fængslet, laa Slutteren midt i Gangen med den Fremmedes Hat i Munden, og baade han og Fangen fra Roma vare fløine ud af Buret for længe siden. Men Gubernatoren sov hele den næste Dag og noget af den paafølgende Nat, indtil Doktoren fik ham vaagen ved at sprøite koldt Vand i ham gjennem Næsen. Heller ikke han kunde forstaae, hvorledes han havde havt det den Nat, eller hvorledes det egenlig hang sammen med den Fremmede. Saa blev vi da enige om, at det var Trolddom, og det skrev vi ogsaa til Kollegiet i Roma, og der fik vi Ret. Siden den Tid troer jeg fuldt og fast paa Trolddom, og det gjør Kollegiet med.“

„Ja, det skulde jeg mene,“ sagde Signor Carnevale og skjænkede Resten af Vinen over i Kancellierens Glas. „Hvis det ikke var Trolddom, saa er der ingen Trolddom til i Verden. Men naar traf De ham tredie Gang?“

„Tredie Gang,“ sagde Kancellieren, „veed De ikke det? Den Fyr, som blev taget sammen med Røverne og kom paa Slottet — det var jo Fangen.“

„Ah,“ sagde Signor Carnevale med et meget betydende Blik, „var det Fangen? Han løb altsaa tredie Gang fra Dem.“

„Ja, vel løb han, men ikke fra mig. Sporhundene tog ham nede i Kløfterne ved Olevano tilligemed de andre Fyre, som snart skulle rettes, og jeg kjendte ham strax, da vi skulde sætte dem i Fængsel. Han vilde jo skyde paa mig; men jeg skulde ikke have mere af den Fyr. Jeg fortalte Gubernatoren hele Historien, baade den fra Norma, og hvordan han siden havde været med til at lirke den anden Fange ud, og saa sagde jeg mig heelt fra Bestillingen, thi jeg vilde ikke have min Afsked anden Gang. „Hold De nu paa ham,“ sagde jeg til Gubernatoren, „hvis De kan“ — og saa kom Skandalen. Det vidste jeg jo i Forveien, og den havde nær kostet Gubernatoren hans Embede, hvis ikke

Fruen var tagen til Roma og havde bedt for ham hos Kardinalvikaren."

„Hvilken Skandale?" spurgte Apothekeren med ypperlig forstilt Uvidenhed.

„Aa, det veed De jo lige saa godt som jeg," brummede Kancellieren. „Den fordømte Kontorista lod jo Trommen røre og satte hele Byen i Oprør. Jeg havde jo ingen Nøgler og kunde altsaa ikke lukke ham op."

„Nei, men De var meget villig dertil," bemærkede Signor Carnevale i en ondskabsfuld Tone. „Det var Skade, at Gubernatoren ikke kunde høre Deres hædrende Udtalelser."

„Jeg var syg den Aften," snerrede Kancellieren. „Jeg havde Feber, og hvad man siger i Vildelse, kan ikke fornærme Nogen."

„Nei, deri har De Ret," bemærkede Signor Carnevale. „Men hvordan gik det egenlig til, at Gubernatoren blev indelukket i Fængslet, og at Fangen kom her til os i hans egne Klæder?"

„Det var Trolddom!" svarede Kancellieren. „Slet ikke Andet end den rene, skjære Trolddom."

„Ah," sagde Signor Carnevale, „meente Kollegiet ogsaa det, eller maatte Fruen for anden Gang til Roma?"

Kancellieren vilde svare; men Rusen havde allerede taget saadan Overhaand, at hans Ord hendøde i en Slags raa Grynten, idet han famlede efter den tykke Stok under Bordet. I det Samme blev Kjøkkendøren reven op, og Kontoristaen kom styrtende ind i Skjorteærmer, bleg, med rullende Øine og en blinkende Kniv i Haanden. Inden Nogen af os kunde forhindre det, fløi han henimod Kancellieren, greb ham i Halstørklædet, klemte ham op imod Væggen og raabte med en Stemme, der bævede af Raseri: „Skurk, Du skal døe!"

Den værdige Kancelliere blev saa violet i Hovedet som en Kalkun, snappede efter Veiret og gav et Brøl fra sig, der skuffende lignede Bøflernes paa Campagnen. Men Kontoristaen holdt fast, Halstørklædet snøredes tættere sammen om hans Strube, Kniven blinkede i Luften og — splintredes mod Fra Severinos tykke Pilegrimsstav, saa at Stumperne fløi os om Ørene. I samme Øieblik havde Signor Carnevale begge sine Arme omkring den heftige unge Mand og satte ham med et Sæt ud i Stuen, idet han raabte: „Hvad er dette, Carlo. Hvad har han gjort?"

Vi havde Alle reist os, grebne af Rædsel. Selv Postkassen syntes at føle Øieblikkets Alvor,

thi han stod med aaben Mund, saa stor, at en lille Postkareth magelig kunde kjøre igjennem den, medens Kancellieren, overvældet ved det pludselige Angreb og af Vinen, laa kastet tilbage over Bænken. Kontoristaen stod midt i Kjøkkenet, ligbleg, gispende efter Luft, og med et Udtryk i Øiet, som søgte han blot efter et nyt Vaaben for paany at fare løs paa sin Modstander.

„Hvad er det, hvad er der skeet?" spurgte Fra Severino, som ligeledes havde reist sig, og som syntes at være den mest Fattede af os Alle. „Tal, Carlo, der er dog ikke skeet en Ulykke?"

See, see!" raabte den unge Mand fortvivlet og pegede henimod Døren. „Uhyret har skamskjændet sin egen Datter. Han har solgt hende, som var hun en Skjøge; men han skal døe; han skal ikke nyde Frugten af hendes Skjændsel!"

Med disse Ord sled og rev han i den ulykkelige Carnevale, saa at jeg troede, at dennes Arme skulde gaae af Led, medens Kancellieren brummede som en hidset Tyr, idet han forgjæves famlede paa Gulvet efter sin Knippel. Fra Severino var bleven ligesaa bleg som Kontoristaen; hans Øine lynede, og med et Spring foer han henimod Døren, som han med et Ryk rev op

paa vid Gab. Hvilket hjerteskjærende Syn! Ude paa Trappen laa den unge Pige dødbleg, lænende sig op til Dørens Karm og med et Udtryk i Øiet, som var det bristefærdigt af Smerte. Blomsterkrandsen var revet af hendes Hoved, det sorte Haar flød i malerisk Uorden omkring hendes Hals og Nakke, og det unge Bryst bølgede som et stormbevæget Hav under det klare Liin, der ikke formaaede at skjule dets Oprør. Ved Siden af hende stod den lille Abate, krammende sin store Hat mellem Hænderne, og græd, som han var pidsket. Kontoristaen havde endelig slidt sig løs; med et Spring var han ved Siden af den unge Pige, greb hende om Livet, hævede hende op, og drog hende henimod Fra Severino, idet han raabte: „See, saaledes har han handlet med det Barn, som han to Timer i Forveien har indviet og velsignet. Oh, Skjændsel over ham; Skjændsel over dem Alle!"

„Tal, mit Barn, hvad har han gjort?" sagde Fra Severino med rystende Stemme og drog hende fra Kontoristaens Favn over i sin egen. „Hvo har øvet denne Skjændselsgjerning?"

Adele rev sig ud af Fra Severinos Arm med et Udtryk, som frygtede hun endnu. Taarerne styrtede ud af hendes Øine, men idet hendes Blik traf

Otto og mig, dækkede en Purpurrødme hendes Kinder, hun dækkede sit Ansigt med begge sine Hænder, sænkede Hovedet og sagde med lav Stemme: „Man har ikke øvet Vold imod mig; men man har forsøgt det, og jeg har værget mig derimod. Signor Carlo, som hørte mit Raab, kom mig til Hjælp; uden ham — —"

Adele vilde have sagt Noget mere; men i det Samme hvinede Kancellierens tykke Stok gjennem Luften, svirrede over Hovedet paa den unge Pige og forsvandt ud gjennem Vinduet, tagende baade Ruder og Sprosser med. Adele udstødte et Skrig og skjulte sig i Armene paa Fra Severino, medens Kontoristaen som en Tiger sprang ind paa Kancellieren og kastede ham baglænds over Bænken. Der paafulgte nu en rasende Brydekamp, thi saa drukken Fyren var, havde han dog Kræfter som en Tyr, og det blev os snart klart, at Kontoristaen maatte bukke under. Dog Signor Carnevale var praktisk og viste sig ved denne Leilighed som en Mand, der forstod at tage Tyren ved Hornene. Uden at blande sig i Striden, langede han et Reb ned fra Væggen, slog en Løkke paa det, og kastede det som en Lasso over Kancellierens Hoved. I det næste Øieblik laa denne paa Gulvet, Kontoristaen fik sine

Arme frie, og uden at gjøre den ringeste Ophævelse surrede Signor Carnevale Hænder og Been saa fast paa den elendige Fangevogter, at han brølede derved. Otto og jeg kunde ved denne Leilighed ikke nægte os en aparte lille Fornøielse, som bestod i at give en god Haandsrækning med, da den bundne og bastede Kancelliere endelig bares ned i Kjælderen. Her kastede vi ham paa hans Seng, lukkede Lemmen i, spigrede den til, og havde derpaa den Fornøielse at høre ham brøle og bande dernede, indtil han faldt i Søvn. Da vi kom tilbage til Kjøkkenet var baade Postkassen, Fra Severino og Adele forsvundne, og Kontoristaen og Signor Carnevale skiltes fra os med den Bemærkning, at vi ikke tiere skulde blive udsat for Molest i vor egen Bolig. Ude paa Trappen fandt jeg Adeles Piil, som hun Dagen iforveien havde faaet fra Roma, som et Tegn paa, at hun nu indtraadte i de voxne Pigers Kreds. Sølvgrebet med den aabne Haand *) var bøiet, og dens blanke Staalspids fremviste tydelige Spor af

*) Kvinderne i Sabinerbjergene bære deres Haar ophæftet med en Staalnaal. Grebet er formet som en Haand, der hos de ugifte er aaben, hvorimod den hos de gifte er lukket. Naalen selv er saa tyk, at den godt kan bruges som Stilet.

Blod. Jeg haaber, at hun har mærket den ærværdige Pater Eusebio forsvarlig.

Hermed endte denne mindeværdige Dags Begivenheder, og Otto og jeg tilbragte Aftenen temmelig uselskabelig, da hverken Signor Carnevale eller Nogen af Familien mødte ved Aftensbordet. Jeg er spændt paa at see, hvorledes hele denne Tvist vil løbe af, thi nu maa Een vige, enten Byens bedste Mand eller Gubernatorens høire Haand. Men mest af Alt interesserer den stakkels Adele mig. Anna Maria synes at have vigtige Planer for; thi hun har tre Gange i denne Eftermiddag pyntet sig i sin bedste Stads, for atter at lægge den i Skuffen igjen. Nino siger, at hun vil tage til Roma; men det skal ikke hjælpe Stort, naar man vil have Hævn over en Præst. Farvel, brave Funtus! Naar jeg faaer Noget at vide, skal Du atter høre fra

Din hengivne osv.

E. S. Jeg har atter aabnet Brevet for at meddele Dig en slem Begivenhed. Sagerne fra igaar have taget en alvorlig Ende, idet man tidlig imorges har fundet Pater Eusebio liggende udenfor et af de mest berygtede Huse i Huulgaden med et Stiletstik gjennem venstre Lunge. Foruden dette havde

han et andet, men meget mindre, i Overlæben. Kontoristaen er forsvunden, og man tvivler om Pater Eusebios Liv. Kancellieren viste sig i Morges endnu mere slavisk og krybende mod os end nogensinde før; han er vistnok bange for Carnevale, thi han gaaer omhyggelig af Veien for ham. Ogsaa Postkassen skal være forsvunden. Nino siger, at han er løben fra Klostret, og mener, at det er ham, der har stukket Pater Eusebio, hvilket er lidet rimeligt; thi han var her imorges tidlig med Noget til Adele, og fortalte mig paa sin konfuse Maade en heel Deel om Madonnaen, Røverne i Fængslet og Gubernatoren. Diegi siger, at den ældste af Røverne har havt et Syn, og at Madonna har lovet at hjælpe ham; men det maa være en Misforstaaelse, enten af ham eller af Jomfruen.

Gennazzano, den 23de Juli 1863.

Bedste Søren!

Du undrer Dig maaskee over, at jeg skrev om Lægemidler fra Kjøbenhavn til vor stakkels lille Adele, som nu forresten igjen blomstrer som en Rose; men Farmacien staaer ikke paa noget

høit Standpunkt i den hellige Stad, end sige i Gennazzano. Naar Folk blive syge hernede, læser man Velsignelsen over dem. Bliver det værre, læser man en Messe, og vil Sygdommen ikke gaae af for den, løser man Madonnaen fra det Stativ, hvortil hun under ordinaire Forhold er bunden, og læsser hende, naturligviis under en høirød Baldakin, paa et sneehvidt Æsel, for at hun kan aflægge den Syge et Besøg. Bliver Madonnaen hvid, naar hun bæres ind i Sygeværelset, er der ikke nogen Redning at haabe; beholder hun derimod sin blomstrende Teint, er der ingen Tvivl om, at den Syge vil komme sig. Dette er en meget snild Fremgangsmaade; thi enten den Syge døer eller kommer sig, vil der altid være retskafne Sjæle, som have seet Madonnaen blive hvid, og andre ligesaa retskafne, som mene, at hun ikke paa nogen Maade havde skjæmmet sig, da hun blev baaren ind. De to Partier af Retskafne vilde ufeilbarlig komme i Haarene paa hinanden, og Striden vilde, som alle Religionskampe, blive ført med den yderste Haardnakkethed. Saa træde Præsterne til og mægle, naturligviis til Gunst for det endelige Udfald, og paa den afsluttende Konference erklæres Madonnaen naturligviis for ufeilbar, og de, som ikke ville indrømme dette, overgives som fæle

Krakilere til alle Retskafnes Dom og maae være glade, naar de slippe for at komme i en af Gubernatorens sorte Protokoller. Naar man endelig mærker, at Patienten slet ikke kan leve, afslutter man Livets store Drama paa en ligesaa effektfuld som theatralsk Maade. Over Hals og Hoved gaaer der Bud til Præst, Prior, Sakristan, Degn, Klokker, Graver, Sortebrødre, Graabrødre og endnu en heel Deel andre Brødre, som Alle komme styrtende med Kjerter i Hænderne, Kors paa Skuldrene og Paraplùier over Hovedet, hvis det regner. Øieblikkelig stille de sig op i den bekjendte Gaasegangsrække, sænke Blikket, folde Hænderne, og see overhovedet saa bedrøvelig-andægtige ud, som var det dem selv, der skulde til at himle. Derpaa sætter man sig i Marsch: Først En med et sort Kors, saa En med en Klokke, hvormed han klemter af alle Kræfter, saa Hostien under en rød Silkeparaplui, selv om det er det deiligste Solskin, og endelig Brødrene, hvis Tal varierer efter det Antal blanke Scudier, som den Døende antages at ville efterlade sig. Under mumlende Bønner, snøvlende Sang og stadig Klemten med Klokken, gaaer Processionen afsted over Stok og Steen, indtil den naaer det Huus, hvor den Syge er ifærd med at drage sit

sidste Suk, og Alle, som den møder paa sin Vei, ere nødte til at vende om og slutte sig til den. I selve Huset gaaer kun Klokken og Hostien op, den røde Silkeparaplui, de sorte Munke og Publikum blive derimod nede i stille Forventning. Pludselig hører man det klemte oppe i Huset, og dette betyder, at den Syge er absolveret, har faaet den sidste Olie og nu ikke har Andet at gjøre, end at gaae hjem og lægge sig. Men neppe høre de Nedenforstaaende Klokkens Lyd, før de begynde at bede for den Døende, ikke stille, dæmpet, veemodigt, men med en Voldsomhed i Stemme og Gebærder, som kunde man skraale ham gjennem Skjærsilden. Lidt efter kommer Hostien atter ned, den røde Paraplui spændes ud, Klokkeren, Præsten og Prioren vandre afsted med den, medens Resten, saavel Brødrene som det store Publikum vedblive at anraabe, indtil man kan antage, at den Døende er slaaet forsvarlig ihjel. Døe i Fred kan den Ulykkelige altsaa ikke; men da de Omstændigheder, der gjøres, ere saa komplicerede og talrige, kan man ikke undre sig over, at han gjør sig den største Umage med at døe, naar han først har modtaget den sidste Olie. Det vilde være en Skandale at leve efter den, og der er Intet, som de Rettroende hernede ere saa bange for som la scandala. Det

var med den, Djævlen begyndte; det var med den, Garibaldi endte, følgelig kan man ikke noksom tage sig iagt for den.

At det under disse Omstændigheder er en vanskelig Sag at være Læge eller Apotheker hernede, behøver jeg vel neppe at bemærke, og det har derfor ikke undret mig, at jeg forleden fik en Prøve paa Signor Carnevales farmaceutiske Dygtighed, som jeg ikke kan undlade at fortælle Dig. Mangen en tidlig Morgenstund havde jeg lagt Mærke til, at Bønderne fra Omegnen ventede udenfor Apothekets Dør med nogle smaa Kasser, som jeg i min Eenfoldighed ansaae for Rottefælder, hvortil de maaskee vilde anskaffe sig et tilsvarende Kvantum Rottekrudt. Forleden Morgen overraskede jeg imidlertid Pietro, Apothekets høilærde Discipel, i at modtage disse smaa Æsker, som han stuvede tilside i det Indre af Farmaciet, efter først samvittighedsfuldt at have udbetalt Eiermanden fire Bajocchi Skillemønt, som altid udsøgtes mellem de gamle, vægtige Kobberbajoccher, som Bønderne sætte mest Priis paa.

Signor Carnevale havde saa tidt indbudt mig til at tage sit Farmaci og dets Herligheder i Diesyn, at jeg denne Gang benyttede Leiligheden og trods Disciplens Protester trængte lige ind til Mesteren i

hans Sanktuarium. Hvad bestilte nu min elskværdige, gamle Carnevale i det ærværdige, gamle Apothekerkjøkken, der var saa fuldt af allehaande gamle Mærkværdigheder, at jeg nu først tilfulde fattede Bøndernes ubegrændsede Respekt for ham. Havde jeg truffet ham ifærd med at destillere Foryngelsens Vande, eller med at udstede et Opraab til alle Frihedens og Lighedens Venner, eller med at balsamere Pater Eusebio, der iforgaars salig er indsovet i Herren, saa skulde Alt dette ikke have undret mig; thi det vilde have været enten apothekermæssigt eller revolutionært, altsaa i Samklang med Personen. Men Intet af alt dette gjorde Signor Carnevale. Han flaaede tvertimod Aal og foretog denne lave Beskjæftigelse med en Hurtighed og Virtuositet, som viste, at han ikke forgjæves havde omgaaedes Marietta, og at Aalekarry rimeligviis maatte være hans Livret. Rigtignok blev jeg noget forundret over at bemærke, at han tog paa Aalene med en Jerntang før hurtig at dukke dem ned i den gamle Kobbergryde, der boblende og sydende stod foran ham paa Ilden; men forbauset endnu mere blev jeg over at see, at han snappede den ene Aal efter den anden ud af de smaa Trækasser, som Pietro langede ind til ham gjennem en Aabning i Døren. Signor Carnevale bemærkede

mig ikke, thi han stod med Ryggen til Indgangen. Ja, saa fordybet var han i sit Arbeide, at han ikke engang hørte, hvorlunde jeg rømmede mig gjentagne Gange for at vise, at jeg var et fra Aalene forskjelligt Væsen. Da heller ikke dette hjalp, greb jeg halvt af Nysgjerrighed, halvt i Distraktion en af de smaa Trækasser og bemærkede da, at de havde en Prop i den ene Ende, medens de forøvrigt vare hermetisk tillukkede. I den Tanke, at det maatte være en Slags nye Aaleruser for eenlige Beboere blandt denne Fiskerace, og i det Haab mulig at kunne tjene Fiskeriernes Fremme i mit Fædreland, rystede jeg Kassen dygtig for at høre, om der var Noget i den, og kom da til den Forvisning, at det ikke maatte være noget ganske ringe Exemplar, som Kassen indeholdt. Tillige hørte jeg ganske tydelig en blæsende Lyd inde i Rusen, og da dette forekom mig saare besynderligt af en Fisk, som efter Naturens Orden skal være stum, tog jeg Proppen af, og gav mig til at kigge efter Aalen. Aldrig i mit Liv, kjære Funtus, har jeg faaet min Næse saa hurtig til mig, som i det Øieblik, og aldrig har den været i en saa overhængende Fare, som dengang. Ud ad Hullet skjød sig ikke en Aal, men et bredt, trekantet, skjællet Hoved med funklende Øine, tvekløftet Tunge og en

pibende Hvislen, som jeg var altfor meget Naturforsker til ikke øieblikkelig at gjenkjende. Instinktmæssig kylede jeg Kassen henad Gulvet, Signor Carnevale brændte sig paa Gryden af Forskrækkelse, og ud af Rusen snoede sig ikke en Aal, men en alenlang Hugorm, et af de største Exemplarer, jeg nogensinde har seet. Høist mærkeligt var det at see den Beensmidighed, som Signor Carnevale ved denne Leilighed udviklede, og som ikke gav en yngre Balletdandsers det Ringeste efter. Med et eneste Entrechat var han oppe i Vinduesskarmen, og da Slangen rullede sig sammen til Spring, begyndte han at slaae ud med Arme og Been og dandse om mellem Krukker, Digler og Flasker, saa at det var en reen Fornøielse at see derpaa.

„Slaa den ihjel, slaa den ihjel!" raabte han, idet han fægtede i Luften med Jerntangen og forsøgte at aabne Krogene paa de øverste Vinduer, uden at jeg kunde indsee nogen egenlig Nytte heraf, da det var umuligt for en Mand som Signor Carnevale at komme igjennem et Vindue, der havde en Jernkurv udenfor.

„Sir — rrrr!" sagde Hugormen og reiste sig op paa sin Halespids, paa hvilken den elegant vuggede sig frem og tilbage.

„Madonna mia!“ raabte Signor Carnevale og stemmede sig med Ryggen mod Vinduesposten, medens han samtidig dermed sparkede Slangen en saadan Ladning Salvekrukker og Pulveræsker i Hovedet, at den skyndsomst gjorde forkeert Front og søgte over mod mig.

Jeg holder nu heller ikke af Hugorme, kjære Funtus, og mindst i Italien, hvor deres Bid er meget farligere end hos os, og Du vil derfor forstaae, at jeg retirerede bag Døren og kaldte paa Pietro, som i eet Sæt satte over Disken og forsvandt ude paa Piazzaen. Nu vare gode Raad dyre, thi nødig vilde jeg have, at min gamle, skikkelige Carnevale skulde blive et Offer for min Uagtsomhed, og hvor angst han selv var derfor, viste den Omstændighed, at han havde paakaldt den hellige Madonna, hvis Navn jeg ellers aldrig havde hørt i hans Mund uden en tilsvarende Sarcasme. Det eneste Vaaben, jeg opdagede i hele Apotheket, var den elegante Spadserestok, hvormed Signor Carnevale giver den Uimodstaaelige om Aftenen, og forsynet med dette skrøbelige Værge stak jeg atter Hovedet ind ad Døren for at see til mine Venner. Der stod endnu Signor Carnevale i Vindueskarmen og stirrede noget blegere, end en Revolutionsmand bør

være, paa Hugormen, og der laa endnu Hugormen midt paa Gulvet og stirrede paa Signor Carnevale med et Udtryk i sit funklende Øie, som var Alt andet end venskabeligt. I det Samme blev jeg skubbet ublidt tilside, og en Bonde fra Bjergene med blaa Trøie, laadne Bukkeskind om Benene og en Sækkepibe under Armen, traadte iilsomt ind i Laboratoriet, fulgt af Pietro, som imidlertid holdt sig i en ærbødig Afstand. I det første Øieblik anede jeg ikke, hvad Bonden vilde, og inden jeg fik spurgt ham derom, havde han blæst Sækken op, sat Piben i Munden, og nu begyndte han paa en af disse forunderlig vilde Melodier, som Pifferarierne spille foran Madonnabillederne, naar de henimod Julen vandre til Roma. Hugormen havde imidlertid søgt Skjul under et stort Skab henne i et Hjørne, og Hyrdens Musik forekom mig derfor temmelig umotiveret, navnlig da han havde lagt sig ned saa lang, han var, og nu trillede sine forunderlige Toner henad Gulvet. Et Øieblik efter kom imidlertid Slangens Hoved tilsyne under Skabet, hvor det vuggede og gyngede sig paa den slanke Hals, som slog det Takt til Musiken. Lidt efter kom den halvt, saa heelt frem, stadig med løftet Hoved og spillende Øine, og nu flyttede Hyrden sig noget tilbage uden at afbryde

sit Spil. Hugormen fulgte efter og med en sagte Haandbevægelse greb Hyrden Jerntangen med den venstre Haand, idet han vedblev at lade den høire fare frem og tilbage over Fløitens Huller. Slangen reiste sig halvt op, neiede og vuggede sig i bløde elastiske Bøininger efter Musiken, kom nærmere og nærmere og havde pludselig, uden at jeg saae, hvorledes det gik til, Jerntangen om Halsen, hvorpaa den til fælles Glæde for os Alle høitidelig blev halshugget af Signor Carnevale, som pludselig havde fundet sit gamle Mod, for hvilket han med Rette er saa berømt. Hovedet blev derpaa, som paa andre farlige Forbrydere, spiddet til Skræk og Advarsel paa et Søm udenfor Vinduet, og nu kunde jeg først i al Ro og Mag udspørge min lærde Ven, hvorfor han paa en saa hemmelighedsfuld Maade kogte Seid i Bagstuen af sit Farmaci.

„Det er min vigtigste Medicin, den dyreste og mest søgte her paa Egnen," sagde Signor Carnevale og begyndte at skumme i Gryden med en flad Jernskee. „Jeg kjøber hver Sommer for over fem og tyve Scudi Hugorme, som Hyrderne fange oppe mellem Klipperne. Det er min bedste Medicin."

„Hvilken mener De?" spurgte jeg overrasket.

„Ih, Hugormefedt naturligviis!" sagde Carne-

vale og skummede paany. „Jeg har Bjørnefedt og Myggefedt og Menneskefedt; men Hugormefedt er det Sikkreste af Alt. Det slaaer aldrig feil og kan bruges mod enhver Sygdom, som kommer af Orm."

„Ja, hvormange er det?" indvendte jeg.

„Hvormange?" sagde Signor Carnevale og tog et dygtigt Tag med Skeen. „Næsten alle, skulde jeg mene. Ethvert Menneske har sin Orm. Nogle en stor, Andre en lille; Nogle een, Andre flere, alt efter Omstændighederne. Saalænge Ormen ligger stille og rolig, gaaer Alting godt, og man er rask, saavidt man kan være det. Men nu kommer Noget, som behager Ormen. Enten spiser man Noget, den kan lide, eller man kommer i en Luft, som gjør den livlig, eller den bliver vakt paa Grund af Sindsbevægelse, hvilket hos os er meget almindeligt, og saa begynder den at gjøre Ulykker. Snart farer den over i Blodet, saa at man døer af Apoplexi; snart sætter den sig i Hjertet, i Leveren eller i Lungerne, hvad den især skal gjøre i de nordlige Lande, fordi den der fryser mere end hos os, og af Alt dette komme de forskjellige Sygdomme, som Lægerne have saa ondt ved at helbrede. Herude bruge vi et ganske simpelt Middel. Vi dryppe Ormen i dens eget Fedt, og det kan den ikke taale.

Al den Gift, som den ellers giver fra sig rundt om i Legemet, maa da ud paa een Gang, og det kaster Patienten op, saa er han helbredet for bestandig."

Jeg stirrede paa Signor Carnevale, som uden at lade sig forstyrre øste det Affkummede op i et høit Glas, som stod ved Siden af ham; men da jeg mærkede, at det var Mandens fulde Alvor, begyndte jeg at bekjæmpe hans Theori med de Vaaben, Kundskaben gav mig ihænde, idet jeg rigtignok ikke kan nægte, at min Mening om Signor Carnevales Dygtighed sank dybt under Nulpunktet.

Den lærde Apotheker hørte paa mig i al Taushed og sagde som Svar paa alle mine Indvendinger: „Veed De da, hvad Sygdom er?"

Jeg følte det Usikkre i min Stilling og det lidet Holdbare i Medicinens egenlige Viden, og omgik derfor Spørgsmaalet ved at svare: „I ethvert Tilfælde veed jeg da, at en Hugorm ikke er en Orm."

„Ah, saadan! En Hugorm er ikke en Orm!" udbrød Signor Carnevale i en høist overlegen Tone, medens Pietro trak paa Skuldrene. „Ja, saa hjælper det slet ikke, vi disputere. Vi staae paa en komplet forskjellig Basis!" Med disse Ord satte han Glasset op paa Hylden og bedækkede sit filosofiske Hoved med den Graae, som magelig kan gjælde for

en dobbelt Doktorhat, hvorpaa han med et overlegent Smiil antydede, at der altid havde været mange Misforstaaelser i Videnskaben, og at Theorierne vexlede efter de forskjellige Forskeres Skjøn. Hertil kunde jeg ikke svare Noget, og ved Middagsbordet var vor lille Disput glemt. Den er ofte senere falden mig ind; thi Pietros Skuldertræk betegner netop det store Publikums Standpunkt lige over for videnskabelige Debatter.

Det syntes imidlertid, at bemeldte Hugorm, eller rettere dens Hoved, af Skjæbnen var bestemt til at spille en større Rolle, end jeg havde anet, da jeg saae den vugge sin fine, elegante Hals og spille med sin kløftede Tunge. Hele Formiddagen sad det paa Stage foran Apothekerens Vindue til Skræk og Advarsel for Byens forsamlede Ungdom, som i høi Grad beundrede Apothekerens Mod og Dristighed. Henad Eftermiddagen begav jeg mig til Farmaciet i den skumle Hensigt at stjæle Hugormehovedet for at gjøre det til Skelet; men det var borte, og Ingen kunde give mig Oplysning om, hvor det var bleven af. Da Otto og jeg efter fuldendt Dagværk sad i den store Spisestue med Aviserne fra Hjemmet, kom Kancellieren listende. Han er nu næsten altid drukken og langt mere ondskabsfuld end før; men

han undgaaer omhyggelig baade os og Signor Carnevale — Touren i Kjelderen har været ham for drøi. Den Aften syntes han at have seet usædvanlig dybt i Flasken; thi inden vi havde endt vor Lektyre, hørte vi ham tumle og raabe underneden, som var han besat. Ingen af os tog imidlertid Notits af en Ting, der nu er bleven os til Vane, og jeg var alt i Færd med at gaae i Seng, da jeg hørte langsomme, listende Trin i Korridoren udenfor min Dør og kort efter en Haand, som famlede efter Laasen. Jeg aabnede Døren rask, og Kancellieren, som aabenbart havde støttet sig til den, kom Noget hovedkulds ind i min Stue, saa hovedkulds, at hans Lampe gik ud i Farten. Der var noget underlig forvildet og forskrækket, baade i hans Miner og Holdning; hans Øine søgte trods deres stirrende Stivhed at undgaae mine, og idet han dukkede Hovedet ned og svingede den slukkede Lampe frem og tilbage, udbrød han med grædende Stemme: „Jeg er en stakkels Kancelliere — en gammel, fattig, ussel og elendig Stakkel af en Kancelliere, Signor!"

Han blev staaende foran mig med ludende Hoved og svingede Lampen frem og tilbage, medens han vedblev at lægge et særegent Eftertryk paa Ordene „ussel og elendig." Det var ganske den samme

Holdning, ganske den samme Stemme, som da vi den første Aften mødte hinanden; men jeg havde høstet Erfaringer og svarede ikke Skurken med et Ord.

„De veed ikke, hvor jeg er ulykkelig, Signor!“ sagde han, og satte sig uden videre paa min Seng. „Jeg bliver ikke anerkjendt, ikke elsket her i Byen, og uden Anerkjendelse kan et Menneske ikke trives. Han gaaer ud, Signor, han gaaer ud — som et Lys.“

„Oh, din ækle, gamle Skurk,“ tænkte jeg, medens Kancellieren i et Anfald af hysterisk Rørelse begravede hele sit Hoved i det blaatærnede Lommetørklæde, „hvor skulde Du knubses!“

„Jeg har ikke været heldig med at vinde mine Omgivelsers Hengivenhed,“ fortsatte han og tørrede to Øienkroge af i det Blaatærnede, saa at de blev endnu rødere derved. „Fangerne elske mig ikke; Signor Carnevale agter mig ikke, og Gubernatoren troer mig ikke. Jeg er et Offer for den sorteste Miskjendelse og giftigste Bagtalelse, Signor! Ak, kun mine Børn elske mig — de søde, uskyldige Stakler! Det er for deres Skyld, jeg kommer.“

Atter fik Øienkrogene en saadan Overhaling, at de denne Gang virkelig løb i Vand, og Kancellieren fort=

satte: „Alle ere de mig paa Nakken herude lige ind-til Apothekerens Hund. Oh! De veed ikke, Signor, hvad det vil sige at boe i Miskjendelsens Helvede uden nogensinde at see Taknemlighedens Lys. Hvis blot den ærværdige Pater Eusebio havde levet, vilde han have bevidnet, hvor redelig min Stræben har været; men desværre, han er falden for en lumpen Snigmorders Haand, og — jeg frygter for at dele hans Skjæbne?"

Her satte Kancellieren Lampen fra sig, begravede begge sine Hænder i det Blaatærnede, og gik derpaa tilbunds i dette, idet han udstødte en Lyd, som jeg antog skulde forestille Hulken. Da han imidlertid mærkede, at mit Marmorhjerte endnu ikke rørte sig, tog han pludselig begge Hænder fra Ansigtet, stirrede vildt paa mig, og sagde med brudt Stemme: „Veed De af, Signor, at jeg er blevet undsagt."

Jeg havde den største Lyst til at gratulere ham, fordi endelig Nogen vilde være saa godgjørende at tage sig af ham, men nøiedes dog med at spørge, af hvem.

„Ak Signor!" stønnede han. „Kjender jeg alle mine Fjender? Giften lurer i Mørket, Kniven skju-

ler sig bag hvert Hjørne, jeg gaaer forbi — see Signor, hvad man har gjort!"

Med disse Ord dyppede han Tommel- og Pegefinger ned i Olieebeholderen paa Lampen og tog en meget fidtet Tingest op, som han lagde paa Bordet. Jeg saae paa den — det var Hugormehovedet, og uvilkaarlig brast jeg i Latter.

„De leer, Signor!" udbrød han med en tragisk Gestus og reiste sig op. „De leer ad en stakkels, gammel, fattig Kancelliere? Oh, Signor, De har intet Hjerte!"

Jeg forklarede ham med et Par Ord, at jeg aldeles ikke forstod, hvad han meente, og bød ham med det Samme en Paolo for Hovedet, hvis jeg maatte gjøre det til Skelet; men Kancellieren puttede det hurtig ned i Olieebeholderen igjen og sagde: „Det skal fremlægges som Vidne i Retten; det skal vise, hvorledes jeg bliver undsagt og forfulgt. Veed De da ikke, Signor, at den Mand, paa hvis Hovedgjærde man lægger en Tarantel*), er undsagt til Døden. Det laa i min Seng, lige der, hvor jeg skulde lægge mit Hoved. O, jeg har faaet en For-

---

*) Ordet Tarantel bruges i Bjergene baade for de store Edderkopper, Gekkoerne, Hugormen og overhovedet for ethvert giftigt, eller for giftigt anseet Dyr.

skrækkelse, saa at jeg endnu ryster over hele min Krop! Jeg maa bort, jeg tør ikke blive her længere! — De maa laane mig hundrede Scudi, Signor."

Uagtet jeg ikke vidste, om Kancellieren var gaaet fra Forstanden eller blot var mere end almindelig drukken, var det dog saare naturligt, at jeg nægtede ham en saa betydelig Sum; men neppe havde han hørt mine Indvendinger, før han udbrød: „De kan faae Sikkerhed i Klostret, Signor. Jeg skal have to Hundrede Scudi for Adele, naar hun afgiver sit Løfte. Jeg vil ikke bedrage Dem; vi kunne gaae derhen endnu i Aften, helst strax. Jeg giver Dem en Anviisning paa Klostret paa halvanden Hundrede Scudi, — om De vil, paa to Hundrede; men jeg maa have Pengene inden tre Dage, ellers er jeg fortabt."

Nu var min gode danske Taalmodighed tilende. At tage Forskud paa Datterens Salg og byde mig hundrede Procent for Laanet — det var formeget. Jeg sagde ham reent ud, at jeg ansaae ham for en Kjeltring, og med denne Besked lukkede jeg Døren op for ham, idet jeg bad ham hilse Pater Eusebio, naar de traf sammen paa et varmere Sted end i Gennazzano.

Lidt efter hørte jeg lette, hastige Trin udenfor

min Dør, og en svag Banken, som aabenbart ikke hidrørte fra saa plump en Haand som Kancellierens. Jeg skjød Slaaen fra i den Tanke, at det var Marietta, som vilde gjøre Narrestreger, men hvor forbausedes jeg ikke, da jeg saae, at det var Adele, som i sin tarvelige Dragt og med en lille Lampe i Haanden forvirret og skjælvende stod udenfor min Dør. Neppe havde jeg aabnet, før hun i Hast satte Lampen i Gangen, og med alle Tegn paa Uro og Bekymring traadte mig imøde med foldede Hænder og et saa bønligt Udtryk i Blikket, at al min Harme over Kancellieren forvandledes til dyb Medlidenhed med hans Datter.

„Bliv ikke forundret, fordi jeg kommer til Dem paa denne Tid," sagde hun, og det deilige Ansigt blussede som Ild. „Mistro mig heller ikke; jeg har aldrig bedraget Nogen, og kunde aldrig gjøre det ved Dem. Fader har været hos Dem; han har bedet Dem om Penge, ikke sandt? O, giv ham dem, giv ham dem for Madonnas Skyld, for min Skyld, De maa ikke sige Nei! Frygt ikke for at tabe Noget. De skal faae Alt igjen, jeg svarer Dem derfor. Ikke sandt, De vil give ham Pengene? Oh, De maa gjøre det, De kan det!"

Hun greb begge mine Hænder, trykkede dem

mellem sine, og Taarerne styrtede ud af hendes Øine. Ak, kjære Funtus, hvo staaer imod en saadan Supplikant; men hundrede Scudi ere mange Penge, og jeg indvendte derfor svagt, at jeg maatte til Roma for at hente dem.

„Ja, reis, reis!" udbrød hun lidenskabelig, „og skynd Dem med at komme tilbage. Padrone Lüigi kjører imorgen tidlig Klokken syv; der vil ikke være Andre i Vognen end Dem. Reis endelig! Lad ikke Signor Carnevale komme Dem i Forkjøbet!"

„Carnevale?" udbrød jeg forundret. „Hvad mener Du dermed. Tager han til Roma?"

„Jeg troer det; jeg er saa bange derfor, men De vil komme ham i Forkjøbet, ikke sandt?" stammede hun forvirret. „De vil tale med ham og bringe ham paa andre Tanker, hvis De træffer ham derinde, ikke sandt?"

„Hvad vil da Signor Carnevale?" spurgte jeg.

„Ak, jeg veed det ikke," sukkede hun, „men Fader er saa gruelig angst for Apothekeren. De have aldrig været gode Venner, og Signor Carnevale kan gjøre Meget, naar han vil. Bed ham lade det være for mine stakkels Brødres Skyld og for min Skyld, hvis det kan røre ham; men reis, Tiden er kostbar."

Med disse Ord trykkede hun mig taknemlig i Haanden og smuttede lydløst ud i Korridoren, hvor hun forsvandt. Der staaer nu jeg, kjære Søren, med mit Løfte og min Tvivl. Er det Signor Carnevale, som har undsagt Kancellieren? Er det ham, som lumskelig har gaaet med Hydraens afhuggede Hoved i sin Barm for dermed at forfærde den elendige Kancelliere, og hvad vil han gjøre ham? Tiden alene kan bringe Opløsning paa alle disse Spørgsmaal og fortælle mig, om jeg nogensinde seer mine hundrede Scudi igjen. Foreløbig staaer min Vadsæk pakket, og trods Heden og Støvet drager jeg imorgen til Roma. Vredes derfor ikke over, at jeg allerede nu slutter denne korte Epistel; Du skal efter Romafarten faae at vide, hvorledes Sagerne gaae.

Din hengivne osv.

Gennazzano, den 28de Juli 1863.

Bedste Top!

Atter har jeg prøvet Padrone Luigis forfærdelige Rumlekasse, atter har jeg i Støv, Hede og Solskin tilbagelagt Veien fra Gennazzano til Roma og

fra Roma til Gennazzano, hvilket har bibragt mig den uforgribelige Mening, at Vetturinkjørsel om Sommeren danner Supplementet til de syv ægyptiske Landeplager, og at man maa være mere end sjæleglad, naar Banen til Napoli slaaer den Slags Romantik ihjel.

Er Roma en mærkværdig By om Vinteren, saa turde det hænde, at den om Sommeren er endnu mærkværdigere, idetmindste for den Fremmede, som har Mod til at vove sig ind i den for at see den rigtig efter i Sømmene. Romas Sommerdragt er vævet af Solguld og Himmelblaat; Ferien hedder Siesta, og il dolce Farniente, som Italienerne elske saa høit, er Feriegjæsten, der besøger den evige Stad. Alle andre Gjester ere tagne bort i Tide. Den koldblodige Englænder, den iltre Amerikaner, den sentimentale Tydsker og den godmodige Nordboer — alle have de i Tide trukket sig bort fra Sommersolens ildfulde Straaler — Roma er atter sig selv, romersk lige fra S. Pietro til Colosseo, det vil sige gabende, nikkende og sovende over en Trediedeel af Døgnet. Nu først opdager man, hvilket Præg de Fremmede paatrykke den evige Stad, og hvor forandret denne bliver, naar de kjære Fugle ere fløine bort for at fange Foreller i Norge eller gjøre fantastiske Fodture

i Berner-Oberland. Alle Hoteller ere lukkede; kun Portneren er tilbage, men han sover og bliver vred, hvis Du vækker ham. Alle de pragtfulde Butikker i Condotti og Corso have iført sig svære, hvidmalede Jernskodder, og Eierne hvile indenfor, ligesom deres Forretninger. Kun Cafféerne, Grønthandlerne og Butikkerne for de mest søgte Nødvendighedsgjenstande ere aabne — det vil sige, naar man kan finde Indgangen til dem i det Hav af Gardiner, Markiser og Net, som holde Solstraalerne og Fluerne borte. Men fra Tolv til To sover Alt, fra Tolv til To lukkes Alt, og har Du faaet Gift mellem Tolv og To, er Du meget at beklage; thi Du vil døe paa Gaden, længe før Nogen har formaaet Apothekeren til at aabne Skydeklappen paa sin Dør. Om Aftenen derimod, naar Solen, denne store Plageaand, har druknet sig i Middelhavets Vande, naar Aftenbrisen kommer med sit friske Pust fra Bjergene, naar Skyggerne blive lange, og Halvmaanen seiler hen ad den mørkeblaae Himmel, da vaagner Roma af Solgudens Fortryllelse, da vrimler det paa Corso, paa Piazza del Popolo og Piazza Colonna, da fyldes Osterierne, da klinge Mandolinerne, og da føler man med Tilfredsstillelse, at Roma ikke er hensovet, og at det romerske Folkeliv rører sig ugenert og frit

for den Tvang, som de Fremmede uvilkaarlig paalægge det om Vinteren.

Efter Ave Marie gaaer Strømmen i to Retninger enten til Sphæristeriet, hvor man følger Boldtenes luftige Flugt og indgaaer betydelige Væddemaal bag det Net, der beskytter Logerne, eller til August's gamle Mausolæum, som ligger indenfor Palazza Corea, i hvilken den skandinaviske Forening har opslaaet sine Pauluner. Hvor forunderlig spiller Tiden ikke Boldt med Alt! Selv den smidige Marioletti, de romerske Damers Yndling fra Sphæristeriet, kan ikke slaae et saadant Slag, som den. Her hvor de mørke Cypresser skyggede over August's marmorsmykkede Grav, her hvor Herskerens gyldne Statue pegede ud over Roma, Verdens Herskerinde, her hvor senere Colonnaernes Banner vaiede i Middelalderens blodige Feider, der staaer nu Clownen paa Hovedet og faaer det samme Romerfolks Lunger til at ryste, som engang glædede sig høiest, naar Purpurteltet spændtes ud over Flavius Amfitheater, og de Christne førtes frem for at kjæmpe med Løverne og de spættede Tigere. Nu sidder Pio Nono omtrent lige saa fast paa sin Herskerstol, som dengang Romulus Augustulus, og med Vittorio Emanuele nærmer sig en anden Odoacer; men Ingen synes at

tænke derpaa, tvertimod — i August's Mausolæum giver man, stor „brillant Forestilling", hvor Mademoiselle Leonie springer over Keiserens Grav gjennem blomstersmykkede Tøndebaand, applauderet af Præster og Abater. Saadanne Spring kan kun Tiden fremtvinge!

Du vil maaskee ikke troe denne Vandalisme, og dog er det sandt. Da jeg kom derhen, fandt jeg Gravmælets cirkelrunde Vægge forsynede med Rækker af Steenbænke, som hævede sig amfitheatralsk i Veiret, hvorved det Hele fik Udseende af en Cirkus. Orkestret havde man med stor Takt anbragt foran Nedgangen til Gravkamrene, og paa Arenaen tumlede sig, ligesom jeg traadte ind, to Fjellebodsgjøglere af første Rang, som med et Par dresserede Hunde og en friseret Abekat opvakte Publikums umaadelige Latter. Aldrig troer jeg at have tilbragt en Beriderforestilling under saa eiendommelige Forhold og med saa forskjelligartede Følelser. Talgfaklerne flakkede urolig i den svage Aftenvind, Flagermusene kom ud af Gravkamrenes Dybder og svævede i cirklende Kredse snart hist snart her, slaaende Volter og Kulbøtter i Luften, som ikke gav de tobenede Kunstneres Noget efter. Paa den sorteblaae Nattehimmel stod Maanen blank og klar, dens blege Straaler oplyste

Keisergravens Rester, spillede ind gjennem Revnerne i de mægtige Kvadersteens Mure, og midt i denne Nattens alvorlige Taushed, midt mellem de stolte Minder om svunden Storhed og svunden Magt, klang Beriddernes: „Ho, hei, hopla!" som grinende Dæmoners Vrængen fra Underverdenen.

Ind kom Mademoiselle Leonie jagende paa en usadlet, kulsort Hest, medens hun selv, paa det meget Trikot nær, var hvid og sød som en udsprungen Orangeblomst. Hele Graven drønede af Bifald; hun hævede sig paa Taaspidserne, svævede afsted, let og smidig som en Sylphide; men jeg havde faaet nok — Keiser Augustus og Mademoisellen vilde ikke forliges med hinanden. Jeg reiste mig for at gaae; da hørte jeg en ny Applaus og begeistrede Bravo bag ved mig. Jeg syntes at kjende Stemmen, vendte mig og — stod foran Signor Carnevale, som i en mærkelig Tilstand af Extace klappede sine nye Handsker sønder og sammen. Kort efter var Forestillingen forbi, og Arm i Arm med min værdige Farmacista vandrede jeg ned ad Via dei Pontefici til vi naaede Ripettaen, hvor Tiberens Bølger brusede, blinkende i Maanelyset. Signor Carnevale var idel Beundring over de mærkværdige Tramplinspring og halsbrækkende Pirouetter, som Mademoiselle Leonie

havde udført, og jeg hørte i Begyndelsen paa ham i al Taushed. Men neppe vare vi komne ud af Folketrængslen, før jeg gav mine længe tilbageholdte Følelser Luft og indigneret spurgte ham, hvorledes Romerfolket kunde taale den Skjændsel, at galliske Gjøglere trampede paa Keisernes Grave.

Den store Frihedsmand standsede et Øieblik med et Udtryk af stolt Foragt i sit sabinske Ansigt og sagde derpaa, idet han pegede ud mod S. Peter, hvis Kuppelkors lyste i Maaneskinnet: „Hvorledes de derude tillader det, veed jeg ikke og bryder mig heller ikke derom; jeg tillader det, fordi jeg er Republikaner, fordi jeg sætter Friheden over Alt, og fordi jeg hader enhver Hersker, hvad enten han kalder sig Konge, Keiser eller Pave. Siig mig, hvad bragte Keiserne det romerske Folk? Et Militærdespoti, der kvalte Friheden i Blod, bredte Ødelæggelse ud over Jorden og hævede Cæsaren op i Gudernes Kreds. Hvad var Følgen deraf? Trældom og Slaveri for de Overvundne, uhyre Rigdomme med al dens forfinede Luxus hos de Seirende og en Tilbedelse af Cæsaren, der nedværdigede Menneskene og undergravede saavel den Enkeltes som den offentlige Moral. Skulde da den, som elsker Friheden, sørge over, at dette System af Despoti og Løgn gaaer til Grunde,

og skulle vi hædre de Mænds Grave, som kvalte Friheden i Blod? — See," vedblev han og pegede paany ud imod S. Peter og Vatikanet, „derude ligger vor Tids Keiserborg! Troer De, jeg vilde græde, hvis den sank sammen i Ruiner som August's Mausolæum, troer De, jeg vilde forhindre Beridere i at jage rundt i S. Peters Rotunde, eller franske Skuespillere fra at give Forestillinger i Bramantes Gaard? Bah, lad den synke denne Løgnerede, som Aarhundreders herskesyge Vanvid har plyndret sammen fra alle Verdens Ender og Kanter. Lad den synke sammen i Ruiner, til der ikke er mere af Glandsen tilbage end i August's Mausolæum, og jeg skal være den Første til at klappe og raabe Bravo, naar Tidens Fylde kommer."

„Saa vil De komme til at vente længe," sagde jeg harmfuld.

„Troer De?" spurgte Signor Carnevale med en hemmelighedsfuld Mine. „Aner De det uhyre Bedrag, som er udgaaet fra disse Bygninger, og kjender De de Kræfter, som røre sig i Folket for at bekjæmpe det? Jeg troer det ikke. Historien har lært Dem, hvorledes det gik Cæsarerne; nuvel, saa betragt dem, som have boet i Vatikanet, thi hver af dem er ogsaa en Cæsar. Hvad have de bragt

Middelalderens, hvad have de bragt Nutidens Romere? Et hierarkisk Despoti, hvis Argument er Dogmet, der med Baalet straffede Enhver, som vovede at tale Sandhed, et hierarkisk Despoti, som kvalte Menneskeaandens Frihed i Overtroens Nat for derved at hæve deres nye Cæsar til Høide med den treenige Gud. Og hvad fulgte saa deraf? Inkvisition, Marterkamre, Baal og Brand for de Overvundne; Rigdom, Vellevnet, Luxus for de seirende Prælater, og Tilbedelse af Ham, som lidt efter lidt udslukkede Sandheden, Livet og Lyset. Troer De derfor, at vi her i Rom vilde sørge meget, dersom dette gjennemførte System af Humbug og Løgn gik tilgrunde? Troer De, vi vilde hædre de Mænds Grave, som kvalte Folkets Liv, vel ikke altid i Blod som de Andre, men ved systematisk at gjøre de Sjæle, som vare betroede til deres Omsorg enten til Hyklere eller Idioter. Hør paa, hvad jeg nu vil sige Dem, og læg vel Mærke dertil! Om ti Aar vil der i hele Italien ikke være en af de Daarekister til, som vi kalde Klostre, og om tyve, ja maaskee før, vil den sidste af Vatikanets Cæsarer have ophørt at regjere. Katholicismen har hulet Grunden ud under sig selv; thi den har skabt et Vrængebillede af Ham, som oprindelig var Lys og Klarhed.

Af Christus, Verdens første Socialist, de Fattiges Talsmand og Forsvarer, har den lavet en Pavekonge med Leiesvende og Hoffsnoge, mere graadige end Schakaler, og af hans simple, klare Lære har den dannet Dogmet: „Verden vil bedrages. Bedrag den altsaa, og skyd Enhver, som siger, Du er Bedrager.“ Troer De, at dette System kan holde i Længden? Troer De ikke, at man ligesom i det gamle Roma først vil begynde med at tvivle om Guderne, og dernæst om ham, som har sat sig selv i deres Kreds? Her er ligesaa mange Atheister i Roma, som der er Stene i S. Peter, og de frie Tænkere røre sig mægtig i hele Norditalien. Lad de Sorte kun anvende al deres Magt, lad dem fængsle os, forvise os, skyde os, hvis de vil — Bacherozzoernes*) Tid er forbi, og der vil komme en Slægt, som vil undre

*) Ved Bacherozzo forstaae Romerne egenlig de sorte, langsomme og stinkende Skyggebiller, der som Tusmørkedyr kun vove sig frem i Skumringen og navnlig leve i Katekomberne, i Ruinerne og paa lignende mørke, afsides Steder. De romerske Gadedrenge fange dem om Aftenen, klæbe et antændt Stykke Voxstabel paa deres ofte hule Ryg og lade saa Bacherozzoerne fare la processione. ɔ: gaae i Procession. Overført anvender den romerske Almue dette betegnende Navn paa Præsterne, der ogsaa kaldes de „Sorte.“

sig over, at det aandelige Mørke har været saa tykt, at disse ækle Insekter have kunnet skjule sig deri."

„De seer selv Sagen som en Bacherozzo," sagde jeg leende. „Alt er Skygge og Mørke rundt omkring Dem. Det kommer der af at være Atheist."

„Og hvem har gjort mig dertil uden Ham derude?" udbrød Signor Carnevale med en Alvor og Bitterhed, som slog mig. „Jeg blev opdraget af min Moder. Hun var from og god, og jeg selv var troende som en Engel lige indtil mit sextende Aar. Da satte man mig paa et Seminarium, jeg skulde være Præst, og min Sjæl higede derefter. Jeg havde læst de gamle Legender, jeg var fuld af Ild og Kraft, jeg vilde være Missionair, gaae til fremmede Lande, udbrede Christendommens Lys blandt Hedningene og prise mig lykkelig, hvis jeg faldt som Martyr for min Tro. — Ja, det vilde jeg!" raabte Signor Carnevale og knyttede samtidig dermed Haanden truende mod den Kirke, vi gik forbi, „men nu skal De høre, hvorledes det gik. Jeg kom paa Seminariet. Jeg fik Lærere, naturligviis Præster, som skulde undervise mig i de forskjellige Fag, indtil jeg kunde indtræde i Propagandaen for at fuldende min Uddannelse. I Begyndelsen gik Alting godt. Jeg læste og studerede saa ivrig som Faa, jeg rykkede

en Aarsklasse frem hvert halve Aar, jeg var den Andægtigste i Kirken, jeg forsømte aldrig en Messe. Da fandt jeg en Dag hos min Skriftefader en Bog, som var mærket med tre sorte Kors paa Ryggen. Jeg vidste godt, at den saaledes hørte til de mest forbudne Bøger, som knap Præsterne have Lov til at læse; men netop dette fristede mig, thi jeg var som Adam før Syndefaldet. Den Mand, der havde skrevet Bogen, heed Voltaire; jeg havde aldrig hørt dette Navn, men den første Side, jeg læste, var saa fiin, saa bidende vittig, at jeg ikke kunde lade være — den maatte læses ud. Om Natten, naar Alle sov, listede jeg mig ind i min Skriftefaders Værelse, tog Bogen med i Sengen og læste til Daggry; saa lagde jeg den ind igjen. Det var hans lettres philosophiques, som var falden mig ihænde, denne Bog, som for over hundrede Aar siden blev brændt af Bøddelen, og som nu brændte paa min unge Samvittighed værre end gløbende Kul. Jeg turde ikke meddele Nogen, hvad jeg havde læst. Der var ikke et Menneske, til hvem jeg turde betroe min Tvivl og min Smerte; men min Tro paa Præsternes Hellighed havde faaet det første Stød, og jeg begyndte selv at iagttage. Jeg belurede min Skriftefader, naar han troede sig allermest ene, jeg ransagede hans Værelse og

Bøger, og jeg fandt Ting deri, som vel ikke vare mærkede med de tre Kors, men som man maatte korse sig tre Gange over at finde i et Seminarium. En Dag, da jeg havde listet mig ind i hans Værelse, blev jeg opmærksom paa et grønt Forhæng, som dækkede en enkelt lille Hylde paa hans Reol. Jeg var endnu godtroende, jeg tænkte, at det mulig skjulte et sjeldent Helgenbillede eller et fiint udført Crucifix, jeg drog det tilside — men hvad saae jeg? En Gruppe af blegrødt Alabast, saa lasciv, at man kun vil finde dens Mage i Cæsarernes mest raffinerede Dage. Paa Fodstykket laa en rosenrød Billet; dens blinkende Guldkanter, dens duftende Parfume og fremfor Alt den fine Haand faldt mig i Øinene. Det var Kundskabens Frugt paa Godt og Ondt, som her blinkede mig imøde — jeg aabnede den og lukkede med det Samme Paradisets Porte bag ved mig for bestandig. Billetten viste, at dens Forfatterinde i meget lang Tid maatte have kjendt min værdige Skriftefader; thi hun udtalte sig ganske uforbeholdent og ansatte et Stævnemøde i vor egen Kirke, denne Kirke, som jeg ene troede indviet til den ubesmittede Jomfru. Jeg lagde Brevet paa sin Plads, drog Forhænget for og afventede, hvad der vilde komme. Paa den aftalte Dag var min

Skriftefader syg og bad mig bringe en Messebog ned i Sakristiet og lægge den paa et bestemt, for mig temmelig paafaldende Sted. Tiden stemmede med den, som jeg havde seet angivet i Billetten; dette gjorde mig dobbelt mistænksom, og jeg besluttede engang selv at gjøre mine Erfaringer i Verden. Inden jeg gik ned i Kirken, undersøgte jeg Bogen paa det Omhyggeligste i mit Værelse, og jeg havde ikke søgt længe, før et lille blegrødt Brev med min værdige Skriftefaders Haand forlod sit Skjul under Ryggen af Bogen. Jeg læste det, og for første Gang traadte jeg ind i vor stille, rolige Klosterkirke med Tanker, som vare langt fra Gud og hans Hellige. Kirken var skummel og mørk, det var alt noget efter Solnedgang, oppe i Koret blinkede en enkelt, matbrændende Lampe foran Jomfruens Billede, og ved Foden af dette knælede en tilsløret kvindelig Skikkelse, som jeg dengang vilde have givet det Halve af mit Liv for at kjende. Næsten uden at vide, hvad jeg gjorde, nærmede jeg mig hende langsomt og lagde mig paa Knæ ved hendes Side. Hun bad ivrig og andægtig; Perlerne paa hendes Rosenkrands gled een for een gjennem de skjønneste Fingre, jeg nogensinde havde seet, og under den sorte Kjole tittede en Fod frem saa spæd og saa fiin, som til-

hørte den et Barn. Jeg forsøgte at bede, Læberne formede sig til Ord, men det var dem, jeg havde læst i lettres philosophiques, dem Bøddelen havde brændt under Præsternes Forbandelser. Jeg saae op, jeg fæstede mine Blikke paa den ubesmittede Jomfrues Billede, der altid havde forekommet mig saa skjønt og helligt, men Blodet gløbede og gjærede i mig, og i Tankerne sammenlignede jeg Billedets Haand og Fod med hendes, jeg havde foran mig. Skumringen faldt tættere og tættere henover Kirken; intet Menneske udenfor, ingen Sjæl derinde, som kunde høre vore Ord — det var, som gik der Dæmoner frem af Mørket i Krogene, som dandsede de omkring mig, nikkede til mig og hviskede. „Tal, tal! Hun hører Dig gjerne!"

„Signorina!" stammede jeg og standsede ved Lyden af min egen Stemme; thi jeg følte, at jeg begik Helligbrøde foran den ubesmittede Jomfrues Øine. Den tilslørede Skikkelse svarede Intet; men jeg saae, at hun vaklede, og Perlerne paa Rosenkrandsen gled hurtigere gjennem de rystende Hænder.

„Signorina!" gjentog jeg. „De maa høre mig. Jeg har en Hemmelighed at betroe Dem. Jeg bringer Bud fra Pateren; jeg er hans Fortrolige."

Hun stirrede et Øieblik forskende paa mig gjennem Sløret, derpaa slog hun det langsomt tilbage — per Baccho, hvilken Skjønhed! Madonnabilledet foran mig falmede hen i Taager derved. Jeg selv saae dengang, uden at rose mig selv, ganske anderledes ud end nu, og naar man er atten Aar, har man en særegen Tiltrækningskraft for en ung Enke; thi det var hun. Snart var Bekjendtskabet stiftet, og senere da jeg ret havde lært hende at kjende, fik jeg meget at vide. Hun havde været gift med en rig Urtekræmmer, en gammel Nar, der havde taget hende ud af Klostret for hendes Skjønheds Skyld, to Maaneder før hendes Noviciat var omme. To Uger efter var han død, Pateren havde berettet ham i hans Dødsstund og faaet det saaledes ordnet, at hele hans Formue med Forbigaaelse af Enken skulde anvendes til Sjælemesser, som skulde synges af Pateren selv. Den unge, forgrædte Enke havde i den Anledning henvendt sig til min værdige Skriftefader for at forespørge, om der ikke kunde slaaes lidt af paa Vigilierne for den Døde til Fordeel for den Levende. Pateren havde først paa det Bestemteste sat sig derimod, men hendes gjentagende Besøg havde gjort ham blødere og blødere, og til Slutningen var han gaaet ind paa at besvige Klosterkirken

og Urtekræmmeren i Skjærsilden imod visse Betingelser, som jeg vel neppe behøver at nævne. Fra den Dag af havde hun daglig hørt Messe i vor for sin Hellighed saa berømte Kirke, og Pateren havde paalagt hende hver Aften at læse hundrede Paternostre for Sjælen i Skjærsilden til Gjengjæld for de Vigilier, som han saae sig i den sørgelige Nødvendighed at maatte stryge. Messebogen havde været deres poste d'amour, og naar min gode Skriftefader ikke mødte selv, havde han altid ladet en af Seminaristerne bringe den ned i Kirken og henlægge den paa Bænken foran Skriftestolen. Jeg vilde neppe troe mine egne Øren, da hun meddeelte mig Alt dette med en Aabenhed, som var det en Hverdagshistorie, hun fortalte; men da hun sagde, at hun hadede og foragtede Pateren, som havde tvunget hende til Ting, jeg slet ikke kan nævne, susede og sang det for mine Øren, og Dæmonerne kom atter frem og dandsede omkring os.

Det varede ikke længe, før jeg var dødelig forelsket i hende. Hver Aften mødte vi hinanden bag et af Alterne i Klosterkirken, og med hver Aften kom jeg til at dele hendes Had og Foragt mod den værdige Pater. Hvilke Ting fik jeg ikke at vide! Prioren bedrog Seminariet for uhyre Summer, og min

Skriftefader var i Ledtog med ham. Sakristanen kjendte hans Forhold til den smukke Enke og havde mangen en Aften med egen Haand lukket dem ud af Kirken længe efter, at der var ringet til Ave Marie*) — kort sagt, det hele Seminarium, som jeg havde anseet for et Mønster paa Hellighed og Gudsfrygt, var et Væv af Løgn, Demoralisation og Hykleri fra Prioren ned til Portneren. Min Beslutning var hurtig fattet. Jeg havde mistet al Tro, al Overbeviisning, jeg havde faaet Foragt og Bitterhed istedet; jeg havde spiist af den forbudne Frugt, som den unge, skjønne Enke daglig frembar i yndigere og mere tillokkende Skikkelser, og jeg besluttede at flygte med hende, at gaae til fremmede Lande, kort sagt, at følge alle de Planer, som gjære i et ungt uroligt Hoved paa atten Aar. Hun havde bragt mig Romaner, som jeg havde slugt med endnu større Begjærlighed end Voltaires filosofiske Breve, og jeg vilde nu afsted til fremmede Lande, ikke for at omvende Hedninge, men for at reise min Hytte paa en øde, ubeboet Ø, ene med mig selv og min Kjærlighed. Allerede var Planen lagt, og Alt i

---

*) Der ringes til Ave en halv Time efter Solens Nedgang.

Orden — da overraskede Pateren os en Aften i Klosterkirken, og nu fik jeg at føle, hvad Magt der var lagt i hans Hænder. Jeg blev pidsket i alle Disciplenes Paasyn, saa Blodet randt ned ad min Ryg, og da jeg rasende af Harme aabenlyst fortalte, hvad jeg vidste, erklærede Prioren mig for besat af Dæmoner og lod mig spærre inde i Seminariets Carcer. Der maatte jeg i de iiskolde Nætter ligge paa det fugtige Steengulv, medens mine Tænder klapprede af Kulde, og mit Hjerte bævede af Raseri. Her blev jeg sultet, saa at jeg undertiden troede, at man vilde dræbe mig, og her lod Prioren mig vide, at hvis jeg gjentog mine Bagtalelser mod det hellige Kloster, vilde jeg blive exkommuniceret og straffet med Fængsel paa Livstid. Her blev jeg ved Sult, ved Kulde, ved Prygl tvungen til at tilbagekalde, hvad jeg havde sagt, og da jeg i en Forsamling af Seminariets Forstandere, Lærere og Elever rystende af Feber og bleg af Hunger havde nedværdiget mig selv, blev jeg nedsat i en Klasse tre Aar under min Alder og nødt til paany at gjennemgaae de Discipliner, som jeg med Rette ansaae for at høre til min Børnelærdom.

Fra det Øieblik af svoer jeg Præsterne et evigt, et brændende Had. De vare Løgnere, og de havde

gjort mig dertil, brændemærket mig, bedækket mig med Skjændsel — og nu lærte de mig at hykle, thi jeg havde tabt Respekten for mig selv. De tre Aar gik, man tog dem fra mit Liv; thi jeg lærte Intet, uden at blive fast i Hadet og Hykleriet. Jeg var paany den Bedste til alle Examinerne, men man oversaae det. Man forbyttede mine Arbeider, bagtalte mig ved alle Leiligheder, og da jeg endelig havde udstaaet de tre Prøvelsens Aar, lod man mig falde igjennem ved Prøven til Propagandaen og tilskrev min Fader, at jeg paa Grund af slette Sæder og uforbederlig Vantro ikke egnede mig til at fortsætte den geistlige Vei.

Min Fader var en stolt, ærgjerrig Mand, og jeg havde været hans Haab. Han betalte, hvad Seminariet forlangte, lod mig vide, at jeg var arveløs, og døde kort derefter; man sagde mig af Græmmelse, thi jeg saae ham aldrig. En Onkel havde efterladt mig nogen Formue, og fem Tusinde Scudi var omtrent Alt, hvad jeg eiede. Jeg saae mig om efter en Levevei, og da Roma dengang kun havde to Boghandlere, nedsatte jeg mig som den tredie, efter at have maattet betale Tusinde Scudi for Bevillingen. Jeg blev stillet under en særegen Censur, saavidt bragte Propagandaen det, og jeg solgte i

Begyndelsen kun Lidet, thi først havde jeg Seminariets Lærere, Velyndere og Patroner imod mig, og dernæst kunde jeg ikke konkurrere med de andre Boghandlere i Anskaffelsen af forbudne Bøger, som er Noget, der betaler sig bedst. Hver Kasse og hver Pakke, der ankom til mig, blev gjennemsnuset, ikke alene paa Doganaen, men den blev kjørt til Propagandaen, hvor man gjennemsøgte den Stykke for Stykke og ofte beslaglagte de største Bagateller. Det første Aar havde jeg fem Hundrede Scudis Tab; ingen Præst eller Seminarist kjøbte mere hos mig, og det er egenlig dem, som holde Bogmarkedet ilive hos os. Da fattede jeg en dristig Idee. Vilde Præsterne ikke kjøbe mine hellige Bøger, kjøbte Folk nok de vanhellige; det gjaldt blot at skaffe dem over Grændsen. Jeg opgav Boghandelen og blev Kunsthandler, uagtet jeg aldrig havde seet andre Malerier, end dem, som hængte i Seminariets Kirke. Men mine Malerier havde en egen Beskaffenhed; det var ikke det gamle, afblegede Lærred, som fængslede mine Kunder, men Rammerne. Disse vare hule og indeni fyldte med Piecer, Tidsskrifter og Smædedigte over den pavelige Regjering. Jeg handlede ogsaa med Buster, særlig med Afstøbninger af florentinske og neapolitanske Sager; men i Busternes

Hoveder laa den forbudne Viisdom gjemt, og Toldvæsenet anede Intet, thi Huulheden var støbt til med Gibs, saa at det saae ud, som om Busterne vare massive. Længe gik det Hele godt; jeg gjorde glimrende Forretninger, udvidede min Butik og havde den Fornøielse at skade mine Modstandere og tjene Penge paa samme Tid. Jeg kom i Forbindelse med Fremskridtspartiet; jeg blev valgt til Medlem af den nationale Komitee, og jeg blev vel ikke en af dens Førere, men dog en af dens vigtigste Ledere. Da brød Ulykken ud over mig i hele sit Omfang. Et antikt Jupiterhoved, som jeg havde modtaget fra Napoli, styrtede under Eftersynet paa Doganaen i Steenbroen; det splintredes i tusinde Stykker, og ud af Kronions gamle Hoved sprang ikke Minerva med Skjold og Landse, men ved en forunderlig Skjæbnens Ironi Voltaires lettres philosophiques — det var anden Gang, at denne forfærdelige Franskmand styrtede mig i Ulykken. Øieblikkelig blev alle de andre Hoveder sønderslagne, og jeg behøver ikke at sige Dem, hvilke Ting, der kom for Dagen. En Depesche fra Carbonariernes Klub i Napoli satte Kronen paa det Hele. Mit Lager og min Formue blev konfiskeret, jeg selv blev dømt til syv Aars Fæstningsarbeide,

og paa Fortet S. Angelo fik jeg Tid nok til at grunde over den Ulykke at være født romersk Borger. Da jeg kom løs, eiede jeg Intet; en medlidende Apotheker i Trastevere tog sig af mig, og her lærte jeg at støde i en Morter, smøre et Plaster og tørre Urter, uden at de skimlede derved. Men jeg havde i Fængslet lært noget Mere: at tie, at taale og vente, til min Tid kom. Udrustet med disse Kundskaber reiste jeg omkring paa Markederne paa Landet, hvor jeg solgte Arkaner til Bønderne, Skjønhedsmidler til Kvinderne og trak Tænder ud paa begge Parter med en gammel Tang, som jeg havde kjøbt hos en Jernkræmmer. Snart drev jeg det saa vidt, at jeg fik min egen Vogn med forgyldt Solseil, Fjer og Bjælder paa Hestene og et deilig malet Skildt, hvorpaa mine vidunderlige Kure og Tinkturer vare afbildede, og nu gik Forretningen strygende."

Jeg tænkte paa Markskrigerne foran Pantheon og Piazza Navone, der ere udstyrede omtrent paa samme Maade, og udbrød uvilkaarlig: „Men det var jo Humbug, Signor Carnevale!"

Den gamle Apotheker standsede — vi vare netop komne til Broen foran S. Angelo — greb mig i Armen og saae mig ind i Ansigtet med et gjennemborende Blik.

„Humbug!“ udbrød han. „Humbug, siger De?“ Ja naturlig! Troer De, at Livet her er Andet end den fuleste, mest stinkende Humbug? See Dem omkring! Over hver Kirke, hvert Palads, hvert Kloster staaer Ordet Humbug indgravet med dybe, men usynlige Træk, og kan det vel være Andet? Vi undfanges i Humbug og fødes i Humbug; vi leve i Humbug og døe i Humbug, og vi efterlade Humbug'en som den sikkreste, den bedste Arvelod til vore Børn. Hvorledes troer De, at det kan være anderledes i et Samfund, hvor den religieuse Humbug, denne dybe Løgn, ikke blot er sanktioneret fra umindelige Tider, men hver Dag paatrykkes Legalitetens og Sandhedens Stempel. Vi Romere have været et stort, et mægtigt Folk; vi have store og mægtige Minder — de stirre os endnu den Dag i Dag i Øinene, fra Forum, fra Kapitolium, fra Hadrians og Augustus's Grave, fra Obeliskerne og fra Gudernes Templer — men hvad ere vi blevne til? En ussel, villieløs Flok, fuld af Løgn og Hykleri, styret af den svage, i sig selv forgabede, og forfængelige Pio Nono, denne Mand, som er den kirkelige Humbugs ypperste Repræsentant. Man siger, at han er mild, at han fører et faderligt Regimente, og denne Løgn har man faaet

Europa til at troe. Husker De Myrderierne i Perugia, hvor Røverbandens Anfører blev udnævnt til General? Kjender De Antallet af de politisk Fængslede og Forviste, af de Udplyndrede og Mistænkeliggjorte siden Opstanden 1849? Kjender De Noget til Propagandaen, og veed De, hvad denne Institution har at sige? Det er en Samling af Mænd, Nogle talentfulde, Enkelte endogsaa udmærket begavede, Resten svage, forfængelige og forsagte. De kløgtige Hoveder, de Snilde, de Energiske tilrive sig hurtig Magten, og vee Enhver, som vover at modsætte sig dem! Der er ærlige Mænd i Propagandaen, Mænd af en moderat Liberalisme, som ønske Fremskridt og harmes over den kinesiske Muur, som omhegner dette Intrigernes Værksted. Men de vove ikke at røre sig; thi Propagandaen er almægtig, og de vilde blive offrede, hvis de blot sagde et Ord. Fra Propagandaen udgaae vore Lærere, vore Præster, vore Skriftefædre — Alt, hvad der af aandeligt Liv rører sig indenfor Romas Mure, bestemmes og stemples af Propagandaen. Røber en Dreng ualmindelig Begavelse, strax bliver han revet bort fra det Fag, hvortil Naturen har givet ham Evne og Kald — han skal ind i Propagandaen, han skal være Præst. Ønsker en Familie en Lærer eller en Læge, søger Staten

en Embedsmand, Kirken en Præst — man spørger Propagandaen, og den, som ikke har dens Anbefaling, bliver udenfor. Men, Signor, det gaaer endnu videre. Lad en middelmaadig Digter træde op, en slet Poet, som priser Humbug'en og dens Dyrkere, som lovsynger Kirken og dens Vidundere, strax er han en Dante — Propagandaen har sagt det! Men lad en Dante træde op, lad ham prøve paa at skildre denne Slægts Jammerlighed og Usselhed, Kirkens Mangler og Brøst, Præsternes Usædelighed og Kardinalernes Vellyst. Lad ham fortælle, hvad der foregaaer med de unge Novicer indenfor Klostrenes taarnhøie Fængselsmure, og han vil blive naglet til Korset som Christus i Judæa. Kjender De Redakteurerne for Giornale di Roma og Osservatore Romano? Det er usle, jammerlige Karle; gode Christne og svage Hoveder, de første Spytslikkere, som findes i Europa. Men see, de nyde ubetinget Agtelse her i Roma, de gaae ud og ind i Vatikanet, de kaldes Støtter for Kirkens Sag, man lytter til deres Ord og beundrer deres Vid, de ere uimodstaaelige — thi Propagandaen har sagt det! Og hvad bliver nu Følgen af det hele System? Man har ingen Agtelse for den virkelige Dygtighed, ingen Respekt for den stille, alvorlige Flid, som ærlig

stræber at løse Problemerne. Her i Roma spørger man ikke, hvad en Mand er, men hvad han synes at være; ikke om det, han har præsteret, men om den Stilling, den Grad, han beklæder. Flid, Arbeidsomhed, trofast Syslen med videnskabelige Formaal, Løsning af Tidens sociale og politiske Spørgsmaal betragtes med mistænksomme Øine og underkastes en dobbelt Censur, hvorimod et vindende Udvortes, et smidigt, underdanigt Væsen, og fremfor Alt en blind Underkastelse under Autoriteternes Villie føre til Forfremmelse og Hæder. Kardinalen staaer her over Monsignoren, Monsignoren over Biskoppen, Biskoppen over den simple Præst, og denne igjen over den flittige Abate, som Dag ud og Dag ind grandsker i Vatikanets Bibliothek for at bringe Kjendsgjerninger for Lyset, som Ingen har drømt om. Lad ham arbeide sig blind, den Tosse, hvad gjør det? Her er Ingen, som har Agtelse for Arbeidet. Tifold Fordømmelse over en Stat, hvor slige Forhold existere! Den er viet til Undergang; den maa falde, fordi den har givet Udygtigheden, Løgnen og Humbug'en Midler i Hænde, hvorved den kan hæve sig paa Flidens, Dygtighedens og de sande Bestræbelsers Bekostning. Propagandaen er Romas Kræftskade, fra Propagandaen groer den Svamp op,

som gjennemæder Bygningen fra Grunden til dens Top, indtil den styrter sammen i Ruiner. Lykkelig De, som er fra et frit Land, hvor en slig Forsamling ikke existerer — De har jo ingen Propaganda i Danmark, har De vel?

„Nei," svarede jeg, „vi har ingen Propaganda som Institution; men vi gjør Propaganda overalt, det er vor Nationalfeil. Vi have mange og smaa Propagandaer; nogle i Konsten, andre i Videnskaben og i Literaturen, og vi have mange og smaa Paver, som alle have det tilfælles, at de ansee sig for ufeilbare. Vi have ogsaa vor Humbug, og den trives ganske godt i vort nordlige Klima, om den end ikke sætter saa rigelige og gyldne Frugter som her i Syden. Den er en Ukrudsplante, Signor Carnevale, med vingede Frø, der flyve vidt og bredt, som Tidselblomstens Fnug; udrydde dem kan man ikke, man kan kun blæse ad dem, og lade dem flyve videre. Men siig mig, hvorledes kan De, som dog seer saa klart, tage Deel i denne Humbug?"

„Hvad skulde jeg gjøre?" udbrød Apothekeren lidenskabelig. Jeg maatte jo leve, det var Sagen. Jeg maatte jo lægge Skilling for Skilling tilside for at faae de Summer, som Kirken havde berøvet mig, og efter

syv Aars haarde, vedholdende Anstrengelser lykkedes det mig at kjøbe det Farmaci, som jeg har ude i Gennazzano. Men naar jeg tænker paa, at man har stjaalet ti Aar af mit Liv, røvet hele min Formue, fordærvet min Moral, nægtet at stille den Trang til Kundskab, som jeg i mine unge Aar eiede; naar jeg overveier, hvilke Evner, hvilke Anlæg, hvilken Livskraft og Energi, der er brudt og gaaet tilgrunde hos mig; naar jeg betænker, hvad jeg kunde være bleven til, hvis jeg havde levet i en fri Stat, og hvad min magtesløse Opposition har gjort mig til — o, da røres Galden saadan i mig, at jeg kan føle dens Smag i min Mund; da er der Øieblikke, enkelte Øieblikke, hvor jeg føler Dyrets Natur vælte sig i mig, hvor jeg bliver bange for mig selv, fordi jeg mærker, at jeg kunde blive en Forbryder, en Morder, en tøilesløs Røver, som dem derhjemme i Fængslet. — Seer De, Signor," hviskede han efter et Ophold, „et Menneske kan kun bære et vist Maal af Tilsidesættelse og Haan. Gaaer det over dette, maa han enten opgive sig selv og blive Idiot, eller hevne sig og blive Forbryder. O, Signor, naar jeg nu husker, at man har pidsket mine Ord i mig igjen, naar jeg mindes, at jeg har staaet paa Markederne med mine Tinkturer og Arkaner og været tvunget

til at trompete dem ud som den gemeneste Charlatan — o, da blues jeg over mig selv, da stiger Skamrødmen op i mit Ansigt, og den af mine Landsmænd, som turde minde mig derom, ham" — og Signor Carnevale sluttede sit Skriftemaal med en Bevægelse med Haanden, som skjøndt den manglede Stiletten, dog var meer end forstaaelig.

Jeg følte mig dybt greben af den forurettede Mands bittre Udtalelser og sagde: „Bedste Signor, det var ikke min Hensigt at fornærme Dem, naar jeg bebreider Dem Noget, som De har misforstaaet. Tro mig, jeg føler med Dem og kan sætte mig ind i Deres Lidelser. Jeg tænkte slet ikke paa Deres ulykkelige Liv, da jeg spurgte Dem, hvorledes De kunde tage Deel i det, De betegner som Humbug. Min Tanke var fjern derfra; mine Ord gjaldt Processionen, hvori De tog Deel. Jeg havde i Deres Sted betalt de lumpne otte Scudi."

Signor Carnevale standsede, rystede begge Hænderne i Luften som et fortvivlet Menneske og udbrød: „Otte Scudi? Otte lumpne Scudi! O, Signor, troer De, at jeg er gjerrig? Jeg betalte firsindstyve, ja ottehundrede Scudi for at være fri for at gjøre mig til offenlig Hykler to Gange om Aaret. Men hvad vilde Følgen blive, hvis jeg vovede

at udeblive? Præsterne ved Kirken, Munkene i Klosteret vilde stemple mig som en Frafalden, en Hedning, og otte Dage efter vilde jeg ikke have en Kunde i mit Farmáci. Jeg vilde blive anklaget af Prioren, meldt af Gubernatoren, og fjorten Dage efter vilde jeg have mistet min Bevilling. Jeg vilde blive en Banlyst, en Brændemærket selv for dem, der tænke som jeg; thi dette er det Forfærdelige ved den almindelige Humbug, som hersker hernede: Alle gjennemskue den, Alle undtagen Bønderne og Præsterne foragte den, men Alle tage Deel i den, fra Vuggen og til Graven. Den æder om sig som et Kræftsaar, den besmitter og demoraliserer, den tvinger til Usandhed, til Hykleri; men viis mig den Mand, som tør staae op og sige: „Denne Religion er Løgn! Dens Præster ere Augurer, som spaae, men lee, naar de vende Ryggen til Menigheden; dens Dogmer velberegnede Menneskepaafund, Vrængebilleder af den rene, uforfalskede Lære, vedtagne til Profit for Kirken og Udgift for Menigheden! Ja," vedblev Signor Carnevale, „viis mig den Mand, som tør sige: „Christus var Verdens største Filosof, Socialismens første Talsmand, de Fattiges Ven og Forsvarer, Oprører mod en lumpen Geistlighed, der dengang som nu gik i lange Klæder og daarede Sjælene med spidsfindige

Sofismer, indtil de fik ham naglet til Korset — viis mig en saadan Mand, siger jeg, og jeg vil see, om han lever trende Døgn til Ende."

„Men Gubernatoren, Kancellieren og Byens øvrige Borgere," indvendte jeg; „nære de da lignende Anskuelser? Gaae de Alle tvungne med?"

„Næsten Alle", svarede Signor Carnevale. „De Fleste gaae med, fordi det nu engang saadan maa være, fordi de frygte for at gjøre Skandale, fordi de blive overtalte af deres Koner, kort sagt, af den samme elendige Grund, som bestemmer de fleste Menneskers Handlinger. Menneskene ere en Flok Faar, Signor! De løbe blindt foran den, som bærer Krumstaven, og de bræge i det Høieste, naar han driver dem mod Afgrunden, som aabner sig foran deres Fødder. Seer De," hviskede Apothekeren og saae sig tilbage, „hvad Gubernatoren og Kancellieren angaaer, da kan jeg sige Dem dette: Gubernatoren er en forfængelig, fordrukken Pjalt, som ganske lader sig regjere af sin Kone og skylder hende hele sin Ansættelse, fordi hun i sine yngre Aar har staaet i Forhold til en bekjendt Kardinal, som har megen Indflydelse i Roma; han gaaer altsaa med, fordi han ikke vil miste sin Stilling, og hvad Kancellieren angaaer, saa har De vel allerede gjennemskuet ham, men De

kjender ikke hans tidligere Liv som jeg. Han er en snedig Hykler af første Rang, en Attrape, der skuffer ved sit godmodige Udseende og humane Væsen, skjøndt han er en brutal Slyngel fra Top til Taa, saa fuld af Løgn, at den bestandig løber ham ud af Munden, og saa utaalelig for sine Omgivelser, som Dagen er lang. Han dræbte sin første Kone ved ubarmhjertig at prygle hende, ligesom hun var kommen op af Barselsengen med Adele — hun døde af Barselfeber, den Attest gav Præsten i Norma. Men jeg veed det; Lægen i Norma var min Ven og vilde have ham anklaget, men det blev forhindret af Syndicus, der skyldte ham Tak for hans Kjeltringestreger. Senere giftede han sig igjen, men hans onde Samvittighed forlod ham ikke; han slog sig til Drik, ligesom sin værdige Superieur, og vil som denne døe af Delirium. Hvad troer De, der var bleven af Adele, hvis ikke Pater Eusebio var bleven" — og Signor Karnevale sluttede atter med denne saa betegnede Haandbevægelse, som jeg desværre ikke kan gjengive.

„Stakkels Pige," sagde jeg, „saa ung og stillet under saa ulykkelige Forhold! Hvad troer De, der bliver af hende?"

Signor Carnevale trak paa Skuldrene, satte sit diplomatiske Ansigt op og svarede: „Hvo veed? Det beroer meget paa, hvormegen Villiekraft og Selvbeherskelse hun selv er istand til at vise; hun haber Faderen, og det vil give hende Styrke, iøvrigt —“

„Det troer jeg ikke,“ afbrød jeg ham. „Hun har tvertimod bedet mig om en Tjeneste for at redde ham. Det er derfor, at jeg er her.“

Signor Carnevales Ansigt antog et halvt forbauset, halvt komisk Udtryk; han slap min Arm, traadte et Skridt tilbage og udbrød: »Bravissimo, Signor, saa ere vi jo Fjender! De er herinde for at hjælpe den gamle Skurk, og jeg for at styrte ham. De har rimeligviis allerede været hos Bankieren, og jeg hos Notaren for den offentlige Gjældsret. De vil dække Underslæb, og jeg vil afsløre dem. God Lykke Signor — felicissima notte!“

Med disse Ord snurrede Signor Carnevale sig rundt paa Hælen og trippede med stive Knæ og opløftet Hoved i en paafaldende Fremskridtsmarsch frem over Broen, som vilde han storme selve S. Angelo. Jeg ilede efter ham, greb ham ved Armen og forklarede med faa Ord, at det kun var Hensynet til Adele, som havde bragt mig til Roma,

og at jeg endnu ikke havde hævet Pengene hos Spada Flamini.

„Saameget bedre for Dem," sagde Signor Carnevale i en endnu temmelig irriteret Tone; „thi enten De giver dem til Kancellieren eller smider dem her over Rækværket, kommer omtrent ud paa det Samme. Adele indestaaer for dem, siger De? Ja maaskee, maaskee ikke, hvo kan vide det? De er en Nar, Signor!"

Signor Carnevale vilde paany marschere løs; men jeg forsikkrede ham atter om, at jeg slet ingen Interesse havde hverken i at hjælpe Kancellieren eller staae ham iveien, og tilstod til Slutningen ærlig, at det egenlig var Adeles bønlige Øine og blege Kinder, som havde forført mig, da jeg ikke kunde taale at see hende fortvivle.

„Adele er en stolt Pige, en prægtig Pige," sagde Signor Carnevale i en noget mildere Tone. „Men De maa undskylde mig; De bliver ved at være en Nar eller en Ødeland, ganske som De har Raad til. Hun har bedt Dem om disse Penge, ikke for Faderens Skyld; thi jeg veed, at hun hader og foragter ham, men for at frelse Familiens Ære og redde sine smaa Brødre fra at blive kaldt Sønner af en Falskner og Bedrager. Men hun faaer

at finde sig deri; Tingen staaer ikke til at ændre, men i ethvert Tilfælde vil hun ikke lide Skade paa sit Navn eller sit Rygte."

„Er Kancellieren da ikke hendes Fader?" spurgte jeg overrasket.

„Maaskee og maaskee ikke; hvo kan vide det? Paterniteten er altid en vanskelig Sag at afgjøre," erklærede Signor Carnevale med et frygteligt Conferenceudtryk i hver af sine Miner. „Troer De, at jeg troer, at min Fader er min Fader?"

„Det vil jeg haabe," svarede jeg; „thi hvis Deres Fader ikke er Deres Fader, saa har De jo ingen Fader havt, og Deres Moder vil da komme til at støtte Dogmet om den ubesmittede Undfangelse."

„Nonsens!" sagde Apothekeren, „De veed godt, hvad jeg mener. Jeg tvivler paa Alt, paa Gud, paa Verden, paa mig selv og fremfor Alt — —"

„Paa Kvinden," supplerede jeg med en snedig Hentydning til Marietta.

„Nei dog ikke, dog ikke," sagde Signor Carnevale i en vis overlegen Tone. „Jeg kjender dem, som man ikke behøver at tvivle paa. Giv Tid, og De skal faae at see; der vil skee mærkelige Ting i Gennazzano."

Med disse Ord løftede Signor Carnevale paany Hovedet med en temmelig trodsig Mine og kastede Hatten paa Snur. Jeg vovede ikke at trænge dybere ind i de gyselige Mysterier, der forestod den ulykkelige By, og saaledes naaede vi i Taushed ad Borgo vecchio til Peterspladsen, hvor den mægtige Kirke reiser sig i al sin imponerende Storhed.

„Hvor det er mærkeligt for en Fremmed," bemærkede jeg, idet vi skred over Pladsen, „ikke at træffe en eneste Fabrik her; hos os have vi dem næsten overalt, hvor man saa gaaer."

„Fabriker?" gjentog Signor Carnevale med en hæs Latter. „Hvad skulde vi med Fabriker, vi, som ikke engang maae føre vore Jernbaner nærmere end en Miglie fra Byens yderste Grændse. Steenkulsrøgen fra Maskinskorstenene vilde sætte sorte Pletter paa Hans Helligheds sneehvide Dragt, og Damppiben skræmme de ærværdige Monsignorer op af deres søde Morgensøvn. See, der ligger vor Fabrik!" udbrød han med bitter Haan og pegede mod Kirken. „Hvilken Anstalt i Verden betaler sig saaledes, som den? Barnlige Sjæle er dens Raamateriale, og Præster, sorte og smittende som Steenkulsstøvet, dens Produkter. Maskinerne gaae med Løgn og hedes med Svig, Vold og Uretfærdighed.

Der er Høitryk paa hver en Frihedsbestræbelse, Lavtryk paa hver en Retning, som ikke duer! Og saa skulde vi klage over Mangel paa Fabriker, vi, som have denne til at lave Dogmer, Helgener og slaae klingende Mønt ud af Menneskenes Angst for et Hiinsides? Ho, ho, ho! Vi har Fabriker, Signor Guielmo, vi har Fabriker!"

Og Signor Carnevales hæse Latter klang huul og dump op under Søilegangens Loft — ja, det lød næsten, som stod der bag ved hver af de mægtige Piller en grinende, spottende Aand, der kastede hans Latter videre, indtil den som en hæs Rallen forsvandt langt ude i Rummet. Uden at sige et Ord mere til hinanden, nærmede vi os Porta Cavallegieri, og her faldt det mig egenlig først ind, at Klokken var mange, næsten henad Midnat, og at Apothekeren hidtil havde trukket af mig, uden at jeg vidste hvorhen.

„Vil De udenfor Byen?" spurgte jeg. „Porten er jo lukket."

„Den har en Laage," sagde han tørt, „som altid lader sig lukke op med en Scudo."

„Saa siger jeg Dem Farvel," bemærkede jeg, „min Vei gaaer til Monte Pincio."

„Vent lidt!" sagde Signor Carnevale. „De har ingen Aftensmad faaet, og Trattorierne ere nu lukkede. De skal ikke gaae tilsengs med en fulten Mave for min Skyld. Jeg kan vel stole paa Dem?"

„De tvivler jo paa Alt," sagde jeg smilende.

„Ikke paa en Mands Ærlighed og Discretion, navnlig naar denne Mand ikke er en Romer. De Fremmede komme fra friere Lande, og man kan i Reglen stole paa deres Ord. Vil De love mig ikke at omtale til nogen Romer eller til Nogen i Bjergene, hvad De seer i Aften, saa inviterer jeg Dem til Gjæstebud, og jeg lover Dem, at De vil more Dem godt."

Uden Betænkning gav jeg den skikkelige Apotheker mit Æresord, og kort efter aabnede den lille Laage sig for os ved Hjælp af den i Roma saa velbekjendte Sølvnøgle.

Veien udenfor Porta Cavalleggieri er bakket, begrændset af Høider, temmelig bar og løber i en lang Strækning næsten parallel med Murene. Der var ingen synderlig Anledning til at sige Noget, og saaledes skred vi i al Taushed rask fremad mod et for mig ubekjendt Maal. Endelig standsede vi ved en lille Sti, der slog af til Høire, og her sagde Apo-

thekeren med en vis faderlig Værdighed: „Signor Guielmo! De er en ung Mand og har været paa Veie til at begaae en stor Dumhed. Jeg tilgiver Dem det, fordi jeg veed, at Deres Handlinger ere blevne ledede af en elskværdig Svaghed ligeoverfor Kvinden, en Svaghed hos det stærke Kjøn, som netop er dets Styrke ligeoverfor det svage. Jeg kjender af egen Erfaring denne Følelse og veed, hvormeget den kan drive en Mand ud af sin Vei; men i dette Tilfælde bør De ikke gaae videre, De kan alligevel ikke redde det Huus, som brænder i Gavlen."

Uden at give mig Tid til at betænke, om dette var en stummel Hentydning til Gubernatorens Næse, og uden at agte mine gjentagne Forsikkringer, vedblev Signor Carnevale: „De er fremmed, Signor, saavel for vort Land, som for vore Sæder og Skikke, og hvad der er det Væsenligste, fremmed for alle de Intriguer, alle de Planer og Modplaner, som med deres fine Traade kunne gjennemkrydse en lille Bjergby lige saa fuldt som Hovedstaden selv. Bryd Dem ikke om Adeles Skjæbne, jeg troer hun er sikker; men kast Dem heller ikke ubesindig ind i Partiernes Malstrøm, behold Deres tilbagetrukne Rolle som Tilskuer, og De skal faae at see: der vil skee mærkelige

Ting i Gennazzano, mærkelige Ting, siger jeg Dem", og med disse Ord strakte Signor Carnevale alle fem Fingre op imod Sirius, som funklede høit over Horisonten, knyttede dem derpaa til en jernhaard Kugle og slog sig med denne saa eftertrykkelig i den venstre flade Haand, at Græshopperne rundt omkring hørte op at synge derved.

„Hvor fører De mig hen?" spurgte jeg, da Signor Carnevale med iilfærdige, trippende Trin tog paa at stige ned ad Skraaningen; thi nu begyndte jeg med Grund at frygte for, at min stakkels gamle Apotheker enten var gal eller stærkt paa Veie til at blive det.

„Følg Stien og tag mig i Frakken, naar vi komme ind imellem Rørene!" hviskede Signor Carnevale, uden at svare paa mit Spørgsmaal. „Tag Dem iagt; der er et lille Vandløb der tilhøire. Nu ligefrem; duk Deres Hoved — Bravo, nu ere vi ved Porten!"

Vi vare komne gjennem en tæt Urskov af Cannaer, der fra Veien saae ganske uigjennemtrængelig ud, og stod nu foran en af de høie, hvidkalkede Vignemure, som paa dette Sted havde en jernbeslaaet Laage. Signor Carnevale fløitede tre Gange paa en eiendommelig Maade, og gav sig derpaa

med stort Hastværk til at rette paa sine Flipper, ordne Sløifen paa sit Halstørklæde og stryge den uforlignelige Graae — Apparater, som alle vare komne i Uorden ved vor Vandring gjennem Rørene, hvorpaa han tog et Par lyse Sommerhandsker frem og begyndte at trække dem paa.

Under denne vanskelige Operation hørte vi en lignende Fløiten svare inde fra Haven, og kort derpaa raske Trin af en Mand, som nærmede sig Laagen med det evige Feltraab: »Chi è?“

»Libertà!« svarede Carnevale og sprængte i sin Iver Handsken paa den venstre Haand.

„O morte!“ svarede en dyb Stemme, hvorpaa jeg hørte en tung Nøgle blive dreiet om i Laagen, som langsomt aabnede sig for at fremvise en tyk Mand med en Blendlygte i Haanden.

Det gjøs i mig, kjære Søren! Eensomheden, det natlige Mørke, Blendlygten og fremfor alt de frygtelige Ord i Forbindelse med Signor Carnevales mystiske Hentydninger og de mistænksomme Blikke, hvormed den tykke Mand betragtede mig — Alt frembragte den bestemte Følelse, at jeg var ifærd med at nærme mig et af Revolutionens Arnesteder, og at jeg kunde risikere at blive hakket til Plukkefisk, puttet i en Tønde og trillet ned i Kata-

komberne for først at møde Dig paa den yderste Dag og det maaskee med Besvær.

„Hvem er den Signore?“ spurgte den tykke Mand og bragte mig ved Hjælp af Blendlygten i en Belysning, som jeg bad alle Guder om maatte være gunstig.

„En Fremmed, en af mine Venner,“ svarede Signor Carnevale med en stærk Betoning paa det næstsidste Ord.

„Hjertelig Velkommen, mine Herrer,“ svarede den Tykke og smækkede Laagen heelt op, „træd nærmere!“

Vi kom ind i en Orangelund, hvorved Du, bedste Top, ikke maa tænke Dig Træer som i Charlottenlund, Ermelund eller lignende Lunde, men nogle lave, stærkt forgrenede Orangetræer, der hver for sig staae i en cirkelrund Fordybning, saa at Jorden seer ud som en Æbleskivepande. Da dette ikke begunstiger den naturlige Gang, fordi denne er et afbrudt Fald, og da der desuden var fuldstændig mørkt under de sortegrønne Kroner, naaede vi kun langsomt og med en stor Deel Uleilighed for Carnevale til en ny Laage, der sad i en ny Muur, indenfor hvilken vi hørte Klang af Tamburiner i Saltarellens muntre Takt. Den Tykke stødte Laagen

op, førte mig med et Par venlige Ord indenfor, og jeg spilede Øinene vidt op — denne Overgang havde jeg ikke ventet.

Foran mig laa en Have, siirlig holdt, uagtet Græsset var lidt svedet, og Blomsterne temmelig paa Retour. Til Gjengjæld pladskede og blinkede en sladrende Fontane iveiret foran den Veranda, der afsluttede Facaden paa et Landsted, som efter romerske Begreber var usædvanlig smukt vedligeholdt. Langs den Muur, som indhegnede Haven, løb en bred, af Viinløv dækket Gang, og imellem de halvmodne Druer, som i talrige Klaser hang ned overalt, skinnede brogede romerske Papirslamper, som om Rankerne bare gjennemsigtige Græskar af de mest forskjellige Farver. Til venstre for Huset havde et Par hvidklædte Kokke travlt med at ordne et veldækket Aftensbord, og paa Plainen mellem Fontanen og Verandaen dandsede nogle unge Piger en livfuld Saltarella, som de desværre øieblikkelig afbrød ved vor Ankomst for at flokke sig omkring Signor Carnevale, hvem de under Skjemt og Latter overøste med tusinde Komplimenter.

Hvor var han ikke stor i dette Øieblik, som han der stod i de brogede Lampers Belysning med den revnede Venstre behændig skjult paa sit bageste

Parti, medens han huldsalig slog ud med den Høire, gjengjældende Kompliment med Kompliment, og sigende romerske Vittigheder, hvis Ordspil ingen Fremmed er istand til at forstaae, men som fik de unge Piger til at briste af Latter! Dog endnu større blev han, da han, stadig fulgt af den jublende Flok, nedlagde den ærværdige Graae i en ligesaa ærværdig Matrones Skjød og derpaa greb en klirrende Tamburin for at figurere imellem de Andre. Hvilken Færdighed i de skiftende Hop, hvilken Stivhed i Knæene, hvilken Plastik i Stillingerne udviklede ikke Signor Carnevale ved denne mærkelige Leilighed? — I Sandhed, han maatte eie Forbyngelsens Bande! Men da han til Slutningen hævede sig paa de ugarvede Skoes yderste Taaspidser for med Tamburinen høit over sit Hoved at løfte det ene Been iveiret og derpaa langsomt dreie sig rundt, for at man kunde beundre ham fra alle Sider, da blev Jubelen umaadelig. Man bedækkede ham med den Graae og bar ham i Triumf hen til Aftensbordet, medens den ærværdige, gamle Matrone rokkede bagefter, idet hun gjorde den Bemærkning, at han kunde gifte sig, naar det skulde være, en Bemærkning, som bevirkede, at Signor Carnevale med ufornuftig Livlighed tog fat paa Maccaronien og

lagde for til Høire og Venstre efter en Maalestok, som rimeligviis skulde vise, hvor rundhaandet det skulde gaae til i hans Huus, naar han engang opfyldte den gamle Matrones Spaadom.

Først her ved Bordet blev det mig muligt at iagttage de Tilstædeværende, som hidtil havde været spredte rundt om i Haven. For Bordenden sad den Tykke, en Mand med et godmodigt, jovialt Ansigt, lidt mærket af Kopper, men forresten fuldt af Sundhed og Liv. Ved Siden af ham kom den gamle Matrone, en ægte Romerinde, fyldig, livlig og leende — Vært og Værtinde, som det senere hen paa Aftenen viste sig.

Signor Carnevale var dalet med i Sværmen af de unge Piger og sad der som en ældre, graa Perle mellem lutter spillende Rubiner og Granater; men der hvor Perlebaandet endte, kom en Skikkelse tilsyne, der stirrede med forvildede Blikke snart hist, snart her, som var han ikke vant til denne brogede, frittalende Sværms livlige Ansigter. Hvor sad Klæderne besynderligt paa ham, og hvor strittede hans Haar ikke mærkværdig ud til alle Sider; saadan en Frisure havde jeg aldrig seet, den var som en Have, hvor der indenfor en Hække af sammenfiltrede Tjørnebuske var gjort et Anlæg af nysop-

spirede Pinier med sorte spidse Naale, eller for at bruge en maaskee mere populair Lignelse, hans Isse lignede en Høvisk med en Kartebolle i Midten. Jeg stirrede over paa ham, han stirrede over paa mig — jeg tænkte paa, hvilken umenneskelig Skomager der havde syet ham den Pukkelfrakke og Posevest, hvoraf Hovedet ragede op paa sin lange tynde Hals, da rakte Signor Carnevale ham hans Andeel af Maccaronien — ned gik Gaffelen, op gik Munden, alle Kværne klapprede, og væk var Maccaronien. Et saadant Kunststykke havde jeg kun seet een Gang før, et saadant Kunststykke kunde kun Een gjøre, og uvilkaarlig udbrød jeg: »Bollo-postale!« Der gik en elektrisk Skjælven igjennem ham, og idet han lagde Gaffelen fra sig, stirrede han saa aabenmundet paa mig, at jeg ikke kunde tvivle et Øieblik længere — det var Postkassen; men hvor var Munkekutten og Tonsuren, og hvorledes kunde han, som havde aflagt Løfte om Armod, Lydighed og Kydskhed, sidde her og svælge i Viin og Maccaroni, hvorledes kunde det være ham tilladt at kaste saa fortrolige Blikke ind imellem Rubinerne og Granaterne, som han gjorde efter at have expederet Skinken og Vinen, Blikke, som besvaredes med muntre Drillerier af de unge Piger, der syntes at more sig kostelig over ham.

Jeg vilde just raadføre mig med Signor Carnevale, da denne reiste sig og i et længere Foredrag, hvori han dvælede stærkt ved Folkefrihed, Religionsfrihed, Pressefrihed og en Mængde andre Friheder, udbragte min Skaal, idet han presenterede mig for hele Selskabet, som et frit Menneske, d'altissimo norte*), hvor der var Frihed og Sælhunde, Lighed og Isbjørne, og hvor Herskeren elskede sit Folk, som Hvalfisken sine Unger. Efter disse glimrende Udtalelser, opfordrede han Alle til at drikke et Glas med den nys ankomne Eskimo, og da denne ikke alene lukkede Munden op, men endogsaa paa Eskimovitisk-italiensk udtalte det Haab, at Frihedens Lys, som brændte klarest og stærkest i hans Fædreland, maatte sprede de Skygger, der havde leiret sig om det oltidsgamle Roma, da udbrød der en saa almindelig Applaus, at Signor Carnevales høire Handske gik samme Vei som den venstre.

Det var øiensynligt, at min gamle Vens Presentation havde stillet mig høit i denne vakkre Families Yndest; thi efter Bordet gjorde de unge Damer mig tusinde naragtige og kuriøse Spørgsmaal, alle beregnede paa at indhente Kundskab d'altissima norte og alle bevisende,

*) Fra det høieste Norden.

at Geografi og Kulturhistorie ikke dyrkes som Hovedfag i de romerske Skoler. Imidlertid gik Signor Carnevale og vor tykke Vært frem og tilbage foran Huset i en ivrig Samtale, som syntes at angribe den værdige Apotheker særdeles meget, thi han slog snart ud med den ene, snart med den anden Haand og rakte dem endelig begge to høit op mod Himlen, rystede dem frem og tilbage og raabte som ude af sig selv: »Impossibile, Signor, che bestialità!« *)

»Bestialità?« udbrød vor tykke Vært. »Ah mach'è! Una furberia dei preti all' opposto, una furberia!« **)

Jeg nærmede mig de Talende, og Signor Carnevale udbrød ivrig: „Døm nu selv, Signor Guielmo, hvilken gudsbespottelig Frækhed! Der sidde nu ude i Gennazzano de sex Banditter, som De har hørt huje, skraale, bande og sværge hver eneste Dag, Karle, som have røvet og plyndret, myrdet og skjændet, Fyre, som ikke ere bange for at skjære Halsen over paa den halve By, hvis de blot derved kunde sætte sig i Frihed. De ere dømte for atten Mord, ti Brandstiftelser, og jeg veed ikke hvormange Landeveis-

*) Umuligt, min Herre, hvilken Dumhed.

**) Dumhed? Hvor vil De hen? En List af Præsterne tvertimod, en List!

røverier; men hvad skeer saa, nu da de sidde og vente deres retfærdige Dom? Oh, at leve i et saadant Samfund af Kjeltringer; det er til at blive gal over!"

„Hvad er der skeet," spurgte jeg vor Vært; thi Signor Carnevale kvalte sig selv i et saadant Anfald af Raseri, at det var ham umuligt at svare.

„Et Mirakel, Signor, et høist mærkeligt Mirakel, som De kan kjøbe for en Bajocco og tage med til et Land, hvor man dog anerkjender den sunde Fornuft," svarede han. „Madonna har viist sig for Røverne i Fængslet og lovet at frelse dem; hele Gennazzano taler ikke om Andet. See her!" Med disse Ord tog han et rødt, sammenfoldet Papir ud af sin Tegnebog, foldede det ud og overrakte mig det.

Jeg vilde neppe troe mine egne Øine. Øverst paa Papiret var det pavelige Vaaben anbragt med den tredobbelte Krone og Nøglerne, som understøttedes af to Engle, der svævede hver paa sin Sky. Derpaa fulgte med fede Bogstaver, som paa en Theaterplakat, følgende mærkelige Overskrift: «Gran miracolo fatto dalla Santa Vergine, detta la Madonna del buon' consiglio, in favore dei briganti presi

nella bataglia vicino a Gennazzano il primo di Maggio 1863.*)

Under denne pompøse Overskrift fandtes et raat Træsnit, forestillende Madonna, svævende i Skyerne, og derpaa fulgte en Text, som jeg er saa heldig at kunne gjengive Dig ordret efter Originalen, som den næste Dag til Overflod fandtes aftrykket i Osservatore Romano. Den lyder i hele sin gysselige Cancellistiil saaledes:

„Til alle fromme og oprigtige Christne, til alle Bekjendere af den eneste, sande, katholske Religion i Gennazzano, Palestrina, Cavi, Capranica, Olevano, Valmontone og omliggende Byer!

Herved bekjendtgjøres det, at Prioren for det ærværdige og meget hellige Kloster S. Eustachio, der af den nidkjære og meget gudfrygtige (devotissimo) Gubernatore N. N. var anmodet om at besøge og skrifte de Fanger, som toges i Kampen den første Mai tæt udenfor Gennazzano, og som nu hensidde i denne Byes Arresthuus, har meddeelt det høie og meget hellige Kollegium, at den hellige Madonna i sin uransagelige og ufattelige Naade har villet give til-

*) Stort Mirakel af den hellige Jomfru, kaldet Madonna for de gode Raad, til Gunst for de Røvere, som blev fangne i Kampen den første Mai 1863 i Nærheden af Gennazzano.

kjende, at ligesom hendes Søn, Jesus Christus, paa Korset tilgav og benaadede den bodfærdige Røver, saaledes har hun ved et Syn, som er konstateret af den hæderlige og særdeles agtværdige Arrestforvarer, Cesare Felice, behaget at nedstige fra sin allerhøieste Throne for at tilkjendegive dem, som ere fødte i Synd og undfangne i Misgjerning, at hun, efter Forbøn hos sin høitelskede Søn, har fritaget dem for det jordiske Ansvar, ligesom han, naar de vende tilbage til Kirkens ene saliggjørende Skjød, for ved Bøn og Skrifte at udslette deres Skyld, vil fritage dem for det himmelske —"

Dog jeg væmmes, kjære Søren, ved at sidde og oversætte dette kirkelige Nonsens med dets lange, halsbrækkende Perioder. Kvintessentsen gaaer desuden tabt, naar man som jeg er nødt til at udelade alle disse storladne Superlativer og søde smaa Diminutiver, som gjør Aktstykket dobbelt sødladent og vammelt. Du vil i det Foregaaende have faaet en tilstrækkelig Prøve paa Stilen; jeg skal derfor i al Korthed meddele Dig Indholdet.

Jeg havde altsaa ikke taget feil af den Beretning, som min mærkelige Ven Postkassen meddeelte mig Dagen efter Adeles Konfirmation. Madonna har virkelig viist sig for Røverne i Fængslet,

og det paa følgende originale Maade, der forresten i Hovedtrækkene stemme overeens med alle de katholske Helgensyner og Legender.

Fangerne havde, efter at Dødsdommen var bleven dem meddeelt, yttret Ønske om at forrette deres sidste Andagt i Madonna-Kirken, en Bøn, som Gubernatoren ikke gjerne vilde tilstede, da han med Rette frygtede for, at denne Kirkegang skulde blive benyttet til et Undvigelsesforsøg. Paa den anden Side vilde Prioren i Klosteret ikke nægte Fangerne Madonnas trøsterige Bistand, og saaledes blev man da enig om, at Dukken skulde paa det hvide Æsel og dernæst udstilles i et Rum, som var adskilt fra Fængslet ved et Jerngitter, for at Fangerne kunde tilbede uden at komme i Fristelse.

Det maa have været haardt for disse Knægte at see saa meget Guld og Sølv, saa mange Perler, Rubiner og Granater glimre ligefor deres Næse, uden at de kunde komme til at hugge en eneste. Rimeligviis er det denne Tantaluskval, som har taget Besindelsen fra dem; thi henimod Midnat hørte man et stort Skraal fra Fængslet, og da „den hæderlige og særdeles agtværdige" Arrestforvarer kom til, laae alle Fangerne næsegruus paa Jorden, hvilket kunde indgyde mindre christelige Sjæle den for-

kastelige Mistanke, at de maaskee bemeldte Aften havde drukket noget mere end sædvanlig. Da de imidlertid svarede med forvildede Ord og afbrudte Sætninger, hvilket i høi Grad tydede paa, at de vare ædrue, gik den hæderlige Kancelliere til Gubernatoren, og denne atter til Prioren, som i Forbindelse med den meer end agtværdige Pater Eusebio hurtig bragte Orden i Tingene. Efter Røvernes Fortælling var Madonnaen midt om Natten pludselig bleven omgiven af lysende Skyer, som havde fyldt hele Fængslet med en sød og behagelig Lugt, der kunde spores længe efter, derpaa havde hun tiltalt de forfærdede Røvere med spæd og fiin Stemme, ligesom et Barn, lovet dem Syndernes Forladelse og Fritagelse for al jordisk Straf, naar de atter vilde vende tilbage til Kirkens Skjød, og derpaa var Billedet atter blevet mørkt, Lysene vare gaaede ud, men nu havde de tydelig hørt et lille Barn græde, hvilket naturligviis ikke kunde være Andet end bambinoen, hun bar paa Armen. Da havde de skreget høit af Forfærdelse, og da den hæderlige Kancelliere kom, kunde han med god Samvittighed konstatere, at der var skeet et Mirakel, saasom Billedet vendte Hovedet til Venstre istedetfor til Høire. Den næste Dag blev hele dette underlige Syn ført til Protokols af „den

nidkjære og meget gudfrygtige" Gubernatore, og Fangerne blev tagne i Ed, først af Prioren og senere af Pater Eusebio, som derpaa tilligemed Prioren og de to civile Øvrighedspersoner konstaterede Miraklets Sandhed under deres Haand og Segl og affendte Beretningen til Roma, for at det høie Kollegium kunde tage under Overveielse, hvad der var at gjøre under saa særegne og vanskelige Omstændigheder.

„Troer De, at de blive benaadede?" spurgte jeg, idet jeg stak det mærkelige Dokument i min Tegnebog.

„Efter al Rimelighed," svarede vor joviale Vært med et betydningsfuldt Smiil. „Et saa eklatant Mirakel tør man ikke lade gaae hen, og den, som Madonna benaader, benaader Paven."

„Umuligt!" raabte Signor Carnevale. „Forbrydelsen ligger her altfor klart for Dagen, Misgjerningerne ere altfor talrige, Tilstaaelsen afgivet; og, hvad der er det Væsenligste, Dødsdommen affagt og bekræftet — en bekræftet Dødsdom gaaer aldrig tilbage."

„Hvorfor ikke," sagde vor Vært med et ironisk Smiil. „Man kan jo give Pardon i det sidste Dieblik, eller, hvad der her vilde være det Rigtigste, forsøge, om Madonna vil gjøre et nyt Mirakel

for at frelse dem. Hvis jeg var Kardinalvikar, lod jeg dem bringe under Guillotinen; kan Jomfruen da standse Faldøxen, saa er det en anden Sag, saa er det et Mirakel."

„O ja, lad dem prøve derpaa!" raabte Signor Carnevale med vild Glæde, „lad dem prøve derpaa, og De skal see, at Faldøxen hugger deres Mirakler tværs igjennem, saa let som jeg kløver en Vandmelon. Nei, saavidt gaae de ikke; de prøve ikke derpaa! O, jeg gjennemskuer hele dette Væv af Løgn og Bedrag, dette Komplot mod Samfundet, smeddet for at berige Kirken og dække Gubernatorens og Kancellierens elendige Usselhed! Men jeg skal komme dem paa tværs, jeg skal rive Masken af disse løgnagtige Hyklere, jeg skal vise dem, hvad det vil sige at konspirere mod mig og udelukke mig fra Gubernatorens elendige Soireer, naar de invitere Trifoglio paa Torvet hveranden Torsdag. Et Asensmirakel som dette, foranstaltet til Ære for de Mirakeltrampeldyr, som komme brægende til September! Ja, det er una furberia dei preti! — Er det ikke, min brave Fra Babylo?"

Med disse Ord slog den opbragte Apotheker Postkassen paa Skulderen, saa det rystede i den; men den sagde ikke et Ord. Derimod frembragte den

en halvt boblende, halvt klukkende Lyd dybt nede i Kassen, som havde den der en Gryde med Hemmeligheder, som var paa Nippet til at koge over.

Imidlertid havde de unge Piger atter faaet Tamburinen fat. Saltarellaen begyndte paany, og jeg havde her Leilighed til at see denne Tarantellens Søster blive dandset med en Smag og en Fuldkommenhed, som man sjelden træffer i en Tid, hvor al Nationaldands mere og mere gaaer af Brug, for at vige Pladsen for de kosmopolitiske Polkaer og Galopper. Imidlertid lagde jeg Mærke til, at den lille Laage for Enden af Haven hyppigt gik op og i, og hver Gang den aabnede sig, traadte en kappeklædt Romer ind, hilste paa vor Vært og Signor Carnevale og dannede derpaa smaa Grupper, som i stille Samtale vandrede op og ned ad Havens Gange. Jeg kjendte ikke en Eneste af alle disse Fremmede, jeg vidste ikke, hvorfor de kom, anede neppe, hvad deres hviskende Samtale gjaldt; men det var mig, som kom der med Eet noget Revolutionairt i Luften, noget Uveirsſvangert, noget Truende, Noget, der mindede mig om de Tider, da Folket samlede sig paa Forum for at raadslaae om Republikens Frelse. Jeg blev ikke presenteret for Nogen, Ingen talte til mig; men Alle laante

de mig et spørgende Blik, naar de vandrede forbi, og hyllede sig saa atter i deres Kapper værdig og stille i hviskende Samtale. Med hvert Minut følte jeg stærkere og stærkere det Trykkende i Atmossfæren, og skjøndt jeg neppe vidste, hvor jeg var, eller hvorhen jeg skulde gaae, greb jeg dog et Øieblik, hvor min Vært var fri, takkede ham for Aftenens Gjæstfrihed og bad ham om en Veiviser til den nærmeste af Romas Porte. Jeg kunde tydelig paa hans Ansigt see, at der faldt en Steen fra hans Hjerte ved denne Anmodning, og vi vare allerede i Begreb med at forlade Haven, da min gamle Ven Carnevale traadte til og holdt mig tilbage.

„Signor Tavani," sagde han, „denne unge Mand er sikker; jeg indestaaer for ham. Han er fra et Land, hvor Friheden elskes og agtes, og han agter og elsker Friheden ligesom vi; De kan stole paa ham i Alt, lad ham derfor blive. Det er jo ikke Statshemmeligheder, han vil faae at høre, og i det Hele taget maaskee ikke store Ting; men det vil glæde ham at tage Mindet om en frisindet romersk Aften heel tilbage til Danmark."

„Hvad synes De om Præsternes Regimente, om vor Kultus og om vore Institutioner?" spurgte Signor Tavani og saae mig alvorlig ind i Øiet.

„Jeg haver det Første," svarede jeg, „beklager det Andet, og haaber, hvad det Tredie angaaer, at de maae blive erstattede med nye, som bedre stemme overeens med det nittende Aarhundredes Oplysning. Jeg ønsker, at Roma maa blive fri, og haaber paa et samlet Italien."

„Bravo!" sagde Signor Tavani „De kan blive. De Mænd, som møde her iaften, nære Alle samme Anskuelse, som De, og af dem vil det for en stor Deel afhænge, om Roma skal indtage sin gamle Plads, eller vansmægte som hidtil. Men naar Kampens Time kommer, vil Ingen af os svigte, og De vil finde mig forrest i Rækken. De skal ikke vente noget politisk Møde; vi ere iaften kun samlede her til en selskabelig Sammenkomst, som i og for sig er meget uskyldig, men som ikke vilde blive taalt, hvis vi gjorde det paa et Sted, hvor Politiet belurede os. Med disse Ord bukkede Signor Tavani for mig, kort efter forsvandt Damerne, og et Par af Husets Folk bragte Stole og Bænke, som i en stor Halvkreds blev stillede foran Fontanens Marmorkumme.

Signor Carnevale tog Plads ved Siden af mig, og nu begyndte den alvorlige Deel af Festen, kjære Søren, som er lidt vanskelig at beskrive, fordi den

paavirkede Øret mere end Synet, Følelsen mere end Forstanden.

Paa Randen af Fontanens Marmorkumme tog fire unge Mænd Plads, slog deres Kapper tilside og fremdrog, ikke skjulte hemmelige Vaaben, men Cithar, Luth og Mandolin. Et Øieblik efter virkede disse Instrumenter harmonisk sammen, og Du gjør Dig ingen Idee om, brave Funtus, med hvilken Færdighed Romerne forstaae at behandle disse fiinttonende Strenge. Veemod, Smerte, Had, Harme og Hævn kunne gjenklinge fra deres Sangbund, saa godt som Længslernes klagende Suk og den lykkelige Kjærligheds Jubel. Det var smaa Romancer, der afløste hinanden, mest af erotisk Indhold, men ingen Stridssang, intet Fædrelandsdigt lød derimellem — ak, Romerne have jo for længe siden ophørt med at kjæmpe, og hvad er en Romers Fædreland? Han har intet; han har kun en Fædreneby, hvis Herskere ere Konklavets og Geistlighedens valgte Repræsentanter, trommede sammen fra alle Verdens fire Hjørner og gjorte til Paver i Kraft af de kirkelige Partiers Ønske, ikke ifølge Folkets Valg. Jeg har aldrig hørt nogen Nationalsang, noget Fædrelandsdigt i Roma, hvor der kun findes Kastrater og Hymner; men den Aften lød der dog en, som foer mig forbi

paa Tonernes flygtige Vinger, men som jeg vil haabe engang vil blive den Slagsang, hvorunder Roma reiser sig af sin tusindaarige Dvale.

Det var en ung Mand, som sang den. Mørket tillod mig ikke at skjelne hans Træk; men der var i hans Stemme en vibrerende Klang, en smerteblandet Længsel, der virkede sympathisk, og som jeg havde hørt før, jeg kunde blot ikke mindes, hvor. Sangen begyndte veemodig klagende, den skildrede de gamle Tider, Republikens Tid, hvor Modet var en Dyd, Seiren dens Belønning. Den svulmede fyldigere og kraftigere, den gik med Romas Ørn ud over Verden, den talte om den Tid, da Gallien, Germanien, Britanien bøiede Hovedet, naar de hørte dens Vingeslag, den Tid, hvor det, at være romersk Borger, var eensbetydende med at være romersk Herskér. Men Melodien slog om; der kom noget Vildt, Skurrilt og Skjærende i Klangen. Det var Folkevandringen, det var Attilas Hunner, som væltede sig henover Romas Høie, nedtrampende Alt under Bøflernes jernlagte Klov. Men Sangen tog atter Fylde og Kraft, i stærke, farverige Ord, rige paa glimrende Billeder og træffende Tanker, udmalede den det opvoxende Pavedømmes mageløse Kraft, saa længe det hvilede paa Middelalderens

urokkelige Tro. Men Middelalderens Tid var forbi, nye Syner og nye Haab dæmrede i Horisonten, ingen Magt, intet Despoti kunde holde dem nede. Roma var den sunkne Sol, som havde straalet i Oldtidens Mørke, den var gaaet ned i Middelalderens Nat. Nu hævede den sig atter, blodrød og sløret af Præstevældens Taager; men den vilde bryde igjennem, forvandle det sorte Mørke til skinnende Dag, den vilde straale over et frit, et mægtigt, et enigt Italien, som skulde fostre Slægter, der vilde undre sig over, at de foregaaende saa længe og saa taalmodig havde baaret Nattens knugende Mørke.

Hermed endte Improvisationen; thi en saadan sagde man mig, at det var, og livlige Bravoraab lønnede den unge Sanger, som havde reist sig op med Mandolinen i Haanden. Idet han vilde forlade Kredsen for at give Plads for en anden, faldt Skjæret fra Lamperne stærkere over hans brune, freidige Ansigt, og skjøndt jeg kun saae det i Profil, var der ingen Tvivl længere — det var Signor Carlo, Kontoristaen fra Gennazzano. Jeg havde allerede troet at kjende hans Stemme i den improviserede Sang; nu da jeg saae ham trykke et Par af sine Venner i Haanden med det friske, kjække Smiil, der er ham saa eiendommeligt, gjenkjendte jeg ham strax, og vilde

ile hen til ham for at bringe ham Nyheder fra Gennazzano. Men Signor Carnevale, som havde mærket min Hensigt, greb mig i Armen og hviskede: „Vent lidt! Der kommer En, som er større end ham, og som De maaskee ogsaa vil kjende; men husk paa, at De her gjør vel i at lade, som De var fuldkommen fremmed, og at det maaskee kunde skade de paagjældende Personer, hvis De røbede deres Inkognito. At De har kjendt og talt med Fra Babylo, som er løbet fra Klostret, er allerede galt nok, skjøndt det kan undskyldes med, at han er alle Mands Harlekin, — disse kjende vi ikke, thi — —"

Signor Carnevales Ord blev pludselig afbrudte ved høie Vivat- og Bravoraab, Viften med Tørklæder og Klappen i Hænderne. Disse Bifaldsyttringer gjaldt en høi, slank Mand paa nogle og tredive Aar, som iført en blaa romersk Kappe og holdende en Bog i Haanden kom ud fra Huset og nærmede sig Fontanen.

»Viva il condannato! Viva il prigioniero! Viva la libertà!» klang det rundt omkring, og han blev staaende ved Fontanens Rand, idet han med et stille, alvorligt Smiil hilste disse støiende Bifaldsyttringer, der syntes ham mere tilvante end kjærkomne.

„Nu skal De høre," hviskede Signor Carnevale og puffede mig i Siden. „Pas paa — det er Italiens største Skuespiller."

Da dette ikke paa nogen synderlig Maade lod sig forene med de Tilraab, hvormed han var blevet hilset, betragtede jeg ham nøiere, og havde nær udstødt et Udraab af Forundring. Jeg kjendte dette blege, tungsindige Ansigt, hvis alvorlige Træk og skarpttegnede Furer talte om en i Nød og Kummer tilbagelagt Ungdom; jeg kjendte dette skarpe, falkeagtige Blik, denne krumme Ørnenæse, denne brede Pande og fastsluttede Mund; jeg kjendte paa een Gang Figuren, Stemmen, ja endogsaa enkelte af hans Gestus — det var Fangen, som jeg havde seet i Genzzanos Gader; men det var ogsaa Fra Severino, rigtignok uden Skjæg! Ja sikkert maatte han være Skuespiller, og i min Forbauselse begyndte jeg at interpellere Signor Carnevale paa en maaskee altfor hensynsløs Maade; thi der blev tysset fra alle Sider.

Den Ubekjendte kastede et eneste langt Blik henimod den Plads, hvor jeg sad, og jeg troer, at han gjenkjendte mig; thi der drog sig et eiendommeligt, men ganske venligt Smiil om hans Mund. Derpaa greb han Bogen og aabnede den langsomt; der blev en Stilhed i hele Forsamlingen, en Dødsstilhed,

som næsten var trykkende ovenpaa det Liv, der var gaaet i Forveien, og nu begyndte han at læse.

Du veed, kjære Søren, at jeg altid har sat det italienske Sprog som det første blandt alle de romanske og hævdet dets sonore Velklang baade mod Spansk og navnlig Fransk, som Du saa ivrig forsvarer. Jeg har altid fundet det fuldtonende, blødt og velklingende, men aldrig har jeg hørt dette Sprog, føiet i Rhytmernes Baand, saa perlereent, saa hamret, og saa klassisk udtalt som i de Ord, der nu lød fra den Ubekjendtes Læber. Han var mig ubekjendt, ja fremmed, trods at jeg havde gjort Bekjendtskab med ham under heelt forskjellige Former; men de Ord, han læste, vare mig hverken ubekjendte eller fremmede, thi deres udødelige Forfatter er bleven hele Jordens, ja alle Slægters Eiendom. Det var Dantes mægtige Vers, som klang fra den Fremmedes Læber, og det Sted, han havde valgt var den sjette Bog af »il purgatorio«, der, hvor Mantuas Digter Sordello vandrer med Virgil, beklagende sig over Italiens Adsplittelse og Deling. I Begyndelsen klang hans Stemme blød, næsten altfor blød efter min Mening, men snart tog den Fylde, som gik der en Understrøm af Harme og Bitterhed gjennem hans Sind; det var som Stemmen vaandede sig smerte-

fuld under Skildringen af Italiens Lidelser og ved at nævne de Mænds Navne, den var tvungen til at udtale. Men lidt efter lidt svulmede den af Styrke, af Høihed og Kraft. Der kom en bidende Haan, en skjærende Bitterhed, som forvandlede Digtets Blomster til Malurt og stænkede dem liig ætsende Syre i Tilhørernes Hjerter. Jeg saae Hovederne bøie sig, jeg hørte Hulken og Bevægelse trindt omkring mig. Men da han strakte Haanden ud imod Forsamlingen, og med en smertefuld Høihed, som jeg aldrig skal glemme, udslyngede disse Ord:

Vieni a veder la tua Roma che piagne,
Vedova, sola, e di e notte chiama:
Cesare mio, perchè non m'accompagne?
Vieni a veder la gente quanto s'ama:
E se nulla di noi pietà ti muove,
A vergognarti vien della tua fama.
Chè le terre d'Italia tutte piene
Son di tiranni, ed un Marcel diventa
Ogni villan che parteggiando viene!*)

---

*) Kom hid og see! Som Enken i sit Kammer,
Kalder Dit Roma Dag og Nat og græder:
Hvi gaaer Du fra mig, Cæsar, i min Jammer?
Kom hid og see, hvor kjærlig alle Steder
Man lever her, og ynkes det Dig føie,
Saa kom og skam Dig ved din tabte Hæder!
Thi fuldt er nu Italien af Tyranner,
Og en Marcellus kan hver Bonde spille,
Som tager et Parti og reiser Banner!

da var det ikke muligt for de Tilstedeværende at holde den længe tilbagetrængte Bevægelse i Tømme — Indignationsudraab og Forbandelser, Vivatraab og Hulken overdøvede hans Stemme og tvang ham til et Øieblik at lægge Bogen fra sig paa Randen af Fontanen.

Midt under dette Intermezzo saae jeg Havedøren aabne sig, og en Guardiano med Landse i Haanden, lange Gamascher og Kappen over den ene Skulder traadte iilsomt ind. Han gjorde ingen Omstændigheder med Selskabet, thi uden at sige et Ord, puffede han sig ind i Klyngen, sprang over et Par af Bænkene, og hviskede vor Vært et Par Ord i Øret, idet han med Landsen pegede ud over Havemuren.

Libertà o morte!« sagde min Vært med høi Stemme og reiste sig.

»Morte o libertà,« svarede Forsamlingen, og uden nogetsomhelst andet Varsel eller Tegn, uden at tage Afsked eller sige Farvel, forsvandt de som mørke Skygger, Nogle ind i Gaarden, atter Andre ad forskjellige Udgange, medens Campagnuolen ilede ud gjennem Havelaagen, som han smækkede i efter sig. Jeg saae mig omkring, betagen af denne pludselige Flugt; der var ikke Andre tilbage end Kontoristaen

og den Ubekjendte, som rolig sad ved Fontanen, min Vært, Signor Carnevale og Fra Babylo, der trippede om med en Mine, som ønskede han helst at gaae direkte tilveirs med en Luftballon, for at falde ned langt udenfor Pavestatens Grændser.

„Jeg jager nødig mine Gjæster bort,“ sagde Signor Tavani med en lidt urolig Mine, „men De maa gaae, Signor; det tjener Dem selv bedst. Paa den anden Side Villaen er Veien endnu fuldkommen fri — for Politiet, mener jeg. Det er sandt, De kan ikke komme ind ad Porta S. Pancrazio, den aabnes først Klokken Fem, men bryd Dem ikke derom. Tag dette Kort og bank Folkene op i det næstsidste Huus tilhøire paa Veien. Naar de see mit Navn, er Alt i Orden. Farvel, ingen Taksigelser! Det blev en forstyrret Fest, men De vil nok engang mindes, hvad De har oplevet i Tavani's Villa. Kom nu, vi maae skynde os!“

Jeg ilede med min gjæstfri Vært og modtog i Forbifarten et babylonisk Smadsk af Fra Babylo, som jeg antog skulde gjælde for en Afskedshilsen. Idet jeg gik forbi den Ubekjendte, sprang han pludselig op, greb min Haand og sagde: „De gaaer igjen til Gennazzano?“

„Ja, Signor!“

„Saa hils Adele," hviskede han, „fra den — hun elsker høist."

Kontoristaen sagde Intet, men nikkede blot alvorlig til mig. Jeg kunde tyde dette Nik, som jeg vilde, og min Tydning var saaledes: „Hils hende ogsaa fra mig; der er ingen Pater Eusebio, som mere skal gjøre hende Fortræd." Jeg fik ikke Tid til længere Kommentarer, thi Signor Tavani drog mig iilsomt med sig gjennem en Række af Værelser, førte mig ned ad en Trappe, gjennem en Kjælder, der gjemte nogle uhyre Viinfade, derpaa op ad en anden Trappe og puffede mig ud ad en Laage, idet han hviskede: „Farvel Signor! Blot tilvenstre, Veien er ligefrem!"

Veien var ligefrem — den laa foran mig klar, bred og bestemt; men det jeg havde seet, var ikke saa ligefremt. Her var meget Mørke, mange snevre Stier og Slyngninger, hvoraf jeg neppe kunde see mere end Begyndelsen, og medens jeg langsomt vandrede hen ad Veien, følte jeg mig i Ordets egenligste Betydning fremmed — fremmed for Kulturen, for Religionen, for Folkelivet; men mest af alt fremmed for de hemmelige Veie, ad hvilke Fremskridtpartiets Mænd forsøge at kuldkaste og ville kuldkaste det Bestaaende hernede — ja, saa forvirret var jeg ble-

ven i mine egne Fantasier, at jeg tilsidst neppe vidste, om jeg havde været Gjenstand for en Mystifikation i et lystigt Aftenselskab, eller om jeg havde spillet Michel Perrins Rolle og været den naive Medskyldige i en af den nationale Kommitees hemmelige Møder.

Hvem kunde dog den besynderlige Oplæser være, som man havde hilset med Tilraabet: «Viva il condannato!» og i hvad Forhold stod Kontoristaen til ham? Havde den unge Mand virkelig dræbt Pater Eusebio og derpaa søgt Tilflugt i Rom, eller var ogsaa han et Medlem af den nationale Kommitee? Hvilke Motiver havde bevæget Signor Carnevale til at bryde med sine økonomiske Grundsætninger for saa pludselig at begive sig til Roma, og hvad var det for mærkelige Ting, der skulde skee i Gennazzano, hvor Guillotinen allerede stod reist bag Colonnaernes Borg, tørstende efter Blod. Skulde Faldøxen blinkende suse ned over Kancellierens og Gubernatorens syndige Hoveder, medens de sex Røvere, som i Revolutionens Dage, dandsede omkring Skafottet, syngende Hymner til Madonnas Ære, eller vilde Signor Carnevale være saa beskeden blot at sprænge Palazzoet med Gubernatoren i Luften, overladende til Kancellieren det sørgelige Hverv

at fylde Vand i Sprøiten, naar Ilden skulde slukkes? Hvad bestilte Fra Babylo midt imellem alle de Andre, og hvorfor hed han Babylo uden for at bringe en babylonisk Taarn-Forvirring i mine alt nok som optaarnede Formodninger? Hvor laa Nøglen til hele det indviklede Væv som omgav mig? Jeg ledte efter den paa Veien til Osteriet; jeg saae efter den i Sengen og under Sengen, dengang jeg lagde mig til Hvile, og da endelig Drømmene begyndte at afløse mine Tanker, taarnede de sig til de underligste Billeder af Verden. Røverne laae paa Knæ foran Alteret og anraabte Madonnaen om et godt Raad i deres Kvide; men Madonnaen var Gubernatorens Frue i lyserød Sommerhat og Knækparasol, og naar Røverne bad allerivrigst, sparkede hun paa en høist usømmelig Maade til Gubernatoren, der var hængt op foran hende i tre Kjeder som en Madonnalampe, hvis Blus dannedes af hans Næse, og naar hun gjorde dette, dinglede Gubernatoren frem og tilbage, og jeg saae, at der var Snore i ham, hvori Kancellieren stod og trak. Men pludselig kom Signor Carnevale spadserende med en uhyre Hugorm. Den vristede sig fra ham, snoede sig op ad Snorene, saa de brast, og i det Samme faldt Kancellieren saa lang han var; men Gubernatoren

gik til Veirs og blev til en straalende Lysekrone med over hundrede røde, skinnende Blus, som lyste over Røverne, medens disse tilligemed Prioren, Pater Eusebio, Kancellieren og Madonnaen dandsede ud af Kirken. Derpaa blev denne ganske mørk, og nu syntes jeg, at Kancellieren var død; men langt borte, øverst oppe i Choret, skinnede et hvidt, klart lille Lys. Det voxede og bredte sig, det tiltog i Glands og i Styrke, og da saae jeg tydelig, at det var Adele Felice, som kom vandrende imod mig i den hvide uldne Tunika og med en duftende Buket Foraarsblomster paa Brystet. I Haanden bar hun den blomstermalede Voxkjerte, men nu var den ikke længere sænket nedad og slukket; den var tvertimod det klare, tindrende Lys, som jeg havde seet. „Gud lever," sagde hun og smilede til mig, „han hjælper os alle!" Og ligesom hun havde sagt dette, kom Kontoristaen med Blomster i Hatten og pustede Lyset ud, saa at der blev bælgmørkt i Kirken. Da saae jeg først, at jeg havde taget Feil, og at det ikke var i Kirken, men i Tempelhallen, jeg var. Madonnablusset lyste fra den lille forfaldne Nische, hvor Jomfruens simple, men blomstersmykkede Billede stod. Foran det knælede Adele og Kontoristaen, og bag ved dem laae i stille Andagt Fra Severino og Fra Babylo, som nu slet

ikke saae saa postkassеagtig ud. Jeg vilde nærme mig dem; men da syntes jeg, at de svandt længere og længere bort, tilsidst saa langt at jeg slet ikke kunde øine dem mere.

Men Vedbenden, som i tykke, grønne Ranker hang ned fra Tempelhallens Arkader, drog sig tilside, foldede sig ud og blev til en bred, yppig Sti, der førte bort, langt bort over Bjergene. Ad den vandrede jeg mod Nord, bestandig mod Nord; men med Eet saae jeg, at det jo var dine egne Vedbende, kjære Søren, som ere plantede ude paa Taget og gjennem Vinduesrammen snoe sig ind og hænge ned over din lille, hyggelige Sofa. I denne sad vi som i gamle Dage, og jeg fortalte Dig om Italien, om Sabinerne og om Gennazzano. Men Du sad og dampede ganske rolig af et af dine lange Weichselrør, og sagde blot: Hum! Hvad blev der saa af Adele?" Jeg vilde svare, men da kom Madam Jensen ind med Kaffen og satte den saa haardt paa Bordet, at Kopperne klirrede derved. „Gud bevares! Er der Noget iveien, lille Madam Jensen, siden de sætter det Kaffetøi saa haardt fra dem?" udbrød jeg.

„Che cosa, signor?" lød det tæt ved Siden af mig; men det var rigtignok ikke Madam Jensens Stemme. Jeg vaagnede, slog Dinene op og saae

Østeriværtens Datter, som havde sat min Morgenkaffe paa det lille Bord foran Sengen. „Klokken er Syv, Signor,“ sagde hun smilende og forsvandt. Nu er den derimod over Midnat, og jeg er omtrent ligesaa ør i mit Hoved, som den Nat, da jeg vandrede tilbage fra Signor Tavanis Villa. Der er foregaaet meget, siden den Aften, kjære Søren; men Alt til sin Tid. Hvis den lumre Scirocco, som vi have i disse Dage, bliver ved, og det er der desværre al Udsigt til, da den paa denne Aarstid gjerne blæser ni Døgn ad Gangen, skal Du snart igjen faae et længere Brev fra

Din hengivne osv.

Gennazzano, den 3die August 1863.

Kjære Søren!

Jeg vil see fede Mænd omkring mig! Mænd
med glatte Hoveder, der sove trygt.
Den Cassius seer mager, hungrig ud;
han tænker meget; det Slags Folk er farligt.

Disse Ord, bedste Funtus, gjælde paa ingen Maade Dig, og skulle endnu mindre være en Finte, fordi Examenslæsningen, som Du skriver, har taget

stærkt paa Dig i Sommer. De gjælde tvertimod min værdige Ven, Signor Carnevale, om hvem jeg forleden Dag hørte Gubernatoren udtale sig til Kancellieren omtrent paa følgende Maade:

— — — — Jeg frygter ikke;
men hvis mit Navn var underkastet Frygt,
da veed jeg ei den Mand, jeg vilde skye
saa stærkt som denne magre Carnevale!
Han læser meget, er en grundig Forsker,
han gjennemskuer Menneskenes Gjerning,
han ynder ei en Marsala, som vi;
han hører ei paa Sladder, smiler sjelden
og smiler da, som spotted han sig selv
og haanede sit Sind, fordi det kunde
bevæges til et Smiil af nogen Ting.
Deslige Folk som han har aldrig Fred
i Hjertet, naar de see en Overmand,
og derfor er de meget farlige.
Jeg taler meer, om hvad der kunde frygtes,
end hvad jeg frygter; jeg er altid Cæsar!

Disse Shakspeares Ord, som jeg kun har moderniseret en lille Smule, hørte jeg forleden Dag blive udtalte bag Alteret i Kirken S. Maria del buon' consiglio, hvor jeg tilfældig sad bag en af Pillerne og passede paa Ottos Malerkasse og Staffeli, medens han selv var ovre i cafè reale for at spise Frokost. Den, der udtalte dem med halvdæmpet Stemme, var Byens almægtige Cæsar, Gubernatoren,

og den, han talte til, var Kancellieren, hans Antonius. Denne Sidste stod med krummet Ryg og ydmyge Lader foran sin høie Foresatte og svingede sin tykke Stok frem og tilbage, idet han mumlede: „Min Mening er, Eccellenza, at den gamle Plastersmører er en Karbonaro, som pønser paa at sætte hele Byen i Oprør. For ikke mere end otte Dage siden var han inde i Roma, og Overkarabinieren Innocenti, som altid er godt underrettet, paastaaer, at han tilbragte Natten hos Uldhandleren udenfor Porta S. Pancrazio, denne Tavani, som De jo nok kjender. Det kan der aldrig komme noget Godt ud af, Eccellenza. Jeg er ganske vis paa, at det er Apothekeren, som har undsagt mig, og hvad kan han ikke falde paa at gjøre, hvis han faaer Lov at gaae løs omkring, som hidtil. Der er Ingen, der veed, hvad Djævelskab han brygger sammen i sit sorte Farmaci; men han er farlig, Eccellenza; han har Gift i Farmaciet og Galde i sig selv. Skulde En af os blive syg, Eccellenza, og hvem veed, hvad der kan skee, saa indestaaer jeg ikke for Noget."

Gubernatoren saae slet ikke hyggelig ud ved disse Ord og sagde med lavere Stemme: „Jeg frygter ikke Noget fra den Kant. Bliver jeg syg, tager jeg mine Medikamenter fra Roma."

„Det er godt nok," brummede Kancellieren; „men jeg, som skal tage hans fordømte Kinderpulver? Døer jeg, kommer der en ny Arrestforvarer, som ikke er inde i Sagerne, og saa — —" og Kancellieren gjorde en Bevægelse, som vilde han kaste sin Knippel hen imod mig, hvorfor jeg skyndsomst dukkede mig ned bagved Staffeliet.

„Troer Du, han veed Noget om Protokollen, Cesare?" hviskede Gubernatoren med større Usikkerhed i sin Holdning end forhen. „Den gamle har Du jo brændt, ikke sandt?"

„Til Kul og Aske, Eccellenza; den er der ikke en Sjæl, der læser mere," forsikkrede Kancellieren og stødte Stokken imod Kirkegulvet, som vilde han pulverisere baade Kullet og Asken dermed. „Men den nye, Eccellenza, hvem skal brænde den?"

„Hum," sagde Gubernatoren, „den Tid, den Sorg. Efter al Rimelighed blive Fangerne frigivne paa Grund af den særdeles Naade, Madonna har viist dem; jeg venter hver Time nærmere Ordre fra Kardinalvikaren. Naar den er kommen, lader Du Trommen gaae og Akten oplæse foran alle Kirkedøre. Naar jeg har spiist til Middag, gaaer jeg ned i Fængslet for at oplæse den for Fangerne, og jeg skal da holde en lille Tale til dem. I den skal

jeg sige dem, at de maae være glade ved
derfra med Livet, men at deres Penge tilfa
donnaen, som har frelst dem. Den nye '
Roma, er ikke vant til at gjøre store Fo
han er allerede glad over, at vi hjalp ha
nem med Miraklet. Fangerne kunne blive
til Olevano og derfra videre endnu imoi
er der Ingen, som faaer Noget af den
at vide."

„Men hvis nu Fangerne ikke blive ben
udbrød Kancellieren.

„Tys, tal ikke saa høit," hviskede Gube
og saae sig urolig omkring. „Jeg skal r
for at faae Henrettelsen opsat en Dags
to, og vi maae da laane hos Apothekeren;
altid Penge."

„Han laaner os ikke en Bajocco mere,
vi give ham hundrede Procent," klynkede Ka
og virrede paa sit gamle, skurkagtige Hoved
svoer forleden Dag paa, at han vilde o
Laan, Eccellenza sidst gjorde hos ham,
har han ganske ved Vingebenet; jeg skyl
hundrede Scudi, foruden de Smaasumm
for Eccellenza er gaaet i Borg."

„Hundrede Scudi?" udbrød Gubernat

glemte selv ganske at beherske sin Stemme. „Dit gamle Fyldehorn! Har Du drukket dem op tilligemed alle de Andre? Er der da slet ingen Bund i Dig?"

„Naa, naa, jeg er jo ikke den Eneste, der drikker," vrissede Kancellieren paa en temmelig respektstridig Maade. „Vi faae ikke en Bajocco mere fra Farmaciet, ikke en Bajocco! Han kan lade mig stevne, naar han vil, Eccellenza, og gjør han det, maa Historien frem — ja den maa, Eccellenza, saa maa Historien frem!" Og med disse Ord rystede Kancellieren sørgmodig paa sit gamle bedagede Hoved og svingede Knippelen frem og tilbage ligesom en Perpendikkel.

„Min Kone har skrevet til Monsignoren om Miraklet og faaet det trykket i Rom. Hun fører den Slags Ting smukt i Pennen, og i vore Dage falder et saadant Under ikke af hver Dag," bemærkede Gubernatoren. „De maae benaade dem; de kan jo ikke være Andet bekjendt."

„Ja, naar blot Dommen ikke var fældet," indvendte Kancellieren, „men jeg har aldrig hørt, at en Dødsdom er taget tilbage, uden paa Retterstedet."

„Det er jo ogsaa tidsnok," bemærkede Gubernatoren. „Fangernes Eiendele skulle jo ikke udleveres

strax, veed jeg. En Pardon paa Retterstedet kunde ogsaa hjælpe os. Hum, vi faae at see; jeg skal tænke nærmere derover. Foreløbig vil jeg gjøre en Visit hos Trifoglio da Verdi, maaskee — · —"

„Han er reist til Ostia og bliver borte i fjorten Dage, Eccellenza," afbrød Kancellieren. „Nu husker jeg det; han er nede for at hente en Ladning Baccala."

„Det var det Værste!" udbrød Gubernatoren og satte den uhyre trekantede Hat, som han hidtil havde holdt i Haanden paa Hovedet, saa Fjedrene raslede derved. „Saa maae vi dog pumpe Apothekeren, hvis det kniber."

Med disse Ord stivede Cæsar sig op, snød sit Fyrtaarn saa det rungede under Hvælvingerne og vandrede derpaa ud af Kirken, efterfulgt af Kancellieren, som gjentagende Gange ydmygt hjalp ham over de „fordømte, gamle Gravsteen", som Middelalderen uden at tænke paa Nutidens Cæsarer, har henlagt paa Kirkegulvet.

Jeg har endnu ikke fortalt min skikkelige gamle Carnevale Noget om denne mærkelige Samtale, som vistnok vil interessere ham i en usædvanlig Grad; thi deels har jeg ikke seet ham idag ved Middagsbordet, og deels er han paa den sidste Tid vanskelig

at faae i Tale, ligesom han i det Hele taget har forandret sig meget, om just ikke til sin Fordeel. Han ligner desværre ganske det Billede, som Gubernatoren udkastede af ham i Kirken. Vel kan jeg ikke sige, at han læser meget; heller ikke, at han (vide Hugormen) er nogen grundig Forsker; men jeg troer, at han gjennemskuer Menneskenes Gjerning ganske godt, og maaskee er det netop derfor, at han i den senere Tid har faaet denne urolige Hast, dette mistænksomme Blik og dette Speidende i sit Øiekast. Hvorfor han er bleven magrere og mere alvorlig, veed jeg ogsaa ret godt; men for at klare dette for Dig, maa jeg gaae lidt tilbage i Tiden, som jeg altfor rask er sprungen over. Du vil da see, at Noget af det Mærkelige, hvormed Signor Carnevale truede Gennazzano, allerede er skeet.

Som Du vil erindre, endte mit sidste Brev til Dig dermed, at jeg maatte tage Nattelogi i »buffalo nero«, hvor jeg forresten sov ganske godt, skjøndt jeg rigtignok henad Morgenstunden indsaae, at man maaskee havde gjort rettere i at døbe det »il pulce nero«, thi af disse fandtes der en saa forskrækkelig Mængde, at jeg vilde været forgaaet af Utaalmodighed, hvis ikke mit Skind var blevet saa demoraliseret af dem i Gennazzano, at jeg snart ikke ændser

deres Virksomhed længere. Imidlertid endte de dog med at gjøre min Morgensøvn uholdbar, og henad Otte befandt jeg mig derfor i Ripettaen, bestemt paa at kjøre med Padrone Luigi uden at uleilige min Bankier. Padronen lod mig imidlertid meget tørt vide, at han ventede en Passageer og lod endog nogle Ord falde om, at der maaskee ikke vilde være Plads til mig, skjøndt jeg ikke kunde indsee, paa hvilken menneskelig Maade en Passageer vilde bære sig ad med at fylde hele Vognen; thi Andre end denne Ene havde ikke meldt sig, forsikkrede Padrone Luigi. Klokken blev imidlertid Otte, Ni, Ti — ja, den blev baade Elleve og Tolv, og Padronen spændte de viftende og stampende Heste fra, idet han gjorde den Bemærkning, at hans Passageer vist maatte være i Kjærlighedstilfælde. Da jeg i denne Anledning vilde trænge nærmere ind paa Padrone Luigi, mumlede han noget om, at de gamle Hingste vare de allerustyrligste, og forklarede dernæst, at han nu ikke vilde kjøre før efter Ave Marie for ikke at spolere Hestene. Temmelig urolig over Signor Carnevales Fremtid, som jeg af Hensyn til hans Fortid og Nattens Begivenheder tænkte mig kunde blive noget mere tilgittret end ønskeligt, vandrede jeg ned paa Piazza Navone, hvis Folkeliv og ivrige

Handelsvirksomhed altid frembyder tilstrækkeligt Stof for den, der vil lære Romeren at kjende, som han er. Jeg havde vel et Par Timers Tid slentret omkring mellem disse Masser af Boder og Butiker, kigget i Antikvarernes Bøger og rodet et Par Bajockasser igjennem for om mulig at finde en Haandtegning eller en gammel Radering, da jeg pludselig blev udreven af min Kunstkjendervirksomhed ved et voldsomt Skjænderi et Par Skridt fra mig.

„Tre Scudi for den Stegevender! Corpo di Christo, hvilken Jøde De er! Jeg vil give Dem to, saa kan De endda sige, at De har snydt mig for det Halve."

Nu kom en anden Stemme med Forbandelser, Skjældsord og de høitideligste Forsikkringer om, at han ikke tjente en Bajocco ved Salget, men satte halvtredssindstyve Procent til, hvilket han alene gjorde af den Grund, at det var ham en Fornøielse at tjene en Mand som Signor Carnevale, som han var vis paa vilde anbefale hans Butik ude i Gennazzano til alle de Bønder, der kom i hans Farmaci. Jeg vendte mig forbauset om, og saae virkelig min værdige Ven i sit lysende Toilette iførd med at kjøbe Stegevenderen paa denne Konto,

hvorpaa han gav sig i Lag med en gammel Lyse-krone, som paa ingen Maade afskrækkede ham, trods dens ubehagelige Lighed med Lanternen fra Madonna-festen. Da jeg ikke kunde begribe, hvad Signor Carnevale vilde med dette Oplysningsapparat, fulgte jeg ham i Afstand, og nu gik det løs paa Stege-pander, Kjøkkenknive, Kobbergryder og Blikspande, saa at han inden et Øieblik havde to stønnende Fa-chiner bag efter sig. Disse blev sendte ned i Ret-ning af Ripettaen, og da Signor Carnevale derved fik et Øieblikś Pusterum, inden han begav sig over til Snedkeren paa Hjørnet, greb jeg Leiligheden til at hilse paa ham og yttre min Glæde over, at han ikke var bleven sat fast paa Grund af sin liberale Politik. Carnevale stirrede et Øieblik paa mig, slog derpaa ud med begge Armene i et Anfald af extatisk Henrykkelse og udbrød: „Sat fast, bedste Signor? De har gjættet det. Jeg er virkelig bleven sat fast; jeg er ikke længere fri.“

„Hvorledes!“ udbrød jeg forbauset. „Ikke fri? Og De spadserer omkring her paa Piazza Navone.“

„Kjærlighed og Politik! Kjærlighed og Politik, bedste Signor!“ udbrød Signor Carnevale. „Hvad skal det blive til? Fængsel naturligviis, evigt Fæng-sel! Ha, ha, ha, De forstaaer mig nok ikke?“

„Nei," sagde jeg meget bestemt og troede, at Apothekeren var bleven gal.

„Saa læs, Signor," sagde Signor Carnevale og trak et lysegraat Stykke Papiir af meget betydelig Størrelse op af sin Brystlomme. „Læs, og De vil forstaae mig."

Jeg lukkede Papiret op. Det var lidt fidtet, og Blækket temmelig blegt, men ikkedestomindre læste jeg, trods de mørkere Fingerpletter, som en altfor varm Haand havde efterladt hist og her, følgende mærkelige Ord, som med sine orthografiske Friheder omtrent vilde tage sig saaledes ud paa Dansk:

„Vis de vil køve køgentøi; Og en silkekjole som jeg ikke har har Jei intet; derimod og saa En lyse-krone. Som kan Hænge i salen, fordi Jei ælsker dem mere end de Tænger. Tomaso er Løven fra mei fordi Hanblevre

deres hengivne
†
† Marietta †

Jeg maatte stave dette Aktstykke to Gange igjennem, inden jeg blev fuldkommen klar paa dets Indhold, og da jeg var blevet det, følte jeg en Smerte. Den unge, livsglade, friske Marietta var altsaa buk-

ket under for Fristelsen, havde solgt sin Kjærlighed, sin brave, flinke Thomaso, sin Ungdom og sit sprudlende Liv til Signor Carnevale, som vel kunde være meget brav, men dog ganske ude af Stand til at gjøre hende lykkelig, og hvad forlangte hun derfor? En Stegevender, en Lysekrone og en Silkekjole — ak, hvor Kvinderne ofte vurdere sig selv lavt!

„Jeg gifter mig, Signor!" sagde Carnevale, idet han omhyggelig foldede Kjærlighedsbrevet sammen og stak det i sin Brystlomme. „Padrone Luigi bragte mig dette imorges; jeg har naaet det store Maal — jeg gifter mig, Signor!" Og idet Signor Carnevale paa en meget bestemt Maade udtalte disse betydningsfulde Ord, dreiede han sig rundt paa den venstre Hæl og gjorde et ubeskrivelig flot Kast med den høire Fod, hvorved han væltede en Amfora med Olivenolie, hvilket berøvede ham Besiddelsen af tre Scudi.

„Det gjør ikke Noget," sagde Signor Carnevale med en mærkelig ødsel Betoning. „Man gifter sig kun een Gang i sit Liv. Gaaer De med til Snedkeren, Signor? Jeg skal see paa" — og det gamle Uhyre blinkede med det ene Øie og saae overmaade polisk ud.

Jeg betakkede mig imidlertid for den tiltænkte

Ære, og henimod Ave Marie vandrede jeg atter ned til Ripettaen, idet jeg nu bedre forstod Padrone Luigis mystiske Ord om den mangelfulde Plads. Allerede langt fra øinede jeg hans Vogn, der i nogen Afstand tog sig ud som en Marschandiserbutik; men ved nærmere Eftersyn maatte jeg beundre den Genialitet, hvormed en romersk Vetturino forstaaer at pakke sin Vogn. Ovenpaa Vognruffet var der surret en Seng, som paa en ynkelig Maade vendte Benene i Veiret, og til disse var igjen alle de andre Gjenstande surrede, saa at det Hele havde et ikke alene malerisk, men endogsaa genialt Præg. Inde i Vognen var Lysekronen anbragt tilligemed en uendelig Masse af Smaapakker, og da vi havde faaet Signor Carnevale puttet ned i det ene Hjørne og mig i det andet, erklærede Padrone Luigi, at der meget godt kunde sidde To endnu, hvis det skulde knibe. Dermed rumlede vi atter op ad Ripettaen, medens Lysekronen ranglede som en Klapperslange og gav Signor Carnevales uforlignelige Graae den ene Bule efter den anden, og alt som vi rumlede, skumpledes og stødtes, nikkede jeg med en venlig bejaende Mine til Apothekerens uforstaaelige Ordstrøm, hemmelig ønskende, at vi ikke maatte blive Flere til at dele Glaskarethens Herligheder.

Da vi naaede Osteria di Colonna, var Mørket allerede faldet paa, og Padrone Luigi erklærede med en betænkelig Mine, at det vist var bedst at overnatte her, da Veien mellem Palestrina og Cavi ikke var sikker for den Slags Folk, som det altid er ubehageligt at møde seent, navnlig naar man kjører med Glasvarer. Efter mange Overtalelser lykkedes det os at berolige hans Frygt, og navnlig lagde Signor Carnevale ved denne Leilighed en Iver for Dagen, som viste, at Fortællingen om hans heroiske Mod og store Bedrifter ikke kunde være byggede paa Myther alene. Afsted rumlede vi altsaa i Nattens Mørke, medens Bjælderne klang og Lysekronen klingrede; jeg beundrende Stjernernes kraftige Glands paa Sommernattens Himmel, og Signor Carnevale udaandende høist mærkværdige og vexlende Nasaltoner, som var han Virtuos paa et nyt, hidindtil uopdaget Instrument. Hvert Øieblik antog hans kostbare og uforlignelige Graae en større og større Heldningsvinkel, hans revolutionaire Hoved fulgte ufravigelig med, og saaledes nærmede begge sig mere og mere Lysekronens nedhængende Guirlander, indtil endelig det farefulde Øieblik kom, da Ballancen svigtede, og en voldsom Klirren forkyndte, at nu sad Apothekeren derinde med Fare for at blive kvalt

som en Kramsfugl i en Done. Saa friede jeg ham ud, bjergede omhyggelig den Graae, og hver Gang tog Signor Carnevale under en Strøm af Forbandelser Noget op, som jeg paa Grund af Mørket ikke kunde see hvad var, men som syntes ham usædvanlig kjært og dyrebart, saasom han altid begravede det dybt inde i Hatten, før han satte den paa. Paa denne Maade havde vi til fælles Fornøielse tilbagelagt Veien forbi den lille By Zagarolo og vare allerede komne et godt Stykke forbi Osteria dei Prati, da vi pludselig hørte Padronen udstøde et høit Raab og følte ham standse Hestene paa en saadan Maade, at vi begge nær havde hængt os i Lysekronen. I samme Nu blev Vogndøren reven op, den kjølige Natteluft strømmede ind, og to Skikkelser, hyllede i mørke Kapper fra Top til Taa og med den velbekjendte lange Bjergriffel, stirrede ind til os. De sagde hverken god Aften eller med Forlov; men slog paa en høist uærbødig Maade Lysekronen tilside med Riffelløbene og trykkede sig derpaa ind hver i sit Hjørne af Vognen, uden at tage Hensyn til de mange Smaapakker, hvormed Forsædet var opfyldt, og som jeg hørte vaande sig paa en sønderknusende Maade. Vi maatte være i Nærheden af Palestrina eller maaskee lidt forbi denne

By, siden vi ved det svage Maanelys saae de høie Bjergmasser hæve sig til Venstre ad Veien, medens vi til Høire havde Campagnen med Lugnanos Kirketaarne i det Fjerne. Klokken kunde vel være henad Et, og Maanen var allerede stærkt paa sin Nedgang; men jeg vovede ikke at tage mit Uhr frem af Frygt for de to mørke, formummede Skikkelser, som stadig i en meer end ængstende Taushed trykkede sig op i Vognens Hjørner. Hvem de vare eller hvorledes de saae ud, var det mig ikke muligt at opdage, thi naar Maanelyset ved en Dreining af Veien tilfældig spillede hen over deres Pladser, saae jeg kun Blinket af Riffelløbene, medens Personernes Ansigter vare skjulte af Kappeslaget og den bredt udfaldende Hat. Men hyggelig, kjære Søren, var Situationen ikke, og jeg skal sige Dig, hvorfor. For omtrent en fjorten Dage siden kom en Englænder til Valmontone om Aftenen og tog, trods forskjellige Advarsler, en Vetturin til Gennazzano. Hans Tjener, thi det var en meget rig Englænder, var reden i Forveien for at bestille Nattelogi hos Padrone Luigis Broder, som har den eneste officielle Locanda her i Byen, og man undrede sig derfor meget over, at Mylord ikke var kommen, da det led henimod Midnat. Hans Tjener slog saadan Allarm,

at Byens tre Gendarmer virkelig kom paa Benene og bevæbnede med nogle uhyre Lygter drog ud ad Veien til Cavi, for om mulig at finde Vetturinen og Mylord. De fandt ogsaa begge Dele, men i hvilken Forfatning? Vognen var væltet ned i et af de smaa Vandløb, der gjennemskjærer Campagnen mellem Cavi og Valmontone, og Mylord vandrede filosofisk hen ad Veien kun iført Skjorte, Morgensko og Reisehue, men med den uundværlige Dobbelkikkert i en Rem over Skulderen. Det var et Syn for Guder at see ham spadsere op igjennem Gennazzanos Gader i dette luftige Kostume og belyst af Lygternes flakkende Skin; men han tog Sagen yderst koldblodig og viste sig i det Hele som en elskværdig og praktisk gammel Mylord, der nu havde et Eventyr mere at indføre i sin Reisebog. Hos Byens første (og tillige eneste) Skrædder fik han paa Kredit en fuldstændig Vignarolo-Dragt tilligemed den dertilhørende Kappe, og i denne kom han den næste Morgen over til Otto og mig for at fortælle os sit Eventyr. Veien imellem Valmontone og Gennazzano er en Bivei, som skjærer sig tværs over Campagnen, snart dykkende ned i de lave Flodleier, snart stigende op over Banker og Aase, hvor den former sig som en Huulvei, behersket af Høiderne

paa begge Sider. Netop i en saadan Huulvei var Vognen bleven standset af et Par kappeklædte Personer, som havde bedet om Tilladelse til at kjøre med, og da Mylord, som sagt, var en elskværdig gammel Mylord, som ikke vilde have at Folk skulde forkjøle sig i Natteluften, havde han tilladt det. Ved det næste Flodleie var Broen afkastet, og der var saaledes al Grund for Vetturinen til at standse, hvilket han ogsaa gjorde, idet han meget høflig bad Mylord uleilige sig med at stige ud. Mylord havde gjort dette, men var bleven lidt ubehagelig overrasket ved at finde fire andre kappeklædte Personer, som i Forbindelse med de to første uden videre læssede hans Bagage paa et Par Muulæsler og derpaa bad ham gjøre sig den Uleilighed at afføre sig sine overflødige Klædningsstykker, da det var langt koldere i Bjergene end her nede paa Sletten. Herover var den gamle skikkelige Mylord kommen i et sandt Raseri, som dog meget dæmpedes derved, at en af de Kappeklædte havde holdt ham en kold Revolver bag Øret med det venlige Spørgsmaal, om han vilde have sin Hjerne ud af Fouteralet, og da den gamle skikkelige Mylord fandt, at han vanskelig vilde finde et bedre, havde han ganske rolig afført sig Alt, idet han dog havde tilparlamenteret sig Kikkerten,

for at kunne orientere sig paa sin videre Vandring, samt Skjorten, Morgenskoene og Reisehuen, for ikke at saare sin britiske Blufærdighedsfølelse. Vetturinen var derpaa bleven bunden til en af Broſtolperne, Hestene slupne løse og Vognen kastet i Floden, hvorpaa man havde tilkjendegivet den elskværdige gamle Mylord, at Veien gik «sempre diritto», saa at han umulig kunde tage feil.

Det var dette lille Eventyr, som stadig foresvævede mig, bedste Søren, medens vi rumlede hen ad Landeveien, og da Padrone Luigi pludselig satte sine Heste i skarpt Trav og umiddelbar derpaa i Galop, saavel op som ned ad Bakke, fik jeg den faste Overbeviisning, at vi kjørte lige lukt ind i Bjergene for at finde en eller anden hyggelig lille Krog, hvor Afklædningen kunde gaae for sig.

Hvad der foruroligede mig mest var imidlertid den Omstændighed, at Signor Carnevale under hele denne voldsomme Fart ikke mælede et eneste Ord; tvertimod gjorde han sig saa lille som mulig og trykkede sig paa en saa fortvivlet Maade ind i Vognhjørnet, at jeg blev bange for, at han nærede den Hensigt at gnave sig gjennem Vognruffet for at lade mig i Stikken med Banditerne. Ja, da vi i rasende Fart fore igjennem Cavis slet brolagte

Gader, saa jeg troede, at Rumlekassen skulde springe i tusinde Stykker, saae jeg, at Signor Carnevale ikke alene havde sat den uvurdeerlige Graae komplet flad, men tillige bedækket sit vise Hoved med et guult Silkelommetørklæde, hvilket han med en fortvivlet Mine rev og halede i, som vilde han skjule sit Hoved for Faren ligesom Strudsen. Samtidig dermed følte jeg noget underlig laadent og haaret kravle henover min Haand, og da jeg uvilkaarlig stødte det tilside, saa at det faldt ned i Bunden af Vognen, gjorde Signor Carnevale et pludseligt, krampagtigt Forsøg paa at styrte sig over den ene af de to Røvere, som tog det op, men geraadede derved i en saa alvorlig Konflikt med Lysekronen, at han maatte give tabt, og med et stønnende Suk fortsatte sine Boringsforsøg.

Vi vare vel neppe en Fjerdingvei fra Cavi, da vi hørte Skrig og Kommandoraab bag ved os, medens Padrone Luigi som en Rasende pidskede paa de fortvivlede Heste, indtil de slog over i fuld Karriere. „Nu gaaer det løs!“ tænkte jeg og stødte med Foden til Signor Carnevale for at tilkjendegive ham min Mistanke, en Adfærd, som imidlertid fra hans Side lønnedes med et saa eftertrykkelig Forstaaelsespark, at jeg maatte ansee Faren for yderlig overhængende. Lige i det Samme hørte vi Hovslag

af galoperende Heste, Raabene gjenløb lige bag ved os, og Padrone Luigi udstødte en Ed, der var lige saa lang, som Snerten paa hans Fiirhestepidsk, medens han samtidig stoppede Hestene saa voldsomt, at Forløberne steilede. I det næste Øieblik saae vi Vaaben blinke rundt om os, Vogndøren blev reven op, og en Karabiniere, som holdt sin skummende Hest ved Bidslet, stod foran os med det betydningsfulde Raab: »Permesso, Signori, i passaporti!«*) Der faldt mig ligesom en tung Steen fra Hjertet ved disse Ord — aldrig havde en Pasvisitation forekommet mig saa behagelig, som netop i det Øieblik, og da jeg sad nærmest Vogndøren, bredte jeg mit store danske Ministerialpas ud, og lod dets mange Segl og Vaaben prange i Maanelyset. Karabinieren, der havde et temmelig idiotisk Ansigt, vendte Passet paa Hovedet, og medens han studerede det med en Politimands hele Værdighed og Vigtighed, hørte jeg, at Signor Carnevale pludselig indlod sig i en ivrig, men dæmpet Samtale med Røverne, uden at det var mig muligt at forstaae, hvorom den dreiede sig. Karabinieren vedblev at gjennemgaae Passet først indeni, saa udenpaa og pegede endelig med en tilfreds Mine

*) Tillader De, mine Herrer, Deres Pas!

paa Udenrigsministeriets store Vorsegl, idet han sagde: „Det gjælder for Alle?“ Jeg vilde lige gjøre mine Rettigheder som Enebesidder og dansk Borger gjældende, da jeg følte Signor Carnevale knibe mig i Armen og hørte ham hviske: »Tutti, signor, tutti! Per grazia di Dio!» og med en Dristighed, som styrkedes ved Karabinierens lidet kløgtige Aasyn, forsikkrede jeg ham, at Passet gjaldt for os Alle, og at vi vare Kunstnere, som foretog en lille Udflugt til Bjergene. Samtidig dermed holdt jeg Passet saaledes i Veiret, at han kun kunde see Løvekronen og Signor Carnevales nu med den Graae beklædte Hoved, og da begge disse Gjenstande forekom ham uskadelige og kunstneriske, smækkede han Døren i og tilraabte Padrone Luigi et tordnende: »Avanti!« som denne ikke lod sig sige to Gange. Atter kjørte vi et langt Stykke, uden at der fra nogen af Siderne blev mælet et Ord, og snart efter hørte jeg Saccoflodens mumlende Rislen og øinede den hvide Bro, som ikke ligger et Bøsseskud fra Gennazzano. Her standsede Padrone Luigi Hestene, rev Vogndøren op, og de to Fremmede steg ud. Idet jeg bøiede mig ud for bedre at lukke Vogndøren, faldt mit Blik paa den Bageste af dem. Han havde slaaet Kappefligen tilside, og idet han vendte sig halvt om imod

mig, hvislede han: „Farvel, Signor, De har frelst mig; jeg skal ikke glemme det!“ Med disse Ord kastede han Riflen over Skuldrene og forsvandt tilligemed den Anden ned ad den smalle Sti, der fører ad Skovene til, overladende til mig alene at udgrandske disse besynderlige Ord, eftersom Signor Carnevale vedblev at paastaae, at de to kappeklædte Fyre kun vare Vignebønder fra Omegnen, og at han havde anmodet mig om at lade Passet gjælde for Alle, fordi han ønskede at undgaae den langvarige og tidsspildende Undersøgelse, som ellers vilde have paafulgt.

Men Signor Carnevale blev haardt straffet for sit Lumskeri; thi Nemesis slumrer aldrig. Mit Hjerte bløder ved at skulle fortælle Dig det, kjære Funtus, og dog maa Sandheden frem, selv om Signor Carnevales Glorie derved skulde formindskes, og han selv synke flere Grader i den Medfølelse og Sympathi, som jeg er vis paa, at Du har skjænket hans Person. Husker Du, at denne Hædersmand paa sin Vei fra Augustus' Amfitheater talte om Humbug og om den store Indflydelse, som denne Magt udøver overalt? Ak, Signor Carnevale skulde ikke have fremmanet denne det nittende Aarhundredes altformaaende Talismand; thi Nemesis

slumrer, som sagt, aldrig, og netop der, hvor en Mand falskelig søger sin Styrke, blotter hun ham i sin Svaghed. Brolægningen i Gennazzano har jeg allerede omtalt, ligeledes den Steentrappe, som fører op til vort Huus; men hvad jeg ikke har omtalt, er de to Afvisere, som staae for Enden af Piazza imperiale. Imod disse tørnede Padrone Luigi i det elegante Sving, som skulde danne Finalen paa Kjøretouren, over disse væltede Rumlekassen med et Brag, som blev besvaret med et skjærende Hviin fra Steentrappen, og imod disse havde Signor Carnevale og jeg nær knust vore syndige Hoveder, hvis ikke Sengklæderne oven i Ruffet havde taget Stødet af for os. Jeg skal ikke beskrive Dig, hvilken forfærdelig Uorden dette Uheld bragte i Signor Carnevales Brudeudstyr, heller ikke skal jeg opregne alle de «accidente», som Padrone Luigi ønskede Hestene og Helgenerne, ja til Slutning den hellige Jomfru selv — jeg skal kun holde mig til den ubarmhjertige Slynge, hvori Nemesis ved denne Leilighed indviklede den stakkels Apotheker. Da vi nogenlunde vare komne ud af det Virvar, som Sengen, det knuste Ruf, Lysekronen og Stegevenderen dannede, da vi, heldigviis med hele Lemmer, blev halede ud af den sønderslaaede Vogndør, stod Nino, Diegi og Otto

omkring os i en deeltagende Gruppe, hvis Baggrund dannedes af Marietta og Adele, hver med sin Lampe i Haanden. Neppe dukkede imidlertid Signor Carnevales Hoved frem af Aabningen, før jeg saae Marietta kaste Lampen, holde begge Hænder for Ansigtet og med et Forfærdelsesskrig forsvinde opad Steentrappen, medens de Andre gav sig til at lee paa en mildest talt usømmelig Maade. Adele lo høiest af dem alle og strakte ubarmhjertig Lampen henover Hovedet paa Signor Carnevale, som endnu ikke anede sin frygtelige Skjæbne. Ak, Funtus, — han var skaldet! Skaldet som Skallen paa et Æg, skaldet som den af Ægget udkrøbne Unge, og hans Hovedbund lyste med den samme rødlige Teint; thi han var ikke fri for at befinde sig i en noget ophidset Sindstilstand. Saaledes straffer Nemesis! Signor Carnevale havde ivret mod Præsternes Humbug, og selv var han Don Juan'ernes. Vilde han ikke, trods sin fremrykkende Alder, gjælde for den ungdommelige Hjerteknuser? Havde han ikke drevet Humbug'en saavidt, at han sværtede sin Paryk for at borttage enhver Tvivl om, at det var hans egen Haarvæxt, og var det ikke at sætte Kronen paa al Humbug at bedaare den ungdommelige Marietta med en Silkekjole og en Lysekrone. Denne var det, som Nemesis

havde valgt til sit Redskab; thi medens den stakkels Apotheker med begge Hænder paa sin skaldede Isse foer op for at trøste den forfærdede Marietta, fiskede Nino Parykken ud af de Bøiler og Hager, som sammenholdt Prismerne, og bragte den med en Mine, som var det en forsløien Fugl, op i Kjøkkenet, hvor den gav Marietta Anledning til et nyt Forfærdelseshviin og den Bemærkning, at hun aldrig vilde ægte en Mand, paa hvem hun kunde rykke alt Haaret af, naar hun blev «furiosa». Hvormegen Anledning havde ikke Signor Carnevale til at forbande den Humbug, han saalænge havde baaret paa sit Hoved? Ikke alene ruinerede den Gjensynets Glæde og tvang ham til at holde sig inde hele den næste Formiddag, indtil den vendte tilbage i en ny og forbedret Udgave fra Palestrina; men paa Marietta har denne lille Begivenhed gjort et Indtryk, som hun aldrig forvinder, og som maaskee vil blive den Orm, der gjennemgnaver den ulykkelige Apothekers Livshaab. Da hun i Forgaars Aftes henimod Ave Maria traadte ud af sit beskedne lille Kammer iført mørkegrøn Silkekjole, lyseblaa Hat, rosenrødt Slør og paillegule Handsker, saae hun, trods sit straalende Smiil, komisk ud, og da Signor Carnevale i samme Øieblik trippede ud

af sit Værelse med blanke Staalspænder paa de ufarvede Sko, med hvide Beenklæder og lyseblaa Kjole, hvori der funklede en talrig Mængde forgyldte Knapper, da var ogsaa han komisk, og blev det ikke mindre, da han med et veltilfreds Smiil, men dog med en vis Varsomhed, satte den sorte Silkehat — ogsaa en Akkvisition fra Rom — paa de soignerede Lokker. Men da han med et siirligt Buk bød Marietta Armen, og denne gav ham Haanden istedet, da han efter at have faaet Armen anbragt paa den attraaede Plads, trippede ned ad Steentrappen og op ad Gaden, fægtende ud i Luften med sin Stok og gjørende sig øiensynlig Umage for ikke at træde sin Elskede i Krinolinen, der slæbte efter hende til stor Gavn for Gaderne i Gennazzano, da alle Folk i Husene kom til Vinduerne, og alle Folk paa Gaderne vendte sig om og stirrede, som var det la processione grande, der drog forbi — da følte jeg en hjertelig Medlidenhed med min stakkels gamle Ven, som saa seent jagede efter Livets Blomster og Foraar. Men den gamle Anna Maria deelte ikke disse Følelser; hun stirrede ud ad Vinduet efter det bortvandrede Par, rystede Hænderne ad det og udbrød: „O, den topmaalte gamle Nar, som ikke kan begribe, at han vil faae Horn, meget længere

end den hellige Josephus! Der løber han nu bort med den bedste og skikkeligste Pige, jeg nogensinde har havt, og gjør mig og mit Huus til Nar for hele Byen, mig, som er fem og halvfjersindstyve Aar! Hvad ville de sige hos Trifoglios, hos Snedkerens, og frem for Alt hos Gubernatorens? Hans Frue vil aldrig mere komme til min Navnedag, og Signor Carnevale, som var saa vred over, at han sidste Gang ikke var buden, naar troer han nu, han kommer der? Og hvad skal jeg gjøre, naar Tøsen trækker i Silkekjole og gule Handsker? — Kan hun røre i Gryden med dem, og kan hun skaffe mig Vittoria tilbage? — Ja, De seer paa mig! Veed De, hvorledes det hænger sammen? — Thomaso er løben sin Vei, fordi han blev ueens med Marietta, og han har taget sin Søster, det lille Dyr, med sig, fordi han var bange for, at Marietta skulde banke hende. Han var en flink Fyr, Thomaso, baade i Vignen og i Kjøkkenet; han havde været En for Marietta. Naar kommer han nu igjen? Og hvad er det for Børnestreger? Fordi han kysser Barberens Datter i en Saltarella, troer Marietta, at han er utro, og forlover sig med den gamle Nar, som kunde være hendes Bedstefader, og hvem skal nu bære Uleiligheden af det Hele? — Ingen, Sig-

nor, uden jeg! Jeg maa hugge Brænde, jeg maa lave Mad, jeg maa holde Værelserne i Orden, jeg med mine fem og halvfjersindstyve Aar. O, Din gamle, indbildske, pyntede Laps, gid Marietta maa ærgre Dig sort og sætte Dig saa mange graae Haar i Hovedet, at Du ikke kan tælle dem! — Ah, Madonna mia, det er jo sandt, ikke engang det kan hun gjøre!"

Efter denne Monolog, den længste jeg nogensinde har hørt Anna Maria holde, smækkede hun Vinduet til og styrtede al Melet ud i Deigtruget med en Mine, som viste, at hun, trods de fem og halvfjerds, ikke var bange for at lave Maccaroni til hele Huset. Jeg derimod, som ikke kunde bringe hende nogen Trøst, greb min Hat for at vandre ned til Otto, som for Øieblikket gjør Studier af de gamle mærkelige Oliventræer, som findes i en Klosterhave paa den anden Side Dalen.

Rimeligviis maa jeg have feilet en af de mange Bjergstier, der om Sommeren saa let forvexles med de udtørrede Vandløb; thi jeg kom ikke til Klosterhaven, men derimod ad en lang Omvei mellem Hækker og Vignemure, gjennem Haver og bugnende Maismarker tilbage til den anden Side af Dalen, hvor det gamle Dianatempel ligger, men denne Gang ad en Sti, som jeg ikke havde lagt Mærke til før,

og som igjennem en Vigne førte lige ind imod Bagsiden af Templet. Jeg saae ved denne Leilighed, at dette strakte sig langt længere tilbage, end jeg havde formodet, saa at det i Oldtiden rimeligviis har støttet sig mod Bjergaasens Affald, hvorfra det nu ligger fjernet ved en halv Snees Skridt, og da jeg er en stor Ven af at undersøge disse gamle Levninger fra Oldtiden, banede jeg mig Vei igjennem al den Vedbend, Brombær, Hyld, Roser og Figen, hvori Muurværket saa at sige var indspundet, og traadte gjennem en mørk Gang ind i en stor, cirkelrund Celle med Lysaabning foroven, en Celle, der aabenbart havde været Templets egenlige Rotunde, i hvis Midte Diana-Billedet havde staaet. Nu var al den Pragt og Glands, som Oldtiden kastede over sine Guder, forsvunden tilligemed dem selv, og Markens vilde Blomster indtog den Plads, som fordum Marmoret og Freskomalerierne beklædte. Bregner og Venushaar, Vedbend og Hjertegræs væltede i yppig Overflod ud af de fugtige Tempelmure, de sorte Snegle krøb med deres lange Følehorn langsomt og forsigtigt henad det Gulv, hvor fordum de jagtelskende Sabinere havde knælet, og fra Gaarsdagens Tordenbyger dryppede Vandet ned med en huul, sukkende Lyd, som gav Gjenklang under Hvælvingen.

Men snart blandede sig med de eensformig faldende Drypp en anden Lyd, som i Begyndelsen næsten forskrækkede mig. Det lød som Suk og kvalt Hulken, som sagte Graad og mumlende Beden, saa blev Alt stille, og jeg speidede forgjæves om i det store halvmørke Rum, som omgav mig, Rotunden var og blev tom. Jeg blev staaende og lyttede; det var som om Lyden var steget op af Jorden ligefor mine Fødder, og af og til syntes jeg at høre den igjen, men saa svag og aandeagtig, at jeg begyndte at stirre ud i Tusmørket, som tættere og tættere indhyllede Nischer og Buer, med den uvisse Frygt for at see en eller anden af Oldtidens Skygger stige op foran mig og forjage mig fra Kydskheds-Gudindens Bolig. Jeg mindedes pludselig, at de Præster, som i gamle Dage her havde besørget Tempeltjenesten, ifølge Dianadyrkelsens strænge Forskrifter skulde fælde hverandre i Tvekamp, saa at kun een blev tilbage for at forestaae Offringerne, indtil han det følgende Aar blev fældet af sin Eftermand, og da jeg ved en barok Tankeforbindelse kom til at tænke paa, hvilket Skaar dette System vilde gjøre i det theologiske Studium, og hvormange fede Præstekald der pludselig vilde blive ledige hjemme, kom jeg til at lee høit ad mine egne Tanker, og man skal aldrig lee høit

i et Tempel, selv om det ligger i Gruus — thi Aanderne bygge derinde. Latteren steg op under Hvælvingen og kastedes tilbage derfra, syvfold fordoblet og paa en forvirret, skoggrende Maade; men samtidig dermed klang den dybt under mine Fødder, trolddomsagtig, dæmonisk, saa at det gjøs i mig derved. En stor Flagermuus foer i det Samme ud af et Hul i Hvælvingen, hvirvlede sig et Par Gange pibende over mit Hoved, og umiddelbar derpaa hørte jeg den hule, dumpe Latter igjen, som sad der en haanende Dæmon skjult under mine Fødder og gottede sig ved min Angst. Ja, angest blev jeg, bedste Funtus, og det uagtet jeg ikke er spøgelsesræd. Men denne dumpe, matte Lyd, som ikke syntes at komme fra noget legemligt Bryst, fyldte mig med Gru, og uvilkaarlig blev jeg staaende ganske stille, stirrende hen imod en Lysaabning i Muren, hvorigjennem Solrødmens matte Glands skjød sig ind, belysende de mørkegrønne Vedbendranker, som vuggede sig svagt for Aftenvinden. Alt vedblev at være stille, stille som i en Grav, og midt i den øde, dybe Stilhed hørte jeg igjen Vanddraaberne, som langsomt een for een faldt ned i det Bassin, der havde dannet sig i Midten af Rotundens Gulv. Da klang

der paa een Gang Sang dybt nede under mine Fødder. Det lød som en Hymne, snart stigende, snart synkende, Tonerne kom nærmere, de tiltog i Styrke og Fylde — da faldt det paa een Gang som Skjæl fra mine aandelige Øine: Hymnen var Madonnas gamle Lov- og Takkesang, Stemmen var Adeles, og Rummet ved Siden af Rotunden, det Rum, hvortil Lysaabningen førte ind, maatte være det gamle Tempels Forhalle, som nu var ombannet og indviet til Madonnaens Tjeneste. Hurtig var jeg oppe paa en afbrudt Søilestump og tittede ind igjennem Lysaabningen — ganske rigtig, jeg havde ikke bedraget mig. Der vare de tre lave Arkader, som førte ud til Veien, der var Alteret for Madonna, og Tusmørket var allerede stærkt nok til, at jeg kunde see en mat Straale fra Helgenlampen liste sig ud gjennem Nischen; men forgjæves speidede mit Øie efter nogen menneskelig Skikkelse, Rummet foran Alteret var tomt, og dog vedblev Sangen, klar og tydelig, som svang hver Tone sig ud af Muren, hvortil jeg støttede mig. Pludselig gav denne efter, eller rettere, det var som den gav efter; thi lige neden under mig blev Steen, Muurværk og Gruus skudt tilside med en saadan Kraft, at de gamle Mure sittrede, og frem af Aabningen hævede sig en

Mand iveiret, en Mand med opkrampet, spidspullet Hat, bruun Kappe og i den fremrakte Arm Bjergbøndernes lange Riffel, der aldrig feiler sit Maal. Neppe var han steget heelt op og havde rystet det Gruus og Muurstøv af sig, hvormed han var bleven oversaaet, før han bøiede sig ned, strakte Haanden ud og sagde: „Kom, Maria! Her er Intet at frygte."

Ligesom han udtalte disse Ord strakte en lille fiin Haand sig ud ad Aabningen, et fortlokket Hoved fulgte efter, og endelig kom en ung, sortklædt Pige tilsyne, som idet hun kastede sig i den Ubekjendtes Arme heftig udbrød: „Bliv, o bliv! Her i Padronens Kjælder er der sikkert; han bruger den aldrig, og Ingen kommer derned. Men hvis Du paany gaaer ud i Bjergene, vil Du træffe paa Røverne som sidst; man vil indespærre, ja maaskee skyde Dig, og jeg vil tage min Død af Sorg derover."

„Frygt Intet, Maria!" sagde den Ubekjendte med kjærlig Stemme og strøg hende Haaret fra Panden. „Vi ere Mange nu, hvor der før var Faa, og naar Morgenen een Gang kommer, vil den bringe Lys og Glæde, som Du skal dele med mig."

Jeg behøvede ikke at høre mere end de første

Ord af disse to Stemmer for strax at kjende dem igjen. Den ene var Adele Felices, den anden tilhørte den Mand, som om Natten var steget ind i Padrone Luigis Vogn, og som ved sin Bortgang havde takket mig, fordi jeg havde reddet hans Liv. Jeg kjendte ham tydelig igjen; Kappen, Riflen, Hatten med de tre stive Ørnefjer, Alt var der — men hvorfor kaldte han Adele for Maria, og i hvilket Forhold stod hun til ham? Var det atter en Elsker? Var Adele letsindig? Det tiltroede jeg hende mindst af Alt, og dog, hvorledes skulde jeg forklare en Situation, som næsten ikke tillod nogen anden Forklaring.

„Farvel, Maria!" sagde Skikkelsen, idet han bøiede sig ned og kyssede hende ømt. „Farvel, glem Intet af, hvad jeg har sagt, og husk, at Du kan stole paa mig i Alt. Vær punktlig og bestemt; et eneste Øiebliks Vaklen eller Tøven kan forspilde Alt. Viis Dig føielig som før, og lad Ingen mærke Noget; men glem fremfor Alt ikke den første Time paa den første Dag — Farvel! Gud være med Dig!"

Med disse besynderlige Ord rev den kappeklædte Mand sig løs af hendes Arme, bøiede Noget af Løvværket tilside og tittede forsigtig ud. Derpaa omfavnede han hende endnu engang, kyssede hende

paa Mund og Pande og forsvandt saa under de grønne Løvværksgardiner, som øieblikkelig skjulte ham for mig. Adele blev et Øieblik staaende bleg, maalløs og med et Udtryk i Øiet, som syntes Alt hende tabt; derpaa vendte hun sig langsomt om, knælede ned foran Alteret og gav sig til at bede. Aldrig har jeg seet skjønnere Motiv til en bodfærdig Magdalena som hun der laa henstrakt i sin tyndslidte sorte Dragt med Hænderne knugede mod Brystet og Blikket bønlig fæstet paa det simple Madonnabillede, hvis Lampe kastede en enkelt, blinkende Straale ud i den mørke Tempelhal. Det kom mig for, at hendes Fremtid var som den, mørk og stummel — maatte nu den Straale af Kjærlighed, der havde viist sig for hende, være sand og virkelig, ikke en gjøglende Lygtemand, der lokkede hende til Fald og Fortabelse. Længe blev hun saaledes liggende foran Billedet, og længe blev jeg staaende, urokkelig som Pillen selv, for ikke at forstyrre hendes Andagt. Først, da denne var endt, og hun havde faaet et tilstrækkeligt Forspring, vandrede jeg langsomt op ad Klippestien for gjennem Anna Marias Vigne at skyde en Gjenvei til Hjemmet.

Jeg har vist fortalt Dig, kjære Søren, at der lige under mine Vinduer ligger en lille Haveplet,

som netop er en Deel af den Vigne, vor elskværdige Værtinde eier. Inde i Tufklipperne, som danner Grundvolden for vort Huus, er der hugget en af disse kjølige Cantiner til Vinens Opbevaring, og denne Kjælder eller Grotte er under sædvanlige Forhold lukket med en forsvarlig Port, der er i Besiddelse af en ligesaa forsvarlig Jernstang. Da jeg gik forbi, var det mig imidlertid paafaldende, at Jernstangen var borte, og at Porten stod paaklem, en Uorden, som ellers aldrig finder Sted i den gamle Anna Marias Huus, og da jeg nærmede mig for at see efter, hørte jeg tydelig derinde fra en Lyd, som lod mig i Tvivl, om det var Graad eller Latter. Jeg kigede ind, og Du vil vist blive forbauset, kjære Funtus, naar jeg fortæller Dig, at der sad Marietta i den mørkegrønne Silkekjole, med den lyseblaae Hat og det rosenrøde Slør og græd, som var hun pidsket, medens hun snart tørrede Øinene i et snavset Kjøkkenforklæde, som laa paa Bordet, snart af alle Kræfter sparkede til en Amfora, der rullede frem og tilbage for hendes Fødder, ved hvilken sidste Leilighed hun fremviste et Par hvide Strømper, der vare stoppede med sort Bomuldsgarn, og et Par Sko, som meget lidet stod i Harmoni med hendes øvrige Toilette som Modedame.

„Gaa bort! Jeg vil Ingen see, jeg vil Ingen høre, jeg vil rase for mig selv og forbande Verden for mig selv!" udbrød hun, inden jeg havde faaet Tid til at sige et Ord, og skjulte derpaa med sydlandsk Hæftighed baade den lyseblaae Hat og det lyserøde Slør tilligemed Hovedet i det skidne Kjøkkenforklæde, saa at det pludselig saae ud, som hun havde faaet en uhyre Turban paa.

„Hvad græder Du for, Marietta? Hvorfor er Du saa ulykkelig?" spurgte jeg, idet jeg satte mig ligeoverfor hende.

„O, Signor, De har Ret, jeg er meget ulykkelig!" hulkede hun inden i Forklædet og surrede dette sammen paa en Maade, saa at jeg fik en begrundet Frygt for, at hun i sin Lidenskabelighed kunde kvæle sig deri. „Jeg er meget ulykkelig, rasende ulykkelig, der har aldrig levet nogen Skabning, saa elendig og ussel som jeg. Jeg vil døe, Signor, jeg vil dræbe mig, saa kan den afskyelige gamle Nar tage det paa sin Samvittighed med, og de, som har leet ad mig, ville nok blive stille og alvorlige, naar de see, at jeg er rigtig død, og mærke, at de have været med til at slaae mig ihjel; troer De ikke, Signor?"

Da der ikke var megen Mening i den Tale,

saae jeg ganske rolig paa hende, og spurgte paany, hvad der var i Veien.

„Hvad der er i Veien, Signor!" udbrød hun og brast atter i Graad. „O, det veed De meget godt! De deroppe vide det, Trifoglios veed det, hele Byen veed det, og saa skulde De ikke vide det? O, det er grusomt at gjøre Nar ad mig, Signor! Alle de andre have gjort det; De behøver slet ikke at være med" — og med disse Ord sparkede hun til den tomme Amfora, saa at den rullede henad Gulvet og knustes mod et af Fadene.

Jeg forklarede hende med et Par Ord, at jeg havde været nede i Vignerne, lige siden hun spadserede ud med Signor Carnevale, og at jeg saaledes umulig kunde være vidende om, hvad der var foregaaet i Byen. Tillige forsikkrede jeg hende gjentagende om, at jeg virkelig var bedrøvet baade paa hendes Vegne og paa Thomasos, ligesom jeg lod falde en Hentydning til, hvor lykkelige vi alle tre havde været den Dag, da vi vandrede til Kastanieskoven med Padronens Kirsebær.

„Ak ja, Signor, det var Solskin og Lykke!" udbrød hun grædende og rev i det Samme den lyseblaae Hat af og kastede den med alle Tegn paa Afsky og

Foragt hen mellem Stumperne af den sønderslagne Amfora. „Husker De, hvor godt vi havde det? Husker De den stakkels Thomaso? Kan De erindre, hvor han var morsom, da han gjorde saaledes“ — og Marietta satte pludselig Ansigt op efter Signor Carnevale, spidsede sin Mund, lagde Haanden paa Hjertet og — brast i Latter. Men næsten i samme Øieblik styrtede Taarerne ud af hendes Øine paany, og idet hun snappede Kjøkkenforklædet, viklede hun sig igjen ind i det, idet hun erklærede, at hun var den ulykkeligste Pige, som nogensinde havde seet Solens Lys.

„Men hvor kunde Du ogsaa svigte Thomaso?“ spurgte jeg bebreidende.

„Svigte ham?“ udbrød hun og slængede i sin Lidenskabelighed de paillegule Handsker, som laae foran hende paa Bordet. „Jeg har aldrig svigtet ham! Jeg vil ikke svigte ham. Jeg elsker Thomaso! Jeg vil have Thomaso, ham og ingen Anden!“ udraabte hun og kylede Handskerne hen bag efter Hatten.

„Men Du slog dog op med ham,“ indvendte jeg.

„Han gjorde mig skinsyg; han fik det Onde til at røre sig i mig, saa at jeg maatte tage Hævn.

Derfor betalte jeg Skriveren for et Brev til Signor Carnevale og satte selv Kors under."

„Gravkorsene over din Kjærlighed," bemærkede jeg.

„Ja, De har Ret, Signor, det var det; men hvorfor kyssede han Barberens Datter, da de dandsede Saltarella?"

„Har Du aldrig kysset Andre end Thomaso, Marietta?" spurgte jeg alvorlig og saae hende lige ind i Øiet.

Hun forsøgte et Øieblik at udholde mit Blik; men pludselig slog hun Øiet ned, blev blussende rød i Hovedet og hviskede hen for sig: „Thomaso veed godt, hvem jeg har kysset; han fik altid de halve Scudier."

„Men der var En, som ikke gav Dig en halv Scudo," sagde jeg smilende. „Veed Thomaso ogsaa det?"

„O, De er ond, Signor! De er afskyelig, De er en Sladderhank!" raabte Marietta paany og begravede atter sit Hoved i Kjøkkenforklædet.

„Hør nu, Marietta," sagde jeg og tog hendes Haand, „Du bærer Dig ufornuftig, ja grusomt ad baade mod Dig selv og den stakkels Thomaso. Din Hævn er som Biens. Den vil stikke, men

Braaden rives ud, og selv maa den betale med Livet derfor. Du har gjort den stakkels Fyr fortvivlet, Du maa nu gjøre Alt, for at gjøre det godt igjen. Gaa til Signor Carnevale, fortæl ham oprigtig, hvorledes det Hele hænger sammen. Han er en Galant'uomo, og vil ikke holde paa Dig mod din Villie."

„Ak, han er saa rasende forelsket i mig, det gamle Dyr!" udbrød Marietta, halvt i Graad og halvt i Latter. „Han giver aldrig Slip paa mig; men jeg vil ikke have ham, thi har han ikke behandlet mig som sin Kjæreste; han har ikke været nogen Galant'uomo, da vi spadserede igjennem Byen.

„Har han ikke? Hvad er da skeet?" udbrød jeg meget forbauset over, at Signor Carnevale, der med Hensyn til Kvinden flere Gange havde erklæret at have taget Frants den Første og Vittorio Emanuele til Mønster, kunde svigte sine Grundprinciper.

„O, Signor, aldrig vil jeg gaae igjennem Byen med ham mere!" udraabte Marietta. „Hellere vil jeg stilles op til offentlig Skrifte foran Kirkedøren, ligesom de, der ikke have deeltaget i den hellige Nadver. Overalt, hvor vi gik frem, stirrede Folk paa os; Drengene oppe i Gyden gik paa Hænderne og raabte Viva bag ved os, og de unge Piger fniste i Dø=

rene, nikkede til hverandre og pegede paa min nye Silkekjole. Dette fik nu at være, hvad det var, jeg brød mig ikke derom, thi det var ikke Andet end den pure Misundelse; men da vi kom forbi Palazzoet, hvor alle de fine Folk spadsere, baade Notaren med sin Frue og Trifoglios og Snedkerens fra Piazzaen, da vendte de Alle Hovedet bort, og der var ikke Een, som hilste Signor Carnevale, skjøndt han tog sin Hat af for dem Allesammen. Vi gik, som vare vi spedalske, og Signor Carnevale sagde ikke et eneste Ord, men blev saa guul i Ansigtet som en Faarekylling og skar Tænder, saa at jeg ikke kunde taale at høre derpaa. Jeg gav mig til at græde og bad ham bare følge mig hjem igjen; men han svoer paa, at han vilde gaae med mig lige til S. Eustachio, som alle Andre gjøre. Saa gik vi videre, men jeg kunde ikke høre op med at græde, og ligesom vi bøiede om ad Veien, kom Gubernatoren med sin Frue tilligemed Prioren fra Klosteret, og den nye Præst fra S. Maria med alle de fine og fornemme Gjæster, som ere komne her til Byen for at see paa Festen. Jeg troede, at jeg skulde synke i Jorden af Skam; men istedetfor at sige mig et eneste kjærligt Ord, slap det ækle gamle Dyr min Arm og krøb ind bag en Busk, og

skjulte sig der, indtil de Alle vare gaaede forbi. Men da han kom frem igjen, vendte de Andre om og blev staaende for rigtig at tage os i Øiesyn, og Signor Carnevale turde ikke see paa en Eneste af dem, ikke engang paa Gubernatoren eller hans Frue, som ikke er nær saa god som jeg. Nu vilde jeg ikke længere have hans Arm; jeg løb fra ham ned om Byen, og han rendte bag efter mig og sagde, at jeg var en Engel, som han vilde bære paa Hænderne. Lige i det Samme kom vi ind mellem alle de Drenge, som spille Boccia nede paa Veien, og Signor Carnevale sparkede til Kuglerne, som var han besat. Saa var der en, som gav sig til at raabe: «zuccone» *), og da de Andre hørte det, raabte de Alle «zuccone», saa at man kunde høre det heelt op paa Piazzaen, og Signor Carnevale bankede løs iblandt dem til Høire og Venstre, saa at han tabte sin Hat, og fik sin nye Stok knækket midt over. Saa løb jeg op igjennem Vignerne, hvor Agaverne og Brombærrene rev min nye Silkekjole i Stumper og Stykker; men jeg brød mig ikke derom, jeg vilde gjerne gaae nøgen, naar han blot havde Haar paa Hovedet. Men det

*) Skaldepande.

har han ikke, og da jeg kom hjem og vilde skjule mig, skjældte Anna Maria mig ud og sagde, at hun ikke havde Brug for en Signorina til Kokkepige. Saa sagde jeg, at jeg ikke var nogen Signorina og aldrig vilde være det, og saa sagde hun, at hvis jeg ikke var det, kunde jeg tage den gamle Amfora og hente Viin til Aftensbordet. Jeg vilde klæde mig om, men hun tvang mig til at gaae, som jeg var, og da jeg kom ned paa Gaden med den ækle, skidne Krukke i Haanden, mødte jeg Signor Carnevale, og han lod, som han slet ikke kjendte mig. O, Signor, jeg er en fattig Pige! Jeg har aldrig gjort noget Slet, jeg har aldrig været som Gubernatorens Frue, der gaaer i Silke og Fløil og bliver hilst af al Verden. Hvad har jeg da gjort, siden man haaner mig saa gruelig? Er den Fattige ikke ligesaa god som den Rige, og hvorfor maa en fattig Pige ikke ægte en rig Mand, naar han har Lyst dertil?"

„Men Du passer ikke for Signor Carnevale, Marietta," sagde jeg alvorlig. „Det veed Verden meget godt, og derfor gaaer den Dig imod. Du føler jo selv, at Du aldrig har holdt af ham."

„Jo, een Eftermiddag," sagde Marietta troskyldig; „den Eftermiddag, da min Fader var død. Da kom

hañ og sagde, at han vilde sørge for mig som en Fader, og jeg var saa underlig tilmode, at jeg lovede Alt, hvad han bad mig om. Det fik Thomaso at vide, og den næste Aften kyssede han Barberens Datter, og saa skrev jeg til Rom. Der er hele Historien, Signor, og den er meget sørgelig."

„Du maa bryde med Signor Carnevale og skrive til Thomaso," sagde jeg bestemt.

„Ja, Signor, det har jeg ogsaa tænkt paa," hulkede Marietta fortvivlet. „Men De kjender ikke Signor Carnevale, saaledes som jeg. Idag har han skammet sig over mig; imorgen vil han skamme sig over sig selv. Han vil komme og bede mig om Forladelse, og være mere bestemt paa at ægte mig end nogensinde før. Desuden veed nu Byen det Hele, og hvis jeg slaaer op med Signor Carnevale, vil jeg blive mere til Latter end nogensinde før. O, Signor, jeg er grændseløs ulykkelig, gid jeg var død!" Og Marietta tog paany fat i Kjøkkenforklædet og hulkede og græd, saa at det skjar mig i Hjertet; men der var jo Intet ved den Sag at gjøre.

Aftenen var meget trist og sørgelig, og hvad der var værre, man mærkede paa de faa og slette Retter kun alt for klart, at Lynet var slaaet ned i Huset. Thomaso, som ellers med sit straalende

Ansigt bragte os Salaten friskplukket nede fra Vignen, var borte, og Latugaen var tør og vissen. Signor Carnevale, som ellers krydrede Maaltidet med sit Vid og Skjar saa udmærket for, viste sig ikke. Marietta og Adele vare forsvundne, Gud maa vide hvorhen, Anna Maria var gnaven, og selv Nino satte sit kjønne, dumme Ansigt i alvorlige Folder og erklærede gjentagne Gange, „at det var en Skandale for Familien.“ Ja, om det saa var Vittorias lille spinkle Skikkelse, saa savnede jeg den paa Huggeblokken, da Otto og jeg langt ud paa Aftenen drak vor mezzo, som vi for første Gang selv havde maattet hente hos Prokuratoren; og da Apothekeren endelig kom hjem langt ud paa Natten, var det i en Tilstand, som lod mig befrygte, at han vilde slutte sig til Gubernatoren og Kancellieren i Henhold til den gamle Sætning: Tres faciunt collegium. Jeg har senere havt en lang og meget alvorlig Samtale med ham angaaende Marietta. Han var ubøielig og erklærede, at han som Republikaner vilde trodse Byens samlede Aristokrati, og at kun den første Dags overvældende Opposition havde drevet ham et Hanefjed ud af sin Stilling; men at han iøvrigt var villig til at tage Kampen op, gjøre Marietta saa lykkelig som en Prindsesse, og knuse

de Andre ligefra Snedkeren til Gubernatoren i den mandige Selvbevidstheds malmfaste Morter. Igaar blev der lyst for dem for anden Gang i S. Maria del buon' consiglio, og først i September skal Bryllupper staae. For Øieblikket rumstere alle Byens Haandværkere oppe i Farmaciets øverste Etage, ligesom Kjærlighedsguderne i Signor Carnevales tilsvarende ditto. Marietta er taget hen til en Slægtning, hvor hendes Elsker aflægger hende Besøg, vel at mærke efter Ave Maria. Han paastaaer rigtignok, at han vælger denne Tid, fordi den ikke generer hans farmaceutiske Virksomhed. Stakkels Signor Carnevale! Han veed ikke, hvor dybt han er sunken i Mariettas Øine og aner ikke, at en ung Pige er som en kjælen Blomst, der skal passes med Solskin og Varme til enhver Tid af Døgnet, og ikke lader sig nøie med en Times gammelt Maaneskin efter Ave Maria. Thomaso mødte jeg igaar høit oppe ved Capranica, hvor Otto og jeg vare kravlede op i mere end vort Ansigts Sved. Han syntes ikke videre bekymret eller nedbøiet, saalænge jeg talte om Marietta, men da jeg nævnede Signor Carnevale og fortalte om den nye Leilighed i Farmaciet, antog hans runde, godmodige Ansigt et Udtryk af Had, som jeg ikke havde tiltroet det. Til

min Forfærdelse hører jeg idag af Anna Maria, at Adele definitivt har bestemt sig til at indtræde i Klostret. Vi have snart den første September, hvor Processionerne begynde paany, og det er en gammel Vedtægt, at den forrige Madonnabrud skal have truffet sin Bestemmelse, inden den nye vælges. Den gamle Anna Maria meddeelte mig det imorges paa sin sædvanlige snaksomme Maade og lagde flere Gange en særegen Vægt paa, at nu blev Huusleien betalt. Saaledes ere nu Menneskene! I det Høieste elskværdige Egoister.

Hvad Henrettelsen angaaer, lader det ikke til, at det store Under i Fængslet rigtig vil slaae an. Selv Trifoglio og Snedkeren trække paa Skuldrene og mumle om et »miracolo dei preti« — den Sidste vilde desuden gaae Glip af Fortjenesten ved Ligkisterne, dersom Røverne ikke expederes ud af Verden. Fra Rom er der ingen Beskeb arriveret, derimod vel en heel Mængde Reisende, som have uleiliget sig herud for at overvære det sjeldne Skuespil, som skal opføres den sidste August, for at Røverne ikke anden Gang skal bringe Forstyrrelse i la processione grande. Padrone Luigis Locanda er overfyldt fra øverst til nederst, og Mange boe desuden i Byen hos Venner og Bekjendte. Røverne

ere om muligt mere muntre, end nogensinde før, og hænge sig hver Dag til Skue i Jerngittret. De vedblive at forsikkre, at Madonna har benaadet dem, og at hun nok vil vedblive at holde sin Haand over dem, selv om man fører dem til Skafottet. Paa denne Konto have de anskaffet sig et Par Mede-stænger til, og da der nu er kommet mange og rige Fiske herud, gaaer Fangsten fortræffelig. Kan-cellieren er som Følge heraf drukken fra Morgen til Aften og synes ganske at have glemt Undsigelsen; imidlertid gaaer han altid af Veien for Signor Carnevale, hvem jeg idag fortalte den Samtale, jeg havde hørt i Kirken. Han hørte paa den med me-gen Opmærksomhed, og da jeg var færdig, sagde han blot: „Ho, ho, til Trifoglio! — Ja der skal man faae det," og samtidig dermed gjorde han en Be-vægelse, som rystede han en tom Sæk ud over Bor-det. I Eftermiddags saae jeg ham gaae over Piaz-zaen Arm i Arm med en af Sex fra Rom, som atter ere komne herud for at overvære Henrettelsen og ordne Fangernes Efterladenskaber. Det var en trivelig, fornøiet Mand, og ved Siden af hans joviale Ansigt tog Signor Carnevales magre, spidse Profil sig dobbelt diabolisk ud, alt som han under sagte hviskende Samtale i Halvmørket vandrede frem og

tilbage foran Farmaciet. Da jeg senere kom derover for efter Sædvane at slaae en lille Passiar af, erklærede Pietro med en hemmelighedsfuld Mine, at il primo notario var inde hos hans Principal, og at Ingen maatte forstyrre dem. Men da Signor Carnevale seent iaftes kom hjem fra Prokuratoren, i hvis Cantine de Sex fra Rom drive deres juridiske Studier, havde han faaet saamegen Vix i Knebelsbarterne og saamegen Viin i Hovedet, at han ikke længere var fuldkommen tæt. Han sagde imidlertid ikke ret meget, men nævnede blot Gubernatorens Navn i Forbindelse med adskillige velvalgte Tillægsord og greb derpaa Slagterøxen, som han huggede ned i Kjøkkenblokken med en saadan Kraft, at den gamle Anna Maria skal have megen Vanskelighed ved at faae den op igjen, nu da Thomaso er borte. Derpaa inviterede han mig til sit Bryllup, og gik saa med et huldsaligt Smiil ind i sit Kammer for at overgive sit tankesvære Hoved til Søvngudens lette, gjøglende Fantasier. Det samme vil jeg, kjære Funtus; thi nu hørte jeg Lemmen falde i og Kancellieren dumpe ned ad Trapperne, hvilket vil sige det Samme som at Klokken er Et. Dette bliver rimeligviis det sidste Brev, Du faaer fra Gennazzano. Jeg vil hverken see dem skjære

Hovedet af Røverne eller Haaret af Adele; heller ikke bryder jeg mig om at komme til den stakkels Mariettas Bryllup, og endnu mindre om paany at være Vidne til den store Religionshumbug, som snart skal tage sin Begyndelse. I det Hele taget er der Intet, som længere fængsler mig herude —

„Denn Alles schaut so grämlich trübe,
So krausverwirrt und morsch und kalt,
Und wäre nicht das Bischen Liebe,
So gäb' es nirgends einen Halt."

Ja, kjære Funtus, Du maae ikke lee ad mig, endnu mindre troe, at jeg er bleven Heinist, og allermindst, at jeg er forelsket i Adele. Men jeg kan ikke gjøre for det. Det halve Aars Samliv har knyttet mig til disse Mennesker, hos hvem der er meget Smukt, meget Elskværdigt og meget virkelig Godt. Men nu er det, som en fjendtlig Dæmon havde moret sig med at røre Alt dette sammen til et Chaos, hvor der hverken er Begyndelse eller Ende, og hvor hver enkelt Person netop bestemmes til det, som han ifølge Anlæg og Natur burde undgaae. Den Eneste, der synes at gaae sin Bestemmelse urokkelig imøde ifølge Darwins Theori om »natural selection« er Kancellieren; thi han ligner mere og mere et Sviin, og gaaer vist snart paa Fire i Delirium. Men Adele, den stakkels ulykkelige Adele,

ligger mig mest paa Hjerte! Bliver hun en Klosterdue, er det ikke efter «natural selection», men ifølge en «vis diabolica», som Darwin ikke har i sin Theori, hvilket er en betydelig Mangel i dette ellers geniale Arbeide. Du har min Respekt, Søren, og iøvrigt mange Hilsener til Peer og Povl fra din Dig

bestandig hengivne osv.

Efterskrift. Denne skal ifølge troværdige Folks Udsagn være det Vigtigste ved et Brev, og jeg kan desværre her med Holberg sige: „Nachspillet bliver det artigste." Ak, Søren, jeg er virkelig bedrøvet, idet jeg nedskriver disse Linier, og dog kan jeg ikke lade være at skjemte; thi jeg seer dit sarkastiske Smiil og hører dit ironiske Udbrud: „Tænkte jeg det ikke nok; det fik han for sin Uleilighed!" Ak ja, Søren! Jeg troer paa Kvinden, og Du tvivler. Hvem af os er lykkeligst?

Men min Tro blev rokket; den har faaet et Stød, som truer med at kaste den overende, og jeg skal fortælle Dig det Hele alvorlig og sandt; thi jeg er virkelig bedrøvet derover. Du gjætter vel allerede, at det gjælder Adele, og Du har ikke taget

feil; dette skjønne Ideal er nu bleven mig frarevet, og jeg skal fortælle Dig, hvordan.

I Dag var det ligefra Morgenstunden af en ulidelig Scirocco, en af disse hede, kvalme Dage, som man hendøser paa en Sofa med en Bog i Haanden, hvis Blade knittrer af det fine Ørkenstøv, som Stormen fører med sig fra Sahara og pidsker ind selv gjennem lukkede Vinduer og Skodder. En saadan Sciroccodag er værre end den længste, mest kjedelige Regnveirsdag i Norden; thi medens Romerne faae Hovedpine, ja endog Feber, hensynker den Fremmede i en apathisk Sløvhedstilstand, som de sorte Springere gjøre endnu mere utaalelig. Først efter Solnedgang begynder man at trække Veiret, og skjøndt det endnu igaar var særdeles varmt, ogsaa om Aftenen, besluttede jeg dog at gjøre en lille Bjergvandring og stige op til en gammel Klosterruin, som ligger malerisk omgiven af Smaalunde og Viinhaver paa den anden Side Bjergaasen. Da jeg havde begyndt at bestige denne og var naaet til den første Fontane, saae jeg to unge Piger komme ud af Padrone Luigis Vigne og tage Veien igjennem den lille Kastanielund, som ligger tilvenstre. Ingen af dem havde seet mig; men igjennem min Kikkert havde jeg opdaget, at det var Adele og Ma-

rietta, som Arm i Arm smuttede ind i Lunden, og dette syntes jeg ikke rigtig om. Vel kan man ikke med Grund sige Marietta Noget paa; men efter hendes ulykkelige Forlovelse med Signor Carnevale, og efter at hun er kommen bort fra den gamle Anna Maria, er der kommet noget frisklyrsagtigt over hende, som ikke behager mig, og som ofte er nær ved at bringe Signor Carnevale til Fortvivlelse. Desuden er hun langt mere erfaren end vor lille Adele og generer sig ikke for at bringe Emner paa Bane, som en ung Pige havde bedst af ikke at høre omtalte. Desuden var der i den Maade, hvorpaa de bøiede om ad Stien, og i det speidende Blik, som Marietta sendte for at opdage, om Nogen var i Nærheden, Noget som fyldte mig med en ubestemt Mistanke; men da jeg er en Hader af al Speiden, slog jeg med Villie ind paa en Vei, som løb udenom Lunden, og som desuden er den korteste, naar man vil til Ruinen. Som sædvanlig havde jeg en Bog med mig, og da jeg var naaet op til Klosteret, der skal være ødelagt af Jordskjælv, og nu kun beboes af en gammel Kustode, udvalgte jeg mig en skyggefuld Plads i et Hjørne af Haven og gav mig til at læse. Jeg skal nu gjerne betroe Dig, at den Bog, som jeg havde taget

med, i Et og Alt svarede til Dagens trykkende Luft, saasom og eftersom det ikke var nogen anden end den katholske Katekismus, saaledes som denne er tillavet af Pave Clemens den Ottende til Trøst og Husvalelse for de hellige Alumner i Propagandaen. Jeg havde med stor Møisommelighed arbeidet mig igjennem de tre theologiske og de fire Kardinaldyder, og gav mig derpaa i Kast med Lasterne, i Haab om at disse skulde frembyde nogen større Interesse. Jeg var lige kommen ind i Kapitlet om de syv Dødssynder, som begynder med den træffende Bemærkning, at man bør kjende dem alle grundig for at undgaae dem i Livet — da jeg pludselig hørte en Stemme, som forekom mig at være Mariettas. Jeg lagde ikke videre Vægt derpaa; jeg antog, at hun havde et Bud til Kustoden, en snurrig gammel Fyr, der er en af de Faa, som endnu kan erindre Noget om det Jordskjælv, der ødelagde Klosteret. Lidt efter hørte jeg ogsaa hans Stemme indenfor den lave Muur, hvortil jeg lænede mig, og jeg gav mig nu til at læse om Helvede i den Tanke, at baade Marietta og Adele efter al Rimelighed vilde forlade Klosteret ad den Vei, hvor jeg laa, og at jeg saaledes kunde følge dem hjem, nu da det begyndte at mørknes. Jeg var netop kom-

men til følgende klassiske Sted: „Hvad Helvede angaaer, da læg vel Mærke til, at det baade er bredt, langt, høit og dybt. Bredt, fordi det indeholder alle optænkelige Straffe; langt, fordi alle disse ere evige; høit, fordi de alle ere af den mest raffinerede Grusomhed; dybt, fordi de netop ere Straffe uden Spor af Naade eller Trøst" — jeg var netop kommen til dette Kraftsted, som har indbragt den hellige Stol og de hellige Fædre saa mangt et Guldstykke, da jeg begik den Ubesindighed at give mig til at lede efter det Logiske i den Clementinske Tankegang, hvilket bevirkede, at Alt lidt efter lidt begyndte at gynge for mig, under hvilken blide Bevægelse jeg faldt i Søvn. Jeg har gjort den besynderlige Erfaring, at man aldrig drømmer, naar det er Scirocco; men at Søvnen er tung og dyb, og at man vaagner ligesom ved et Ryk, uden at man kan sige, hvor det kommer fra. Det gik mig denne Gang netop paa samme Maade. Da jeg vaagnede, var det som efter en Ruus; jeg var ør og forvirret i Hovedet, og i første Øieblik kunde jeg slet ikke besinde mig paa, hvorfra de Mandolintoner kom, som ganske tydelig bølgede for mine Ører. Jeg havde sovet længe, thi Solen var nede, Græsset allerede noget fugtigt og Skumringen saa stærk, at jeg neppe kunde

see de yderste Søiler i Buegangen; men bagved mig vedblev det at tone og klinge, der lød Latter, Tale og Sang — snart syntes jeg at høre Mariettas, snart Adeles Stemme, snart forekom det mig, at Kontoristaen snakkede med, og havde jeg ikke havt Clemens den Ottendes Katekismus liggende ved Siden af mig i forsvarligt Svinelæder, vilde jeg have troet, at vi sad ved den blussende Kjøkkenild derhjemme, og at Kontoristaen var ifærd med at synge en af sine Viser. Pludselig hørte Stemmerne op; jeg hørte en øvet Haand præludere paa Mandolinen og derpaa en Stemme, som jeg strax gjenkjendte som Kontoristaens, synge Følgende:

„Jeg vandrer gjennem Verden saa freidig og saa let,
Slet Ingenting generer min Gang!
Lad Verden saa kalde mig for god eller slet,
Det jubler jeg bort i en Sang;
Thi selv er jeg en Sommerfugl, og Pigerne de smaa
Er Blomster paa min flagrende Flugt;
Jeg vælger kun de sødeste, de Andre la'er jeg gaae —
Jeg vælger kun det, som er smukt.

Jeg ynkes over Bien, som fylder Cellens Kruus,
Forsynlig mod Vinterens Nød;
Jeg smiler ad Myren, der bygger sig sit Huus
I Jordspaltens bælgmørke Skjød.
Thi siig mig, hvad hjælper al den Slæben og den Slid,
Samt at man for Viisdom faaer Ord,
Naar Alt, hvad man faaer ud af sit Liv og sin Tid,
Kun bliver en Tue af Jord?

Lad Myren da kaste sine Vinger for at gaae
Som Trælbyr i Mørke og Nat,
Lad Bien give Giften og Livet for at faae
En Hævn for sin ranede Skat.
Jeg slaaer med mine Vinger fra Gry til Aften seen,
Er Livet og Blomsterne huld,
Og flagrer jeg mod Døden, saa findes der vel En,
Som høiner mig en Tue af Muld!

Her standsede Sangen, en munter Latter paafulgte og akkompagneredes af et Væld Mandolintriller, saa klokkerene, at det var en Fornøielse at høre paa. Men alligevel skal jeg ikke nægte, kjære Funtus, at jeg følte mig frygtelig indigneret baade paa Dydens og Moralens Vegne, men mest maaskee, fordi denne Sang utvivlsomt gjaldt Adele, hvis Stemme jeg nu tydelig hørte ved Siden af Mariettas. O, hvilken Karl maatte denne Kontorista være! Først tjene Gubernatoren, saa stikke Pater Eusebio ihjel, saa deeltage i revolutionaire Forsamlinger og endelig bedaare den uskyldige Adele, naar man troede hende bedst paa Veie til at blive en from, andægtig Nonne — i Sandhed, hvis han ikke kom i et Helvede, endnu mere luxuriøst indrettet end det af Clemens den Ottende beskrevne, var der ingen Retfærdighed til i Verden. Forsigtig saae jeg ind over den lave Muur — ganske

rigtig, der sad eller rettere laa han med Mandolinen i Haanden skjødesløst lænet op til et mægtigt Akacietræ, der sagte bevægede sit fine Løv i Aftenvinden, som nikkede det bifaldende til hans forelskede Ord. Og forelskede maatte de være; det kunde jeg see paa Adeles frydefulde Blik, paa hendes blussende Kinder, paa den yndig forvirrede Maade, hvormed hun modtog en Blomst, som han rakte hende; og da Marietta et Øieblik derefter løb hen for at holde Udkig, slog han Armen om hendes Liv, hun slyngede sin om hans Hals, og deres Læber mødtes i et Kys, langt og glødende, som Sommerdagen i Syden.

Kjære Juntus! Jeg kunde ikke holde det ud længere. Det er altid uæsthetisk at see Andre kysses, men her — ja, her tog jeg min Katekismus i Lommen og drev af med en bitter Følelse i Sjælen, en Følelse af, at noget Godt og noget Ædelt var blevet krænket, at jeg havde et Ideal mindre at see op til. Thi jeg behøver jo ikke at dølge det for Dig, kjære Top! Adele har bestandig staaet for mig som noget Løftende, noget Herligt, en stille Martyr, der uden Klage gik sin Skjæbne imøde midt under Hverdagslivets prosaiske Summen, en af disse blide, forsagende Naturer, hvis Skjæbne det er at elske, lide og

glemmes. Og nu – jeg vilde ikke troe derpaa! Hvorledes skulde jeg forene, hvad Marietta havde fortalt om den Fremmede i Kirken med det, jeg havde seet i Tempelhallen, og hvorledes knytte dette sammen med det, som var foregaaet lige for mine Øine? Var her Tre, To eller Een? Var hun en Engel, eller var hun bundfordærvet? — „Adele er ikke noget Barn, hun veed meget godt, hvad Livet er!" klang det for mine Øren med Mariettas Stemme og ledsaget af hendes ubændige Latter. Ja desværre, Adele maatte vide det; hvorledes skulde jeg ellers have kunnet overraske hende i to forskjellige Stævnemøder, og hvorledes skulde hun kunne slutte sig saa nær til Marietta, som hun i den senere Tid har gjort, hvis hun ikke var bleven paavirket af en eller anden Magt, som havde fristet hende til det Onde? Jeg tænkte paa Pater Eusebio, paa hendes eensomme Vandring med ham hiin Nat fra Klostret, paa hendes fordrukne Fader og Signor Carnevales spottende Ord — var det saa forunderligt, om Alt dette havde faaet Giftblomsten til at spire, for at den endelig kunde aabne sine vamle, plettede Blomster i Ruinens Skummelhed og Mørke.

Stærkt beskjæftiget, ja næsten ophidset af disse Tanker, havde jeg fulgt Stien uden at see tilhøire

eller tilvenstre og befandt mig nu ved Indgangen til en spredt Olivenlund, som jeg antog maatte være den, jeg havde passeret paa Udveien. Den tog imidlertid ingen Ende, gik lidt efter lidt over i Gyvel- og Myrthekrat, blandet med enkelte Kastanier, som tiltog i Størrelse og Mængde, jo længere jeg vandrede fremad. Jeg vedblev at gaae i den Tanke, at Skoven snart maatte ophøre; men det varede ikke ret længe, før jeg mærkede, at jeg fuldstændig havde forvildet mig og befandt mig i et Terrain, hvor jeg aabenbart aldrig før havde været. Enhver videre Fremtrængen blev umulig, thi foran mig havde jeg en Klippespalte, i hvis Dyb jeg kunde høre en Bjergstrøm bruse, og trindt omkring mig saae jeg kun et tæt, uigjennemtrængeligt Krat, som i det vigende Dagslys bestandig blev mørkere og tættere. Igjennem Lysningen af nogle Busske troede jeg at see en lysere Sti bugte sig; men da jeg med megen Besvær havde arbeidet mig derhen, var det kun et af de talrige, udtørrede Kildeløb, hvis lyse Kalksteen havde bedraget mig i Tusmørket. Jeg søgte tilbage mod Stien; men nu var ogsaa den forsvunden, og jo mere jeg arbeidede, jo mere Sveden haglede ned af mig, desto dybere kom jeg kun ind i et sandt Virvar af Hasler, Brombær,

Gyvel, Rhus og Myrther, saa at jeg snart befandt mig som Tornerose i sin fortryllede Borg. Imidlertid faldt Mørket paa, tættere og tættere. Stjernerne begyndte at blinke, Insekterne og Flagermusene at tumle sig omkring i den lummerhede Luft, og endnu var det mig ikke muligt at finde hverken Vei eller Sti. Forpidsket af Krattets udgaaede Kviste, forbrændt og forreven af de utallige Nælder og tornede Planter, naaede jeg endelig en uhyre, fældet Kastaniestamme, der ikke ulig en falden Kjæmpe strakte sine seneknudrede, nøgne Arme op imod Himmelhvælvingen. Her var dog altid et Sted at holde Rast uden at blive forstukket af Myrer og Skorpioner, og idet jeg gjorde mig det saa bekvemt som mulig i en Greentveige, besluttede jeg at tilbringe Natten under aaben Himmel, ligegyldig for hvad der vilde komme.

Jeg havde ikke siddet ret længe, før jeg hørte en Raslen i Krattet, som om dette blev brudt eller trampet ned af store Dyr, og virkelig saae jeg et Øieblik efter Hatten af en Mand og Hovedet af en Hest, som nærmede sig Stedet, hvor jeg sad. Lidt efter raslede det bag ved mig, paa Siden, og nu saae jeg tre Mænd, hver med sin Hest ved Tøilen at trænge sig gjennem Krattet. Under andre Omstændigheder vilde dette

have været tilfredsstillende nok; men i dette Mørke, denne Stilhed, denne Ensomhed havde det slet ikke noget Beroligende ved sig at see disse Mænds skarpe Blik falde paa min ringe Person, samtidig med at de Vigneknive, hvormed de banede sig Vei klang paa en høist uhyggelig Maade.

„Hvad gjør Du her?“ sagde den Første til mig, idet han ganske rolig bandt sin Hest til den Greentveige, hvori jeg sad. Jeg fortalte ham med et Par Ord, at jeg havde forvildet mig og vilde tilbage til Gennazzano, idet jeg ikke undlod at lægge stærk Vægt paa, at jeg var udsendt fra Roma for at samle til Vatikanet.

Han betragtede mig med et mistænksomt Blik, vinkede ad sine Kammerater, løste Hesten og forsvandt med de Andre uden at sige et Ord. I over en halv Time, bedste Søren, sad jeg som en eenlig Krage, lyttende snart til Uglernes Skrig, snart til den Raslen, som Tudserne frembragte i Løvet, og jeg kan forsikkre Dig om, at det ikke var nogen behagelig Ventetid. Da raslede det paany, jeg hørte raske Skridt, som nærmede sig, og foran mig stod en høi, slank Mand, klædt som en Guardiano fra Campagnen og bærende disses lange Riffel i en Rem over Skulderen.

„Følg mig!" sagde han kort og bestemt uden nogensomhelst Indledning.

Jeg saae paa hans spidspullede Hat, paa hans Gamascher, hans Kappe, men fremfor Alt paa hans lange Riffel, og det var ikke saa underligt, at jeg spurgte: „Hvorhen?"

„Avanti!" svarede han blot og pegede fremad med Riflen.

Der var i dette „avanti" Noget, som mindede mig om Hyp til en Hest; men naar man selv ingen Riffel har, gjør man aldrig Indvendinger mod den, der har den, og faa Øieblikke efter stod vi virkelig ved en Sti, som løb langs den Klippestyrtning, hvori jeg kunde høre Bjergstrømmen bruse.

„Avanti!" sagde han paany og pegede atter fremad med Riflen.

Jeg havde den bestemteste Følelse af, at Gennazzano maatte ligge netop i den modsatte Retning, men jeg gjorde ingen Indvending; jeg gik foran, uden at see mig tilbage og uden at lade mig mærke med nogen Frygt. Jeg vil imidlertid ikke ønske Dig, kjære Funtus, at Du nogensinde maa komme til at gjøre en saadan Vandring under saadanne Forhold, Noget hvorfor Du ogsaa er mindre udsat, selv om Du i et ubesindigt Øieblik skulde vove Dig

ud i Grønningen eller forvilde Dig paa Glaciet. Stadig gik Veien opad, stadig brusede Bjergstrømmen paa min høire Side, stadig havde jeg Riffelpiben og de tunge, taktfaste Trin bag ved mig, og stadig stod det klart for mig, at min Ledsager blot behøvede at støde til mig for at sende mig over i Evigheden. Tilsidst blev denne Tanke saa utaalelig piinlig, at jeg pludselig standsede og vendte mig om; min Ledsager standsede ogsaa, strakte Haanden ud og sagde blot de to Ord: »Eccola Gennazzano!»

I dette Øieblik gik det op for mig, at han var en ærlig Mand, og idet jeg saae Lysene blinke nede i Byen, blev det mig klart, at jeg fra Klosterruinen havde bevæget mig i en stor Bue, og at den Bjergstrøm, jeg havde hørt bruse, var Saccofloden, den samme, der løber tæt forbi Gennazzano, men som høiere oppe har et vildere og mere uregelmæssigt Løb. I min overstrømmende Glæde greb jeg efter min Pengepung; men Manden traadte et Skridt tilbage, gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden og udbrød med heelt forandret Stemme: „Kjender De mig ikke?"

Jeg stirrede paa ham; men indhyllet, som han var, halvt i Mørke og heelt i den brune romerske Kappe, lignede han Hundrede af de Figurer, som

man træffer paa Campagnen og paa Forum, og dog var der i hans Stemme Noget, som forekom mig bekjendt, skjøndt jeg i Øieblikket ikke kunde henføre det til nogen bestemt Person.

„Husker De ikke," vedblev han, „en stakkels Fange, som den første Mai blev slæbt igjennem Gennazzanos Gader sammen med det forvorpne Pak, som man havde fanget i Bjergene? Jeg husker Dem tydelig; De stod ikke ti Skridt fra mig henne ved Fængslet."

„Var De den Fange?" udbrød jeg.

Han nikkede betydningsfuldt med Hovedet, slog Kappen tættere om sig, drog Fligen halvt op over Ansigtet og sagde: „Husker De en Aften i Vannutellis Kjøkken? De og Deres Ven sad ved Ilden tilligemed Husets Folk. Da bankede det, og der traadte en Mand ind; han gik saaledes. — —"

„Gubernatoren!" udbrød jeg. „Var De Gubernatoren?"

Han tog atter Kappefligen fra Ansigtet, nikkede smilende til mig og sagde: „Kjender De mig nu?"

Med disse Ord trykkede han Pullen paa sin spidse Hat flad, rettede dens Skygge ud, bøiede sin ranke Skikkelse, og idet han tog den lange Riffel i

Haanden som Pilegrimsstav, gik han med sænket Hoved og bøiet Ryg to Skridt henimod mig.

„Fra Severino!“ raabte jeg forskrækket og veg et Skridt tilbage; thi jeg troede næsten at have een eller anden koglende Rübezahl foran mig.

„Netop Fra Severino,“ gjentog han, fuldkommen med dennes Stemme og rettede sig rask iveiret med en munter Latter. Men i næste Øieblik satte han sig paa en fremspringende Klippeblok, slog Kappen tilbage, blottede sit Hoved, og strøg det tykke Haar tilbage fra sit Ansigt; derpaa strakte han Haanden ud, løftede Blikket mod Stjernerne og udbrød med denne melodiske Stemme, jeg husker saa godt:

„Kom hid og see! Som Enken i sit Kammer,
Kalder mit Roma Dag og Nat og græder:
„Hvi gaaer Du fra mig, Cæsar, i min Jammer?“

Scenen i Tavanis Villa, Vivatraabene, Deklamationen, Begeistringen, Alt stod i dette Øieblik klart for mig — det var ham, Deklamatoren, Helten fra hiin Nats Eventyr.

„Men hvem er De da?“ raabte jeg forvirret over denne sælsomme Proteus, hvis Stemme, Holdning og Ansigt vexlede for hver Gang han talte.

»Il condannato!« udbrød han med et bittert

Smiil, idet han reiste sig og atter hyllede sig i sin Kappe. „Jeg er Flygtningen, som ikke har Fred, Fangen, som har seet flere Fængsler end De Frihedsmænd i Italien. Farvel, Signor!“ vedblev han, idet han vendte sig halvt om imod mig. „De har frelst mig; i Aften har jeg viist Dem en ringe Gjengjæld.“

„Hvorledes?“ udraabte jeg. „Det var altsaa Dem, som kjørte med os fra Roma, Dem, som Karabiniererne forfulgte?“ — —

„Og som De reddede,“ afbrød han mig, idet han greb min Haand og trykkede den varmt. „See Dem omkring, Signor, og betragt Alt, hvad De har skjænket mig. Nattens kjølige Vind, de udstrakte Landskaber foran mine Fødder, Stjernernes Blinken over mit Hoved, kort sagt Friheden, Alt skylder jeg Dem.“

„Nei,“ svarede jeg. „De tillægger mig altfor stor Fortjeneste. Jeg lystrede uvilkaarlig Signor Carnevales Vink, og det er ham, De kan takke for Deres Frelse.“

„Nei; det er Dem, Dem alene, Signor,“ sagde han. „Troer De ikke, jeg kunde see, hvad De antog mig og min Reisefælle for? Hvad havde været naturligere end at udlevere os til Karabiniererne blot ved et Ord. De gjorde det ikke, Signor! De stolede

ubetinget paa en Mands Vink, som De ikke kjender, og dette var en Fortjeneste, hvorved De reddede Tre."

„Nei, Signor, De overvælder mig med Deres Lovtaler," sagde jeg. „Jeg kjender Signor Carnevale altfor godt til ikke at vide, at han tilraadede mig det Rette, og ved at følge dette Raad har jeg i det Høieste kun reddet To."

„Jeg staaer alene i Verden," sagde han og rystede sørgmodig paa Hovedet. „Min Skjæbne kan maaskee have rørt og bevæget Mange, men jeg veed kun Een, som elsker mig, kun Een, paa hvem jeg trygt kan stole, kun Een, som aldrig vil svigte mig, og som vilde have sørget sig tildøde, hvis jeg paany var kommen i et Fangenskab, som jeg neppe havde formaaet at bryde. Ogsaa hende har De frelst; hun er bleven bevaret for mig, hun som ellers vilde været gaaet tilgrunde, men hvis rige, fulde Hjerte jeg nu eier heelt."

Jeg saae spørgende paa ham og han vedblev: „De kjender hende; De har boet under Tag med hende og seet hendes Lidelser. De har været god imod hende, understøttet hende og værget hende mod en Fader, som er mere end unaturlig. For alt dette skylder jeg Dem meer end Tak. Adele har tidt talt til

mig derom, naar hun besøgte Fra Severino i sin Hytte."

„En dristig Ting af Dem," bemærkede jeg, „paany at vove sig til det Sted, hvor man kjendte Dem saa godt."

„Ja, men ikke som Fra Severino," sagde han smilende. „Vidste De, hvad der her i Italien gaaer omkring i Munkekutten, vilde De forundre Dem derover; den er et sikkert Skjul. Hvad troer De overhovedet man vover ligeoverfor et Guverno, som det i Gennazzano? Men selv om jeg vovede Meget, selv om jeg skulde tilbringe Resten af de Dage, jeg har tilbage, i Fængsel, saaledes som jeg har tilbragt det Meste af mit Liv, vilde jeg dog gjøre det, Signor, blot for hendes Skyld. De veed ikke, hvorledes jeg elsker, hvorledes jeg tilbeder hende; jeg har sat al min Lid til hende, og er der Noget, der forsoner mig med mange Aars Eensomhed og Mørke, Aar tilbragte i Fængsel under aandelige Pinsler, som De heldigviis ikke kjender Noget til, da er det Haabet om en fri, lykkelig Fremtid med hende ved min Side."

„Med hende!" tænkte jeg ved mig selv, og der gik en Smerte igjennem mig, som gjorde mig stum. Han bemærkede ikke min Taushed; thi med sit skarpe Blik syntes han at kløve det Mørke, der hvilede over

Daldybets Kløster, og idet han lagde Øret til Fjeldvæggen lyttede han opmærksomt.

„Veed De, at hun har valgt Klosteret?“ indvendte jeg, da det blev mig piinligt at tie.

„Ja, det er ham, det er Carlo!“ udbrød han og stirrede paany ud over Skrænten. „Hvad sagde De om Klostre? Om ti Aar er der ikke et Kloster mere i Italien!“

Jeg taug og lyttede ligeledes; thi nede i Fjeldkløften saae jeg Buskene bevæge sig, de tørre Grene knagede, af og til styrtede en Steen med dump rullende Lyd ned i Dybet, og et Øieblik efter saae jeg en Mand arbeide sig op imod os. Min ubekjendte Ledsager sprang til, rakte begge Hænder ud imod ham og drog ham op, idet han udbrød: „Hvor jeg har ventet, Carlo! Din Dristighed vil engang koste Dig Livet.“

„Jeg har været midt inde i Byen,“ sagde den nys Ankomne, i hvem jeg til min Forbauselse strax gjenkjendte Kontoristaen. „Alt er i den ypperligste Orden, det vil sige, de ere alle drukne som sædvanligt. Henrettelsen foregaaer i Overmorgen, vore Sager staae altsaa godt. Efter Midnat — —“

Her blev han pludselig opmærksom paa mig, og hans Stemme sank ned til en lav Hvisken. Jeg

stod forbauset over denne besynderlige Sammenkomst, men min Ledsager betog mig enhver Vaklen, idet han traadte hen til mig og sagde: „Seer De den smalle Sti som gaaer til Høire, den, der løber forbi Vignen hist nede i Dalen? De vil ikke kunne tage feil af den; dens hvide Kiselsteen lyse selv i Mørke. Den fører over Aaleiet lige til Gennazzano. Farvel, Signor, og modtag endnu engang min Tak; maaskee vil den Tid komme, da vi atter ville træffe hinanden under mindre skjulte Forhold."

„Vil De ikke sige mig dens Navn, som De paastaaer, at jeg har reddet?" spurgte jeg.

„En Mands Navn er kun en Klang, som fødes og forgaaer," sagde han med et sørgmodigt Smiil. „Spørg efter hans Gjerning. Min har kun været ringe, men den vil dog mindes, naar det forenede Italien paany opstaaer fra Aartusinders Grav. Farvel, og bevar Taushed om vort Møde!"

Med disse Ord trykkede han mig varmt i Haanden, og idet jeg slog ind paa den betegnede Fodsti, saae jeg ham og Kontoristaen tage Veien tilbage mod den forgroede Dal, hvori jeg havde forvildet mig. De gik Side om Side i sagte Samtale, som Fortrolige, som Venner. Hvor forunderligt! Jeg var vis paa, at de til Døden vilde hjælpe

og understøtte hinanden, at de samdrægtig vilde vende deres blanke Rifler mod Enhver, som blot angreb den Ene; men vilde de ikke vende sig imod hinanden, hvis de Begge kjendte den Hemmelighed, som jeg var i Besiddelse af? „Det Pikanteste ved at have en Elsker er det at kunne anvende al sin List paa at bedrage ham!“ sagde engang en aandsfuld Italienerinde til mig; men hun var fra de store Byer, fra Salonernes glimrende Verden, hvor Følelsen visner af Mangel paa Luft. Jeg havde sagt hende det, men leende havde hun svaret, at saaledes vare „Slavinderne“ i Syden — tutti, tutti, tutti! — kun i Norden fandt man Troskab og Bestandighed, derfor var der saa kjedeligt og saa koldt. Hendes Ord randt mig i Sinde, medens jeg langsomt vandrede ned imod Gennazzano, hvor det ene blinkende Lys slukkedes efter det andet. Skulde Adele ogsaa høre til denne Sydens usalige Race, som glemmer den Elskede, naar de ikke længere see ham? Var hun som Marietta, var det Omgangen med hende, som havde smittet, eller var det Fortvivlelse over det nye Kloster, som havde drevet hende til Ruinerne af det gamle? Hvem var min Ledsager, og hvorledes forholdt han sig til den Fremmede, som Marietta havde omtalt i Vignen? Men fremfor Alt, hvorledes for-

holdt il condannato, denne tause, alvorlige, ja næsten sørgmodige Mand, hvorledes forholdt han sig til den muntre Signor Carlo, hvis letsindige Sang endnu klang for mine Øren? Var det forunderligt, hvis Adele i sin Fortvivlelse greb den istedetfor Dantes mørke, fortvivlede Ord? Min Tanke vandrede ad hundrede Veie; men bestandig kom den tilbage til Tvivlens og Mistankens sivbevoxede Sumpe. Og det hvisskede i Sivene: „Du har seet feil; ladet Dig bedaare af et veemodigt Smiil og et Par taareblændte Øine! Bag disse ligge Latteren og Lasten; hun har arvet sin Faders Sind; hun drikker som han — men af Lystens foglende Vande!"

Da jeg piint og martret af disse Tanker kom ind i den lille By, var Alt Stilhed og Nat. Kun fra Fængslet gjenlød de vilde Sange, og paa vor Trappe mødte jeg den drukne Kancelliere, som med Lygten i Haanden fornøiet lallede til mig: „De er lidt muntre i Aften, Signor! Man kan ikke fortænke dem deri; iovermorgen synge de det sidste Vers." Og dermed gav han sig selv til at synge en letfærdig Vise, medens han ravede igjennem Kjøkkenet og tumlede med Lemmen. I mit Værelse stod Lyset og brændte med flakkende Flamme dybt nede i Stagen. Jeg slukkede det og fik saa min trearmede

romerske Lampe fat, ved hvis matte Skjær jeg sender Dig disse Linier. Faaer jeg nogen Løsning paa dette Virvar, skal jeg meddele Dig den.

Din hengivne osv.

Gennazzano, den 3die September 1863.

Kjære, bedste Funtus!

Randselen er pakket og Plaiden snøret sammen. Henne i Krogen staaer min gamle Kuffert og seer paa mig med sine mangefarvede Jernbanemærker, som om den vilde sige: „Prop i, prop i, saa gaae vi til Napoli!" Den skal faae sit Ønske opfyldt endnu den Dag imorgen, og dette bliver saaledes det sidste Brev, som Du modtager fra Gennazzano og fra Sabinerne. Jeg forudseer med Rædsel, at det vil blive saare tykt og koste Madam Jensen adskillige Hjertesuk over den dyre Porto; men da Du skriver, at Du med Interesse har fulgt mine Skildringer af Livet hernede, saavel som Personerne selv, anseer jeg det for min Pligt at sætte Dig ind i de sidste Dages mangfoldige og brogede Begivenheder, skjøndt det vil falde mig vanskeligt nok. Saare me-

get er der nemlig hændet, hvorom Du neppe drømmer, og Signor Carnevales Spaadom om „det Mærkværdige“ er desværre gaaet i Opfyldelse paa en Maade, hvorom denne Hædersmand vist ikke drømte.

Som Du veed, havde jeg isinde at forlade Gennazzano før den afskyelige Henrettelse for ikke at fristes til at overvære et Skuespil, som man siden betaler dyrt med onde Drømme og Erindringer. Der kom ikke, som Gubernatoren havde ventet, nogen Frigivelsesakt fra Vatikanet, men jo mere vi nærmede os den skjæbnesvangre sidste August, som var tempus ultimum, desto mere voxede Rygterne om Madonnaens mærkelige Jertegn, ja Bageren fra Piazza della S. Maria fortalte endog, at hun havde viist sig endnu engang for samtlige Røvere, Kancellieren iberegnet. Om Røverne virkelig troe derpaa, veed jeg ikke. Men sikkert er det, at en stor Deel af Byen gaaer ind paa Miraklet og erklærer, at Jomfruen egenlig ikke godt kunde være andet bekjendt, siden hendes Søn var bleven korsfæstet mellem Røvere og havde taget den ene af dem med sig i Paradiis. Andre meente, at Madonnaens Magt ikke strakte sig saa vidt, at hun kunde gjøre Undere imod en udtrykkelig Befaling af Paven, som jo var hendes Søns Statholder

her paa Jorden og egenlig ligesaa god som han selv; men Følgen af det Hele var, at Byen splittede sig i to Parter, de Røde, som holdt imod Jomfruen og paa Henrettelsen, og de Hvide, som troede paa Røvernes Uskyldighed og det frelsende Jertegn. Som Partifører for de Første gik Signor Carnevale med Otto og mig som Adjutanter, samt nogle enkelte fornuftige Folk, som ikke turde sige deres Mening, men i Krogene hviskede om, at man jo nok vidste, hvorledes saadant Noget gik til. I Spidsen for de Hvide stod Gubernatoren med Frue, den nye Pater fra Rom, Kancellieren og Bageren, med alle Byens gamle Kjællinger og Brødrene fra S. Eustachio til Forstærkning. Kampen voxede fra Dag til Dag og antog efterhaanden Dimensioner, som mindede mig om de Sorte og de Hvide i det gamle Fiorenza; thi en Rød og en Hvid kunde ikke møde hinanden paa Gaden uden at komme op at skjændes, og i Huulgaden slog en af de gamle Sybiller en raadden Appelsin tvers gjennem Ottos nys anlagte Maleri, saa at det saae ud, som om det Huus, han havde malet, var blevet ramt af en Granat. Romerne, som ere komne her i stort Antal, indgaae betydelige Væddemaal for og imod Madonnaen, og den nye

Pater ved Kirken S. Maria har ordineret en tre Dages Messe «de salute brigantorum», som Signor Carnevale paa sit Latin kalder det. Denne Messe, som den ærværdige Pater naturligviis selv holdt, slog Sømmet paa Hovedet; hele Kirken var fuld af Sibyller, fine Damer og Børn, og Brødrene fra Klostret brølede saa græsselig oppe i Choret, at jeg, hvis jeg havde været Madonnaen, havde gjort Vidunderet strax.

En offenlig Henrettelse, som ellers er en afskyelig Ting, faaer naturligviis under slige Forhold en særegen Interesse. Man har en Fornemmelse, som naar man venter en Komet, en Sol- eller Maaneformørkelse, ja noch besser; thi disse ere dog forudsagte selv i den romerske Almanak, hvor Miraklerne til Dato ikke ere anførte. Du vil saaledes kunne forstaae, at jeg overvandt min Afsky for det offenlige Menneskeslagteri, og navnlig paa Tilskyndelse af Otto blev for at see, „hvorledes den Geschichte vilde spænde af."

Henrettelsen var bestemt til den 31te August Klokken Syv om Morgenen, og Fangerne vare allerede den foregaaende Dags Aften under stærk Bedækning af Gendarmeri og Soldater førte til det gamle Kapel i Colonnaernes Borg, efterat det først

var bleven dem tilladt at høre en sidste Messe i Fængslet, hvorhen det hvide Æsel paany havde bragt Madonnaen. Da jeg den nævnte Morgen vaagnede af forunderlige, urolige Drømme, var det ved Trommernes dumpe Lyd og ved Klang af Hornsignaler, som kaldte Tropperne under Vaaben. Klokken var kun Fem, men det var mig umuligt at sove længere. Uvilkaarlig gik min Tanke til de Dødsdømte, som nu vækkedes af de samme Toner for sidste Gang, hvis det overhovedet havde været dem muligt at sove. Hvor piinlig maa ikke Ventetiden være, hvor forfærdelig denne sidste Nat, hvor Fantasien arbeider som en Fugl, der skræmmes i sit Buur, og hvor hver af Hjertets Fibre er spændt, til den er bristefærdig af Rædsel. Uvilkaarlig lukkede jeg Øinene, som om jeg derved kunde bortjage de blodige Syner, og der var et Øieblik, hvor jeg angrede, at jeg var bleven, og forsøgte at sove ind igjen for om mulig at kunne snige mig fra det Hele. Men dette var kun Galgefrist; thi kort efter begyndte Klokkerne at tone, først de store, saa de smaa, ikke, som naar de ringe til Ave eller til Messe, men med korte, dumpe, eenstonende Slag, som vare utaalelige at høre paa. Lidt efter traadte Otto ind og pur-

rede mig op, og nu gaves der ingen Pardon — jeg skulde med til Henrettelsen.

Hvilket forunderligt Præg havde Byen ikke antaget, da vi traadte ud i den tidlige Morgenstund, og hvor eiendommelige vare ikke Gaderne, da vi vandrede igjennem dem? Alt aandede Morgenens Friskhed; Duggen hang i tunge Draaber paa Agavernes Blade, da vi langsomt gik op mod det gamle Palads, Gaderne laae saa stille, saa øde, saa forunderlig tomme, skjøndt man paa de aabne Jalousier og Døre kunde see, at Alverden var paa Benene. Man hørte intet Skrig, intet Raab, ingen Latter eller høirøstet Tale; men da vi nærmede os Nedgangen fra Colonnaernes Borg, thi den øvrige Vei var spærret, hørte vi en Susen og Summen i Luften, som mindede om Lyden i en Bikube, der skal sværme. Vi traadte ud paa Veien, bøiede om Hjørnet, og hvilket eiendommeligt Syn mødte ikke her vort Blik? Øverst oppe tegnede sig skarpt mod Bjergskraaningens hvide Kiselgrund det sorte Skafot med sin uhyggelige Besætning. Derpaa en Krands af brogede Uniformer og blinkende Vaaben, en Cirkel af Bajonetter, som holdt Pladsen foran Skafottet ryddelig til alle Sider, for i et bredt Espalier at ende ved Colonnaernes Bro, som Fangerne først

maatte passere, naar de kom ud fra Slottet. Udenfor denne Kreds af Soldater og Gendarmer bølgede den store Mængde, som Nysgjerrigheden og Troen paa den undergjørende Madonna havde hidlokket selv fra langt bortliggende Byer. Det var et livligt Skue at see disse Masser af forskjelligartede Nationalkostumer, som, blandede med de elegante Toiletter fra Roma, med Munkenes forskjelligartede Ordensdragter, med Soldaternes, Karabinierernes og Gendarmernes Uniformer, med Præsternes Silkekapper og Abaternes beskednere Dragt, gav det Hele et Udseende af et rigt, broget Karneval. Men Karnevalsstemningen manglede; her var hverken høirøstet Tale, Latter eller Udbrud af overgiven Vittighed. Alle bevægede sig tause, med spændte Miner og i stille, alvorlig Samtale omkring det uhyggelige Skafot; thi der var endnu en Time, inden „Festen“ skulde begynde. Det var mig ved denne Leilighed paafaldende, hvilken Ro og Værdighed det romerske Folk ved slige Leiligheder lægger for Dagen; thi skjøndt vi vandrede om mellem lutter simple Bønder, hørte jeg ikke et eneste Udbrud af den Raahed og ilde anbragte Vittighed, som er saa hyppig ved slige Leiligheder hos os. Paa Alles Ansigter læste man, at noget Alvorligt skulde skee; men ved Siden deraf

en dyb Medfølelse med Offrene for den menneskelige Retfærdighed, en Medfølelse, som især lagde sig for Dagen i de Ytringer, som jeg hist og her opsnappede fra de Forbigaaende.

„Hvad har de egenlig gjort?" hørte jeg Smeden fra Gennazzano sige, en Karl som en Herkules, og med Arme som en Samson. „Skudt et Par Mennesker og brændt en Vigne af, naar det kneb; men er Frants den Anden et Haar bedre, skjøndt han boer høit inde i Roma? Det vilde være en Skam af den hellige Jomfru, hvis hun lod saadanne Karle i Stikken."

„Hun hjælper dem, Signor," hviskede Byens Skræder, en lille væver Mand, som var Signor Carnevales værste Rival i Retning af det Fashionable. „Syv Gange har hun viist sig for dem; det er een Gang for hver, iberegnet ham, som løb bort. Saadan et Under gjør Madonna ikke for Ingenting; hun kan ikke lide at see Blod, skal jeg sige Dem."

Ligesom Skræderen udtalte disse Ord, klang der en hvinende Lyd — det var som et Dommedagssværd, der susede ned gjennem Luften og fik Haarene til at reise sig paa mit Hoved. Den centnertunge Faldøxe havde man ladet styrte ned for

i det yderste Øieblik at overbevise sig om, at Guillotinen var i brugbar Stand; nu blev den med en huul, sukkende Lyd atter vunden i Veiret af de to Mænd, som assisterede den maskerede og rødklædte Bøddel oppe paa Skafottet. Lige i det Samme viste Signor Carnevales magre Ansigt sig ved Siden af Otto og mig, og idet han trak op i de paillegule Glacèhandsker, som vare for smalle til at knappes om Haandledet, sagde han med et Smiil, der mere end nogensinde mindede mig om Bukkefodens Bærer: „Troer De, at vor gode Jomfru kan lægge sine smaa Fingre imellem der? Ho, ho, lad hende prøve derpaa, hvis hun tør. Vare saa Røvernes Halse af Jern, de vilde blive skaarne tvers over saa glat, som jeg skjærer Spidsen af min Cigar." Og med disse Ord lod Signor Carnevale det skarpe Blad af sin Foldekniv smelde tilbage mod sin scelto, saa at han var saa heldig at faae Cigarspidsen i Øinene.

„Hvorfor er De egenlig saa begjærlig efter den Henrettelse?" spurgte jeg ham, da vi endelig havde faaet Plads paa en Balkon i Palazzoet, en Plads, som Signor Carnevale havde abonneret flere Uger i Forveien ved sit Bekjendtskab til den gamle Kustode, og som nu foruden os deeltes af hans elskede Marietta, der ved denne Leilighed havde ifført sig

sin gennazzanske Høitidsdragt, som klædte hende ganske anderledes fortryllende end den moderne Flitterstads fra Roma.

„Fatter De det ikke?“ hvisflede Signor Carnevale med et uhyggeligt Smiil. „Jeg maa have Blod, Blod for at styrte Gubernatoren; ingen radikal Omvæltning finder Sted uden Blod. Jeg agter at foretage en Paladsrevolution, jeg agter at styrte Gubernatoren og knuse Kancellieren; men Intet af dette kan jeg gjøre, uden at jeg faaer Røverne henrettede. Bah, Fanden i Vold med Madonnaen!“

„Jeg forstaaer Dem ikke,“ sagde jeg. „For den Sags Skyld kan det jo være ligegyldigt, om Røverne miste Livet eller ikke.“

„De er ung, Signor Guielmo, uerfaren, og seer ikke som jeg ind i det machiavellistiske Spindelvæv, hvormed Gubernatoren har forsøgt at besnære de Sex fra Rom. Sagen er simpel og klar. Blive Røverne henrettede, arver Staten dem. Arver Staten dem, skal de Sex fra Rom gjøre Regnskabet op. Gjør de Regnskabet op, finder de en Deficit af over fem Hundrede Scudi, og en saadan Deficit vil lede til en gjennemgaaende Undersøgelse af Gubernatorens samlede Regnskab. Og naar det kommer — Stschuch!“ og Signor Carnevale kløvede Luften med sin flade

Haand, som huggede han allerede til med Sværdet og havde Gubernatorens Hoved over Sengestokken.

„Men hvis nu Madonna virkelig gjør Miraklet?" spurgte jeg.

„Saa er jeg færdig!" sagde Signor Carnevale med et Skuldertræk. „Alverden vil vende sig imod mig. Gubernatoren, Kancellieren, Pateren og alt det øvrige Pak. Bah, der skeer ingen Mirakler i vore Dage!"

Marietta syntes ikke at ynde disse Ord, ligesom hun i det Hele taget ingenlunde deler Signor Carnevales atheistiske Anskuelser. Apothekeren saae imidlertid ikke det yderst betegnende Skuldertræk, hvormed hun ledsagede hans sidste Yttring; thi de store Portfløie, som hidtil havde spærret Adgangen til Palazzoet, aabnede sig med en huul, drønende Lyd, og frem over Broen skred en Sørgeprocession, den interessanteste, som jeg har seet her i Gennazzano.

Uvilkaarlig havde jeg tænkt mig, at man vilde føre Forbryderne til Rettersted̄et paa samme Maade som alle andre Steder, det vil sige paa en Karre, i Følge med en Præst. Men den katholske Religion, der griber saa dybt ind endog i Folkets daglige Vandel, undlader ikke at gribe et saa rystende Skuespil,

for at fæste sine pompøse, hierarchiske Attributer dertil, og hvad de havde faaet ud af de sex Banditer var efter Omstændighederne meget respektabelt. I Kapellet var der holdt en høitidelig Messe, derpaa havde de sex Landeveisriddere skriftet, faaet Syndsforladelse og den sidste Olie, for at de kunde gaae mere glat ind i Himmerige, som Signor Carnevale bemærkede. Ved denne Leilighed havde, som jeg senere fik at vide, tre af Røverne nægtet at tage Olien, saa overbeviste vare de om, at Madonna vilde frelse dem ved et Mirakel. Derpaa havde de forladt Kapellet, naturligviis i Procession, og det var denne, hvis første Forløbere nu begyndte at vise sig paa Colonnaernes Bro.

De katholske Præster have en stor Evne til at imponere det simple Folk. Meget af det de gjøre tager sig smagløst, ja latterligt ud for de mere Dannede; men ved denne Leilighed maa jeg tilstaae, at Toget som Heelhed rystede mig dybt og satte Fantasien i en feberagtig Bevægelse. Ud af den snevre, middelalderlige Port med dens rustne Faldgitter og spidsbuede Hvælving, skred først otte Trommeslagere, hvis dæmpede Hvirvler kastedes huult, mat og tungt tilbage fra Hvælvingen, som fra en uhyre Resonansbund. Efter dem kom et lille

Detachement Dragoner paa deres prægtige, romerske Heste, med Hjelme, der funklede i Solen, og lange Sveif, som Morgenvinden satte i Bevægelse. Hvilken Forskjel paa dem og den næste Flok, der strømmede ud af Porten, Brødrene fra S. Eustachio! De saae, reverenter talt, ud som en Hjord sorte Sviin efter en Flok Svaner, saaledes som de der i den solklare Morgen vraltede afsted i deres uldne Kutter, skidne, barfodede, med søvnige Øine, uredt Skjæg, og Hænderne hvilende paa disse mærkværdige Maver, der saa tydelig vise, at de have forsaget Kjødets Lyst og Kjødets Nydelse. Alle gik de med sænkede Hoveder, kronragede Isser, og Blikket saa andægtig fæstet i Steenbroen, at jeg nærede en begrundet Frygt for at de skulde komme til at stikke Ild i hverandre med de brændende Voxkjerter, som de bare i Hænderne. Ud fra hele Skaren gik en eiendommelig Lugt, som af muggent Hø, en Atmosfære som i Vederstyggelighed kun blev overtruffen af den mærkelige Grynten, hvormed de snart i hastigere, snart i langsommere Takt opfyldte Luften, indtil Stemmerne som en fjern Mumlen tabte sig henimod Skafottet.

Gjorde de hellige Fædre fra S. Eustachio saaledes ikke noget overvættes aandeligt eller aande-

agtigt Indtryk, saa var dette i høi Grad Tilfælde med dem, der fulgte efter. Det var Misericordia-Brødrene, der i Anledning af Henrettelsen vare dragne ud fra Roma for at følge de Dødsdømte paa deres sidste sørgelige Vandring, og som et eiendommeligt Syn, fuldt af uhyggelig Gru, drog de nu forbi mine Blikke. I Roma havde jeg vel truffet enkelte af disse mørke, formummede Skikkelser paa Arenaen i Colosseum, hvor de i Fastetiden indsamle Almisse til de Trængende eller deeltage i via crucis; men som Corporation havde jeg aldrig seet dem, og det var netop ved deres Mængde, at de virkede saa uhyggelig. De saae ud som Dæmoner, som Djævle udsendte fra Helvede. Øinene stirrede uhyggeligt, glasagtigt gjennem de sorte Masker, som skjulte hele Hovedets Form, og de brændende Fakler, som blussede i Morgensolen med en rødlig Glands, efterladende lange sorte Røgstriber, der bølgede ind imellem Processionen, gav dem Udseende af de hævnende Erynnier, som følge Forbrydelsens Spor. Foran dem bares et simpelt sortmalet Kors, uden Christusfigur eller nogensomhelst Prydelse, saa at det mere lignede et Gravkors end Forløsningens Tegn. Derpaa fulgte en Sværm atter sorte, atter formummede, tilhyllede og høist uhyggelige Skikkelser,

som møisommelig slæbte paa Noget, der var ligesaa sort og lige saa uhyggeligt som de selv.

Det var Ligkisterne, sex aabne Ligkister, sortmalede indvendig og udvendig og med et skarpt trekantet Laag, som de følgende Misericordia-Brødre bare paa deres Skuldre. Efter dette sørgelige Tog fulgte Fangerne To og To, lænkede og boltede paa Haand og paa Fod, understøttede paa hver Side af blege, sortklædte Præster, som bad ivrig, og uafladelig holdt de blinkende Krucifixer næsten lige i Ansigtet paa dem. Røverne selv syntes dybt grebne af al den Rædsel, som udfoldede sig trindt omkring dem, og der var over deres raae, vilde Ansigter et Udtryk, jeg vil ikke sige af Religiøsitet, men af knækket Trods, som kun Følelsen af den nær forestaaende Død kunde bibringe. De fire Første skred kjækt, ja næsten stolt fremad, af og til bøiede de Hovedet og kyssede Krucifixet, men den Femte syntes sløv, ufølsom for Alt; han slingrede fremad med Blikket fæstet imod Jorden, askegraa i Ansigtet og uden at lytte til de Ord, som hans ivrige Sjælesørger uafbrudt tilhviskede ham.

Men det forfærdeligste og mest piinlige Indtryk gjorde den Sjette, den Yderste i Rækken. Det var en halvvoxen Knøs, neppe Mand endnu og med

et mærkelig ondskabsfuldt og forhærdet Ansigt. Han gik med opløftet Pande og kneisende Holdning, idet Toget bevægede sig ud af Pallazzo Colonnas Port. Men ligesom han gjorde det første Trin over Broen, hvor Skafottet i al sin mørke Virkelighed kom tilsyne, standsede han, vaklede og kastede sig derpaa ned i Stenene, som han krampagtig omfattede med sine Hænder. Samtidig dermed udstødte han det ene vilde, forfærdelige Skrig efter det andet, slog, bed og sparkede til alle Sider og forvoldte derved en Standsning i Processionen. Det hjalp ikke, at man stødte til ham med Geværkolberne, reiste ham op og slæbte ham fremad; han kastede sig paany, væltede sig omkring i sine klirrende Lænker, hylede som et i Gru og Angst hidset Dyr, og blev endelig løftet op af Misericordia-Brødrene, som i Ordets egenligste Forstand bare ham afsted som en Sæk uden at bryde sig om de forfærdelige, vanvittige Skrig han udstødte, Skrig, der til Slutning gik over i en vild, uartikuleret Brølen, som tiltog i Styrke, jo nærmere de slæbte ham til Skafottet.

Denne Elendige skal have dræbt sin Søster efter at have gjort et Forsøg paa at voldtage hende. Den hele Scene var for mig saa vaandefuld, saa piinagtig gyselig, at jeg neppe lagde Mærke til hvad

der fulgte efter. Desto ivrigere var Signor Carnevale, som bestandig pegede ned efter, idet han gav mig den ene Oplysning efter den Anden, Oplysninger, der væsenlig gjaldt Gubernatorens nye trekantede Hat, Kancellierens høist betænkelige Ansigt, og de pudrede Parykker paa de Sex fra Roma — gamle, ærværdige, velpudrede og ufeilbare Parykker, som tilligemed en stor Deel Uniformer, Sabler og Bajonetter, alle lystrende vor fordrukne Franskmand, sluttede Toget.

Ja forunderligt, høist forunderligt, kjære Funtus, var det for mig at følge denne mørke, sørgelige Dødningefærd, som med alle Gravens Attributer langsomt bevægede sig fremad i den klare, sollyse Morgen. Her havde jeg for et halvt Aar tilbage for første Gang seet la processione grande drage hen ad den blomsterstrøede Vei med jublende Musik, med Kors og Faner, med Virakdamp og Hymner. Da var der ingen Guillotine, som hævede sine sorte Arme mod den mørkeblaae Himmel, alt var Foraar, Blomsterduft, Fuglesang, og dog vilde man offre en Kvindes Liv, hele hendes timelige Velfærd og Lykke uden Grund, ja uden at spørge om hendes Samtykke. Nu vilde man med Rette offre Sex, ikke til en langsom, kvalfuld Henvisnen, men til en hurtig, smertefri

Død — hvorfor da disse Anstalter, disse Præster, disse Rædsler? Det Ene var jo i Grunden ikke værre end det Andet, kun den ydre Form var forskjellig.

Jeg spurgte Marietta om Adele var tilstede. Hun svarede, at Adele havde været syg, men at hun nu var saa rask, at hun rimeligviis imorgen kunde modtage Novicerne fra Klostret. I det Samme reiste Signor Carnevale sig op og lagde Haanden over Brynet, som vilde han ret gjennemtrænge, hvad der nu gik for sig paa Skafottet. Det var Gubernatoren, som af et uhyre Dokument oplæste Fangernes Dødsdom. Man kunde tydelig høre hver enkelt Fanges Navn, og hver Gang det i Dommen hed: „Dømt til at henrettes med Øxe“, bukkede Gubernatoren og beskrev med sin store, ildrøde Næse en Halvbue i Luften, som var denne Næse en blodig Faldøxe, der allerede nu dumpede ned paa Forbryderens Nakke.

Under Oplæsningen af Dommen stod Gubernatoren tilligemed de Sex fra Roma oppe paa Skafottet, medens Røverne i en Halvbue knælede nedenfor. Nu steg de ned ad den sorte Trappe, bukkede for Præsterne Bøddelen og hans Medhjælpere, tre afskyelige Karle, klædte i Rødt, traadte op paa Skafottet. Det var som om

Synet af disse Retfærdighedens Haandlangere bevægede Folket mere end deres Offre, thi der opstod en Bølgen i det store Menneskehav nedenfor Skafottet, og adskillige Stemmer raabte: «Grazia per i briganti! Grazia per i condannati!«

Signor Carnevales Falkeblik antog et bekymret Udtryk, og paa hans Ansigt kunde jeg see, at han frygtede for en Vending i dette afgjørende Øieblik; men Gubernatoren traadte atter frem, udfoldede et nyt Dokument og oplæste en Skrivelse fra Kardinalvikaren, som gik ud paa, at man ikke kunde benaade Forbryderne, skjøndt de havde viist en mønsterværdig Opførsel i Fængslet, men at man anbefalede dem i den hellige Jomfrues Varetægt, som de saa særlig havde anraabt.

Hermed var alt Haab afskaaret, og da Gubernatoren foldede Dokumentet sammen, lyste Signor Carnevales Ansigt af Tilfredshed, og han gned sine magre Hænder, idet han mumlede: „Lad nu Madonna lægge Fingrene imellem; jeg gjør det ikke!"

Neppe havde Gubernatoren givet det betydningsfulde Vink, før den ældste af Røverne, en høi svær Karl med et frækt og udfordrende Ansigt, besteg Skafottet. Han gik op ad Trappen

med en Ro, som skulde han ind og drikke sig et Glas Viin, og først da Bøddelen smøgede hans Skjortekrave tilbage og med en Bemærkning, som jeg ikke kunde høre, følte paa hans Tyrenakke, først da saae jeg ham vakle, men kun et Øieblik, i det næste havde han atter sin forrige forhærdede Holdning. Han var omgiven af Gendarmer, og tæt ved ham stod Præsten med det opløftede Krucifix i Haanden. Men ligesom Haandjernene faldt, gav han et Stød til sin ærværdige Sjælesørger, kastede Bøddelen ublidt tilside og foer med et Spring hen til Randen af Skafottet, som vilde han styrte sig paa Hovedet ned mellem Folkemassen.

„I have bedt om Naade for mig og mine Kammerater!" raabte han med en Stemme saa klar og tydelig, at ikke en Stavelse undslap mig. „I have raabt om Barmhjertighed for de Fordømte, og hvad har man svaret Eder? Blod for Blod, Liv for Liv, og Mord for Mord! Men Madonnaen vil det anderledes; hun har sagt os det, og vi troe Alle derpaa. Lad dem kun prøve paa at tage vort Liv! Lad denne Bøddel komme, som ikke agter Madonnas hellige Villie; lad ham gjøre ved os, hvad han vil, binde os, kneble os og lægge os under Øxen — vi bryde os ikke derom, thi

Madonna er med os. Vi ere skyldige, jeg bekjender det frivillig. Vi have stjaalet, røvet, ja undertiden dræbt. Men Madonna staaer over Loven. Hun er god, hun er mild, hun vil ikke have, at saa mange Sjæle skulde vandre ind i Helvede uden Anger og uden Bod. Hun har tilsagt os sin Beskyttelse, og vi troe derpaa. Evviva la vergine emacolata!! Evviva Santa Maria!!!»

Jeg havde ikke troet, at disse vanvittige Ord vilde finde nogen Gjenklang blandt Mængden; men idet Delikventen traadte tilbage med en hilsende Bevægelse, næsten som en Skuespiller paa et Theater, brusede og bølgede det gjennem Masserne, Hatte og Huer svingedes i Luften, Damerne paa de talrige Vogne vinkede med deres Vifter, og selv Signor Carnevales Ansigt mistede noget af den ophøiede Ro, som det havde antaget efter Gubernatorens Kundgjørelse.

»Evviva la Madonna! Evviva la Santa vergine!!« brølede tusinde Stemmer i Chor, og jeg lagde Mærke til, at det især var Bønderne fra Gennazzano og Omegn, som kraftigst istemmede dette Raab, medens de trængte saa heftig ind paa Skafottet, at de blanke Bajonetter pludselig sænkede sig og saarede Flere, som ikke hurtig nok kunde komme

afveien. Der opstod en forfærdelig Skrigen og Tumult, blandet med Raabene: »Grazia per i condannati! Grazia per i briganti!« hvortil nogle enkelte, meget kraftige Stemmer føiede Raabet: »A basso il governo!« og et Øieblik troede jeg virkelig, at man var ifærd med at opfylde det sidste Forlangende, saa voldsom blev Tumulten. Imidlertid lykkedes det Tropperne og Gendarmerne lidt efter lidt at blive Herre over Bevægelsen, og da Gubernatoren atter kom frem foran Skafottet, bag ved hvilket han i det mest afgjørende Øieblik havde havt Forretninger, var Bevægelsen saa vidt dæmpet, at han med Anstand kunde tage til den trekantede Hat og give Ordre til Exkutionen. Bøddelen og hans Medhjælpere kastede sig over Delikventen, som forresten ingen Modstand gjorde, tvang ham i Knæ, surrede Hænderne bag paa hans Ryg og bandt ham det skjæbnesvangre sorte Tørklæde for Øinene. Derpaa slæbte de ham hen til Blokken, anbragte hans Hals i Fordybningen og lod Jernbøilen, hvorigjennem Øxen passerer, med en klingrende Lyd falde over hans Nakke.

Der blev i dette Øieblik saa stille over hele den store menneskefyldte Plads, at man tydelig kunde høre Fuglene kvidre fra Træerne. Alles

Ansigter, Alles Blikke rettedes mod det samme skjæbnesvangre Punkt, mod denne blinkende Faldøxe, som lynede i Morgensolens Straaler, og som nu paa sin susende Fart skulde sende en Sjæl ind i Evigheden, og faae Pladsen foran Skafottet til at ryge af Blod. Jeg selv stirrede som alle de Andre; ja trods at jeg havde lovet mig selv, at jeg vilde lukke Øinene, naar det afgjørende Øieblik kom, stirrede jeg dog, saa at det gjorde ondt i mine Øine. Da hævede Gubernatoren Haanden, Bøddelen trak i den skjæbnesvangre Snor — jeg lukkede Øinene — og med en raslende, hvinende, forfærdelig Lyd susede Faldøxen paany gjennem Luften — jeg vendte Hovedet bort, ifærd med at faae ondt, da hørte jeg Raabene: »Eccola il miracolo! Evviva Santa Maria! Evviva la Madonna!« hvorpaa fulgte krigerske Kommandoraab, som overdøvedes af Mængdens Brøl og rasende Udraab.

Jeg slog Øinene op, stirrede ud mod Skafottet, og nu, kjære Funtus, kan Du tænke Dig min Overraskelse. Den centnersvære Faldøxe havde ganske rigtig gjennemløbet to Trediedele af Guillotinens Høide; men omtrent tre Alen over Forbryderens Hoved var den stoppet, og sad nu saa fast, at den hverken var til at faae op eller

ned. Tilmed dryppede der Noget ned fra den, og Marietta paastod med Bestemthed, at det var Blod. Jeg fik imidlertid ikke Tid at anstille Reflexioner, hverken over det Ene eller det Andet; thi i det næste Øieblik var den militaire Kordon sprængt af de Masser, som væltede sig ind imod den; Soldater, Bønder og Borgere blandedes mellem hverandre, Gubernatorens ærefrygtindgydende Trekant forsvandt — Marietta paastod i Grøften — og i det næste Øieblik myldrede Hundreder af kraftige Mænd op paa Skafottet og tvang Bøddelen og hans Medhjælpere til en skyndsom Retraite. Raabene: »Un miracolo, un miracolo!« vedblev. Man lo, man græd, man omfavnede hinanden ved Foden af Trappen, medens man paa Skafottet selv rev Delikventen ud af Bøilen, som man slyngede ned ad Stilladset tilligemed Blokken og Tørklædet. Men ikke nok hermed; Fanatismen tog et endnu vildere Løb. Under Raabene: »Evviva la Madonna!« greb man Bøddelens Redskaber, hans Haandøxe, Jernkøllen, Stagerne, og idet man anvendte de sidste som Løftestænger og Brækjern, begyndte man at demolere Skafottet. Under Alt dette forsvandt Delikventen, nye Hobe strømmede til, og efter fem Minutters Forløb laae Guillotinens skjæbnesvangre

Bjælker spredte til høire og venstre, et Offer for den rasende Mængde, som udskjar lange Spaaner deraf for at gjemme dem som Relikvier og Minder om Madonnaens sidste Jertegn. Imidlertid holdt de franske Tropper godt Stand, og skjøndt det ikke lykkedes dem at forhindre Skafottets Demolering, dannede de dog en uigjennemtrængelig Carrè om de fem tiloversblevne Fanger, som med stor Tilfredshed vare Vidner til Folkets stormende Begeistring.

Medens dette gik for sig nede paa Pladsen, spilledes der paa vor Balkon en lille Scene, som jeg vilde ønske, Du havde været Vidne til. Marietta havde reist sig, og da hun ikke kunde være Deeltager i Tumulten paa Pladsen, nøiedes hun med at svinge det broderede Lommetørklæde, som skyldtes Signor Carnevales Gavmildhed, høit over sit Hoved, idet hun udstødte det ene Bifaldsraab efter det andet. Men da Bønderne begyndte at storme Skafottet, da dets svære Bjælker bragende styrtede sammen, da kjendte hendes Henrykkelse ingen Grændse mere. Med lynende Øine og blussende Kinder kastede hun først sit Lommetørklæde, derpaa sin Vifte og endelig sin Hoveddug ned imellem Mængden, som var hun paa et Karneval. Min værdige Ven, Apothekeren,

stod imidlertid stiv som en Støtte og stirrede udover Pladsen, idet han mumlede den ene Forbandelse efter den anden over Røverne, Præsterne, Gubernatoren og endelig Madonnaen selv. Jeg forstod hans retfærdige Harme og deelte den; thi uagtet jeg ikke vidste, hvorledes det var gaaet til, var det mig dog klart, at her forelaa enten en Tilfældighed eller et storartet Bedrageri. Men da Marietta med begeistrede Evvivaraab slyngede Lommetørklædet og Hovedbugen ud over Loggiaens Rand, brast endelig Signor Carnevales Taalmodighed, og han spurgte hende med ætsende Haan, om hun ikke vilde vise ham den Venlighed at lade Livstykket og Særken følge bagefter.

Jeg brast i Latter; men Marietta, som aabenbart ikke forstod det Ironiske i Apothekerens Bemærkning og følte sig dobbelt tirret ved min Nærværelse, vendte sig med lynende Øine imod ham og udbrød: „O, din gamle, ækle Graaspurv! Skammer Du Dig ikke for at lade Signoren høre, hvad Du beder mig om? Her skulde jeg staae nøgen for Gud og for Alverden? O, hvor det ligner Dig — dit gamle, uforlignelige Skarn!"

Her gjorde Signor Carnevale en svag Indvending, hvorved han vilde bevise Tilstedeværelsen

af den ironiske Taleform, men Marietta afbrød ham, idet hun lidenskabelig udraabte: „Sagde Du det ikke? Hørte jeg ikke med mine egne Øren, at Du bad mig om at kaste min Særk ned paa Gaden? Hvad troer Du, jeg har paa under den? O, det veed Du meget godt, din ækle, afskyelige gamle Nar, som gjør Alt for at forbærve mig! Men jeg gjør det ikke, om Du saa gav mig hundrede Scudi!“

Atter bemærkede Signor Carnevale, at det Hele var en Misforstaaelse, og sluttede med at yttre Tvivl om, hvorvidt man med Rette kunde sige, at han øvede en demoraliserende Indflydelse paa sin Elskede.

„Naa, saa Du forbærver mig ikke!“ skreg Marietta og brast næsten umiddelbart derpaa i en voldsom Graad. „Før jeg lærte Dig at kjende, var jeg gode Venner med den hellige Jomfru; hun kom næsten hver Nat til mig i mine Drømme. Men nu seer jeg hende aldrig mere, og hvorfor? Fordi hun veed, at Du er en gammel, forstokket Hedning, meget værre end baade Signor Guielmo og Ottone tilsammen, og de ere dog Kjettere. Du siger, at Du ikke forbærver mig? Du, som skiller mig ved Jomfruens Venskab, hun, som kan

gjøre meget Mere for mig, end Du med alle dine Penge! Ja, Du siger, at jeg hverken maa troe paa hende eller Bambinoen — hvad skal jeg da troe paa?"

„Paa mig!" sagde Signor Carnevale med en galant Armbevægelse henimod hendes Liv.

„Paa Dig?" raabte Marietta og gik med Graaden i Halsen pludselig over til den klareste Latter. „O, Du Ugudelige, gid Du maae faae S. Josepho*) til Helgen alle dine Dage! Kan Du gjøre et Mirakel som dette?"

„Det er ikke noget Mirakel!" skreg Signor Carnevale og slog i Balkonens Gitter, saa det rystede derved. „Det er et skjændigt Bedrageri, en Præstekomedie fra Begyndelsen til Enden! Ja, jeg siger det, una furberia dei preti!«

Marietta vilde svare, men ligesom Signor Carnevale med høi Røst havde udraabt de sidste skjæbnesvangre Ord, blev Døren reven op, og bag ved os stod Kancellieren i sin gamle, sorte, fidtede Dragt med den gamle, sorte, fidtede Hat paa Hovedet, og bagved denne glimtede Bajonetterne, saa at det saae ud,

*) Det er betegnende for Romernes Tro, at den hellige Josepho ansees for at være de bedragne Ægtemænds Helgen. Hans Dag kaldes spotviis „Alle Hanreis Dag."

som stod han i en Straaleglorie. Marietta udstødte et Hviin, Signor Carnevale tumlede tilbage, ligbleg i Ansigtet, og Kancellieren betragtede os Alle med et Blik saa fuldt af velvillig Hadefuldhed og human Skadefryd, at jeg fik den største Lyst til at knipse ham paa Næsen.

„Hvad vil De mig?“ spurgte Apothekeren med en Stemme, som han forgjæves bestræbte sig for at gjøre fast.

„I Lovens Navn og paa hans Eccellenza Gubernatorens Befaling arresterer jeg Dem herved som den, der har udstødt Bespottelser mod den hellige Jomfru og tvivlet om hendes naaderige Under,“ sagde Kancellieren med en Stemme, som læste han det Hele op af det sammenrullede Papiir, som han holdt i Haanden.

„Jeg forlanger en Vogn!“ raabte Signor Carnevale med en pludselig Kraftanstrængelse. „Jeg protesterer mod at trækkes gjennem Byen som en gemeen Forbryder, ligesom jeg protesterer mod Gubernatorens Ret til at foretage Arrestationen.“

„Ganske som De behager,“ sagde Kancellieren og stirrede velvillig glubsk paa den stakkels Apotheker. „Som De behager, Signor Carnevale! Vi have Vidner, ærlige, upartiske Vidner, og De be-

høver ingen Vogn. Vi have indrettet Alt i Forveien, Signor Carnevale. Statsfængslet er her i Paladset, og De behøver blot at uleilige Dem en Trappe op og en lille Smule ned ad Korridoren, saa ere vi der."

Med disse Ord vinkede han ad Soldaterne, og to af disse traadte ud paa Balkonen for at gribe Delinkventen; men Signor Carnevale rettede sig iveiret, tilkastede mig et heroisk Blik og rakte Haanden ud mod Marietta, som til min Sorg vendte sig om og slog med Nakken ad ham. I samme Øieblik satte Soldaterne sig i Marsch, og uvilkaarlig gjorde jeg en Bevægelse for at følge efter; men Kancellieren strakte sin Aronsstav ud imod mig og sagde med en Betoning, jeg ikke skal glemme: „Dem have vi Intet at gjøre med, Signor! De er Fremmed."

Der var altsaa Intet at udrette, og med et bekymret Hjerte hørte jeg Soldaternes taktfaste Trin tabe sig i det Indre af Paladset — da vendte jeg Hovedet og saae bebreidende paa Marietta.

„O, Signor, tro mig, jeg er uskyldig heri, jeg har aldrig ønsket ham noget Ondt!" udbrød hun hulkende. „Det er Gubernatoren og Kancellieren alene, som have gjort det. De hade Signor

Carnevale og tog gjerne Livet af ham. Ak! jeg er en ulykkelig Pige, hvad maa De troe om mig?"

„Du bør følge ham i Fængslet, Marietta!" udbrød jeg. „Det er ikke mere end billigt; han er jo din Forlovede."

Marietta satte et Par Øine op, som jeg aldrig skal glemme og udbrød: „I Fængsel? Nei, Signor! Ikke om han saa gav mig ti nye Silkekjoler og hængte en Lysekrone i hvert af Farmaciets Vinduer. Jeg vilde døe i Fængslet, det er jeg vis paa."

„Men holder Du da slet ikke af ham, Marietta!" spurgte jeg.

„Ak, Signor, jeg vilde saa gjerne, men jeg kan ikke," hulkede hun og tørrede Øinene i sit brogede Tørklæde. „Nei, Signor, jeg kan ikke; jeg føler det saa godt, og vil saa nødig være utaknemmelig. Ak, Signor, hvad vil De troe om mig, naar De faaer Alt at vide? O Gud, hvor har han gjort mig ulykkelig!"

„Hvormed?" spurgte jeg deeltagende, thi Mariettas smukke Ansigt saae i dette Øieblik virkelig høist ulykkeligt ud.

„O, Signor, jeg kan ikke, jeg tør ikke sige det!" hulkede hun og begravede paany Ansigtet i sit Forklæde. „Tro ikke, at jeg svigter ham, fordi han

kommer i Fængsel; ak nei, saa slet er jeg ikke. Men jeg duer ikke til at være en fiin Dame — jeg maa have Lov til at lee og til at snakke og til at elske baade dem, jeg holder af, og den søde Madonna. Jeg kan ikke blive en fiin Dame og troe, at vi blive til Fluer, naar vi ere døde — nei, Signor, det kan jeg ikke!" Og Marietta saae saa sød og saa bevæget ud, at jeg, trods det Komiske i hendes Tale, deeltagende greb hendes Haand.

„Ak, jeg tør ikke sige Dem Alt; jeg har været saa fuld af Tvivl og meget ulykkelig. Men nu veed jeg, hvad jeg vil, og De maa ikke tænke ondt om mig derfor. Jeg kan ikke sige Dem det nu; men kom ned i Vignen, som støder op til det gamle Tempel, De veed nok, det i Dalen, det — —"

„Naar?" spurgte jeg, da Marietta pludselig stoppede.

„Naar Alle ere gaaede til Ro deroppe," hviskede hun. „Lad Ingen see, at De gaaer derned, ikke engang Signor Ottone. Jeg kommer ikke alene. Farvel!"

Med disse Ord smuttede Marietta ud ad Døren, og jeg, kjære Funtus, vandrede hjem, uden at være bleven synderlig klogere af hendes Tale.

Men hvilken Forvirring bragte jeg ikke over hele det Vanutelliske Huus, da jeg ved min Hjemkomst meddeelte Signor Carnevales pludselige Fængsling? Den gamle Anna Maria græd og korsede sig og forsikkrede derimellem, at det havde hun længe vidst maatte blive Enden paa al den Ugudelighed, som Signor Carnevale havde udspredt, og hvorved han i den sidste Tid havde gjort sin Kjæreste saa urolig og forvirret, at hun havde været nærved at gaae fra Forstanden derover. Ogsaa Nino erklærede, at han havde vidst det længe iforveien, og at han tidt havde sagt det til Signor Carnevale; men denne havde altid fløitet Garibaldi-Hymnen og sagt, at han vilde blæse dem et Stykke. Diegi var den Eneste, som tog Sagen fornuftig og udtalte, at Apothekerens Fængsling var et betydeligt Indgreb i Alles Interresse. Han begrundede det paa, at da der for Øieblikket herskede en ondartet Snive blandt Æslerne, og da Signor Carnevale var den Eneste, som kunde lave en Medicin, der hjalp, saa var det, af Hensyn til Byens mangfoldige Æsler, høist uforsvarligt at sætte saadan en Mand som ham fast, blot fordi han troede, at man blev til Fluer, naar man var død, Noget som jo kunde hænde, da man saae, at Æslerne blev det.

Efter denne Argumentation, som opvakte Anna Marias berettigede Harme, tog Diegi Klaphornet under Armen og vandrede over til Osteriet for at blæse Allarm i Leiren, medens der imellem os Andre udspandt sig en ivrig Disput om, hvorvidt man burde ansee det, som var passeret ved Henrettelsen, for et Jertegn eller ikke.

Af denne Disput blev vi udrevne derved, at Diegi vendte tilbage med en ny Person, en af de omtalte Sex fra Rom. Det var Signor Carnevales Ven, den samme joviale, trivelige Parykbærer, som jeg alt tidligere har omtalt for Dig. Hans Ærende bestod i at adspørge Anna Maria, om hun vilde gaae i Borgen for Apothekeren, efter at hans andre Venner havde nægtet det, og her kan jeg ikke noksom prise den Bestemthed, med hvilken Diegi traadte op. Den gamle Anna Maria holder nemlig svært paa Skillingen, og den Kaution, som forlangtes, var ogsaa høi nok, men alligevel satte Diegi det igjennem, idet han hævdede, at Husets Ære krævede, at man ikke lod en gammel Ven i Stikken, som nu havde boet der i over tyve Aar og aldrig tinget saameget som en Bajoc paa Huusleien, men altid betalt den forud. Jeg kunde paa Anna Maria tydelig mærke, at hun tog denne Sag langt

alvorligere end Miraklet; men tilsidst maatte hun give efter for Diegis Bønner, navnlig da den lille Gentleman erklærede, at Signor Carnevale imod en Kaution vilde blive løsladt, saasnart der fra Roma var kommen Konfirmation paa Miraklet, og Røverne som en Følge af denne vare satte i Frihed; en Begivenhed, som ikke kunde lade vente ret længe paa sig, da Gubernatoren havde anseet Sagen for saa paatrængende vigtig, at han selv havde begivet sig til Roma for at søge en extraordinair Audiens hos den hellige Fader. Hvis det lykkedes ham at erholde denne, kunde han allerede være tilbage henad Aften, og der vilde da neppe være Noget til Hinder for at Signor Carnevale blev løsladt.

„De troer altsaa," udbrød jeg, „at dette Mirakel vil blive bekræftet fra Vatikanet?"

„Ja, hvorfor ikke, Signor?" svarede den lille rødkindede Dommer med et Smiil, der ikke var frit for Malice. „Sagen er bleven altfor bekjendt og seet af altfor Mange, som virkelig troe, at den er et Mirakel. Det er derfor næsten nødvendigt, at den bliver konfirmeret af den hellige Fader og indregistreret i de hellige Aarbøger; thi først derved sættes den i Rang og Klasse med de samme Mirakler, der omtales i Skriften og Legenderne."

„Men anseer De det for et Mirakel?“ spurgte jeg.

Den lille rødkindede Advokat lagde Hovedet paa Siden, tog sig en Priis og skelede derpaa til mig med det venstre Øie, som var han en klog, lille Høne, og jeg en Regnorm, der af Vanvare var kommen ovenfor Jorden; men da jeg alligevel beholdt min skeptiske Mine, sagde han: „Hvad forstaaer man ved et Mirakel? Betegne vi derved ikke enhver Begivenhed, som udfolder sig saaledes, at vi maae forundre os over den? Kommer miraculum ikke af Verbet mirari, som betyder at undres, og maae vi ikke undre os over, at Faldøxen stoppede netop tre Alen over den Dødsdømtes Hoved, medens den fem Minuter iforveien var styrtet ned, uden at det Ringeste hindrede dens Fart?“

„Jo,“ svarede jeg, „men hvorfor adspurgte man ikke Bøddelen, hvorfor undersøgte man ikke Skafottet? Den ringeste Skjævhed i Bjælkernes Stilling, en ubetydelig Hindring i den Fals, hvorigjennem Øxen glider, er jo nok til at standse dens Bevægelse og faae den til at sidde saa fast som i en Skruestik.“

„Alt var i Orden fem Minuter forinden, og Prøven med Faldøxen blev gjort overeensstemmende med de Regler vi have for enhver Henrettelse, hvad

vil De saa mere? De kan troe det Ene eller det Andet, ganske som De behager; men vil man have en bestemt Afgjørelse, kan det kun skee, som i alle Troessager ved en Afstemning. Vi have holdt et Møde for at afgjøre Sagen, og Majoriteten stemte for Miraklet. Man maa forundre sig! Hvad vil De mere? Saasnart vi faae Konfirmationen fra Roma, er det et Mirakel."

„Og hvad stemte De for?" spurgte jeg nysgjerrig.

Den lille Mand lagde atter Hovedet paa Siden og regnormede mig ganske frygtelig, idet han sagde: „Jeg stemte ikke, Signor, fordi det var unødvendigt. Miraklet havde alle de andre Stemmer for sig, hvortil behøvedes saa min?"

Og i Sandhed Miraklet havde alle Stemmer for sig. Man behøvede blot at gjøre en lille Vandring for at see, hvor farlig det vilde være at gjøre Opposition. Overalt Latter, Munterhed og støiende Glæde; overalt Madonnabilleder, som brukkede sig i Blomster og Guldpapir, i Voxkjerter og brogede Lygter. Pladsen foran Kirken pyntet som en Festsal med Faner, Blomster og Krucifixer, og imellem disse en bølgende, jublende Vrimmel af Bønder og Hyrder i deres brogede Dragter, men

Alle med sorte Splinter af det demolerede Skaffot, et Tegn paa Madonnas Vælde, som de Fleste bare enten i et Baand om Halsen eller fæstet til den Rosenkrands, som hang ved deres Side. Bageren, Byens mest rettroende Mand, havde faaet sin Bod foran Kirken pyntet med Blomster og Grønt, og medens han bag Disken, i sneehvide Skjorteærmer og med skinnende Forklæde, uddeelte det duftende Brød og velbehagelig lod Bajoccherne klingre i den dybe Pengeskuffe, udtalte han sig høit og kraftig til Madonnas Ære og udraabte flere Gange med Stentorstemme: „Som jeg siger Eder, mine elskede Medchristne! Hun kunde forvandle disse sorte Stene til Brød, til deiligt, hvidt Hvedebrød, af det til otte Bajocchi!" Og hver Gang han udtalte disse fortrøstningsfulde Ord, saa blottede for Brødnid som rige paa Tro, smilede han over hele sit runde, tykke Bageransigt, som vist vilde have forlænget sig betydeligt, hvis Madonna havde taget ham paa Ordet.

Foran Kirken og opad dens ældgamle Trapper var Brimlen saa tæt, at jeg kun med Møie banede mig Vei. Lysene paa Madonnas Alter straalede som en Sol, Dukken var kommen frem i al sin Pynt, og foran den knælede i andægtig Taushed den store

letbevægelige Skare, som man kalder Folket, denne Skare, der til alle Tider og i alle Lande har havt den fortræffelige Egenskab at lade sig tage ved Næsen af Enhver, som griber dens svage Side. Henne i en Udkant af Skaren laa Kancellieren i et Anfald af salig Henrykkelse, medens han deelte sine Øine saaledes, at det venstre tilfaldt Madonnaen og det høire hans Omgivelser tilligemed den gamle, fidtede Hat, som han vist frygtede, at Nogen skulde antage for en Spyttebakke. Da jeg gik ham forbi, udstødte han et andagtsfuldt Suk og fæstede derpaa sine graagule, stikkende Øine paa mig med et saadant Udtryk, at jeg fik den største Lyst til at knæle ned bagved denne gamle, hellig-fordrukne Slyngel og knubse ham i hans graasprængte Hoved, saa at Fluerne inde i det skulde surre derved. Rimeligviis kunde han see mine velvillige Hensigter; thi efter en kort Bøn, hvori han vist anbefalede mig til Madonnas særlige Varetægt, reiste han sig besværlig op og luskede afsted for at fortsætte sin Andagt inde i Osteriet, som den Dag gjorde glimrende Forretninger. Da jeg banede mig Vei ud af Kirken, mødte jeg Adele. Hun fæstede et besynderligt, halvt bedrøvet, halvt alvorligt Blik

paa mig, idet jeg gik forbi, og valgte sig derpaa en beskeden Plads bag en Pille inde i Sidegangen. Jeg havde stor Lyst til at tale med hende; men Tanken om, at hun den følgende Dag skulde optages i Klostret, var mig saa piinlig og forklarede mig saa vel hendes bedrøvede Ansigt, at jeg ikke vilde forstyrre hendes Andagt. Ved Udgangen til Kirken løb jeg lige i Armene paa Bageren, som ikke længere formaaede at holde sine begeistrede Følelser inden for Bagerbutikens snevre Grændser; thi han omfavnede mig henrykt, idet han udbrød: „O, Signor, hvilket Mirakel! Lige siden Hun reddede Gennazzano i Pestens Tid, hvilket var i det Herrens Aar 1656, som De kan see af Kardinal Colonnas Votivtavle hist henne, har hun ikke gjort saadant et Mirakel. Baade Madonna del Campo i Cavi og Madonna delle Case i Licenza, ja selv hende fra Giulianello, som dog er en meget god Madonna, har aldrig kunnet gjøre, hvad vor har gjort idag. Det vil give Folk Noget at løbe efter, naar Sagen bliver mere bekjendt, og det sørger den nye Pater for. O, hvor der da vil komme Folk til Gennazzano! De ville ikke kunne faae Plads paa Piazzaen, saaledes som før."

„Saa vil jeg ikke haabe, at hun forvandler Stenene til fiint Hvedebrød af det til Otte," bemærkede jeg. „Det vilde gjøre et Skaar i Deres Indtægter, og desuden bringe en slem Forstyrrelse i Brolægningsvæsenet."

„Det vilde det, Signor," sagde Bageren, og hans runde, godmodige Ansigt antog pludselig et meget fiffigt Udtryk. „Derfor gjør Jomfruen det heller ikke, skal De see; hun tænker paa Alt og gjør kun, hvad der er fornuftigt." Med disse Ord kastede Bageren sig paa Knæ, foldede Hænderne over Huen og bad med en Mine, som regnede han efter, hvor mange Brød han i Fremtiden behøvede at slaae op til de hungrige Pillegrime.

Under al denne Jubel og Lystighed laa alene Farmaciet som en stummel, øde Borg, der rugede paa skjæbnesvangre Planer. Medens alle Butiker ikke alene stod aabne, men endogsaa vare smykkede med Blomster og Grønt, vare Apothekets Skodder lukkede, dets Persienner nedrullede, dets Dør tilstænget, og foran denne sad Pietro i taus Værdighed med den lænkede Achilles ved sin Side. Rundt omkring ham flokkedes Bønderne med deres Æsker og Recepter; men Pietro erklærede, at han ikke forstod at lave Medicin til Æsler, og at de

kunde gaae op i Klosteret, hvor han havde hørt, at Brødrene vare blevne smittede. Med denne Finte, som viste, at han var en værdig Elev af Signor Carnevale, trak Pietro sig tilbage tilligemed Achilles og overlod til Bønderne at diskutere de skrækkelige Følger af at arrestere Byens eneste vise og oplyste Mand.

Henimod Aften kom Gubernatoren tilbage medbringende to høiere Geistlige fra Roma, og kort efter hørte jeg Trommen blive rørt oppe i Gaden. Jeg ilede ud i den Tanke, at Tropperne slog Allarm; men Du kan tænke Dig min Forbauselse, da jeg løb lige paa den Skrammererede, som med sin sædvanlige, skatteopkrævende Røst oplæste et Dekret, som erklærede Røverne benaadede ifølge den hellige Jomfrues Forbøn, dog saaledes, at de den følgende Dag, barfodede og med blottede Hoveder, deeltoge i la processione grande, for derpaa at udvises over Grændsen med en Sum, der ikke maatte overstige fem Scudi. Jeg vilde næsten ikke troe mine egne Øren, da jeg hørte dette vanvittige Aktstykke.

Imidlertid vænner man sig til Alting hernede, selv til at raabe »Evviva« for Banditer; thi dette gjorde Mængden henimod Ave Maria foran Fængslet, og

da en af Røverne stak Hovedet ud igjennem Gitteret og takkede for den beviste Ære, fandt jeg at Sagen var saa morsom, at den fortjente et Evviva til — og det fik den.

Henad Aften døde Larmen bort, de mange Gjæster fra Roma og de omliggende Smaabyer søgte ad forskjellige Veie hver til sit Hjem, og da Klokken var Ni, var Byen atter stille som i en Grav, saa stille, at man kunde høre Ekkoet af de franske Hornsignaler gjentage sig syvdobbelt nede i Saccodalen, alt som de droge afsted for i Nattens Kjølighed at vende tilbage til Roma. Kun fra Osteriet afbrød Raab og vilde Sange Nattens dybe Stilhed, og da jeg efter Aftensbordet vandrede over Piazzaen og tilfældig kastede et Blik derind, saae jeg Kancellieren sidde for Bordenden med Hatten bag i Nakken og Ansigtet glødende af Viin, medens et undrende Publikum, mest ringe Bønder og Vigneroler, i stum Ærbødighed lyttede til hans Fortælling. Der er noget Trist, kjære Funtus, ved at skulle forlade en Egn, hvor man har levet længe og lykkelig, hvor hver lille Plet bærer en smuk Erindring, hvert mere fremtrædende Punkt endogsaa et Minde, og Du vil derfor forstaae, at jeg langsomt slentrede op til Colonnaernes Borg, tankefuld vandrede gjen-

nem den øde Gaard, hvor Fontanen pladskede og Flagermusene peb, og drømmende gik over den gamle mægtige Bro, den samme, som Subia havde ladet kaste af, da hun tyede op til det klippehøie Capranica. Tilvenstre for Broen laa endnu det demolerede Skafot og strakte sine afmægtige Arme op imod Stjernerne, som vilde det protestere mod Menneskenes Daarskab, og rundt omkring vare Buske og Krat nedtraadte og nedtrampede af den talrige Menneskeskare, som ikke engang havde sparet den antike Vandledning for at være Tilskuerplads, i hvilken Anledning den havde faaet et Brud, hvoraf en mægtig Straale af det klare Bjergvand stod høit i Veiret, for derpaa i mumlende Fald at søge ned ad Skraaningen, vædende de hvide Kiselsteen med sine Skumperler — det eneste Blod, som der var flydt paa denne mindeværdige Dag. Ved Omdreiningen til S. Eustachio satte jeg mig ned, og idet jeg for sidste Gang lod Blikket glide over den gamle Borg, den venlige lille By, Floden dybt nede i Dalen og de sorte Skovbælter langs Bjergenes Tinder, tænkte jeg paa Adele, som fra sin Barndom havde indtrykket de samme Skjønhedssyner i endnu rigere Fylde, fæstet sit Hjerte ved dem endnu langt inderligere end jeg, den Fremmede,

den Forbivandrende, og jeg spurgte mig selv, med hvilke Tanker hun imorgen vilde betræde Ursulanerindernes Kloster med dets mørke Gange og tillukkede*) Vinduer, og hvorledes hun vilde føle sig tilmode, naar hun blot en Uge havde savnet den klare Himmel, den lysende Sol og Bjergvindens friske Pust svangret med Høets og Blomsternes Vellugt. Men min Tanke gik endnu et Skridt videre. Var hun ogsaa værdig til at kaldes en Christi Brud, havde hun den Reenhed i Sind og Tanke, som var fornøden for at skjærme hende selv i Klostret, eller havde hun alt ladet sig bedaare af den mægtige Gud, hvis Flamme hverken Vievandet eller Nonnesløret formaaer at dæmpe, og som kun luer høiere, jo mere man søger at unddrage den Næring? Det var med sand Bedrøvelse, at jeg tænkte mig den unge, friske Pige spærret inde som en Fange, og dog var det maaskee godt — i Klostret var der jo Fred, og vilde Adele faae den i Verden efter Alt det, som jeg havde været Vidne til. Imorgen vilde Porten lukke sig imellem hende og Livet; kom hun ud i Livet, vilde Skjændselens Port

*) Nonneklostrene i Pavestaten have altid Vinduer, som ere blændede med uhyre Blikskjærme, der kun foroven tillade en svag Adgang af Lys og Luft.

maaskee aabne sig for hende, smuk og fattig, som hun var, og desværre letsindig, som jeg havde seet hende at være. Hvorledes havde Marietta faaet denne Magt over hende? Hvorledes kunde Adele med sit barnlige, milde, veemodige Ansigt dele sig mellem To? Det var mig ubegribeligt — men jeg havde jo seet det, og for det, man har seet, tier selv de vægtigste Argumenter.

Noget efter hørte jeg Uhret slaae Fire paa Marie-Kirken inde i Byen. Klokken var altsaa Elleve*), og Mødet med Marietta, som havde gjort mig ikke saa lidet nysgjerrig, var forhaanden. Da jeg kunde formode, at Alle i Byen nu maatte være gaaede til Ro, sneg jeg mig stille og i Skyggen af Murene ned til den Sti, der fører gjennem Vignerne, og snart efter stod jeg paany ved det gamle forfaldne Dianatempel, uden at jeg dog i Mørket kunde see Andet end Flagermusene, som tumlede over mit Hoved, og et mat Gjenskjær af Lyset fra Osteriet oppe i Byen.

---

*) Efter romersk Skik regnes Tiden efter Ave Maria, der bestemmes efter Solnedgangen. Da Solen den sidste August gaaer ned Kl. Syv, bliver den fjerde Time svarende til Kl. Elleve.

Allerede troede jeg, at Marietta havde havt mig til Bedste, da raslede det pludselig mellem de tørre Kannaer oppe i Vignen, og en mørk Skikkelse tegnede sig ubestemt mod Nattehimlen; den vinkede, og to andre Personer, indhyllede i side Kaaber, dukkede frem, som skjød de sig op af Jorden. Nu hørte jeg en Stemme, der sagde: „Han er der ikke; vi tør ikke vente længere! Lad os gaae!"

Jeg lyttede opmærksomt, thi det forekom mig, at Stemmen var Thomasos, uagtet Anna Maria havde fortalt mig, at han var taget til Segni og havde faaet Tjeneste hos en Vigneeier der; men i det Samme hørte jeg en anden Stemme, som tydelig sagde: „Jeg gaaer ikke, Thomaso! Jeg vil sige Farvel til Signor Guielmo. Han har været saa god mod os Alle, og han skal vide, at jeg løber bort med Dig, ellers vil han foragte mig."

Det gav et Sæt i mig ved disse Ord. Den friske, klare Stemme med sin djærve, ligefremme Udtalelse, var Mariettas, og i samme Nu var jeg oppe i Vignen. Jeg skal ikke beskrive Dig hverken Thomasos Henrykkelse eller Mariettas Glæde ved at see mig igjen; de vare begge som Børn, og da Marietta slog sin Kappe tilside for at vise mig, at hun var klædt som Campagnuole, brast hun i en saa

hjertelig Latter, at Thomaso maatte tysse paa hende og minde hende om, at et eneste ubesindigt Ord kunde røbe det Hele.

„Den stakkels Signor Carnevale,“ sagde jeg bebreidende, „hvad troer Du han vil gjøre, naar han imorgen faaer at vide, at Du er løben bort og ladet ham tilbage. Han bliver til Nar for Alle oppe i Byen.“

„Jeg har tænkt paa det,“ sagde Marietta og fik pludselig Taarerne i Øinene. „Jeg har tænkt saameget paa den stakkels, gamle Signor Carnevale; men jeg kan ikke sælge mig — nei, det er umuligt! Han vil glemme mig, naar han ikke seer mig, og naar han har glemt mig, vil De jo nok skrive mig det til, ikke sandt? Jeg vil føle mig saa lykkelig derved. Ikke sandt Signor, De vil skrive, at han har glemt mig.“

„Ja hvorhen?“ spurgte jeg.

„Til Napoli,“ svarede hun ivrig. „Skriv blot „Til Marietta, gift med Thomaso, i Napoli“, saa faaer jeg det nok. O, Signor, hvor jeg vil blive glad, naar De skriver.“

„Til Napoli?“ gjentog jeg forbauset. „Hvad vil Du i Napoli? Veed Du af, at det er flere Dagsreiser herfra, og at det er en By, meget større

end Roma, hvor Du jo aldrig har været. Skriver jeg blot til Napoli, vil Brevet aldrig træffe Dig; der er lige saa mange Mariettaer i Napoli, som Mænd i Gennazzano."

Marietta satte et Par store Øine op og sagde: „Saa skriv „Til Marietta hos — —" men hun fik ikke talt ud; thi den tredie Person, som jeg hidtil ikke havde lagt Mærke til, traadte pludselig frem og lagde Haanden paa hendes Mund med de Ord: „Ti stille, Marietta, eller jeg reiser alene!"

Jeg kunde ikke beherske et Udbrud af Overraskelse, saa uventet kom det mig. Stemmen var Adeles, og idet hun greb min Haand, hviskede hun: „Farvel, Signor Guielmo! Tak for alt det Gode, De har viist mig. Hvis De ikke vil glemme mig, da døm mig mildt, og tro ikke, hvad Verden vil sige om mig. Jeg tilhører ikke længere mig selv, andre og stærkere Magter raade nu over mig — men i Klostret vil jeg ikke. Maaskee mødes vi en Dag, hvor jeg tør sige Dem mere end i Aften; maaskee sees vi aldrig mere, men frygt da ikke for det, som er hændt mig. Husker De, at jeg sagde til Dem: „Gud lever; han hjælper Alle!" Farvel, han har hjulpet mig; han vil hjælpe fremdeles."

Idet hun strakte Haanden ud for at række mig den til Afsked, gled Kappen tilside, og jeg saae nu, at hun ligesom Marietta var iført Mandsdragt og bar et Skjærf om Livet. Hun saae saa fortryllende ung og deilig ud, hun lignede den yndigste Dreng, man kunde tænke sig, og idet hun hastig ordnede Kappen omkring sig, sagde hun med bønlig Stemme: „See ikke saaledes paa mig. Der er intet Ondt i, hvad jeg gjør — jeg har intet Valg; det maa skee. Farvel, glem mig; men hils mine smaa Brødre, de skal — —"

Hun vilde have sagt noget Mere, men Taarerne styrtede pludselig ud af hendes Øine, og Graaden udviskede hendes Stemme. I det Samme hørte jeg Hovslagene af et Par Heste, som i skarpt Trav nærmede sig ad den Vei, der løber forbi Ruinen, og Thomaso raabte: „Der ere de! Det er dem!"

Jeg stirrede ud gjennem Mørket og saae to Ryttere komme tilsyne og holde deres Heste an tæt nedenfor Vignen. Thomaso kravlede ned ad Skraaningen som et Egern, dukkede ind i Tempelcellen og kom strax efter tilsyne med Riffel over Skuldren og trækkende tre opsadlede Heste efter sig. Inden jeg kunde komme mig af min Forbauselse, havde han hjulpet Marietta og Adele op, og idet han selv

svang sig paa Hesten og raabte et Par Ord, som jeg ikke forstod, gik det i Galop ned gjennem Saccodalen langs Veien, der følger Flodens bugtede Løb. Jeg blev staaende forvirret, næsten bedøvet over hvad jeg havde seet, og først da Hovslagene ganske havde tabt sig i det Fjerne, vandrede jeg langsomt ad de steile Vigneveie op til vor Bolig.

Der var Lys i Kjøkkenet, og da jeg traadte ind, saae jeg Kancellieren sidde for Enden af det lange Bord tilligemed to Fremmede, medens Nino med en misfornøiet Mine stod ved Arnestedet og morede sig med at bygge Pyramider af de Trefødder, som i rigeligt Antal hængte paa Skorsteensvæggen. En af de Fremmede maalte mig med et saa uforskammet Blik, idet jeg gik forbi, at jeg uvilkaarlig standsede og spurgte Nino, hvad det var for Karle.

„Tys," hviskede han og drog mig ind i Spisesalen, hvor min Lampe brændte efter mig, „kjender De dem ikke? Det er de spanske Fotografer, som have fotograferet Røverne i Fængslet, men som nu —" og Ninos Stemme sank ned til en Hvisken saa lav, at mit Øre ikke formaaede at opfatte den. Jeg kunde af Udtrykket i hans Ansigt see, at der maatte være noget Særdeles paafærde, og da jeg ikke deler hans ubetingede Respekt for Kancellieren, gik jeg uden

videre hen og lukkede Døren til Kjøkkenet, idet jeg sagde: „Siig mig nu, hvad det er for Karle, Nino; De behøver jo ikke at frygte for Noget."

„Vi ere meget Faa i Huset iaften," svarede han, og saae slet ikke hyggelig ud. „Diegi er taget til Cavi, Thomaso borte, Signor Carnevale i Fængsel, og Signor Ottone er gaaet til Sengs for over en Time siden, saa at der egenlig ikke er Andre i Huset end De og jeg. Bare der ikke skeer en Ulykke inat; han er saa vild og har drukket saa forfærdelig."

Ligesom Nino udtalte disse Ord, blev Døren til Spisestuen reven op, og Kancellierens vakkre Skikkelse viste sig midt i den. Hans Ansigt glødede af Viin, Øinene stod stivt i Hovedet paa ham, og Hatten, som havde modtaget adskillige Buler og Stød, svingede frem og tilbage ligesom dens værdige Eier. Men pludselig stivede han sig op, svinglede et Skridt fremad og udbrød, idet han støttede sig til Dørkarmen:

„Vil De tale med mig, Signor, saa er jeg ganske til Deres Tjeneste. Ganske til Deres Tjeneste, siger jeg — Hvad behager?"

Her standsede han, ravede over imod Dørstolpen og blev staaende med et underlig spændt Ansigt, som lyttede han til En, der talte bag ved ham.

„Hør, hør!" hvislede han med et Udtryk af Gru. „Nu snakker det igjen; det vil ikke tie, det Rak, før jeg faaer knækket Halsen paa det. Men jeg kan ikke gjøre det — jeg har gjort det een Gang før, men bestandig kommer det igjen — bestandig jamrer det — — vil Du tie din Satan!" — og med et vildt Udraab kastede Kancellieren Glasset, snurrede sig rundt paa Hælen og førte med sin tykke Stok et vældigt Slag gjennem den tomme Luft, en Manøvre, som inde fra Kjøkkenet besvaredes med en skraldende Latter.

„Hør, hvor de Sataner grine!" brummede Kancellieren med hæs Stemme. „Ja, griin I kun; jeg bryder mig ikke om, hvormange Djævle der ere i Helvede. Naar I griner, taler det ikke — saa bliver det stille, ganske stille. Giv mig et Glas, siger jeg! Der laa Noget i det andet. Ho, ho, ho, hvad bryder jeg mig om at komme i Helvede? Jeg har Aflad af Pàter Eusebio, Aflad for fem og tyve Aar. Nu brænder det igjen, men det er stille. — Hei, Nino, skaf mig et Glas! Jeg vil drikke, til jeg døer, siger jeg Dig."

Nino, som slet ikke er nogen Helt, aabnede det gamle Skab og tog med rystende Hænder et stort Glas, som han rakte Kancellieren. Denne stirrede stivt ned

i det og mumlede med neppe hørlig Stemme: „Nu er den borte — jeg vil drikke, siger jeg, til jeg døer!“

Med disse Ord ravede han atter tilbage til Kjøkkenet, hvor jeg saae ham fylde sit Glas; men ligesom han hævede det for at sætte det til Munden, antog alle hans Træk Udtrykket af den høieste Affky og Væmmelse. Han greb en Jerngaffel og søgte at fiske Noget op, som efter hans Bevægelser at dømme maatte svømme meget hurtigt om i Glasset, og medens han halvt ængstelig, halvt begjærlig søgte at fjerne denne Gjenstand for sin Rædsel, loe begge hans Ledsagere himmelhøit og morede sig øiensynlig særdeles godt over hans besynderlige Fagter.

„See,“ hviskede Nino ængstelig, „saaledes har han aldrig været. Blot han ikke bliver gal og kommer her ind for at slaae os ihjel. Ak, Signor, jeg er saa gruelig bange.“

Der var ganske vist ikke noget Hyggeligt ved Kancellierens sælsomme Lader; men næsten ligesaa uhyggelige forekom hans to Ledsagere mig at være, to unge, temmelig snavsede Mænd med raae, frække Ansigter og en Latter, som man kun hører i visse Kvarterer i store Byer.

„Det kan ikke være Fotografer“, sagde jeg.

„Jo det er,“ sagde Nino. „De reise om her i Bjergene for at tage Portraiter af Bønderne. De lade sig betale godt; men træffe de en ung Pige, som er rigtig kjøn, gjøre de det gratis. De have havt Kig paa Adele, men hun vilde ikke, og nu have de fat paa Kancellieren for at faae ham til tvinge hende dertil.“

„Tvinge?“ sagde jeg. „Er hun da saa vanskelig? Jeg vilde gjerne have et Fotografi af hende.“

„De kjender ikke disse Fotografiers Bestemmelse,“ hviskede Nino. „Monsignorerne og Kardinalerne kjøbe dem, og naar de træffe paa et Ansigt, som tiltaler dem, indledes der Underhandlinger gjennem disse Fotografer, der naturligviis føre til Ødelæggelse og Ruin for den unge Pige, som giver sig i Kast med disse Røvere. Derfor vil Adele ikke.“

„Altsaa ruffiani?“ bemærkede jeg.

„Ja,“ svarede Nino, „netop. De have længe gaaet paa Jagt efter Adele, som vilde blive betalt glimrende, jeg veed nok af hvilken Monsignore; men iaften have de faaet Faderen drukket til; derfor er jeg bange. Blot han ikke kalder hende ud.“

I det Samme lød en ny og vældig Latter inde fra Kjøkkenet, og en Stemme raabte: „Nei, Du skal drikke den! Det gjælder vort Væddemaal, drikker Du

den, faaer Du to Scudi; men drikker Du den ikke, kalder Du paa hende. Vi kan ogsaa fotografere i Mørke."

En fræk Skoggerlatter afbrød disse Ord, og jeg hørte Kancellieren reise sig, medens de Andre raabte: „Drik, drik! Du taber jo Væddemaalet, hvis Du ikke drikker!"

Vi kigede begge ind i Kjøkkenet og saae Kancellieren staaende opreist for Enden af Bordet, skrævende ud med begge Been og ifærd med at skjænke Viin i et tredie Glas, som han derpaa med lukkede Øine søgte at føre til Munden. Men neppe havde hans Læber berørt Glassets øverste Rand, før han slog Øinene op, stirrede vildt ned i det og skjød det langt hen paa Bordet til det andet, som endnu stod urørt.

„Oho!" raabte den ene af hans Ledsagere, „Du giver Dig forlabt! Du er ikke Mand for at stikke et ærligt Glas ud mere. Kom saa med de to Scudi eller Pigebarnet, hvad Du nu helst vil."

„Ikke stikke et ærligt Glas ud?" lallede Kancellieren, og støttede sig til Bordet. „Hvem siger, at det er et ærligt Glas? Ho, ho! Er jeg ærlig eller ere I ærlige, maa jeg spørge, hvorfor skulde saa Glassene være det? Troer I ikke, jeg kjender

Eders Kneb og veed, hvad I gjøre bag min Ryg? Jeg er en gammel Ræv, kan I troe, som har Briller i Nakken. I vil forgive mig, vil I! I kaster en Hugorm i Glasset, naar jeg ikke seer det. Det er en Unge, det veed jeg nok; men faaer jeg den i mig, voxer den og snoer sig omkring mit Hjerte. Hør, hør! Nu taler det igjen! — Der staaer Rogen henne i Skorstenen og seer paa mig — stille, det er Marias Stemme — hun græder — hør, hvor hun jamrer sig! Viin, i alle Djævles Navn, jeg vil drikke, til jeg døer!" Og Kancellieren langede ud efter et Glas, medens han udstødte en hæs Grynten, en forunderlig Mellemting af Kallen, Hoste og Latter.

„Der," sagde den ene af de Fremmede og rakte ham et tomt Glas. „See nu det efter i Bunden, og skjænk saa selv i, saa veed jeg da, at den Hugorme-Passiar kan faae en Ende. Det gjælder to Scudi eller din Datter, hvis Du svigter."

Med rystende Hænder greb Kancellieren det tilbudte Glas, som han betragtede med et ængsteligt Blik. Derpaa tog han mezzoen og skjænkede Vinen langsomt ud i Glasset med en Omhu, som viste, at han frygtede for at lade noget Levende, som befandt sig i Flasken, løbe over i sit Glas. Hans Miner antog et mere spændt Udtryk, hans døde Øine blev

mere og mere stirrende, hans Hænder mere og mere rystende, og pludselig kylede han mezzoen heelt hen i det andet Hjørne af Stuen, idet han udbrød: „Der slap den over, det Bæst!"

„Drik, drik!" raabte begge hans Ledsagere. „Det er tredie Gang; vi lade det ikke gaae om oftere."

„Jeg kan ikke!" stønnede Kancellieren. „Jeg døer deraf."

„Sludder!" raabte den Ene. „Du er fuld, der er jo Ingenting i Glasset."

„Ingenting?" gjentog han og rokkede med Hovedet. „Ingenting, siger I! Kan I da ikke see den? See, hvor den svømmer dernede, see, hvor den vrider sig paa Bunden, see, hvor den gaber og spiller med sin kløftede Braad. Saa, nu taler den! Hvad er det, du siger? Jeg vil bort herfra; jeg er syg, jeg vil til Sengs. Aa, mit Hoved, hvor det værker!"

„Kom først med de to Scudi," sagde den Ene og reiste sig med en truende Mine. „Tøsen er vel i Seng?"

„Jeg skal hente hende, hun skal staae op," lallede Kancellieren, „saa slaae vi en Streg over Pengene."

„Nei, vi har Valget!" raabte den Anden og reiste sig ligeledes op med Kniven i Haanden. „Hvad

Fanden bryde vi os om at see et natteskræmt Pigebarn? Det have vi seet før. Drik eller betal!"

„Drik eller betal!" raabte den Første og rakte Kancellieren Glasset.

„Nei, nei, jeg vil ikke betale," brummede denne. „Før I skal faae en Bajocco, vil jeg hellere drikke — drikke, til jeg døer!"

Han lukkede Øinene, tog Glasset med begge Hænder og satte det til sine Læber. Aldrig har jeg seet et modbydeligere Syn. Aandedrættet svigtede ham, medens han drak, og under en Rallen, som skulde han kvæles, flød Vinen ud af hans Mundvige og dryppede fra hans Hænder ned over Bordet. Alligevel drak han. Med fast tilklemte Øine heldede han Hovedet tilbage og drak, saa Aarerne i hans Tindinger svulmede derved; men ligesom han nærmede sig Bunden af Glasset, farvedes hele hans Ansigt rødlig violet, Øinene aabnede sig med en uhyggelig, stirrende Glands, og paa Mundens og Halsens Bevægelser kunde man see, at han med Fare for at kvæles slugte en modbydelig Gjenstand, som kun modstræbende lod sig tvinge ned.

„Bundet!" rallede han med en utydelig, snorkende Stemme og sank bagover mod Væggen.

„Ti mezzoer, per Bacco!“ skreg den Ene. „Det er et forsvarligt Arbeide i een Time og ærlig to Scudi værd. Her er een for mig.“

Kancellieren reiste sig og gjorde en Bevægelse for at stryge den blinkende Sølvmønt til sig; men lige i det Samme slog han ud i Luften med Haanden og sank derpaa med en dyb Stønnen tilbage paa Bordet.

„Hvad er det!“ raabte den Anden, og stak betænksom Mønten i Lommen igjen.

„Det brænder!“ stønnede Kancellieren. „Det svier her under mit Hjerte — det var Gift — aa, hvor den bliver stor! Den bider — Satan! Vil Du ind i mit Hjerte? Hjælp! Den bider, den borer sig ind! Vand, Hjælp! Aa, jeg brænder levende op!“

Det var et rædselsfuldt Øieblik. Han tumlede først bagover, rettede sig derpaa med en Kraftanstrengelse iveiret og styrtede saa, ganske violet i Ansigtet og med Fraaden for Munden om paa Gulvet, hvor han vred sig i de gyseligste Krampetrækninger. Hans hylende Jamren klang som en anskudt Ulvs Tuden; men hans værdige Ledsagere tog intet Hensyn dertil, tvertimod forlod de skyndsomt Stuen, da de saae den forfærdelige Virkning, som deres Spøg havde frembragt. Nino rystede som et Espeløv og udstødte

det ene Madonna mia efter det andet, medens jeg i mit stille Sind priste det Forsyn, som saa heldig havde fjernet Adele netop i det afgjørende Øieblik.

Kancellierens gyselige Skrig bragte i et Øieblik Huset paa Benene, ja selv fra Osteriet stimlede man sammen og trængte ind i Kjøkkenet for at give en Haandsrækning, og denne kunde i Sandhed nok behøves. Ikke alene havde han under sit voldsomme Krampeanfald væltet det tunge Egetræesbord, saa at Glasskaar, Blod og Viin flød hen ad Gulvet; men han havde, trods Blodtabet, endnu saa frygtelige Kræfter, at man først ved Smedens og Slagterens Ankomst saae sig istand til at transportere ham ned i Kjælderen.

Mærkeligt var det ved denne Leilighed at iagttage, til hvilken Grad Kancellieren betragtedes som offenlig Person, og hvorlidet Hensyn man tog til de Privatfolk, hos hvem han boede. Gjæsterne fra Osteriet, som hurtigt forøgedes med alleslags Nattesværmere fra Byen, trængte sig ganske ugeneert ind i Kjøkkenet, banede sig Vei ned i Kjælderen og betragtede Kancellieren med samme nysgjerrige Interesse, som Publikum fra de gamle gode Dage Kongen, naar han laa paa castrum doloris. Og i Sandhed, det var Armodens, Usselhedens og Forbrydelsens

castrum doloris, som her aabnede sig for mine Blikke. Det mørke, fugtige Rum var oplyst af en eneste osende Lampe, som i en rusten Staaltraad var ophængt under de forrøgede Bjælker. Muggen Luft, Ureenlighed og tomme Sambuccoflasker var Alt, hvad man indaandede og saae; henne i en Krog hørte man grædende Barnestemmer, og frem af det usikkre Halvmørke, som beherskede alle Partier af Stuen med Undtagelse af den høie Seng, hvori Kancelliеren laa, stirrede kun fremmede Ansigter, Blikke fulde af Ligegyldighed, Ansigter, som hverken udtrykte Deeltagelse, Medlidenhed eller Smerte, men kun Nysgjerrighedens Tomhed eller Drukkenskabens Sløvhed, og som i det Høieste syntes at sige: „Her ligger en Drukkenbolt mellem Drukkenbolte — ora pro nobis!"

Det hele Syn var saa skummelt, saa uhyggeligt, saa sugende vammelt, at jeg beredte mig til at forlade denne Skueplads for et forspildt, besmittet Liv, da jeg i det Samme saae Lys og Lygter tindre for Enden af Trappen, for som en Straaleglorie at bevæge sig fremad, indesluttende Gubernatoren i dens Midte. Bag efter ham fulgte Byens Læge, en Mand, der i Erkjendelse af sin Hippokrates foragter Nutidens moderne Daarskab, og efter ham

den nye Pater fra Rom med foldede Hænder og et Par Øine, som havde de forseet sig paa en forøget Udgave af Pave Clemens den Ottendes Katechismus. Mærkeligt var det at see den Forandring, der pludselig foregik med Gubernatoren, da han nærmede sig det Sted, hvor hans agtværdige Tjener tumlede sig om i allehaande Deliriumsfantasier. Han var traadt ind i hele sin Pomp og Pragt med en Mine, som skred han foran i la processione grande, med den store Trekantede paa sit overordnede Hoved; men neppe havde han kastet et Blik paa det Drukkenskabens Alter, der saa improviseret var opreist, neppe havde han seet det Offer, som krympede sig derpaa, og hørt dets hæse, mumlende Stemme, før han blev ligbleg paa Fyrtaarnet nær og med en urolig Haandbevægelse vinkede ad Lægen, som øieblikkelig nærmede sig og greb den Syges Puls med den Mine, som Hippokrates foreskriver i første Deel af sin Materia medica.

„Dette kaldes febris maligna, Eccellenza," sagde han med et Buk. „Her er Aareladning nødvendig."

„Febris maligna?" gjentog Gubernatoren med et Udtryk, som fik han pludselig en stor Ængstelse for at blive smittet.

„Febris maligna!“ stammede Pateren og kastede et Sørgeblik paa Kancellieren, hvorpaa det strax foer til Himmels igjen.

„Tilstanden er vel haabløs?“ spurgte Gubernatoren og fjernede sig et Skridt fra den Syge med et Udtryk af Rædsel.

„Væk med Lanternen!“ sagde Kancellieren pludselig meget tydelig og slog ud efter Gubernatorens Næse. „Kom med den gamle Hattepul! — O, ho, ho, ho, — nu gjør vi Mirakler.“

„Han fantaserer stærkt, Eccellenza.“ sagde Byens vise Hippokrates og sendte et Sideblik til Pateren, som paa en forunderlig Maade havde skelet over Gubernatorens Skuldre, da den gamle Hattepul kom paa Bane.

„Vi maae aarelade ham; det er det tykke Blod, som indgiver ham disse forrykte Fantasier,“ bemærkede Cæsar.

„En gammel Hattepul,“ gjentog Kancellieren med snøvlende Stemme og reiste sig pludselig overende. „Halløi! — Ikke for lavt — et lille Søm til — den skal nok klemme hende — ho, ho, ho, Rakkerknægten gjør Mirakler! Op med den gamle Hattepul! — Hiv til!“

Der opstod en urolig Bevægelse i Salen ved disse mærkelige Ord; men Lægen tog paany den

Syges Haand og sagde med høi Stemme, særlig henvendt til det Publikum, der begyndte at trænge sig sammen om Sengen: „Denne febris maligna er særdeles ondartet, overordenlig ondartet, men vi skal nok sætte en Pind — —"

„En Pind, en Pind!" mumlede Kancellieren og snappede tilhøire og venstre. „Hvad er det for noget Sludder? Troer Du en Pind kan holde det Stykke Jern? Den knækker — den knækker! Lad Øxen falde! Det gjør ikke Noget — den gaaer ikke, gjør den! I en Hattepul, i en Hattepul — ho, ho, ho! Hør, hvor de skraale — ad Helvede til med Madonna! Ho, ho, ho! Hun er jo kun en gammel Hueblok — Din Skaal ja! I en Hattepul."

„Han er besat af Djævelen!" raabte Pateren og korsede sig.

„Af alle onde og urene Aander!" supplerede Gubernatoren og fulgte hans Exempel.

„Han er aldeles fra sin Forstand, han veed selv slet ikke, hvad han siger," erklærede den værdige Hippokrates, særlig henvendt til Mængden, paa hvis Ansigter man begyndte at læse en ubehagelig Tvivl.

„Hør!" udbrød Kancellieren, som paa een Gang syntes at samle alle sine Kræfter og vende dem mod et eneste Punkt. „Hør, hvor det ringer! Hør, hvor

det bruser! Der er Fangen! Seer I ham med Gravhunden? — O, der er Orme i mig, det er Hugorme! Tag dem bort, tag dem bort! De krybe ind i Munden paa mig — de kvæle mig! — O, hvor de gnave i mit Hjerte! Maria — er det Dig? Bort med den Violin! — Hvor den hviner! Det er Gravmaren! — Stir ikke paa mig! Ja, hun er død — død! — Jeg vil ikke døe! — Vand, Vand! — Jeg vil ikke! — Slaa ham ihjel! — Sluk, sluk! Det brænder!"

Og Kancellieren sank pludselig bagover, som havde han været holdt oppe ved en skjult Fjederkraft, der lige i et Øieblik brast og lod ham falde sammen som en Marionetdukke. Mængden veg forfærdet tilside for dette askegraae fortrukne Ansigt, for disse stive, høitopspilede Øine og for den hæse Rallen, som forkyndte, at Dødskampen begyndte. Et Par Mænd ilede hurtig ud af Salen, og inden jeg kunde bane mig Vei gjennem Trængslen for at forlade denne rædselsfulde Scene, hørte jeg Dødsklokkens Klemten ude paa Gaden, og i samme Øieblik sank hele Forsamlingen, Høie og Lave, Mænd og Kvinder, paa Knæ og begyndte denne forfærdelige, mumlende Dødsbøn, som jeg alt har beskrevet. I Kjøkkenet mødte jeg Præsterne med den sidste Olie og Hostien,

men det var forsilde. Den gamle Skurk laa stiv og kold i den fugtige Kjælder, og de Ansigter, som lidt efter lidt passerede mig forbi, udtrykte kun Bæmmelse, Rædsel og Afsky, med Undtagelse af den hellige Pater, som, stadig søgende efter sine Øine oppe under Loftet, erklærede, at Kancelliere Felice havde været en meget gudfrygtig Mand, som aldrig havde forsømt nogen Messe eller Altergang, hvorfor man turde haabe, at hans Ophold i Skjærsilden vilde blive kort, skjøndt den hellige Kirke ikke havde faaet Tid til at give ham Syndernes Forladelse, ei heller til at yde ham den sidste hellige Olie, ved hvis Hjælp saa mange Svage og Syge ere blevne fravristede Døden, efterat alle menneskelige Midler havde viist sig at være unyttig Tant, uholdbart som Spindelvævet, bedragerisk som Straaet, hvorefter den Druknende griber, før han males ned i Dødens sorte, bundløse Malstrøm. Efter disse skjønne Ord, hvis Slutningsfrase særlig syntes henvendt til min værdige Ben Carnevale, som under Bevogtning af to Gendarmer stod opstillet i Kjøkkenet, forsvandt Pateren ned ad Trappen med en Haandbevægelse, som vi kunde tage som en Velsignelse, hvis vi vilde, og efterfulgtes af Gubernatoren, der med Kancellierens tykke Protokol under Armen standsede et Øieblik foran

den beseirede Apotheker, idet han tilkjendegav ham, at Anna Marias Kaution og Hensynet til Byens mangfoldige Æsler havde bevæget ham til at løslade en Mand, hvis fortsatte Tvivl og letfærdige Tale rokkede den inderlige Tro, hvorved Gennazzano havde gjort sig bekjendt i Aarhundreder, men hvis Sag, ifølge Paterens Forlangende, vilde blive forfulgt gjennem alle Instanser og rimeligviis ende med en klækkelig Mulkt til den høihellige Maria del buon' consiglio.

Signor Carnevale betragtede med et sandt Varulveblik den Protokol, som Gubernatoren holdt fastklemt under Armen; men han sagde ikke et Ord til hans Tale. Først da Døren havde lukket sig efter Pateren, Gubernatoren, Lægen og de to Gendarmer, trykkede han min Haand, pegede paa sin Pande og brast derpaa i en skraldende Latter, idet han sparkede til Katten, saa at den røg lige over Kjøkkenilden. Derpaa gav han sig med lange Skridt til at maale Længden af Kjøkkengulvet, og da han efter et Par Omgange havde udfundet, at dette beløb sig til fjorten, satte han sig med en modfalden Mine op paa Huggeblokken og gjorde et svagt Forsøg paa at fløite Garibaldi-Marschen med den samme Applomb som i gamle Dage. Men midt i Hymnen foer

han ned, rystede begge Hænder høit op mod Loftet og aabnede Døren til Gaden, hvorpaa han, efter at have forvisset sig om, at de vel vare borte, spyttede tre Gange ad Byens kirkelige og verdslige Autoriteter. Derpaa trykkede han endnu engang min Haand med det ene betydningsfulde Ord: „Humbug!" og listede saa ganske stille ind i sit Værelse for at sove. Stakkels Signor Carnevale! Han havde tabt Slaget grundigt; men der skulde komme et nyt, et frygteligere, om hvilket han selv ikke i sine Drømme havde nogen Anelse.

Gjerne vilde jeg, kjære Funtus, dølge for Dig og Verden den næste Dags Begivenheder. Allerhelst vilde jeg følge de romerske Præsters Skik og iagttage en fuldstændig Taushed, per prohibere lo scandalo; men Kjendsgjerninger ere nu engang Kjendsgjerninger, og naar de findes, nytter det ikke som Strudsen at lukke Øinene i — de staae der „til ævig Spot, Skam og Skændsel," og Skandale blev der gjort fra alle Parters Side.

Den Første begyndte dermed, at en Deputation af Novicer fra Ursulanerinders Kloster den næste Dags Morgen indfandt sig for at afhente Adele, men af den forfærdede Anna Maria fik det Tordenbudskab, at hun var løbet bort Aftenen iforveien, og det endog med en Kjæreste. Jeg skal ikke be-

skrive Dig de fromme Søstres Ansigter ved denne Leilighed. De neiede sig, korsede sig, og saae paa hverandre med nedslagne Øine og dydsirede Blikke; men kunde dog ikke lade være at see snart til Otto og snart til mig, som meente de, at vi havde Andeel i denne forbryderiske Hemmelighed. Ja, da de parpiis og i ærværdig Pasgang tiltraadte deres Tilbagetog, kunde det yngste og sidste Par af Novicerne, to nydelige, smaa Piger, med et halvt skjælmsk, halvt veemodigt Blik, ikke lade være at slaae det hvide Slør lidt tilside og skotte efter Otto, som stod paa Trappens øverste Trin med Skizzebogen i Haanden. Det Hele var kun et Blik — men Ønsket, Attraaen, den inderlige Længsel kunde de ikke skjule. Det var det samme Blik, som Nonnerne fordum sendte hverandre, da den tappre Carl Algotsøn havde bortført Svantepolks Datter; og gjennem Luften klang Sukket veemodigt som for Hundreder af Aar tilbage: „Christ give der kom slig Engel og tog baade Dig og mig."

Den næste Skandale var betydelig værre. Den begyndte med, at Signor Carnevale i stolt Følelse af sin Frihed, og med sin Kjærlighed betydelig forøget ved fire og tyve Timers Adskillelse fra „Gjenstanden", anlagde et Toilette, der svarede saavel til

Festens Høitidelighed som til de Følelser, han agtede at lægge for Dagen efter at have gjennemgaaet sit nye Martyrium for Frihedens og Oplysningens Sag. Da jeg havde ham hemmelig mistænkt for, at han vilde styre lige til Marietta, og da jeg med Grund frygtede for den forfærdelige Explosion der vilde paafølge, naar man ogsaa her fandt Buret tomt, var det ikke uden en vis Beroligelse, at jeg saae ham ile over til Farmaciet for i Forbindelse med Pietro at lette Skodderne af, og derpaa under Beskyttelse af et Forklæde, som naaede heelt op i Halsen, at uddele Piller, Salver og Plastre til de syge Asner, som ved et Magtbud af Gubernatoren havde maattet undvære denne Tilgift til deres Lidelser i et heelt Døgn. Den tætte Stimmel foran Apotheket viste, at Signor Carnevale intet Skaar havde lidt i sin Popularitet, og som han der stod i Skjorteærmer, med den lyse Straahat fra Piazza Navone paa sit kundskabsrige Hoved, veiende ud og maalende af, var han atter Begivenhedernes Mand med sine egne Meninger om visse egne Ting, Oppositionsmanden rigtignok, og ovenikjøbet i Minoritet, men dog den Mand, som baade Gubernatoren og de Sex fra Rom havde maattet lade løs af Fængslet saavel for hans Kundskabers som for Æslernes Skyld;

thi derom vare alle i Byen overbeviste, at hvis Signor Carnevale havde faaet Leilighed til at give Kancellieren sit Fedt, istedetfor den sidste Olie, havde denne Byens største og gedigneste Æsel levet endnu til Glæde for Røverne og Opbyggelse for Menigheden.

Paa Slaget Ni lukkede Signor Carnevale sit Farmaci og trippede i Bevidstheden om at have gavnet sine Medskabninger iilfærdig op ad Gaden. Jeg lod ham gaae, uagtet jeg var nysgjerrig efter at see, om han ogsaa denne Gang, hvor Røverne blev trukne ind i Spillet, vilde deeltage i Processionen. Men Signor Carnevale forsvandt op ad den lille Sidegade, og jeg, som ikke havde stor Lyst til paany at uleilige mig for en kirkelig Ceremoni, om hvis Tomhed jeg nu var overviist, satte mig under Solseilet foran cafè reale, idet jeg morede mig med at betragte de brogede Grupper, der nu, som for et halvt Aar siden, deels havde leiret sig paa Pladsen, deels i stille Alvor og med andægtige Miner vandrede op til Kirken for at deeltage i Processionen.

Denne har i September et andet Præg; men det ligger i Aarstiden, ikke hos Befolkningen. Mai Maaned er ikke blot Madonnamaaned, men det er tillige Foraarets brogede Fest — Ita-

liens Blomster komme og forsvinde i Mai. September derimod med sine gulnende Marker og afsvedne Lunde byder intet Blomsterflor, og den sig nærmende Høst lægger Beslag paa mange Kræfter, som i Mai Maaned finde en Trøst eller en Adspredelse i at valfarte til den hellige Madonna. Byen har derfor ikke nær det livlige, festlige Præg, som naar Maisolen belyser dens Tage, og de Deeltagere i Festen, som komme langveis fra, ere mest Krøblinge og Syge, der vente et undergjørende Mirakel. For mig havde Festen tabt den særegne, romantiske Glands, som bredte sig over den, da Adele i den hvide Tunika og med den slukkede Kjerte i Haanden skred henad Veien til S. Eustachio. Denne Gang havde man faaet et stakkels, noget forvoxet og aandelig forkrøblet Barn til at fremtræde som Madonnabruden, og hermed var det Interessante forbi; thi i det halve Aar, jeg nu har ligget herude, har jeg seet saa mange Processioner baade for Sankt Peer og Sankt Poul, at jeg er inderlig kjed af disse stadig tilbagevendende Karnevalsløier. Altsaa lod jeg mig ikke forstyrre, da jeg oppe i Gyden, som fører forbi Kirken, hørte høie Jubelraab, blandede med Skrig og Latter; thi da jeg vidste, at Processionen samlede sig deroppe, antog jeg, at det

var et af de sædvanlige Klammerier blandt Bønderne, om hvo der skulde bære denne eller hiin Fane ved Madonnafesten. Endelig blev Larmen saa stærk, og Jubelen saa inderlig fornøiet, at jeg løsrev mig fra min skyggefulde Plads og fulgte efter Raabene, som forekom mig at tage en alt anden end opbyggelig Vending, saasom jeg tydelig skjelnede Ordene Becco, Beccone,*) som med stor Styrke istemmedes af en Flok unge Sabinere, der paa en høist letfærdig Maade tumlede sig oppe i Gyden. Neppe var jeg dreiet om Hjørnet, før jeg saa et høist mærkeligt og tilmed meget bedrøveligt Mirakel, som egenlig dannede Kjærnen i den af mig omtalte anden Skandale, hvoraf Byen rimeligviis vil have godt i meget lang Tid, saasom der til daglig ikke forefalder mange af den Slags herude. Foran et høit Huus i Gyden havde der samlet sig en betydelig Mængde af de gamle Sibyller, som gestikulerede og snakkede i Munden paa hverandre med en sand diabolisk Ivrighed, medens de under Anførsel af et kraftigt Fruentimmer i Sabinernes Bondedragt forsøgte at storme den høie Steentrappe, for at trænge ind igjennem Døren paa Huset. Hver Gang dette skete, viste der sig en gal Mand med en Straahat oppe

*) Gedebuk, Hanrei.

i øverste Etage, en Mand, som snart foer til det ene, snart til det andet Vindue, skrigende, brølende, gestikulerende og truende med den knyttede Haand ned imod Mængden, som hvergang modtog ham med Raabene „Becco, Beccone!“ og paa en høist uærbødig Maade forhørte sig, om han ønskede fri Reise til Cornovaglia*), samtidig med at Drengene dandsede rundt under en for mig uforstaaelig Opsang med begge Pegefingre i Panden. Jeg kjendte strax Sibyllerne fra Huulgaden, ligesom jeg i Drengene anede Signor Carnevales uforsonlige Modstandere fra Landeveien nedenfor Byen; men at den gale Mand deroppe var Byens viseste og bedste Mand, og det tykke Fruentimmer dernede Mariettas Moder, fik jeg først at vide af Diegi, som med Klaphorn under Armen kom ilende op ad Gaden tilligemed en Deel andre Madonnablæsere for at være Vidne til Striden. Hvori denne egenlig bestod var det mig ikke muligt at fatte; thi Ordene faldt saa tætte som Hagel og fulgte saa rivende hurtig oven paa hverandre, at al Mening og Forstaaelse druknede i Strømmen. Imidlertid var det mig klart,

*) Mandar alcuno in Cornovaglia betyder egenlig at sende En til Cornwall i England, men tillige at gjøre En til Hanrei.

at Mariettas Moder vilde have Noget, rimeligviis sin Datter, og at Signor Carnevale ikke kunde finde Noget, rimeligviis Marietta, og at det efter al Sandsynlighed var derfor, at han rasede som en Ronkadore og rendte Hovedet gjennem Ruden med Tabet af den Lyse, ligesom de gamle, forladte Sværdfisk paa deres Vandring mod Nord løbe Hovedet igjennem Isen med Tabet af deres Sværd. Pludselig styrtede Mariettas Moder fulgt af Sibyllerne sig energisk imod Døren — den gav efter og aabnede dem Vei til det Indre af Huset; men lige i det Samme viste Signor Carnevale sig paany ved Vinduet, og nu paafulgte en Scene, som bragte Ungdommens Jubel til dens høieste Toppunkt. Ud foer en lysebla Damehat med bølgende Slør, der flagrede i Luften som Vinger. Saa kom en mørkegrøn Silkekjole, et Par Tøfler med spidse Hæle, en Knækparasol, et Koralbaand, et Syskriin, der aabnede sig i Farten og foruden en Masse Buxeknapper udlod et Par Dusin lyserøde Billetter, saa nogle Skjørter og endelig nogle af de Beklædningsgjenstande, som kun bæres af Damer i Negligé, og som det derfor ikke er passende at nævne. Her kom der en Standsning, som syntes at tilkjendegive en vis Mangel paa Ammunition. Men den var kun af kort Varighed; thi frem

kom Signor Carnevales glødende Hoved af det andet Vindue, og ud foer Knive, Gafler, Fade, Tallerkener, Speile og Skilderier, saa at det saae ud som om han havde et heelt Forraad af Haandgranater, der exploderede, snart paa Gaden, snart paa de Nærmeststaaendes Hoveder. Men det blev ikke derved. Frem kom Signor Carnevale paany, og ud gik Lysekronen, der knustes i tusinde Stykker, Stegevenderen, som fik adskillige Buler, og endelig en Mængde mindre Kasseroller og Kar, som paa en sørgelig Maade lod mig ane, at den forsmaaede Elsker havde kjøbt meget Mere sammen til sit Indbo end det, vi havde havt oven i Karethen. Endelig kom den stakkels Apotheker tilsyne med det Halve af den brede Himmelseng, en sørgelig Allegori paa hans egen Forladthed og halverede Tilstand, og da den ikke strax vilde gaae ud ad Vinduet, fordi den strittede imod med Benene, greb han en Øxe og begyndte at bearbeide Vinduesposten, indtil baade Sengen og den med et drønende Brag styrtede ned paa Gaden til alle Parters store Tilfredsstillelse. Men hermed fik ogsaa hans Anstrengelse en brat Ende; thi inden han kunde faae den anden Halvdeel til at følge efter, viste Gendarmerne sig i Gaden, og da han ogsaa til dem henvendte nogle

høist velvillige Ord, fandt de det passende for den offenlige Moral og Sædelighedstilstand at trænge op i Huset og bemægtige sig den rasende Apotheker som Arrestant.

Jeg saae ham blive ført tæt forbi mig — hvor var han forandret! Paroxysmen havde lagt sig; men han var askegraa i Ansigtet, saa askegraa, at jeg næsten forsædedes derved, og der var i hele hans Holdning et Udtryk af Lidelse, som greb mig dybt. Drengene hujede, Fruentimmerne skjældte og raabte paa, at han ingen Ret havde til at forholde Moderen Datterens Brudeudstyr, Sibyllerne rokkede med de skaldede Hoveder og mumlede Forbandelser med deres tandløse Munde; men Signor Carnevale skred med sænket Hoved frem mellem de to Gendarmer uden at sige et Ord, ja uden engang at kaste et Blik paa den Mængde, som forhaanede ham. Men han var knækket; han var bleven sløv, det var, som om denne Formiddags Begivenheder havde gjort ham ti Aar ældre.

Instinktmæssig fulgte jeg med til vi naaede Colonnaernes Borg, og her mødte vi den tredie, den største af alle Skandalerne — la processione grande, som under fuld Musik vendte tilbage fra Klostret S. Eustachio for at holde sit Indtog i

Byen. Der skred Gubernatoren frem i sin brogede, middelalderlige Mummedragt, og Blusset paa hans Næse lyste rødere i Solskinnet end Kjerten, han bar i Haanden; der kom de fem Røvere (den sjette undveg fra Skafottet), smykkede med Madonnabilleder og Blomster og omgivne af snøvlende, mumlende Munke; der listede den nye Pater fra Rom, og der gik den vanføre, halvt idiotiske Madonnabrud med det fjollede Blik — men Alle stirrede de paa den stakkels Signor Carnevale, som laa knælende mellem de ligeledes knælende Gendarmer, og paa mig, som denne Gang tog mig den Frihed at staae opreist og med Hatten paa Hovedet. Hvor skurril, latterlig og bedragerisk tog nu denne Procession sig ud, hvor fræk og haanende klang Musiken, og hvor hykleriske lød Præsternes mumlende Bønner — de mindede mig om Kancellierens afbrudte Stønnen paa Dødsleiet, og alt, som de skred mig forbi, syntes jeg at høre gjennem de latinske Ord: „Sankta Hattepul! O, en Hattepul! Ora pro nobis!"

Om Eftermiddagen begav jeg mig til Gubernatoren og udbad mig Tilladelse til at besøge Apotheker Carnevale i Fængslet, thi jeg kunde ikke forlade Byen uden at faae sagt min gamle Ven et hjerteligt Levvel. Den hæderlige Embedsmand gjorde

i Begyndelsen adskillige Vanskeligheder og betonede navnlig stærkt den Forargelse, som Signor Carnevale havde givet Anledning til ved sin Opførsel under Processionen; men da jeg forsikkrede, at det kun var en simpel Afskedsvisit, jeg vilde gjøre, fik jeg endelig hans Tilladelse, og ledsaget af en Gendarm gik jeg for sidste Gang gjennem Colonnaernes gamle Borg, hørte for sidste Gang den gamle Fontanes veemodige Pladsken og traadte endelig ind i de øde Korridorer og Sale, hvoraf Slottet bestaaer. Gendarmen gjorde mig den Tjeneste at blive staaende udenfor Døren tilligemed Slutteren, og i Aftenens skumrende Lys traadte jeg ind i den Celle, der nu tjente Signor Carnevale til Ophold, ligesom den engang før havde tjent den mystiske Fange. Han sad foroverbøiet paa sin haarde Brix, støttede begge Hænder mod sin Pande og var saa aldeles hensunken i Betragtninger, at han ikke mærkede min Indtræden i Fængslet, før jeg lagde Haanden paa hans Skulder. Da foer han pludselig op, som kom han fra et fjerntliggende Drømmeland, og det gamle, velbekjendte, sarkastiske Smiil krusede sig om hans Læber; men det var kun et Øieblik, saa sænkede han atter Hovedet og stirrede ned mod Jorden uden at sige et Ord.

„Jeg reiser imorgen," sagde jeg, „og kommer nu for at sige Dem Farvel og takke Dem for al Deres Godhed imod mig."

„Mener De det?" spurgte han, „eller er det kun en Frase."

„Nei, jeg mener det," svarede jeg og trykkede hans Haand. „Jeg vil altid mindes Dem som en af de faa hæderlige Mænd, jeg traf mellem de romerske Bjerge."

„Tak," sagde han, og et veemodigt Smiil drog sig omkring hans Mund. „Saa er der dog Een, som tænker paa mig og tænker velvilligt; jeg skal aldrig glemme det."

„Der er Mange, som tænke paa Dem, Signor Carnevale," sagde jeg; „Mange, der tænke velvilligt."

Han rystede paa Hovedet, stirrede atter ned imod Gulvet og sagde mere henvendende sig til dette end til mig: „Jeg er bleven gammel, Signor; men jeg har havt den store Feil ikke at ville mærke det. Jeg har seet klart gjennem hele det Væv af Bedrageri, som Præsterne spinde herude; men jeg har havt den Feil ikke at underkaste mig det blindt. Jeg har opponeret derimod, men kun halvt, og denne Halvhed skylder jeg min Ulykke. Den var ikke bleven større, om jeg havde opponeret kraftigt og

sagt min Mening fuldt ud — min Modstander havde dog seiret."

„Men han er jo død," indvendte jeg.

Signor Carnevale saae op paa mig med et forundret Blik og sagde: „Mener De Kancellieren? Han var en Orm, som jeg kunde træde i Støvet, naar jeg vilde; ja selv Gubernatoren havde jeg i mit Net. De kjender ikke til denne Byes Mysterier, kjære Signor, og veed ikke, hvad saaret Forfængelighed har at sige. Jeg har været Byens rigeste og mest ansete Mand; jeg var den, som gav Tonen an, og selv Pater Eusebio vovede ikke at krumme et Haar paa mit Hoved. Jeg blev indbudt hos Gubernatoren, og naar han trængte til Penge, kom han til mig. Jeg saae hans Skurkestreger; jeg vidste, at han og Kancellieren plyndrede Fangerne og besveg Byens Kasse, og naar Underbalancen skulde dækkes, kom de til mig. Da fik vi den nye Pater fra Roma. Han er en Brodersøn af Trifoglio paa Torvet, og fra denne skriver sig hele min Ulykke. Trifoglio havde tjent Penge ved sin Handel, han vilde fortrænge mig, Byens rigeste og mest ansete Borger, og jeg blev ikke mere buden til Gubernatorens Selskaber. Trifoglio fra Torvet tog min Plads ved Gubernatorens Bord, medens jeg maatte sidde foran mit Apothek; men

jeg brød mig ikke derom; thi jeg vidste, at Trifoglio var gjerrig, og at Gubernatoren maatte komme til mig. Men han udeblev bestandig, og nu hørte jeg Folk mumle om, at Pateren pressede sin Onkel for Penge til ham, at han vilde sætte mig under Anklage for Atheisme, udvise mig af Byen, ja gjøre mig landflygtig, naar blot Trifoglio kunde laane Gubernatoren saa meget, at han kunde slippe ud af sin Klemme. Da var det, at jeg fattede en dristig Beslutning. Jeg tog til Roma og meddeelte Kardinalvikaren Oplysninger om disse to Slyngler, for at faae dem satte under Anklage, inden Trifoglio kom tilbage. Jeg vilde gjøre en Paladsrevolution, som jeg sagde Dem, rense op i Uføret herude, og hævde mig selv som den, jeg var; men Alting glippede, jeg havde Ulykken med mig paa ethvert Punkt. Trifoglio blev i Hast kaldt tilbage, man lavede Komedien med Miraklet, og endelig døer til al Ulykke Kancellieren. Man har dækket Underslæbene, man har godkjendt Miraklet, og skulde man ogsaa kunne skaffe Fængselsprotokollen tilveie, hvad vilde man saa gjøre? Skyde Skylden paa Kancellieren, paa hans Drukkenskab, og frikjende Gubernatoren. Nei, Signor, jeg har tabt Slaget, jeg har tabt det!"

Jeg følte det Sande i hans Bemærkning og sagde undvigende: „Hvo kunde ane, at Trifoglio var Deres Fjende? Han kom jo hver Eftermiddag til Dem i Farmaciet.“

„Ja,“ sagde Signor Carnevale bittert, „for at belure mig, føre mig paa glat Is og meddele mine Yttringer til Gubernatoren, som atter besørgede dem videre til Roma. O, Signor, vi har et Spionsystem, værre end i Alexander den Sjettes Dage, og hvor sørgeligt, hvor ødelæggende for Folkets Moral — hver anden Romer lader sig leie til Spion. Jeg anede Intet; Trifoglio var min Ven, og først den Dag, da Adele blev konfirmeret — husker De den?“

„Jeg glemmer ikke let,“ sagde jeg.

„Nuvel! Først den Dag gik det op for mig, hvad Trifoglio førte i sit Skjold. Husker De, at jeg gik ud for at gjøre en Visit, men vendte tilbage?“

„Ganske tydeligt,“ sagde jeg.

„Godt! Det var ikke Varmen, ikke det kjedelige Selskab, som var Skyld deri. I Haven, hvor jeg først søgte Familien, blev jeg skjult Vidne til en Sammenkomst mellem Trifoglio og Pater Eusebio. Samtalen dreiede sig om mig; man var ifærd med at lægge en Snare for mig, og Trifoglio var den,

som skulde trække Nettet sammen over mit Hoved. Jeg fik nok, mere end nok at høre — fra den Dag vidste jeg, at Trifoglio var min Fjende. Egenlig burde jeg strax være reist til Roma; men Skandalen med Kancellieren, den lille Hændelse med Pateren —"

„Hvem dræbte ham?" afbrød jeg. „Kontoristaen?"

„Nei," sagde Signor Carnevale bestemt. „Carlo vilde have gjort det strax. Et Drab, som man begaaer i Hidsighed, er intet Drab; men et Drab tolv Timer, efter at Galden har lagt sig, er et Mord. Nei, Carlo var det ikke; men han maatte flygte, han havde Skinnet imod sig, og det er hos os tilstrækkeligt."

„Hvem gjorde det da?"

„Chi lo sa!" sagde Signor Carnevale med et uhyggeligt Smiil. „Pater Eusebio havde ligesaamange Ægtemænd til Fjender, som han har Børn i Gennazzano. For Adeles Skyld kunde han vist have levet endnu; hun havde værget for sig, det vidste vi Alle, thi en stolt Pige er hun."

„Gud veed, hvor hun er!" udbrød jeg med et Suk.

„Paa Veien til Napoli," sagde Apothekeren med et Udtryk, som tog han en af sine egne Piller. „Hun og de Andre. Troer De ikke, jeg veed Alt, Signor Guielmo? O, Komplottet har længe været lagt, og jeg Daare, som ikke har kunnet seet, hvad der foregik lige for mine Øine. Jeg Daare! Jeg Daare! Jeg Daare!"

Signor Carnevale begravede atter Ansigtet i sine Hænder og tav; men jeg kunde tydelig høre, hvorledes han stræbte at kvæle sin Hulken. Endelig hævede han Hovedet, saae mig fast ind i Øiet og sagde: „Signor Guielmo! De skal reise, reise til frie, lykkelige Lande og vende tilbage til et frit og lykkeligt Hjem. Ak, kunde jeg følge dem! Kunde jeg begrave Resten af et forspildt og sørgeligt Liv i et Land, hvor Tanken, Ordet og Troen ere frie! Ogsaa jeg havde haabet paa et lykkeligt Hjem. Jeg Daare, som ikke huskede paa, at der mellem Alderdom og Ungdom, mellem Skjønhed og Grimhed ligger en Kløft, som ikke de hæderligste Bestræbelser formaae at udfylde. Jeg vilde gjøre en fattig Pige lykkelig! Det var Egoismens Stemme; thi jeg vilde, at hun skulde skabe Ungdom i mig med Tabet af sin egen. Jeg har fortjent min Skjæbne; jeg har fortjent at indelukkes af disse Mure, der engang

have indesluttet en af Italiens mest frihedselskende Mænd, og jeg vil bære den, som han, som Filosof."

„Hvem mener De?" spurgte jeg.

„Her sad Paolo Righetti, en af Forkjæmperne for Italiens unge Frihed," sagde Apothekeren og saae sig sørgmodig om i det skumle Fængsel. „Han levede og aandede kun for Frihedens Lys, og Fængslets Mørke blev hele hans Løn. Maaskee skal jeg visne som han, komme ud svag og affældig som han — men lad saa være! Italien vil da føie mit Navn til de tvende Righettiers."

Jeg sendte Apothekeren et spørgende Blik, og han vedblev: „De kjender ikke Paolo Righetti? Jeg kan see det paa dem; men er det forunderligt? Folket glemmer sine Martyrer, naar de ikke see dem, og Ingen havde seet Paolo Righetti i over femten Aar. Hvorledes skulde han da være kjendt af den Fremmede, som ikke kan skatte Malmet i hans Vers eller det Snille, der smeddede det i Rhytmens klingende Baand? Hvilken Digter har Italien ikke tabt i ham! Læs hans første Arbeide, det som lønnedes med evigt Aars Fængsel, og De vil forstaae mig."

„Jeg kjender det ikke," sagde jeg. „Jeg har aldrig seet det."

„De behøver ikke at skamme Dem derover,"

sagde Signor Carnevale. „Hvorledes skulde De kjende hans »Triregno«, dette glimrende Drama, som kun blev spillet een Gang for at skaffe baade ham og Broderen i Fængsel. Søg efter det i Roma, og man vil svare Dem, at det aldrig har existeret, og De vil troe denne Løgn, indtil En eller Anden i sin omhyggelig tillaasede Stue viser Dem et Brudstykke i Afskrift, eller hemmelighedsfuldt fortæller Dem, hvorledes Argentina bævede i sin Grundvold af jublende Bifald, da Broderen Leone fremsagde disse Vers, der paa een Gang havde Guldets og Staalets Klang. Ja, man glemmer hurtig i Roma — den store Digters Gravsteen fik ikke engang Plads inden for dets Mure."

„Er han død?" spurgte jeg.

„Han døde tolv Maaneder efter at hans Broder Leone havde udfriet ham af Fængslet og ligger begravet paa Pisas gamle Kirkegaard," sagde Signor Carnevale. „Jeg havde min Andeel i denne Flugt, som nær havde kostet Gubernatoren hans Embede. Husker De den Aften, da han kom forklædt?"

„Hvem mener De?" spurgte jeg.

„Ih, Broderen naturligviis, Leone Righetti — Skuespilleren, Vovehalsen, il condannato!" udbrød Signor Carnevale med stigende Iver.

„Fangen!“ udbrød jeg forbauset.

„Ja, netop,“ hviskede Signor Carnevale. „Fangen, Gubernatoren, Fra Severino, Kardinalvikarens Sekretair eller hvad De nu vil; thi han skifter sin Maske, saa let som vi skifte Ord. De saae ham jo hos Tavanis; han var Adeles —“

„Hvilket?“ afbrød jeg hastig; thi jeg hørte allerede den tunge Nøgle blive dreiet i Laasen.

„Tys!“ hviskede Signor Carnevale. „Det er Slutteren. Lad ham ikke høre, hvad vi tale om.“ Og med disse Ord drog han mig hastig hen imod Gittervinduet, medens den svære Underslutter, Kancellierens gode Ven og værdige Efterfølger, plantede sig indenfor Døren som en Statue og meldte, at Tiden var forløben.

„Farvel, Signor!“ udbrød den gamle Apotheker med hævet Stemme, idet han omfavnede mig og efter italiensk Skik kyssede mig paa Kinden. Men idet han bøiede Ansigtet ned over mig, hviskede han sagte: „Den første Krukke paa sjette Hylde, tredie Skab tilvenstre, naar De er traadt ind gjennem Skranken. Ned den, De vil finde —“

Slutterens tunge Skridt fik Signor Carnevales Ord til at tabe sig i en uforstaaelig Hvisken. Endnu

engang trykkede vi hinanden i Hænderne, endnu engang stirrede jeg paa denne forunderlige Mellemting af forfængelig Naragtighed, forenet med virkelig og dyb Følelse for det Sande og Rette, da vinkede Slutteren, og med et hjerteligt Haandtryk, med de bedste Ønsker forlod jeg min gamle skikkelige Apotheker, som endnu til det Sidste fulgte mig med Blikket. Men da jeg fik Gendarmen i Hælene og paa Veien mødte Gubernatoren i Følge med Pateren og Trifoglio, som med en dum, selvtillidsfuld Mine tradskede bag efter de Andre med en stor Splint om Halsen, da kom det mig for, at man havde sat Byens eneste, virkelig fornuftige Mand i Daarekisten, og at Byens samlede Regimente var overgivet til Lemmer fra Galehospitalet.

Du kan nok begribe, kjære Juntus, at jeg styrede lige til Farmaciet. Der maatte jo være Oplysninger om Fra Severino, om Adele, om Fangen paa Slottet, og for ikke at glemme det, gjentog jeg uafladelig for mig den mystiske Formel: „Første Krukke paa sjette Hylde, tredie Skab tilvenstre, naar De er traadt ind igjennem Skranken."

Da jeg kom til Farmaciet, var det lukket, og trods al min Banken var der Ingen, som aabnede Døren; men en fiin Røg, som snoede sig ud fra den

Deel af Bygningen, hvor Signor Carnevale havde sit Hugorme-Kogeri, viste mig, at Pietro vistnok maatte være derinde. Altsaa parlamenterede jeg igjennem Skodderne og opnaaede derved, at først Pietros Næse, derpaa hans Hoved, og endelig hele hans hulde Personlighed kom tilsyne i Vinduet, hvorfra han betragtede mig med en Mine, som gjemte jeg inden i mig Spiren til en eller anden Politispion, en Spire, som mulig kunde komme i Groening og overvælde det bedre Menneske, som Pietro baade af Erfaring og af Signor Carnevales Udtalelser vidste, at jeg var.

Da han endelig kom saavidt, at han fik aabnet Døren, og under en Mangfoldighed af Hentydninger spurgte, hvad jeg vilde, om jeg var ene, og om jeg havde seet Noget til Gubernatoren, blev det mig klart, at Pietro bedrev en eller anden hemmelighedsfuld Gjerning inde i Farmaciet, og dobbelt nysgjerrig insisterede jeg ifølge Signor Carnevales Ord paa at faae Adgang til Helligdommen. Endelig lod Pietro mig slippe ind i det lille Bagværelse, hvor Signor Carnevale gjemte Foryngelsens Vande, og hvor han havde udviklet sin geniale Theori om Sygdommenes Oprindelse; men Helligdommen var øde og mørk, Lyset

sneg sig i enkelte, listende Straaler igjennem de tillukkede Skodder, Rummet var opfyldt af Røg, og henne paa Arnestedet, hvor jeg sidst havde seet Signor Carnevale iførd med den store Gryde, røg og dampede det ud af en forbrændt Dynge, som efter Lugten at dømme maatte bestaae af Papirer og gamle gjennemfedtede Pergamentsbind. Der lyste en snedig Glæde ud af Pietros smaa, svinepoliske Øine, da han havde faaet det Hele raget sammen og antændt paany ved Hjælp af et Par Knipper Maisblade, og idet han vendte sig om imod mig, satte han den høire Haands Tommelfinger paa Spidsen af sin Næse, spredte Fingrene vidt fra hverandre og nævnede derpaa tre Gange Gubernatorens og Paterens Navn paa en lidet sømmelig Maade. Efterat have udtalt denne Trylleformular og erklæret, at de nu kunde faae deres Næser svedne, lukkede Pietro Døren til Bagstuen og kastede Nøglen i Cisternen, hvorpaa vi begav os omkring Bygningen, for at komme ind i Farmaciet ad Hovedindgangen. Men neppe vare vi dreiede omkring Hjørnet, før et frygteligt Syn mødte vort forbausede Blik. Der stod Gubernatoren i fuld Uniform, ligefra den store Trekantede til Gallakaarden, hvorpaa han hvilede sin behandskede Høire. Der skulede Pa-

teren frem bag hans Ryg med et triumferende Udtryk, og der gloede Trifoglio med et allerærbødigst Udtryk af Underdanighed i sit dumme brede Ansigt, medens Byens tre Gendarmer stod rede til at udføre ethvert Vink, som Cæsar maatte give.

Neppe havde man seet os, før Gubernatoren hævede Haanden og med en alvorsfuld Værdighed pegede paa Pietro, en Haandbevægelse, som havde tilfølge, at denne øieblikkelig fik langt flere Fingre paa sin Krave, end han rimeligviis skjøttede om.

„Nøglen!“ raabte Gubernatoren med Stentorstemme.

Pietro rodede, saagodt han kunde, bag sit Forklæde og kom endelig frem med en lille, rusten Nøgle, som han med et Griin lod sig fravriste af Gendarmen, der med Haanden til Hatten overleverede den til Gubernatoren.

„Uforskammede!“ brølede denne. „Er dette Nøglen til Farmaciet?“

„Aa, til Farmaciet?“ sagde Pietro med en ypperlig forstilt Overraskelse. „Om Forladelse! Eccellenza pleier altid at spørge efter denne.“ Og dermed proppede Pietro den rustne Nøgle ned i Lommen igjen og saae yderlig dum ud.

„Diavolo! Nøglen til Farmaciet!“ brølede Gubernatoren og stampede i Jorden, øiensynlig irriteret derved, at en af Gendarmerne havde havt den Frækhed at smile.

„Nøglen til Farmaciet?“ gjentog Pietro med stor Langsomhed. „Undskyld, Eccellenza, man har aldrig betroet mig anden Nøgle end denne,“ og dermed trak Pietro atter den lille, rustne Nøgle op til stor Moro for de Bønder, som den usædvanlige Scene havde samlet foran Farmaciet.

„Ryd Pladsen og spræng Døren!“ raabte Gubernatoren, der nu tabte hele sin Fatning.

„Jeg troer, at Signor Carnevale pleier at gjemme sin Nøgle der,“ sagde Pietro og pegede paa et Hul over Indgangen til Farmaciet.

Nøglen blev funden, sat i Laasen af en af Gendarmerne, hvorpaa Gubernatoren med høiftegen Haand behagede at lukke Døren op og træde ind i Helligdommen, efterfulgt af Pateren og Trifoglio, samt de to Gendarmer, medens den tredie blev plantet udenfor Indgangen, hvor han benyttede sin Stilling til at nedlægge en høitidelig Protest, imod at jeg betraadte Farmaciet, en Protest som dog heldig blev overvunden ved Løftet om en lille Sambucco længere ud paa Aftenen.

Hvor laa Farmaciet øde og mørkt, dengang vi traadte ind, og hvor høitidsfuldt mørkt skulede Gubernatoren omkring sig, da Pietro paa hans Befaling havde aabnet Skodderne for at lade de sidste Rester af det vigende Dagslys falde ind i Signor Carnevales hidtil uberørte Helligdom. Der stod alle de røde Trædaaser med deres grønne, gammeldags Indskrifter opmarscherede paa de hvide Hylder, som vare de et Regiment Soldater, der aabenlyst forkyndte Døden og Sygdommen Krig, medens deres Uniformer hemmelig tydede paa, at de kjæmpede under Italiens Banner. Der laa Signor Carnevales skinnende Forklæde, der stod hans Spadserestok ved Siden af et Par lakerede Støvler, som vare meget for smaa til nogensinde at være komne paa hans Fødder, og henne paa Pulten laa hans Receptbog endnu aaben med den splittede Fjederpen til Bogmærke — alt nøiagtigt i samme Stilling, som Signor Carnevale havde forladt det om Formiddagen, inden han trippede afsted til det uheldsvangre Møde. Gubernatoren gav imidlertid ikke Agt paa disse Herligheder, ja han værdigede ikke engang den mistænkelige Bogrække, som fandtes oven over Signor Carnevales Pult et eneste Blik. Nei, han

aabnede tvertimod med høistegen Haand Skranken, dreiede af og skred med en frygtelig, inkvisitorisk Holdning henimod det tredie Skab til Venstre, hvorpaa han gav sig til at stirre op paa den første Krukke i sjette Hylde med et Falkeblik, som fyldte mig med Forfærdelse.

„Tag mig den Krukke ned!" raabte han med en saa irriteret Stemme til Pietro, at man skulde troe, at Krukken var hans personlige Uven.

„Hvilken Krukke befaler Eccellenza?" spurgte Pietro ydmygt og saae meget idiotisk ud.

Den store deroppe!" tordnede Gubernatoren. „Den første paa sjette Hylde."

Jeg blev heed om Ørene, men Pietro svarede: „Det er Fluegift; behager Eccellenza Noget deraf?"

„Tag mig Krukken ned!" tordnede Gubernatoren paany. „Hvis Du vover at lukke den op, skal jeg lade Dig pidske."

Pietro svarede Intet til dette velvillige Tilbud, men tog Stigen og begyndte langsomt at entre op, idet han gjorde skjæv Mund til mig og satte den knyttede Haand paa Næsen; men inden jeg havde forstaaet Betydningen af denne Manøvre, var han nede igjen og overrakte Krukken til Gubernatoren,

som vendte sig om mod Pateren og Trifoglio, idet han triumferende viste dem sit Bytte med den Bemærkning, at de forhaabenlig vilde paaskjønne, til hvilken Grad Politiet i Gennazzano var inde i det revolutionaire Parties bedst bevarede Hemmeligheder.

Efter denne Indledning trak Gubernatoren sine Handsker af og befalede Pietro at hente et Bord og tre Stole. Krukken blev sat paa Bordet som corpus delicti, Gubernatoren nedlod sig i Signor Carnevales gamle Læneſtol, allernaadigst overladende Pateren og Trifoglio de to Straastole, der blev anbragte een paa hver Side, og efter at have henvendt nogle oplysende Ord til Gendarmerne og taget dem tillige med de to Andre til Vidner paa den Statsforbrydelse, som nu skulde afsløres, skruede han langsomt og med gubernatorisk Værdighed Laaget af Krukken og fremdrog et gammelt Dokument, som fik Trifoglio til at gjøre den aandrige Bemærkning, at der vist maatte staae Noget i det.

„Ganske sikkert, ganske sikkert; vi ville faae mærkelige Ting at see,“ forsikkrede Gubernatoren med rolig Værdighed, idet han foldede Dokumentet ud paa Bordet og bød Pietro tænde Lampen, en

Anmodning, som denne efterkom med langt større Iverighed, end jeg vilde have viist.

„Dette Dokument vil fælde ham, fuldstændig fælde ham,“ hviskede Gubernatoren til Pateren, som trak et Par runde Hornbriller op og anbragte dem paa sin Næse.

„Fuldstændig fælde ham,“ gjentog Trifoglio og bøiede sig over Gubernatorens Skulder. „Fuldstændig — hvad er det, der staaer — „Fuldstændig Anviisning — — per Bacco! Det er jo en Recept.“

„Til Helvede!“ brølede Gubernatoren og kastede Dokumentet hen ad Bordet. „Det er en feil Krukke. Pietro, tag mig den næste!“

Atter maatte Pietro op paa Stigen og kom ned med en ny Krukke, der viste sig at indeholde tørret Ingefær, hvorefter han blev sendt tilveirs efter en tredie, som udlod en Masse spanske Fluer over Paterens gramsende Fingre. Da heller ikke dette tilfredsstillede Gubernatorens Ransagelsesaand, blev begge Gendarmerne beordrede tilveirs, hvorved det efterhaanden lykkedes dem at bringe de mærkværdigste gammeldags Arkaner for Dagens Lys, samtidig med at de konstaterede den Kjendsgjerning, at de fleste Krukker i Signor Carnevales farmaceutiske Museum slet ikke vare i Besiddelse af Andet

end den Titel, som med store Bogstaver prangede paa Forsiden. Da dette var blevet godtgjort saa haandgribeligt, at der hverken paa Bordet eller paa Gulvet var Plads til flere af de røde Daaser, sparkede Gubernatoren en betydelig Deel af dem imellem hverandre og erklærede Trifoglio, at han var et Fæ, hvilket ikke i nogen synderlig Grad syntes at overraske denne. Derpaa reiste Gubernatoren sig op og forklarede Pietro, at han for ham gjerne kunde reise ad Helvede til, en Høflighed, som denne gjengjældte ved at overrække Dokumentet og forespørge, om det skulde bringes over i Municipiet, hvilket atter bevirkede, at Gubernatoren i en høist irriteret Sindsstemning snappede Papiret fra ham, krøllede det sammen og kylede det hen ad Gulvet, medens han høitidelig lovede, at Huusundersøgelsen paa det Skarpeste skulde blive fortsat næste Morgen til megen liden Baade for Signor Carnevale. Med denne Trudsel forlod Gubernatoren Farmaciet, stadig fulgt af sine to Skygger og overladende Pietro at finde Rede i det Chaos, som var skaffet tilveie. Jeg hjalp ham trofast med dette Arbeide, idet jeg efter bedste Evne understøttede ham med mine latinske Kundskaber; men da Ordenen var gjenoprettet, og de to Gendarmer trak af med den

stakkels Fyr, kunde jeg ikke lade være at bemægtige mig det sammenkrøllede Papiir, som endnu laa paa Gulvet. Det bar til Overskrift: „Fuldstændig Anviisning til at kurere selv gamle Æsler for Skab“; men om det Skab, som Gubernatoren i Regelen hver Aften bærer hjem, stod der ikke et eneste Ord — maaskee var det derfor, kjære Funtus, at han følte sig saa irriteret.

Hermed, bedste Søren, ender mine Jagttagelser over Livet i Sabinerne og specielt over den lille Kreds, hvori jeg har bevæget mig over et halvt Aar. Denne Kreds er nu sprængt og splittet til mange forskjellige Sider; de Magter, der styre og regjere Livet, have grebet ind i den med ublid Haand, og i hvilken Havn Skjebnen vil føre hver Enkelt, er det umuligt at bestemme. Men der er tomt og trist herude. Den gamle Anna Maria har mistet sin livlige Snakkesalighed; Nino gaaer omkring i de øde Stuer, seer paa det Hele og erklærer det for „ubegribeligt“, medens Diegi tuder elegiske Melodier paa sit Klaphorn. Ingen af de Tre veed Noget, det kan jeg tydelig mærke, og selv igaar, da der kom en Præst fra Roma for at afhente Adeles smaa Brødre, gjorde de ham slet ingen Spørgsmaal, men klædte blot Drengene paa og sendte dem afsted, saa glade vare de over at blive af med dem.

Hverken Nino eller Anna Maria kunne glemme, at Kancellieren døde uden at betale sin Huusleie, og hver Gang jeg bringer Adele paa Bane, siger den Gamle: „Ja hvad kan det hjælpe? Var hun blot bleven, havde Klosteret betalt de to Hundrede Scudi, og saa havde jeg været hjulpen." Men dermed, kjære Søren, er hverken Du eller jeg hjulpen, og naar Padronens Vogn imorgen tidlig holder for Døren, og jeg for sidste Gang ruller forbi de øde, endnu fast tillukkede Huse, vil mangt et Billede rulle op for mig; men een Bekymring vil jeg tage med, Bekymringen for hende og hendes Fremtid. Gid den maa blive lys og lykkelig, hvor hun saa færdes, saa lys og lykkelig, som jeg ønsker Dig din, nu, da jeg hører, at Du har faaet dit kjæreste Ønske opfyldt, og som personel Kapellan skal være med at pløie en lille Menighed ovre i Jylland. Naar Du da sidder paa Heden, kjære Funtus, og er kjed af at høre Lærkernes evige Slag over dit Hoved, kan Du tage mine Breve frem og læse dem paany. Hedens brune, lyngklædte Bakker kunne da maaskee et Øieblik forvandle sig til Campagnens bølgede Høie, og i Fata Morganaet, som i den varme, disede Sommerluft svæver langt ude i Horisonten, kan Du see Gennazzanos Kupler og Sabinernes

sneelysende Tinder; men naar Aftentaagen begynder at løfte sig, naar Hjeilen eensomt klager fra sin Tue, da send en venlig Tanke til Kancellierens Datter. Hun var en blid, en eenlig, en klagende Fugl, hvis Sang kun kjendtes af Faa, og hvis Skjæbne vil kjendes af endnu Færre. Farvel, glem ikke din hengivne o. s. v.

Gennazzano, den 5te Mai 1868.

Velærværdige Søren!

Hvor forunderligt leger ikke Skjæbnen med os Alle! Her, hvor jeg for fem Aar siden modtog dit første Brev, da jeg første Gang vandrede om i disse henrivende Egne, her, ja endog i den samme Stue, skal det falde i min Lod at læse de Linier, hvori Du melder mig dit Ægteskab og Tiltrædelse af Kald. Du er altsaa i Havn, brave Funtus! Tillykke dermed, bliv ved at dyrke din Menighed, og skulde Du finde nogle katholske Kvikrødder, som have ligget og vegeteret siden Middelalderens Dage, saa ryk dem op uden Naade og Barmhjertighed — men bliv ved at ringe Solen ned; thi dette lyder smukt og fornøieligt, skjøndt det slet ikke er Andet end en

Levning af Munkenes Ave Marie. Som Du seer, er jeg igjen paa min Kjæphest, og er det saa forunderligt? Overalt, hvor jeg i dette deilige Land træffer noget Skjønt og Godt, har vor Herre skabt det — alt det Slette, alt det Demoraliserende skabes hernede af Præsterne; jeg seer det nu tydeligere end nogensinde før.

Igaar kom jeg til Gennazzano; men ikke, som i gamle Dage, med Padrone Luigi. Jernbanetoget brusede fra Roma, standsede ved Valmontone, og i en virkelig Omnibus gik vi videre over Campagnen. „Ak, hvor forandret!" tænkte jeg, alt som vi rumlede afsted, og „Ak, hvor forandret!" udbryder jeg endnu, medens jeg nedskriver disse Linier. Gennazzano har bøiet sig for Civilisationen, som Subia bøiede sig for Christendommen; Intet er mere tilbage af dens fordums Glands — Skarndyngen er borte, Gubernatoren er borte, Piazzaen er bleven brolagt, der maa ikke løbe Grise paa Gaden, og hvor før Signor Carnevales Farmaci hævede sig i mørk middelalderlig Skummelhed med svære Jernkurve foran Vinduerne og skydobbelte Slaaer for den snevre Indgangsdør, der kneiser nu en ny tidssvarende Kjøbmandsbod med Ruder af Speilglas og Petroleumslamper i Vinduerne. Padrone Luigi er gaaet fallit — Jern-

banen ødelagde ham. Prokuratoren er død, min stakkels, gamle Anna Maria er Fattiglem — Prokuratoren ødelagde hende. Signor Nino bærer ikke længere Madonnas Fane, og Diegi blæser sit Klaphorn mellem de pavelige Zouaver — hvilken Omvæltning formaae ikke fem Aar at gjøre!

Det var med let Hjerte og glade Forhaabninger, at jeg igaar susede herud fra Roma. Jeg vilde opsøge gamle Minder, spørge Nyt om mine gamle Venner — nu sidder jeg som Marius grædende paa mit Carthagos Ruiner. Alt er styrtet sammen, undtagen det gamle Palazzo, men det er ikke længere Vannutelliernes Eiendom; det er blevet solgt til Trifoglios Søn, som nu regjerer Byen og har opført den tidssvarende Kjøbmandsbod paa Piazza imperiale. Salige ere de Fromme! Han er ikke saadan en rød Krakiler som Signor Carnevale; han bærer sit Kors, saavel i Livet, som i Processionen og synger Amen, naar Pateren har messet. Derhos gaaer han flittig i Kirke, giver Almisse og tegner det høieste Bidrag, naar der skal illumineres paa den hellige Faders Fødselsdag, gode Gjerninger, som tilsammen fortjene, at man lukker Øinene for hvad der nødig maa sees.

I Eftermiddags besøgte jeg Anna Maria. Rede

i den nederste Ende af Huulgaden, hvor der dog endnu er nogen Sol og nogen Luft, endnu en Smule Udsigt over den lysegrønne Dal og Sacco-flodens blinkende Vande, ligger Fattighuset, og derhen styrede jeg min Gang. Gaden var som før fuld af legende Børn, der betragtede mig med store forundrede Øine og udraabte deres evige: »Bajocco, Signor!« alt som jeg vandrede forbi; men lidt efter lidt tog Børnenes livlige og glade Grupper af, Sibyllerne med deres hvide, rystende Hoveder steg som Spøgelser frem af hver Gadedør, hver aaben Svalegang, spindende som Parcer paa deres Haandtene. Der var Ingen, der hilste mig eller kjendte mig igjen — Sibyllerne fra de gamle Dage vare døde, og naar jeg spurgte efter Anna Maria, rystede de paa Hovedet og pegede videre ned imod Enden af Huulgaden, hvor Aftensolen endnu kastede et bredt, rødgyldent Skjær over Oldingernes Hjem, medens Børnenes hyllede sig i Skumringens Skygger. Fattighuset var det sidste i Gaden. Det lignede ganske alle de andre; kun stod der uden for det to mørke Cypresser, Gravens og Dødens Tegn, og paa den aabne Svalegang sad en stor, rødblisset Kat og slikkede velbehagelig sine Poter tilligemed det Smule Solskin, som var tilovers. Den krummede

Ryg og strøg sig op ad mig, da jeg traadte op paa den skrøbelige Svalegang, saa mjavede den og løb foran mig, som var den de Fattiges Tjener, der vilde vise den Fremmede Vei. Kjendte den mig? Det faldt mig pludselig ind, at Anna Maria havde eiet saadan en stor, rødblisset Kat, som tidt havde budt mig velkommen i Skumringen, naar jeg vendte hjem, og som jeg til Gjengjæld mangen Gang havde tracteret med Levningerne af vort Maaltid. Skulde det være den samme? Den vedblev at stryge sig op ad mig med en sagte, klynkende Mjaven, som vilde den fortælle mig, hvormeget den havde lidt, saa løb den foran mig, og stod endelig stille foran en Dør, som den stirrede paa med længselsfulde Blikke. Jeg aabnede den, Katten smuttede ind, sprang op paa Stolen og vækkede derved en gammel udlevet Kvinde, som var falden i Søvn paa den umagelige Straastol endnu med Paternosterbaandet mellem de foldede Hænder. Skræmt op af Søvnen og blændet af Aftensolen, stirrede hun paa mig med forvirrede ængstelige Blikke, saa reiste hun sig pludselig op, strakte begge Hænderne ud imod mig, og raabte, medens Taarerne trillede ned ad hendes Kinder: „Signor Guielmo! Skal jeg dog endnu see en af de Gamle!“

De Gamle! Der var noget ubeskriveligt Rørende, Smerteblandet ved denne Hilsen. Den satte mig i et Nu hen i de gamle Dage og erindrede mig om de lykkelige Timer, naar vi sad omkring Arnen med Prokuratorens Viin i de skinnende Glas — hele denne glade, engt sammensluttede Kreds, som jeg har skildret Dig i mine tidligere Breve. Nu sad hun, den Ældste, den som Skjæbnen tidligst burde have bortrykket, ene tilbage, og høit fra Norden, fra dette hende saa ubekjendte, men med forunderlige Syner opfyldte Land, kom atter den Fremmede for at minde hende om de Tider, der vare svundne for bestandigt. Ogsaa jeg fik Taarer i Øinene, medens jeg saae mig om i det fattige Rum og mindedes, at Otto over Kaminen i Palazzoet havde gjenopfrisket Vannutelliernes ældgamle Vaabenskjold med Guld og Farver, en Tjeneste, som dengang havde fyldt den gamle Kone med den inderligste Henrykkelse. Her prangede hverken Løver eller kronede Leoparder — Alt talte om Armoden, om Kampen for Livet, denne Kamp som Slægterne have ført og ville vedblive at føre, saavelsom den Natur der omgiver dem. Alt fortalte mig om et glædeløst, forlængst afsluttet Liv, som higede imod Døden, og kun i Mindet eiede en Sangfugl, der

var istand til at forkorte den øde, langsomt sig hensnigende Tid. Og snart vare vi midt inde i Mindernes Skare; hendes Øie tindrede, hendes magre Kinder fik et svagt rosenfarvet Skjær, og for hver Gang jeg drog en ny Erindring frem for hende, klappede hun mig paa Skuldren og udbrød: „Rigtigt, Signor, ganske rigtigt. Ak ja, De kan huske!“

Men herved blev det ogsaa. Det var mig, som tryllede de gamle Skikkelser frem, og naar jeg gjorde det, kunde hun huske baade dem og Begivenhederne, som knyttede sig dertil; men selv kunde hun Intet bidrage eller oplyse, Alderen havde lagt sin Haand paa hendes Hoved, og hun huskede kun, at hun var gammel, fattig og forladt. Hvergang jeg vilde have Oplysning om nogle af de Personer, der havde været Deeltagere i det lille Drama, jeg har oplevet herude, rystede hun paa Hovedet og sagde: „Døde, Signor, døde. Alle døde, som han!“

Dengang forstod jeg ikke, hvem hun meente med dette stadig tilbagevendende „som han“; men da jeg reiste mig for at tage Afsked, vinkede hun ad mig og drog mig ivrigt ind i en lille Alkove, der indeholdt hendes Seng, et Krucifix, det gammeldags Skab fra vor fordums Spisesal og et Maleri, der var beskyttet mod Fluerne ved et Forhæng, som

jeg var vis paa hidrørte fra den gamle Kjole, hun bar. Hun aabnede Skabet og bredte med en underlig forsigtig, mistænkelig Mine en stor Mængde gulnede Dokumenter ud paa Sengen, idet hun ivrigt hviskede: „Forstaaer De det, Signor? Forstaaer De det?“

Jeg stirrede paa de Papirer, som hun lydløst og med rystende Hænder bredte ud for mig i Skumringens matte Lys. Det var opsagte Prioriteter, ældgamle Skjøder, Skattekvitteringer og lignende Ting, alle vedrørende den Eiendom, hun havde tabt.

„Forstaaer De det, Signor, forstaaer De det?“ spurgte hun paany og fæstede Blikket falkeagtig paa mig.

„Nei,“ svarede jeg, „jeg forstaaer mig ikke derpaa.“

„Heller ikke De, heller ikke De?“ sagde hun med sørgmodig klagende Stemme. „Hvem forstaaer det da? Alle, som jeg har spurgt, sige, at de ikke forstaae det.“

Jeg blev rørt over den dybe Kummer, der laa i hendes Ansigt og gjennemsaae endnu engang de gulnede Papirer, uden at Andet kunde blive mig klart, end at de vare gamle og fuldkomment værdiløse.

„De ere vist ikke i Orden," sagde jeg, mest for at sige Noget.

„Nei, ikke i Orden, ikke i Orden," gjentog hun og virrede med Hovedet. „Hvad er ikke i Orden? Ingen kan sige mig det; Ingen forstaaer det — ikke engang han." Og med disse Ord pegede hun med sin rystende Haand op imod det falmede Forhæng.

„Hvem?" spurgte jeg og gjorde Mine til at drage Forhænget tilside.

„Forsigtig!" sagde hun og famlede efter en Snor, der hang midt paa Væggen. „Han skulde forstaae det, han havde Papirerne, og han var en god Dreng. Men han forstod det ikke; ak nei, han var meget for god — han forstod det ikke."

Med disse Ord trak hun i Snoren, og Ninos kjønne, men selvbehagelig dumme Ansigt stirrede mig imøde i et ypperligt udført Portrait. Det var Ottos Pensel; jeg kjendte den strax.

„Nei, han forstod det ikke," sukkede hun, og saae kjærligt op imod Maleriet. „Han var for god, stakkels Dreng, derfor forstod han det ikke. Han skulde have mødt; men han blev borte — han var ude at spadsere med sin Forlovede. Saa tabte han et Papiir, et vigtigt Papiir, sagde Prokuratoren — det blev ogsaa borte. Vi tabte Processen -- nu er han

død —" og den gamle Anna Maria tilhyllede sit Hoved og hulkede heftigt.

„Død?" gjentog jeg rystet.

„Ak, ja død," svarede hun, „han kunde ikke forstaae det. Alle sagde de til ham, at han havde vundet Processen, hvis han havde mødt med Papiret, og han kunde ikke forstaae, hvor det var blevet af. Saa gik han og grundede og grundede; men han har aldrig kunnet taale at grunde, stakkels Dreng. Han fik Tæring og døde — de Andre tog Palazzoet."

„Hvem tog det?" spurgte jeg.

„Madonna," sagde hun med resigneret Mine. „Madonna, som har givet mig ham og det, tog begge Dele igjen. Kan jeg gaae i Rette med hende? Pateren for Kirken S. Maria lagde Sag an mod mig paa Madonnas Vegne; thi vort Palazzo laa paa Kirkens Grund og havde hørt Jomfruen til i gamle Dage, sagde han. Nu skulde hun have Sit igjen, og jeg turde ikke bede hende om et godt Raad — hun kunde jo ikke raade imod sig selv. Jeg bad hende blot om at vente med at tage al min Eiendom, indtil jeg var død; jeg syntes, at hun kunde spare mig, som var Enke, og tage fra Trifoglio, hvis Huus ogsaa laa paa hendes Grund. Men hun gjorde det ikke — Trifoglio vandt, og hun

tog mit Huus, tog Alt hvad jeg eiede, min Dreng, min Nino — ak ja, nu forstaaer han det; jeg kommer vel ogsaa saavidt."

Og Anna Maria rystede tungsindig med Hovedet, tørrede Taarerne bort med sit Forklæde og gned med det taarevædede Klæde omhyggelig et Par af de Pletter bort, som Fluerne havde efterladt paa den forgyldte Ramme, det eneste Gyldne, der fandtes i denne Armodens Bolig. Saa drog hun atter Forhænget omhyggelig for, trykkede min Haand og gjorde et Forsøg paa at smile; men det blev til Graad, Affkedshilsenen en halvkvalt Hulken. I det hurtigt faldende Tusmørke vandrede jeg hjem ad Huulgaden; det var Baccharozzoernes Tid, og noget fra Fattighuset mødte jeg den ærværdige Pater, som med langsomme Skridt og dybsindige Miner gik sin Aftentur, overalt hilset af Kvinderne, medens Børnene trængte sig sammen for at kysse Fligen paa Skarnbassens Silkekappe. Han saae ganske ud som i gamle Dage, kun var han bleven endnu federe, endnu mere ærværdig; men Øinene fore til Himmels som før, og han saae derfor ikke mig, Vantroens forbandede Barn.

„Han forstaaer det!" tænkte jeg, idet jeg vendte mig om og stirrede efter ham, indtil han kravlede

bort i Tusmørket. Og som han forstaaer det, saaledes have Tusinde her i Pavestaten forstaaet det — det Ene, det Nødvendige, Det, som alle ægte Baccharozzoer forstaae, at gjøre Folkets religiøse Trang til Industri, at plyndre selv Enken og den Faderløse til Fordeel for Kirken og dens Tjenere. Herren være med dem!

Med dette christelige Ønske slutter jeg, kjære Søren, disse faa Linier. Du, som selv er Præst, vil forstaae mig bedre end nogen Anden, og jeg veed, at Du mindre end nogen Anden vil tage Forargelse af mine Ord. Du vil forstaae den gamle Anna Maria, som ydmygt bøier sig for Madonnas Villie og i Kjærlighed tilgiver den Søn, som ved sin Skjødesløshed og sit forfængelige Liv bragte hende til Betlestaven; men Du vil ogsaa forstaae den retfærdige Harme, man kan føle, naar Kirken gjør sig til Aagerkarl og plyndrer den fattige Enke. Jeg reiser imorgen til Napoli; Alt herude virker tungt og knugende paa mig. Skulde jeg opspore Noget, som kunde bidrage til at kaste et Lys over de Personer, som jeg nu smertelig savner, skal jeg meddele Dig det. Indtil da, Levvel! Skriv snart til

din hengivne osv.

Gennazzano, den 2den Juni 1868.

Brave Søren!

Du undrer Dig maaskee meget over min lange og vedholdende Tavshed og maaskee endnu mere ved at see, at ogsaa dette Brev har faaet Overskriften: „Gennazzano," skjøndt Du vel nærmest ventede det fra Amalfi eller Sorrento. Hvorledes det er gaaet til hermed, skal jeg snart forklare Dig, hvis Du blot har Taalmodighed til at læse disse Linier tilende. Du vil da see, at jeg har faaet meget at vide, og at det er gaaet her, som saa ofte i Livet: Hvad man ivrigt og med Begjær higer efter, vil ikke frem, da kommer Tilfældet, denne blinde, uforklarlige Gud, og i et Nu har man Opløsning paa det, som den smaaligste Søgen ikke har villet bringe.

Siden jeg skrev Dig til sidst, har jeg deelt en Turists sædvanlige Lod, det vil sige, aldrig at have Hvile eller Ro, stadig at skulle dandse efter hver Jernbanepibe, som faaer Lyst til at fløite, og løbe med Uhret i Haanden for at gaae tilbunds snart i en Damper, snart i Pompeji, snart i de Skatte, som Nationalmuseet indeholder. Du veed, kjære Søren, at et saadant rastløs omsurrende Flueliv er mig i allerhøieste Grad modbydeligt, og jeg har kun taget Deel i det, fordi jeg derved kunde tjene en ældre

Landsmand, som jeg skyldte Forbindtlighed, og som havde sat sig i Hovedet, at han, som han udtrykte sig, vilde „røfle Neapel af" i fjorten Dage. Jeg holdt det ud i otte; saa kom vi op at skjændes, og den Spaltning, som deraf paafulgte, var egenlig Grunden til, at jeg fik det at vide, som jeg saalænge havde eftersøgt.

Vi havde været ude at see Pompeji i et brændende Solskin. I Støv, i Hede, i vulkansk Aske og løst Sand havde vi travet om fra Forum til Amfitheatret, fra Meleagers Huus til Diomedes Villa, og dødelig trætte vare vi endelig naaede tilbage til Napoli, efterat min ærede ældre Landsmand trofast havde sat et Kors ved alle de Seeværdigheder, som Baedeker anfører om de Dødes mindeværdige Stad. Fuld af Glæde over at have overstaaet denne Galoptour mellem Grave, sad jeg henad Aften i Cafè l'Europe, nydende min Caffe og glædende mig over det rige Folkeliv, som Toledo'en altid frembyder paa denne Tid af Dagen. Da kom min ældre utrættelige Landsmand paany farende, og allerede langtfra kunde jeg paa den fanemæssige Maade, hvorpaa han svang Baedeker, see, at en eller anden blodtørstig Plan opfyldte hans Sjæl, og at jeg var udseet til det ulykkelige Offer.

Der var ogsaa noget særdeles Galt paafærde. Med megen Iver paaviste han mig, at vi havde forbigaaet tre seeværdige Huse, og at vi slet ikke havde lagt Mærke til en lille Notits, i Følge hvilken Pompeji skal føde særlig ophøiede Tanker i Fuldmaane. Som en Følge heraf proponerede han mig paany at dampe ud til Gravenes By „im Mondschein", for at vi kunde plante vore Kors paa de tre forsømte Huse og derpaa med rolig Samvittighed vende tilbage med Midnatstoget. Forgjæves forestillede jeg ham, at vi ikke vilde komme ind, naar vi ikke havde en særlig Tilladelse fra Inspektionen for Udgravningerne, forgjæves belærte jeg ham om, at Pompeji i Maaneskin er en alt Andet end lystelig Vandring, forgjæves besvoer jeg ham om at unde mig et Øieblikks Ro og gaae med i S. Carlo; han forblev ubønhørlig, dadlede min mangelfulde Sands for Oldtid, Maaneskin, Romantik og Historie — det store Skisma indtraadte, og vi tog Billetter, han til den evigt pibende Jernbane, jeg til S. Carlo, hvor der den Aften visstnok ikke vilde blive pebet, thi man gav »Romeo è Giulietta», og det skulde, efter hvad en Neapolitaner havde fortalt mig, blive spillet beundringsværdigt.

Som Du maaskee ikke veed, kjære Funtus, begynde Forestillingerne hernede Kl. Otte og vare til langt over Midnat. Romeo og Julie blev givet sidst, og foran det gik en gyselig lang og gyselig kjedelig Opera, hvis Navn jeg i dette Øieblik ikke kan huske. Forgjæves bestræbte jeg mig for at finde Behag i den larmende Musik, forgjæves gjorde jeg Forsøg paa at gjennemtrænge den neapolitanske Patois, hvori Texten var skreven — jeg blev søvnig, kjære Søren, og dette er baade tilgiveligt og forstaaeligt, naar man ikke forstaaer et Ord af hvad der siges blandt de Levende og har vandret en heel Dag omkring blandt de Døde. Imod Slutningen kunde jeg ikke holde det ud længere. Jeg rullede min Lænestol tilbage, lod et af de grønne Silkegardiner falde for, og nu morede jeg mig med at lade det bløde italienske Sprog og de livlige Melodier rulle forbi mit Øre, idet jeg for mig selv komponerede danske Ord til Musiken. Det gik prægtigt i Begyndelsen; men lidt efter lidt var det, som sad jeg ved en Strandbred og hørte de mumlende Bølger rulle mod Land, snart i bløde, langt henrullende Dønninger, snart brusende frem som en Bifaldsstrøm, der overskyllede Alt og derpaa langsomt trak sig tilbage. Saa kom atter de blide,

vuggende Toneslag, bløde og forkjælende som Golfens solvarme Bølger; jeg lod mig gribe af dem, rulle hen med dem, og lidt efter lidt gik mine Tanker over i Drømmenes brogede Verden, dog paa en Maade styrede af de Melodier, som bølgede mig imøde fra Scenen. Klokkerne klang paany i den foraarsvarme Luft, Hymnerne lød til Madonnas Ære, og midt under dette spillede Diegi og hans Kamerater en lystig Polka, medens Menigheden knælede andægtig rundt omkring. Saa hørte jeg Klosterkirken ringe til Ave, derpaa dybe Orgeltoner, og pludselig var jeg i S. Maria del buon' consiglio. Alteret var smykket med Blomster, Menigheden laa i stille Andagt paa det steenhaarde Gulv, og tæt foran mig stod Signor Carnevale; han nikkede til mig med sit gamle sardoniske Smiil og hviskede: „Humbug, Sir! Jeg kommer ligefra Cornwall!" Men oppe foran Alteret laa Adele i sneehvid Dragt, med en blegrød Rosenkrands om de ravnesorte Lokker, og lænet til Pillen stod den raske Kontorista med det kjække Smiil og stirrede skarpt op mod Pater Eusebio, der vreed og snoede sig foran Alteret. Da suste paa een Gang en mægtig, Alt overdøvende Stormvind igjennem Choret. Den blæste Kirkens Fløidøre op, saa Jorden skjælvede derved, den bruste hen over Menighedens

Hoveder som et Tordenveir, og fremad skred i Lys og Solskin med Staven i Haanden og Pilegrimshatten paa Ryggen Fra Severinos mægtige Skikkelse. Midt i Kirken standsede han, strakte sin Stav ud som Aaron fordum over Pagtens Ark, og der blev en Dødsstilhed. Alles Øine vendte sig imod ham, og frem af sin Kutte drog han en duftende Buket af Bjergblomster, som han rakte hen imod Adele, der i yndig Forvirring havde reist sig op og nu betragtede ham med glade, overraskede Blikke. Han begyndte at tale — hvilken Stemme! Jeg vilde forstaae ham, men jeg kunde det ikke, der var Noget imellem os, jeg ikke kunde fjerne. Atter kom Stormveiret susende og brusende rundt omkring mig, fyldende hver Krog og hvert Hjørne af Kirken, løftende Hvælvingerne og sprængende Pillerne til alle Sider, knusende, bedøvende, henrivende — det gav et Sæt i mig, jeg vaagnede, og Bifaldsstormen i S. Carlo bruste endnu engang henover mit Hoved for derpaa at give Plads for den dødeligste Stilhed. Men Stemmen, som jeg havde hørt i Drømme, hævede sig paany. Her var ingen Skuffelse, ingen Illusion mulig, jeg rev Draperiet tilside og der, dybt nede paa Scenen stod Fra Severino, Fangen, il condan-

nato, Manden fra Tavanis Villa og fra Skoven ved Gennazzano, og dog var det kun Fra Severino, han havde jo hans Røst, hans Minespil, hans Dragt og hans Pilegrimsstav i de opløftede Hænder — det svimlede for mig; var det Drøm eller Virkelighed. Han drog af sin Kutte en Buket af Bjergurter, tog en enkelt Blomst ud, hævede den i Veiret og udbrød:

„See denne lille, spæde Blomst kan bære,
Skjult i sit Bæger, Gift og Lægedom.
Dens Duft er sød og fylder Dig med Lyst —
Smag den, og Du er stædt i Dødsens Vaade;
Og som i Planten, saa i Mandens Bryst
To Magter stride, Synden og Guds Naade!

Da faldt det som Skjæl fra mine Øine. Jeg kunde disse Ord udenad; vi vare midt i Shakespeares ypperste Drama — Munken dernede var Fader Lorenzo, og dog var det Fra Severino, ham og ingen Anden.

Hvilken Tiltrækning fik Skuespillet paa een Gang for mig! Jeg bøiede mig heelt ud over Logens Rand, jeg slugte ham med Øinene, jeg studerede hvert Træk i hans Ansigt, hver Fold i hans Kappe; men da han svarer Romeo:

Min Søn, forklar mig ligefrem Din Sag;
Hvo Gaader skrifter, Aflad faaer i Gaader —

da var det mig ikke muligt at holde det ud længere — her var jo en Traad, som kunde lede mig i den Labyrinth, hvori jeg hidtil havde vandret, og ved Munkens Afskedsreplik: „Saa sagte, Søn! Den snubler, som vil ile", styrtede jeg ud af Logen, uden at agte paa, at jeg i Korridoren tog et Par Hatte med mig i Farten.

„Hvem spiller Munken?" spurgte jeg den udenfor Logen posterede Gendarm.

„Non lo so!" svarede han og gav sig til at hænge Hattene op.

„Hvem spiller Fra Lorenzo?" spurgte jeg aandeløs den næste, jeg mødte. Denne stirrede paa mig med et Par forbausede Blikke, som var jeg en gal Mand, og svarede: „Har man stjaalet Deres Lommetørklæde."

„For Pokker!" raabte jeg. „Hvem er det, som spiller Munken?"

„Jeg veed det ikke; jeg er fra Capua, Signor," sagde Fyren undskyldende. „Det første Politipræfektur er til Høire i Toledo."

Jeg greb min Hat og styrtede afsted; paa et Politipræfektur bør man jo vide Alt.

„Hvem spiller Fra Lorenzo paa S. Carlo?" spurgte jeg en ung Neapolitaner, der sad indenfor

Skranken, beskjæftiget med at ryge Cigaretter og spille Domino med sig selv, hvilket maa ansees for en uskyldig Tidsfordriv. Han skjød Brikkerne sammen og betragtede mig med en Mine, hvori jeg tydelig læste, at jeg vistnok var den Eneste i hele Neapel, som ikke vidste Besked om den Ting. Derpaa tog han et langt Drag af Cigaretten og svarede smilende: »Il nostro celebre Righetti.»

Hvor underligt førte dette ene Navn mig ikke tilbage til Colonnaernes gamle Borg paa den Aften, da jeg tog Afsked med min stakkels Signor Carnevale. Jeg var paa Sporet, der var ingen Tvivl derom.

„Hvor boer Signor Righetti?" spurgte jeg hemmelig overbeviist om, at nu vilde enhver Oplysning briste.

»Riviera di Chiaja Nr. 39,» svarede den unge Mand med en uforstyrret Ro og tog atter fat paa sit Dominospil. „Det store Palazzo tæt ved Villa nazionale."

Jeg havde stor Lyst til at spørge videre, men da han allerede havde arangeret sine Brikker, lod jeg ham i Ro, og ti Minutter efter var jeg ved Palazzoet — Herren kom først hjem efter Midnat; men imorgen Klokken Ni kunde jeg træffe ham.

Den næste Morgen var jeg paa Pletten til den aftalte Tid — atter en Skuffelse. Il maëstro var tidlig om Morgenen tagen afsted med en af de mange Smaadampere, der anløbe Kysten, og Tjeneren kunde Intet meddele om hans Tilbagekomst. Han havde kun givet Gjæsteroller ved S. Carlo, hans Engagement var udløbet, hans Leilighed opsagt, og det var muligt, at han havde begivet sig enten til Capri, Ischia, Sorrento eller Amalfi for at ligge paa Landet — jeg havde hele Neapels Omegn for mig til fri Eftersøgning. Mismodig vandrede jeg tilbage til Hotellet, hvor jeg traf min urolige Landsmand fast bestemt paa at bestige Vesuv i den værste Middagshede for at nyde Solnedgangen, en Plan, som gjorde Skismaet fuldstændigt og modnede den Beslutning hos mig at flygte fra ham for bestandigt.

Da jeg henad Eftermiddagen sad paa min Balkon i Santa Lucia og lod Blikket glide over den speilklare Golf, hvor det ene hvide Latinerseil dukkede frem og forsvandt efter det andet, indsaae jeg først ret Umuligheden af at træffe et fornuftigt Valg paa et Sted, hvor tusinde Veie mødes og krydses. Alligevel havde jeg ingen Ro. Jeg maatte afsted, jeg maatte see at finde denne Righetti

for at erfare Noget om mine gamle Venners Skjæbne, og da jeg saae tre smaa Dampere sende deres hvide Røgsøiler i Veiret og hørte Signalpibens skjærende Lyd, skrev jeg paa et Stykke Papiir: Capri, Ischia, Sorrento, rullede hvert Navn til en Kugle, kastede dem i min Hat og trak — Ischia. Ti Minutter derpaa var jeg ombord paa „Epomeo", og tre Timer efter saae jeg det virkelige Epomeos skarpe Kraterkegle tegne sig imod Horizonten, og inden Solen lagde sig til Hvile, var jeg lykkelig og vel installeret i »la piccola sentinella,» saaledes kaldet, fordi de hvide Bygninger som en Vagtpost springe frem fra den bruunrøde Klippe. Jeg skal ikke, kjære Søren, trætte Dig med en Beskrivelse af Ischia; jeg skal ikke udmale Dig Casamicciolas hyggelige Ro, ikke tegne for Dig disse lysklare Morgener og stemningsrige Aftener, hvor Solen slaaer sin gyldne Bro over det azurblaae Hav, indtil den selv som en blodrød Koralperle dukker ned i dets Skjød. Fjorten lykkelige Dage henlevede jeg i dette jordiske Paradiis, fortryllet af denne vidunderlige Circe, der endnu den Dag idag holder de Veifarende fast, som fordum Odysseus og hans Staldbrødre. Dag ud og Dag ind streifede mit Æsel med mig paa Ryggen omkring i disse yppige Dale, snevre Bjergkløfter og svimlende Høider;

men uagtet al min Speiden, al min smaalige Søgen, var det mig ikke muligt at opdage det Mindste af den berømte Skuespiller, og jeg begyndte at tvivle om, at Lykkefuglen havde været den rigtige. Allerede havde jeg isinde at forlade Øen for at underkaste Capri en lignende Undersøgelse, da jeg af min brave Ven og Æselsdriver Francesco fik at vide, at man i den lille By Lacco forberedte en Fest til Ære for Øens Patronesse, den hellige Restituta, der i sin Tid, da man ikke tog det saa nøie, var kommen seilende paa en Møllesteen fra Afrika, hvor en hedensk Fyrste havde villet kysse hende, i hvilken Anledning hun var sprungen i Søen, ganske som den hellige Helena hos os, hvorpaa hun var landet ved Lacco, hvor Møllestenen endnu ligger inde i Kirken, saa at Enhver, der ikke vil troe det, kan gaae hen og see, at det er sandt. Henad Eftermiddagen valfartede jeg altsaa til Lacco, et lille Fiskerleie paa Øens nordlige Kyst, hvor min Ven Francesco til yderligere Bestyrkelse viste mig de Spoer, som Helgeninden havde traadt, den Kilde, som var sprungen frem, da hun blev tørstig paa Veien, og de hvide, vellugtende Lillier, der i talrig Mængde og yppig Skjønhed skyde frem af Klippens ellers saa golde og nøgne Sider.

Den hellige Fest syntes at have forsamlet hele Øens Befolkning paa dette maleriske Sted, og med spændt Forventning ventede man paa Processionen, som efter Messens Slutning skulde vandre tilbage til Lacco fra den lille Kirke, der endnu den Dag idag angiver Stedet, hvor den hellige Restituta drev iland. Allerede hørte vi Raketternes og Sværmernes lystige Knalden, allerede saae vi Silkefanerne veie og de gyldne Kors funkle i Aftensolens Glød, da jeg pludselig fik Øie paa en sælsom Figur, ikke ret langt fra mig. Det var en ældre, velnæret Herre i lysegraa Sommerdragt og ufarvede Halvstøvler. Med en sølvbeslagen Ridepidsk i Haanden holdt han stille paa et sneehvidt Æsel, som fra Øren til Hale bar et Net med røde Silkekvaster, der tjente baade til Pynt og til at holde de næsvise Fluer borte. Han syntes at være velkjendt af Mængden og at nyde en stor Respekt hos denne; thi naar han bøiede Hovedet og hilsende svang den sølvbeslagne Ridepidsk, fløi Huerne af tilhøire og venstre, og det hvide Æsel nikkede med Hovedet og klingrede med sine Halsbjælder, som var det fornøiet over disse Hædersbeviisninger og ønskede at tage Deel i dem. Jeg kjendte ikke denne Mand, som aabenbart var en af Øens Dignitarier, og dog var der i hans Træk

Noget, som jeg stadig kom tilbage til, som jeg havde seet før, og som laa paa Bunden af min Erindring uden at kunne frigjøre sig og komme rigtig op til Overfladen. Da nærmede Processionen sig, og det hvide Æsel spidsede Øren ved at høre en lystig Arie af „den Stumme", som blev udført med al den Bravour, der er Neapolitanerne eiendommelig. Derpaa kom Fanerne, Monstransen, Korsene, og den hele Skare sank ydmygt paa Knæ, hvorved den graae Mand paa det hvide Æsel syntes at blive dobbelt saa høi som før, hvorhos hans bredskyggede Panamahat lyste som en Glorie i Aftensolen. Nu blev den hellige Restitutas Billede synligt, og idet det blev baaret ham forbi, holdt han Æslet stramt an, saa det ringede med alle sine Klokker, og medens Virakdampen bølgede i Skyer omkring ham, medens Præsterne sang og Kjerterne straalede, rykkede han Æslet et Skridt tilbage, sænkede Ridepidsken og gjorde med den anden Haand en uforlignelig hilsende Bevægelse fra Hatteskyggen ud imod den hellige Restituta, som vare de gode gamle Bekjendte, der havde spiist mangen en Middag sammen, drukket Duus og nu spekulerede paa at forlove deres Børn indbyrdes med hverandre. Jeg kjendte denne Hilsen igjen — der var kun Een i hele Italien, som stod paa denne fortrolige Fod med

de Hellige, og det var – Signor Carnevale. Men skulde denne ældre, velhavende Gentleman med det fyldige, næsten godmodige Ansigt være Atheisten fra Gennazzano, den røde Republikaner, den ubønhørlige Bekjæmper af Præsternes Underfundigheder? Skulde det være Signor Carnevale, som nu bøiede sig ned og velvillig vexlede et Par Ord med en af „de Sorte“, som var skeiet lidt ud fra Processionen? Umuligt! Jeg havde jo forladt ham i Fængsel som Martyr for den retfærdige Sag. Skulde han have svigtet sin Overbeviisning og vundet sit fyldige Ansigt, sit hvide Æsel og de røde Silkekvaster paa Ideens Bekostning — jeg kunde ikke troe det, men manøvrerede dog med min Bucephalo lidt efter lidt saaledes henimod ham, at vi tilsidst holdt Side om Side, og da jeg paa denne korte Afstand havde forsikkret mig om Identiteten, gik jeg lige løs paa ham med det Udraab: „Godaften, Signor Carnevale! Husker De mig endnu?“

Jeg havde ikke betænkt, hvormegen Skade jeg nær havde kunnet forvolde ved dette pludselige Udbrud; thi Signor Carnevale steilede derved, og hvad der var værre, hans Æsel steilede ogsaa, saa at han paa et hængende Haar var gaaet bag over, hvilket vilde have været til stor Skade saavel for

ham selv som for hans Værdighed overhovedet. Neppe havde han imidlertid betvunget sin vælige Ganger, før han, uden Hensyn til Situationens Vanskelighed, bøiede sig forover, kastede sig i mine Arme og udbrød: „Signor Guielmo, saasandt jeg lever! Hvilken Festdag skal dette ikke blive for os Begge!"

Nu blev det mig, som i Ordets egenligste Forstand maatte bære Vægten af dette uventede Møde; thi Signor Carnevale vedblev at trykke mig i sine Arme, og da vore Æsler ikke deelte denne ømme Sympathi, men tvertimod fjernede sig fra hinanden, indtraadte der et Øieblik, hvor Stillingen var kritisk. Francesco, som i dette Øieblik traadte ud af Osteriet, blev imidlertid vor Frelser, og efterat Signor Carnevale havde udstødt adskillige „Gesu Maria" og „Madonna mia," hvilket høiligen forbausede mig, kom vi endelig klar af hinanden, og da Signor Carnevale havde faaet sin Panamahat trykket fast paa et Hoved, hvis graasprængte Underlokker viste, at han havde fjernet sig fra Foryngelsens Bande, blev vi enige om at følges ad, og langsomt luntede vore Gangere afsted paa Veien til Forio.*)

Altsom vi red, mødte vi flere Præster, flere Munke og flere barmhjertige Søstre, der alle drog

*) Den største By paa Ischia.

affted for at overvære Festen i Lacco; men hvergang vi mødte dem, rettede Signor Carnevale sig i Saddelen og løftede paa den bredskyggede Panamahat med en Velvillie, som var mig i allerhøieste Grad paafaldende, saameget mere som disse Guds Mænd med en virkelig Glæde hilste paa den fordums Atheist. Vistnok bemærkede min værdige Ven den Forundring, der lyste ud af mit Blik; thi han blev mere og mere ordknap efter hver ny Hilsen, og da vi endelig fik Øie paa en heel lille Procession, som kom os imøde ad Hovedlandeveien, hørte jeg ham mumle fin gamle bekjendte Yndlingseed: »Cospetto di Bacco!« hvorpaa han pludselig dreiede sit Æsel tilhøire og lod det trave ned ad en af de steile Fjeldveie, som føre til Kysten, til stor Uleilighed for mig og den stakkels Francesco.

Da vi havde naaet den flade, frugtbare Slette, som paa dette Parti strækker sig imellem Lacco og Forio, satte Signor Carnevale pludselig sit Æsel i Galop og foer som en Rasende frem mellem Viinhaver og Maismarker, uden at agte paa, om jeg fulgte med eller ei, Noget jeg imidlertid gjorde, ikke saameget af Lyst, som fordi Æslerne der paa Øen have den priisværdige Vane altid at holde Skridt med hverandre. Det Sidste var imidlertid ikke

Tilfældet med Francesco, og da Signor Carnevale endelig standsede sit voldsomme Ridt, var han forsvunden bag de Støvskyer, der som hvide Spøgelser langsomt drog over Veien, baarne af den lette Aftenbrise. Neppe var jeg kommen paa Siden af min gamle Ven, før denne tog Hatten af, tørrede Sveden af sin Pande og udbrød: „Nu ere vi alene, Signor! Ingen af de fordømte Speidere rende os længere i Hælene. Siig mig nu reent ud, hvad synes De? Har jeg forandret mig meget?“

Jeg saae paa Signor Carnevales velproportionerede Former, paa den lille Antydning til Mave, paa hans runde Kinder, som det stærke Ridt havde givet et Anstrøg af Rødme, jeg tænkte paa hans velvillige Hilsener til Dens Geistlige, og idet jeg dertil lagde Sølvridepidsken, det hvide Æsel og det hele Velærværdige, der var kommen i hans Holdning, kunde jeg ikke undlade at meddele ham, at han endogsaa havde forandret sig særdeles meget, men som jeg syntes til sin Fordeel.

„Nei, Signor,“ sagde han og slog i et Anfald af sørgmodig Værdighed ud med Ridepidsken, saa at det hvide Æsel pludselig gjorde et nyt Forsøg paa Karriere, „ikke til min Fordeel, ikke til min Fordeel, det føler jeg alt for vel. En Mand, som

har brudt med sine Principer, maa forandre sig, men aldrig til sin Fordeel, Signor. Han kan have Fordeel deraf, gjøre Karriere; men det, der skulde anspore hans Aand til en fornyet Virksomhed, er borte, Signor. Han kan blive rig, blive anseet, blive Syndikus; men der ligger en Braad, Signor, en Torn, som Verden ikke seer, men som — —" og Signor Carnevale fuldendte Sætningen med at kildre sit Æsel bag i med Ridepidsken, saa at det vrinskende foer frem paany og bibragte mig en tydelig Forestilling om, til hvilken Grad Signor Carnevale forstod at gjøre Karriere.

„Ærr—rrrr!" sagde endelig Apothekeren og holdt sit Æsel saa pludselig an, at jeg nær havde redet ham overende. „Hvergang de fordømte Tanker komme mig i Hovedet, maa jeg have mig en Galop. Jeg rider et Æsel fordærvet næsten hveranden Maaned; men det faaer ikke at hjælpe — Galopen maa jeg have. O, kunde jeg blot engang faae den paa en af de Sorte!"

„De kan jo kjøbe Dem en Sort," sagde jeg.

Signor Carnevale brast i Latter; den samme hæse, mørke, foragtelige Latter, som jeg kjendte saa godt fra tidligere Dage, men som nu saa lidet svarede til hans velvillige Ydre. „Kjøbe en Sort,"

udbrød han, „og ride ham hele Øen rundt med Sporer og Stænger -- aa ja, Signor, den Tanke var ikke saa gal." Og Signor Carnevale lo paany endnu hæsere, endnu mere bittert end før.

„Jeg forstaaer Dem ikke, Signor?" sagde jeg. „Hvad er der iveien? De er ikke som i gamle Dage."

„Nei, De har Ret," sagde Apothekeren, og et Udtryk af virkelig Sorg gik hen over hans Ansigt, „jeg har tabt Meget, siden vi saaes sidst."

„Virkeligt?" spurgte jeg deeltagende. „Tog man Farmaciet fra Dem, konfiskerede man deres Formue?"

„Nei, Signor," svarede han. „Man lod mig beholde Alt og tog dog meget Mere. Man fratog mig Agtelsen for mig selv, Respekten for mig selv — jeg er en Hykler, Signor — men jeg er Syndikus i Forio." Og Signor Carnevale satte paany det hvide Æsel i en rasende Karriere over Stok og Steen, saa at jeg denne Gang kom et langt Stykke bagud.

„Jeg forstaaer Dem slet ikke, Signor," sagde jeg, da jeg endelig med stor Besvær havde arbeidet mig op i Linie med min gamle Ven, hvis besynderlige Opførsel virkelig begyndte at forurolige mig.

„Vel," svarede han, „saa skal jeg fortælle Dem Alt. De vil maaskee dømme mig mildere end jeg selv, og i ethvert Tilfælde vil det glæde mig, at have truffet Een, til hvem jeg kan betroe det, som piner mig, og som kan forstaae mig. Der er kun meget faa fornuftige Folk i Verden, Signor, og hernede er der næsten slet ingen; de ere Ridder paa Bacherozzoerne alle tilhobe."

Jeg trykkede deeltagende den Haand, som Signor Carnevale rakte mig, og efterat han havde bragt sit Esel tæt op til mit og forvisset sig om, at Ingen var i Nærheden, sagde han med lav Stemme: „De husker jo nok det store Mirakel i Gennazzano, og har vel heller ikke glemt, under hvilke Forhold vi tog Afsked med hinanden. Jeg var dengang en slagen Mand, Signor. Jeg havde opirret mine Fjender, og de havde seiret; jeg havde gjort Skandale for den hele By og lagt mig ud med alle Mennesker, kunde jeg da vente nogen Medlidenhed af disse, nogen Barmhjertighed af hine? Nei, Signor, jeg havde tabt Slaget; det følte jeg alt for vel. Heldigviis havde min trofaste Pietro faaet Tid til at brænde alle de Papirer, som kunde compromittere mig, og Huusundersøgelsen førte derfor ikke til noget Resultat. Men man hjalp sig paa anden

Maade; man anklagede mig for Vantro, for at have brugt usømmelige Ord om Præsterne, og fremfor Alt lagde man en særegen Vægt paa, at jeg ikke vilde anerkjende Miraklet, som jeg i Vidners Overværelse havde erklæret for et Bedrageri, en Komedie, arrangeret af Gubernatoren og Pateren fra Roma. Om dette sidste Punkt kom hele Sagen til at dreie sig. Man forlangte en skriftlig Erklæring af mig, hvori jeg anerkjendte Miraklet, en offenlig Afbigt for Madonna, og Gubernatoren lod mig vide, at hvis jeg nægtede dette, vilde min Formue blive konfiskeret, og jeg selv dømt for Helligbrøde til fem Aars eensomt Fængsel."

Min gamle Ven standsede et Øieblik, saae sig om i det rige, yppige Landskab, hvor Solen, som just nu lige sank ned bag Ponza-Øerne, kastede en gylden Glands over Hav og Land, over de grønne Vigner, hvor Viinrankerne vuggede sig, og over Epomeos takkede Muurkrone, hvis øverste Spidser den omgav med funklende Guldskjær. „Fem Aars eensomt Fængsel!" hvislede Signor Carnevale. „Veed De, hvad det vil sige, Signor, naar man er bleven otte og halvtredsindstyve Aar? See Dem omkring! Havet er frit; det spørger Ingen, hvorhen det maa rulle sine Bølger. De lette Skyer, som

seile hen over Bjerget, ere frie, som Maagerne derude — Ingen lægger Hindring for deres Flugt. Ja, selv de vevre Fiirbeen, som jage her langs ad Veiens Kanter, ere frie. Ingen har prøvet paa at give dem Love for, hvilke Fluer de maa spise og hvilke, de skulle lade gaae. Saaledes er Alt i dette herlige Land frit og uden Ansvar; kun Mennesket, denne Naturens ypperste Skabning, dette Barn, som den i Modsætning til alle sine andre Børn begavede med en Fornuft, som det ved Aartusinders Brug har udviklet til en Erkjendelsessands, der opsøger Himlens fjerneste Kloder og trænger ind i Bjergets skjulteste Afgrunde, kun dette Barn er ikke frit, dets fornuftige Tanke har ikke Lov til at rulle som Bølgernes Strømme, ikke Ret til at flyve, som Maagerne hist, over Fordommenes fængslende Fjeldvægge. Det skal bidsles, tæmmes og bebyrdes, som Æslet, hvorpaa jeg rider; det skal gaae sin jevne Skridtgang under Sporer og Pidsk, og prøver det paa at bruge sin Fornuft, da aabner Fængslet sig for den frie Tanke, og Eensomhedens nagende Marter bringer selv Fornuften til Vanvid. O, Skjændsel over dem, Skjændsel over dem Alle!"

Aldrig havde jeg seet Signor Carnevales Ansigt

saa bedrøvet eller hans Holdning saa bøiet, som i dette Øieblik, selv ikke, da jeg forlod ham i Fængs-let. Jeg vilde ikke udspørge ham videre, og saa-ledes red vi i nogen Tid tause ved Siden af hin-anden, indtil vi øinede Forios hvide Mure, som speilede sig i det mørkeblaae Hav. Da brød Signor Carnevale pludselig Tausheden og sagde: „De vil maaskee foragte mig, Signor, men jeg faaer at finde mig deri. Jeg er en Renegat, en Frafalden; jeg er ikke længere Atheist og Republikaner, jeg gaaer i Kirke og er — Syndikus i Forio."

„Hvorledes?" udbrød jeg overrasket. „De gaaer i Kirke —?"

„Ja, og synger Psalmer," fortsatte Signor Carnevale med bitter Selvironi. „Jeg gjør Mere endnu; jeg giver to offenlige Gilder om Aaret paa mit Embeds Vegne, og hver Gang er det Sogne-præsten, som udbringer min Skaal og roser mig som Byens loyaleste Mand. Ak, Signor, Tiderne have forandret sig!"

„Men hvad har da bevirket denne uhyre For-andring?" spurgte jeg endnu mere forbauset.

„Hør mig, forend De dømmer," Signor Gui-elmo, „og husk paa, at den Mand, der nu taler til Dem, ikke længer eier Ungdommens Idealitet og

dens seige Kraft til at holde sig opreist mod Vold og Undertrykkelse. Denne Kraft var allerede bleven knækket hos mig i Seminariet, og kun Habet gav mig Styrke til at bære de Forurettelser, som senere paafulgte; men man tilføiede mig en ny. Man gav mig Valget mellem at fornægte den sunde Fornuft, den klare Erkjendelse, eller at miste min suurt erhvervede Formue og fem Aar af mit Liv. Og dog, Signor, vaklede jeg ikke. Jeg hadede disse sorte Augurer, jeg foragtede deres Løgn og List saa dybt, at jeg besluttede at fornægte Miraklet til det Yderste. Allerede havde man skrevet til Roma, allerede ventede jeg hver Dag Gubernatoren med Kardinalvikarens Dekret, da kom en Aften Lægen fra Norma, min gamle Ven. Han bad mig om at give efter for Magten, raadede mig til at sælge al min Eiendom, saasnart jeg blev fri, og derpaa vandre ud til et Land, hvor man anerkjendte Fornuften. Jeg svarede ham, at jeg ikke vilde lade mig bøie, at jeg vilde være Martyr for den retfærdige Sag, og med et ironisk Smiil forlod han mig, idet han bad mig at overveie de Ord, som han skrev paa Væggen. Da jeg den næste Morgen vaagnede, faldt mit Blik paa den Indskrift, han havde efterladt. Med Kridt stod der over min Seng: »Mundus vult decipi

— ergo sacerdotes!« *) Jeg forstod meget godt, hvad han meente dermed, men det paavirkede mig ikke; tværtimod stod jeg op, klædte mig paa og besluttede at lade Indskriften staae, for at den kunde fornøie Pateren, naar han besøgte mig i Fængslet. Da fandt jeg, skjult bag Vandkrukken, en Bog, som han havde efterladt den foregaaende Aften; jeg saae heri et Vink og gav mig til at læse. Det var en Biografi over Pisaneren Galilei, dette vidunderlige Talent, som jeg hidtil kun havde kjendt af Navn, men i hvis hele Liv og Studium Bogen førte mig ind i paa en forunderlig, levende Maade. Jeg saae ham som nittenaarig Yndling sidde i Pisas Kirke og kjede sig over Fasteprædikenen; da falder hans Øie paa den langsomme Svingning af en Helgenlampe — og Pendulen var opdaget. Jeg hørte ham tordne imod Aristotelikerne fra Pisas gamle Katheder, og jeg fulgte med spændt Opmærksomhed hvert af de smaa Trin, som førte ham hen til den store Opdagelse om Legemernes Faldhastighed. Jeg bævede som han af Glæde, da han første Gang med den af ham opfundne Kikkert i Haanden betragtede Stjernehimlen og for første Gang øinede Jupiters Drabanter,

---

*) Verden vil bedrages; derfor fik den Præster!

Saturns Ring og Solens Pletter. Hvad havde dog ikke den Mand seet før sin Tid, og hvor uendelig høit stod han ikke stillet over den! Jeg skammede mig over, at jeg ikke tidligere havde kjendt hans Liv, og med en Begjerlighed, som gjennemfløi jeg en Roman, læste jeg videre. Hvor prægtigt var ikke hans Ophold hos Cosmus den Anden? I Sandhed, jeg følte, at jeg havde en af Italiens største Mænd for mig, og med et stille Suk gjemte jeg Bogen, da Tusmørket begyndte. Om Aftenen kom Gubernatoren tilligemed Pateren. Den Første viste mig Dekretet fra Kardinalvikaren, og den Sidste holdt i den Anledning en Formaningstale til mig, hvori han besvoer mig at anerkjende Miraklet som fremkaldt ved Jomfruens undergjørende Bistand. Men min Beslutning stod fast — som Galilei havde kjæmpet imod Munkene og Jesuiterne, saaledes vilde jeg kjæmpe imod Nutidens Overtro, og jeg svarede derfor, at jeg bekjendte mig til den sunde Fornuft, at jeg som en Følge deraf ikke kunde anerkjende Miraklet, men at de kunde gjøre med min Person, hvad de vilde. De lod ikke til at have ventet en saa energisk Protest, og vare i det Hele taget meget opsatte paa at faae min Godkjendelse af Miraklet; thi de forlod mig først henad Midnat, idet Pateren

erklærede, at jeg burde have Betænkningstid til den følgende Dags Aften.

Den Nat drømte jeg, at jeg var Galilei, og at jeg opdagede Pendulen ved at see Pateren dingle i en Galge, og da jeg vaagnede om Morgenen, var jeg fast bestemt paa at fornægte Alt, selv om jeg skulde blive hængt med. Neppe havde Dagslyset begyndt at trænge sig ind igjennem de smaa tilgittrede Vinduer, før jeg paany greb Bogen, brændende af Længsel efter at følge min Heros lige til Slutningen af hans Liv — Ak hvilken Skuffelse! Han, som havde kjæmpet for Sandhed og for Ret, han, som havde seet klarere end Nogen af sin Tid, han, som eiede det faste, det uomstødelige Beviis for, at Solen stod stille, og at Jorden som dens Drabant bevægede sig rundt omkring den, han, som i sit Hjerte foragtede Munkene, Præsterne, Jesuiterne, han, som stod paa Toppunktet af sin Tids Indsigt og saae klart dens Bedragerier lige til de skjulteste Fibre — han afsværger sin Tro, sin Overbeviisning, Det, der udgjorde Kjærnen af et i Granskninger gjennemlevet Liv — og for hvem? For en af de dummeste Paver, vi have havt, for denne Barberini, som støbte Kirkeklokker af Pantheons korinthiske Loft og gav Kardinalerne Titel af Eminenze. For denne saa-

kaldte Lærde, hvis hele Arv til Efterslægten bestaaer i det romerske Breviar og et Bind daarlige Digte, for en saadan Aand, omringet af lignende Aander, bøiede Galilei Knæ, han, som skjøndt blind, opdagede Maanens Librationer. O, Signor, da jeg læste om det store, festlige Optog af Munke, Præster, Jesuiter og Eminenzer, som smilende til hverandre af skadefro Glæde, begav sig til Videnskabsmandens Fængsel, da jeg saae ham, mishandlet og piint, kuet af Fængselsluften og sine Fjenders Had, vakle frem for med Haanden paa Evangeliebogen at afsværge det, som han havde brugt et Liv til at udgrandske — da blev jeg greben af en saa dyb, saa bitter og nagende Smerte, at jeg brast i Graad derved. Jeg græd som et Barn, heftigt, ustandseligt. Vel vidste jeg, at jeg paa ingen Maade kunde sammenlignes med ham; men jeg havde lidt som ham, jeg havde været et Offer for de samme mørke Kræfter, fra den samme Kant, skjøndt jeg levede to Hundrede Aar efter ham og paa en Tid, hvor man har Lov til at tænke frit overalt, undtagen paa den Plet af Jorden, hvor jeg har den Ulykke at være født. Nu fordrede man af mig det Samme, som man havde forlangt af ham: Fornægtelsen af den soleklare Sandhed, Tilintetgjørelsen af sig selv. Jeg havde ellers aldrig

gjort det, Signor; men da min krampagtige, volds-
somme Graad havde lagt sig, da var det, som ind-
traadte der en stille, mild Fred i mit Sind, som
følte jeg mig høit hævet over disse lave, smaalige
Bestræbelser at vinde Indflydelse og Magt, og
jeg huskede paa, at der vilde komme en Tid, hvor
man vilde dømme mine Modstandere paa samme
Maade, som man nu dømmer dem, der mishandlede
en af Italiens herligste Aander. Jeg følte for første
Gang, hvad Resignationen havde at betyde, og ind-
saae det Unyttige i at offre Resten af mit Liv til en
sørgelig Tilværelse uden den ringeste Nytte. Da
Pateren og Gubernatoren om Aftenen traadte ind,
erklærede jeg mig villig til at afsværge mine Vild-
farelser, som de kaldte dem, og antage deres; men
da jeg den næste Dag — —"

„Hvilket?" spurgte jeg, da Signor Carnevale
standsede med en Grimace, som slugte han en bitter
Medicin.

„Da jeg den næste Dag," fortsatte Signor
Carnevale med hævet Ridepidsk og sammenbidte
Tænder, „da jeg den næste Dag maatte gaae i
Processionen med en af de sorte Spaaner om
Halsen og et Madonnabillede i Haanden, efterat jeg
først i Kirken høit og lydelig havde erklæret min

Tro paa denne Leddedukkes undergjørende Magt — da var jeg saa rasende forbittret, at jeg gjerne kunde have kastet Madonnabilledet i Hovedet paa Pateren og stødt Spaanen i Halsen paa Gubernatoren, hvis jeg ikke havde vidst, at han vilde være kommet til at tørste endnu mere deraf. Ja, Signor, jeg maatte gaae med som en Abekat ligefra Kirken til S. Eustachio, og fra S. Eustachio tilbage til Kirken, medens hvert Barn i Byen pegede Fingre ad mig. Det var en Gang, som til Golgatha; men jeg fandt paa et Middel som holdt mig oppe."

„Virkelig?" spurgte jeg.

„Ja," sagde Signor Carnevale og rettede sig med en heroisk Mine paa Æslets Ryg, „jeg fandt et Middel. Medens alle Troens Faar brægede og brølede rundt omkring mig, medens Præsterne bad og Munkene snøvlede, sang jeg som mit Litani: »E pur si muove! — E pur si muove! og jeg huskede paa, at Tanken, den frie ubundne Tanke, vil vedblive at bevæge sig, indtil den faaer styrtet hvert Bolværk, som modsætter sig den, saa let, som Foraarselvens Vande bryde hver Dæmning og hver Skranke, naar den om Foraaret kommer styrtende ned fra Bjergenes Høider."

Her holdt Signor Carnevale sit Æsel an og

stirrede med et bekymret Blik ind imod Forio, som vi nu vare ganske nær. „Ja, det var en haard Tid," fortsatte han med lavere Stemme, „haard for mig, og endnu haardere for vor stakkels gamle Anna Maria. Jeg solgte mit Farmaci til Trifoglio; det var at stryge Flaget, det vidste jeg nok, men jeg gjorde det alligevel, og De skal høre, hvorfor. Den nye Pater fra Rom havde vendt op og ned paa det gamle Arkiv i Mariekirken og der fundet nogle Dokumenter, som viste, at baade mit Farmaci og Vannutelliernes Palads laae paa en Grund, som i Middelalderen havde tilhørt Kirken. Jeg havde hørt mumle om Proces, og jeg solgte strax; thi jeg veed, hvad det vil sige, naar Kirken fører den. Anna Maria havde et Gavebrev paa Palazzoet, udstedt af Clemens den Ottende, et gammelt, muggent Dokument, som Nino gjemte tilligemed hendes øvrige Papirer. Gavebrevet sikkrede hende mod enhver Vold fra Kirkens Side. Det gjaldt blot om at fremlægge det i Retten; thi dets Ægthed var uomtvistelig. Nino skulde møde, men veed De, hvad Fyren gjør? Han stikker det gamle, halvfortærede Dokument i Lommen og gaaer saa ud at spadsere med sin Kjæreste. Pludselig husker han, at han skal møde i Retten, og da de vare komne

heelt over imod Olevano, laaner han et Æsel og sætter i fuldt Fiirspring tilbage til Byen. Aandeløs og forpustet kommer han ind i Retssalen og vil trække Gavebrevet frem — da er det borte, Tiden tabt, og Processen vunden for Kirken. Fra den Dag, da hans Moder kom i Fattighuset og Forlovelsen blev hævet, gik han bestandig paa Veien mellem Olevano og Gennazzano for at lede efter Dokumentet. Tilsidst blev det til en Slags Mani, en fix Idee; han speidede hver Dag efter Clemens den Ottendes Gavebrev, grublede og grundede over, hvor og hvorledes han havde tabt det — saa fik han Tæring og — —"

Her blev Signor Carnevales Beretning afbrudt derved, at vi mødte et Par Præster, som han hilste paa en særdeles venskabelig Maade, men neppe vare de forsvundne bag et Hjørne af Klippeveien, før han heftig udbrød: „Nino døde. Han var en Dosmer, men et godlidende Menneske. Jeg solgte Alt, hvad jeg eiede, og drog saa ud for at søge min Lykke i det frie Italien under Vittorio Emanueles nys opstandne Banner. Jeg anlagde et Apothek her i Forio, og Forretningen gaaer glimrende; hele Egnen fra Lacco til Panza søger til mig. Jeg er bleven Syndikus her

i Byen og nyder en ubegrændset Agtelse; men dog er jeg en slagen Mand, en slagen Mand, forsikkrer jeg Dem."

„Men hvorfor?" indvendte jeg, idet Signor Carnevale med megen Ærbødighed, men med en Grimace til mig, tog Hatten af for en høitstillet Geistlig, som i dette Øieblik passerede os forbi paa sit Æsel.

„Fordi — hør, Signor — fordi jeg er bleven en gammel Hykler!" skreg Signor Carnevale, da den Geistlige var kommen saa langt forbi, at han ikke kunde høre ham. „Og hvorfor blev jeg en gammel Hykler? Var det min Skyld, jeg, som paa Grund af mine Principer, brød med Alt, for at bosætte mig i en fremmed Egn? Nei, min Skyld var det ikke; det var igjen disse Hyklere, disse Sorte fra Roma, som forfulgte mig, selv paa den anden Side af Grændsen. Det var min Hellighed, som ødelagde mig, Signor."

„Deres Hellighed!" udbrød jeg overrasket.

„Ja, min Hellighed, netop min Hellighed," gjentog Signor Carnevale og rykkede arrig i Bidslet. „Neppe havde jeg godkjendt det fordømte Mirakel, før man gjorde mig hellig, næsten helligere end Sankt Antonius selv. Pateren, Gubernatoren ud-

basunede min Hellighed og noterede det som et nyt Mirakel af Jomfruen, at jeg havde omvendt mig. Gubernatorens Frue skrev det til Kardinalerne i Roma, og jeg kunde ikke stritte imod — jeg var hellig og skulde være hellig, hvad Pokker det saa gjaldt — Madonnaen og Miraklet hævedes jo endnu høiere derved. En af Monsignorerne, som kom ud til Gennazzano, gav mig et Anbefalingsbrev med til Erkebiskoppen af Napoli, og denne anbefalede mig igjen til Overprioren i Forio. Da jeg kom her til Byen for at etablere mig, blev jeg modtagen med aabne Arme af Alt, hvad der var Sort paa Øen. Jeg kunde have gjort mig gal, viist Huggetænderne frem — men hvad havde det hjulpet? Jeg vilde ikke have naaet Det i tyve Aar, som jeg nu har opnaaet i tre, og jeg har ikke megen Levetid tilbage. Jeg er en gammel Hykler, Signor, en Frafalden, som vor store Galilei. Men — e pur si muove! Det er min Trøst, min Takkepsalme, mit Valgsprog, Morgen og Aften. Lad Verden foragte mig, om den vil, haane mig, fordi jeg ikke holdt alle dens Pinsler og Uretfærdigheder ud. Jeg leer derad, thi dybt i Sjælen bærer jeg mit Valgsprog, Fremskridtets og Befrielsens Ord, som Ingen kan rokke. Ja, Signor, e pur si muove! Nu sidder jeg fast i

Sablen; i det frie Italien skeer der ingen Mirakler."

Og Signor Carnevale satte sit Æsel i en rasende Karriere, som vilde han bevise Rigtigheden af sin første Sætning, uden derved at betænke, at han i allerhøieste Grad svækkede Sandsynligheden af den sidste; thi endnu i dette Øieblik betragter jeg det som et reent Mirakel, at han tilligemed Æslet ikke gik paa Hovedet ned i Kløfterne ved Forio, og at han ikke red mere end to Børn overende paa sin alt Andet end syndikusmæssige Fart op ad Byens Hovedgade. Paa den aabne Plads, som vender ud imod Havnen og Havet, standsede endelig Signor Carnevale sin skummende Ganger foran en stor hvidmalet Bygning, som i Stueetagen fremviste et ikke ringe Antal Krukker, alle forsynede med det savoyiske Kors, medens der udenfor Hovedindgangen var anbragt Noget, som forekom mig at være et trefarvet Duehuus, men til min Forskrækkelse gjemte en solbrændt Ischiot, der, forklædt som Nationalgardist, presenterede Gevær for Signor Carnevale. Denne tog til Panamahatten med en Haandbevægelse, der ikke var fri for et vist Koketteri, og førte mig dernæst op ad en høi Steentrappe, for at jeg kunde besee det Indvendige af hans nye

Bolig i Forio. Her viste sig et Træk i den gamle Mands Karakteer, som virkelig rørte mig og til en vis Grad forsonede mig med det Modstridende i hans Fortid og Nutid. Uagtet han som Syndikus og velhavende Mand havde havt al Anledning til at bygge sit Huus saa moderne og komfortabelt som muligt, havde han dog, tro imod Minderne og sin Fortid, bygget det Hele som Anna Marias gamle Palazzo i Gennazzano. Alt var der, det store, gammeldags Kjøkken med sin aabne Skorsteen og blussende Arne, Spisesalen med dens blyindfattede Vinduer, Lemmen til Kancellierens underjordiske Hule; men den Dør i Kjøkkenet, som førte ind til Mariettas Jomfrubur, var falsk, malet paa Væggen — et Sindbillede paa, at min gamle Ven aldrig skulde aabne den for at træde ind i det forskertsede Paradiis. Apotheket var anlagt paa lignende Maade. Dets Hovedfaçade vendte ud til en mindre Plads, som navnlig søgtes af Bønderne fra Omegnen, og som i en snever Vending godt kunde ansees for Piazza Imperiale; men ligesom jeg i Farmaciet gjenfandt de samme høihalsede Flasker og nedringede Kander, de samme mærkelige Krukker med deres løsagtige Paaskrifter som fordum, saaledes var ogsaa Laboratoriet og den

mørke Bagstue i saa fuldstændig Harmoni med det Øvrige, at det et Øieblik forekom mig, at Carnevale, som en anden Aladdin, havde flyttet hele Palazzoet fra Gennazzano til Forio. Men een Ting manglede, een Ting havde min gamle elskværdige Ven ikke kunnet tage med; det var de gamle, kjendte Ansigter, de Figurer, der havde bevæget sig derhjemme, de Røster og de Smiil, de Øiekast og de Haandtryk, der havde budt ham og mig velkommen, naar vi efter Dagens Sysler i Skumringen vendte tilbage for at leire os ved Hjemmets hyggelige Arne. Vi vare kun to tilbords i den store Spisesal. En gammel Matrone, som ikke havde den fjerneste Lighed med Marietta, vartede os op, og Samtalen faldt som den kunde, men ikke som forhen. Jeg havde flere Gange Lyst til at spørge Signor Carnevale om de gamle Venner, men Hensynet til Marietta og Thomaso gjorde det vanskeligt at faae Samtalen ordenlig i Gang, og han svarede undvigende paa mine Spørgsmaal. Endelig tog jeg Mod til mig, og da vi efter endt Maaltid atter som i gamle Dage sad ved Kjøkkenilden, bad jeg ham indstændig at fortælle mig Noget om de Personer, hvis Skjæbne og Fremtid havde interesseret mig saa meget; men Signor Carnevale

tømte den sidste Rest af den gamle Epomeo-Viin, trykkede mig i Haanden og sagde: „Imorgen, Signor!“ hvorpaa han førte mig til mit Sovekammer, det samme hyggelige lille Kammer, som jeg havde beboet i Gennazzano.

Hvor var Signor Carnevale mærkværdig hemmelighedsfuld, da han den næste Formiddag trippede om fra Gjæsteværelserne til Farmaciet, og fra Farmaciet til Municipiet, hvor Vagten gjorde Honneurs, og hvor Stadens vigtigste Anliggender afgjordes; men da jeg havde seet ham præsidere i denne sin nye Værdighed, og da jeg havde beundret den Skarpsindighed, han udfoldede i et meget indviklet Spørgsmaal vedrørende Arveretten til en Jolle, som var gaaet tilbunds i Golfen, steg min Anerkjendelse af ham til det Høieste, og det forundrede mig slet ikke, at han vandrede hjem i den dybsindigste Taushed, og først ved Middagsbordet brød denne med følgende Ord: „Vi ville gjøre en Ridetur, Signor, en Tur op over Bjerget for at see Solen gaae ned.“

„Til S. Angelo?“ spurgte jeg.

„Nei,“ sagde han, „ikke derhen*). Jeg har aldrig været der, alene for Navnets Skyld. Naar

*) S. Angelo er et høit Forbjerg paa Ischias Sydside.

man har siddet paa S. Angelo i Rom, taber man Lysten. Nei, til S. Angelo ville vi ikke."

„Følg mig tilbage til Casamicciola," bemærkede jeg.

„Paa ingen Maade," sagde Signor Carnevale; „jeg agter ikke at aflevere Dem saasnart. Hvad mener De, om vi red til Gennazzano?"

Jeg saae paa ham med et usikkert Smiil, og han vedblev: „Ja, De har vel ikke glemt Sabinerne? Vi have ogsaa et Gennazzano her paa Ischia."

Jeg forstod ikke min gamle Ven; thi skjøndt jeg smigrede mig med at være godt inde i Øens Topografi, havde jeg dog aldrig seet dette Navn paa noget Kort; men Signor Carnevale satte sit diplomatiske Ansigt op, nikkede fornøiet med Hovedet, greb Sølvridepidsken og befalede Pietro at lade de to bedste Muldyr sadle. Snart efter gik det under Bjældeklang og lydelige Opmuntringer fra Signor Carnevales Side op ad en af de snevre Fjeldstier, der føre til det frugtbare Høiplateau, som behersker Øen.

Disse luftige Høider, hvor Kastanie- og Bøgelunde afvexle med de frodigste Haver, ere efter min Mening det skjønneste Parti af Øen; men de besøges sjeldent af de Fremmede, fordi Førerne nødigt

ville anvende deres Muuldyr til dette lange og besværlige Ridt. Men herligt er der deroppe, navnlig i Forsommerens blomsterrige Maaneder. Luften er saa fiin, saa ætherklar, at Orangernes Vellugt næsten synes en overflødig Tilsætning, de mørke Lavaklipper prange med uhyre Bregner, med Gyvel og med Vedbend. Saa kommer der andre, golde, ufrugtbare, hvor Hornblendens Krystaller ere det eneste lysende Smykke — da bøier Stien, Myrthekrattet hører op, og nu rider man, som var det i Edens Have, Citronens og Orangens Blomster bedøve med deres Vellugt, Vinen hænger i tykke Ranker mellem de lyreformede Almetræer, Bunden rødmer af Jordbær, Maisen og Artiskokken kappes med den blaagraae Agave og den guulblomstrede Figenkaktus i Yppighed og Fylde, saa kommer atter et Skovparti med Løv saa lyst, saa fiint og saa grønt, som red man i den nysudsprungne Bøgeskov derhjemme, og til Alt dette smiler, blaaner og blinker det vidtudstrakte Hav til alle Sider dybt under Ens Fødder, og langt ude i Horisonten tegner det taagesløreде Vesuv sine svævende Røgfigurer paa Sydens mørkeblaae Himmel, medens Epomeo som en ældgammel, furet Kjæmpe strækker sit skaldede Hoved i Veiret og mindes de Dage, da Cykloperne hamrede i dets Indre og slyngede de Slakker fra Essen, der hist

og her ligge spredte som uhyre, glasagtige Blokke, tindrende i Sollyset. Jeg var saa betaget af al den Herlighed, der omgav mig, at jeg slet ikke mærkede, at vi nærmede os en Villa, som efter italiensk Skik var prydet med Marmorfigurer og store Blomstervaser, fra hvilke Agavens tornede Blade hævede sig i Veiret. Pludselig gjorde Veien en Svingning, en stor jerntilgittret Port viste sig for mit Blik, og paa en Marmortavle over dens Portal stod der med gyldne Bogstaver: Villa Gennazzano.

„Nu ere vi der," sagde Signor Carnevale, idet han standsede sit Æsel med et Ryk og fløitede paa en Maade, som mindede mig om Besøget hos Uldhandleren Tavani.

„Hvor vil De hen? Hvem boer her?" spurgte jeg, da Porten aabnede sig og fremviste en ung Ischiot med sin røde Hue i Haanden.

„Gamle Bekjendte, gamle Bekjendte!" hviskede Signor Carnevale og kneb listigt Øinene sammen. „Bryd Dem ikke om Noget! Lad Agnello tage Deres Æsel og kom saa med mig; her er Noget at see, som vil faae Dem til at spile Øinene op. De ere jo hjemme, Agnello?"

Agnello nikkede bejaende, og Signor Carnevale

gned sig fornøiet i Hænderne, idet han udbrød: „Ikke nysgjerrig, Signor, ingen Spørgsmaal; men blot lige bag efter mig. Nu fører jeg Dem anden Gang til Gilde — husker De vor stakkels Tavani?"

„Er han død?" spurgte jeg overrasket.

„Ja," sagde Signor Carnevale og knyttede Hænderne. „Død, dræbt, myrdet og udplyndret! Myrdet tilligemed sin Kone, sine Døttre og en Deel af de unge Mænd, De saae den Aften. Der var ikke Tale om Naade eller Barmhjertighed; man myrdede hans Kone, hans Døttre, hans fjortenaarige Søn — Alt."

„Hvilke Babarer!" udbrød jeg harmfuld. „Var det Røvere, som øvede en saa forfærdelig Udaad?"

„Ja, Signor, netop Røvere!" udraabte den gamle Apotheker, og vendte sig mod mig med et lynende Blik. „Men disse Røvere bare Uniform og havde Sankt Peters hellige Nøgler til Banner. De kaldte sig selv Nutidens Korsfarere; men vi Romere kaldte dem simpelthen de pavelige Æsler, fordi de havde graae Uniform — det var Zouaverne, som ifjor myrdede Tavani og hans Familie."

„Ifjor?" udbrød jeg mere og mere forbauset. „Altsaa under Revolten i Roma? Er De ogsaa vis derpaa? Jeg fulgte denne Bevægelse med stor Op-

mærksomhed, men Navnet Tavani har jeg aldrig seet i de romerske Blade."

„De romerske Blade!" sagde Signor Carnevale med et Udtryk af den dybeste Foragt. „Søgte De Deres Oplysninger der?"

„Ja," svarede jeg, „men Tavanis Navn har jeg ikke seet nævnet."

„Og hvorfor ikke?" spurgte min gamle Ven med lidenskabelig hævet Stemme. „Fordi Alt i Roma hviler paa Underfundighed og Løgn fra Pressen og til Præsten. Saae De da slet ikke Noget om Angrebet paa Tavanis Huus."

„Nei," sagde jeg. „Jeg mindes kun, at der var Tale om en vis Ajani i Trastevere, hvis Huus blev stormet, fordi man fra dets Vinduer havde kastet Orsiniske Bomber ned mellem de pavelige Zouaver; men han blev omtalt som en Elendig, som en Forbryder, der havde faaet sin fortjente Straf. Han boede desuden i Trastevere — det kan altsaa ikke være Tavani."

„Jo netop, netop!" skreg Signor Carnevale og tog mig af lutter Iverighed i Brystet. „Hør, hvorledes Sagen hænger sammen! Tavani, vor elskværdige Vært fra den Aften, men forresten, det indrømmer jeg, en af Førerne for Fremskridtspartiet

i Roma, havde indbudt en Deel af sine Venner og Bekjendte til en Middag for at feire en Familiefest. Jeg var indbuden med, men jeg kunde ikke komme; thi Jernbanen var afbrudt ved Ceprano, og det blev min Lykke — hør nu, hvad der skeete. Under Paaskud af, at han skjulte Førerne for Revolutionen hos sig, brød man den Søndagmiddag efter Messen ind i hans Huus, just som han var ifærd med at sætte sig tilbords med sine Gjæster. Flere af disse stod i hemmelig Forbindelse med Garibaldi, og en af dem fik det ulykkelige Indfald at affyre et Revolverskud paa Trappen for at skræmme de indtrængende Gendarmer. En Hagl af Riffelkugler fra Gaden var Svaret, og nu begyndte der en Kamp, saaledes som kun vi Romere kjæmpe, vi, som slaaes med Fortvivlelsens Raseri, uden at Verden skjænker os nogen Opmærksomhed. Fra Trappeafsats til Trappeafsats, fra Værelse til Værelse, fra Etage til Etage kjæmpede Tavani og hans Venner, medens Kvinderne ladede Revolverne og flere Gange selv fyrede paa Angriberne. Endelig naaede Kampen Husets flade Tag, og nu var ingen Redning længere mulig. Her blev Giudita Tavani, hans Hustru, dræbt med et Bajonetstød, skjøndt hun var frugtsommelig paa femte Maaned; her blev hans Døttre, to af de unge

Piger, som De saae den Aften, nedskudte uden Barmhjertighed, og her havde en Zouav det Ædelmod at spidde hans Søn, en fjortenaars Dreng, paa sin Bajonet for derpaa at slynge ham ned paa Gaden. Tavani saae det ikke; thi han var et af Kampens første Offre. Han blev myrdet, hans Familie blev myrdet, hans Venner laae slagne rundt omkring ham, og kun to lykkedes det at komme over paa Taget af et andet Huus, hvorfra de reddede sig ved Flugten. Den ene af dem har fortalt mig Enkelthederne ved Kampen; den ene af dem har fortalt mig, hvorledes disse Nutidens Korsfarere paa en hellig Søndag ikke tusinde Skridt fra Vatikanet og Sankt Peter nedskjød Kvinder og Børn, medens Mændene værgede sig som Løver. O, med hvilke Slagmalerier kan ikke den hellige Fader smykke Vatikanets Vægge! Skjændsel over ham og Hæder over Tavanis Minde! Han faldt som en Helt, og den hellige Fader sørgede for, at Ingen kom til at græde over hans Lig."

Jeg følte mig rystet ved den gamle Apothekers skjærende Ord. Mindet om hiin lyse Sommernat, da jeg Arm i Arm med Signor Carnevale var vandret ud ad Porta Cavalleggieri, stod endnu saa levende for mig. Jeg saae saa tydeligt de unge, blomstrende

Piger, som dandsede Saltarellaen, den gamle venlige Matrone, vor joviale Vært, og nu vare de Alle Dødens Bytte, det høie Foraarsgræs bølgede over deres Grave — i Sandhed, jeg begyndte at forstaae, hvad det vil sige at være Romer! Men jeg mindedes tillige Fra Babylo, Kontoristaen og fremfor Alle Dantes mægtige Cyklæser, Fangen, il condannato — havde ogsaa han været med til denne blodige Middag, vare de maaskee begge faldne i Kampen? Jeg vovede neppe at spørge derom. Det var, som var jeg midt i en ond Drøm, hvoraf jeg ikke kunde vaagne; men endelig kunde jeg ikke holde det ud længere og hviskede til min Ledsager: „Faldt der andre af vore Venner i Tavanis Huus?"

„Tys!" hviskede Signor Carnevale og hævede sig paa Taaspidserne. „Lad Løvet ikke rasle under Deres Fødder — kig ind gjennem det Hul paa Hækken, og siig mig, hvad De seer."

Jeg havde været saa optaget af den gamle Apothekers sørgelige Fortælling, at jeg slet ikke havde lagt Mærke til, hvorhen vi vare gaaede. Vi stod i en lys, sommerfrodig Have med mægtige Træer, hvorunder Roserne duftede i uhyre Klynger. Tilvenstre dækkede en tætklippet Laurbærhæk Udsigten og dannede indenfor sin grønne Hvælving en skygge=

fuld Hvileplads; men mit Øie opdagede ikke en Aabning i dette uigjennemtrængelige Løvværk.

„Her, her!" hviskede Signor Carnevale ivrigt og pegede med Haanden paa et tyndere Sted i Løvet. „Træd sagte, Signor Guielmo!"

Jeg tittede ind. Ved et cirkelrundt Marmorbord sad en ung deilig Kvinde paa henved tyve Aar; det blaasorte Haar hang i tykke Krøller omkring hendes Hals, de mørke Øine lyste med en drømmerig Glands, og om den halvaabne Mund laa der et Smiil af moderlig Ømhed og ungdommeligt Skjelmeri, thi i den hævede Haand holdt hun en Silkesnor, ad hvilken hun lod en Snurre løbe op og ned, medens et deiligt Barn støttede sig til hendes Knæ, idet det jublede og lo og strakte de smaa Hænder i Veiret, hvergang Snurren bevægede sig nedad for derpaa ligesom ved et Trylleri at rulle sig op igjen. Ligeoverfor hende sad en ung solbrændt Mand med mørkt Skjæg og en sommerlig Straahat kjækt sat paa Snur. En Bog laa opslagen foran ham, men den beskjæftigede ham ikke; hans Blik og Tanke hang ved den deilige unge Kvinde, der legede med Barnet, og hvergang det jublede, smilede han med, som var han selv et stort elskværdigt Barn, der i Stilhed ønskede, at hun

skulde komme og lege ogsaa med ham. Inderst i Lysthuset sad der en mærkelig Skikkelse, som jeg ikke rigtig kunde faae Rede paa. I Haanden havde han en lang Pensel, og foran ham stod en Krukke med Farve, hvori han af og til jog Penslen ned, for derpaa med frygtelig Iviighed at male i en stor Foliant, som laa opslaaet paa Bordet foran ham. Hvergang han dyppede Penslen, lukkede han sin store uformelige Mund op og i, og smækkede med Tungen til stor Fornøielse for en fireaars Dreng, som ivrig stirrede i Bogen. Saa smækkede han Drengen over Fingrene, naar han kom for nær, dyppede atter Penselen, malede paany, og stirrede saa ud i Luften med et halvt begeistret, halvt aandsfraværende Blik, som var han en stor Kunstner i et af Inspirationens hellige Øieblikke. Jeg saae paa hans mærkværdige pjuskede Haar, som i lange Tjavser hang ned for at forene sig med et ligesaa pjusket Skjæg; jeg stirrede paa disse matte, blaagraae Øine, der bevægede sig ligesom en Snegl, der krymper sig for at komme ud af sit Huus; jeg betragtede denne lange, magre Hals, disse knoklede Hænder, og den brune, munkelignende Kutte, hvori han var hyldet, og da han i det Samme tog et Par forkrøllede Konvoluter op af dens Sidelomme

for lumskelig at aftage Noget under Bordet, gik der pludselig et straalende, blinkende Lys op for mig, og ude af mig selv raabte jeg gjennem Aabningen: »Bollo, bollo, bollo-postale!«

„Tys, tys!" hvislede Signor Carnevale. „De forstyrrer mig jo hele min Overraskelse." Men det var forsilde. Op foer Postkassen med et Ansigt, som havde han pludselig hørt en af den yderste Dags Basuner, frem foer med et Udraab den unge Mand, og inden jeg vidste et Ord deraf, havde han grebet mig om Livet med den ene Arm og taget Signor Carnevale i Nakken med den anden, hvilket bevirkede, at vi paa en noget hovedkulds Maade kom styrtende ind i Lysthuset. Her stod Fra Babylo med Penselen i Munden og med et Udtryk i Ansigtet, der var endnu mere forvildet end den Aften, da jeg første Gang traf ham søgende efter Ispostens forsvundne Mærker. Den lille Dreng trykkede sig op til ham med en Mine, som vare vi et Par af Napolis værste Briganter; men den unge Kvinde reiste sig hurtigt op, betragtede mig et Øieblik med sine straalende, sorte Øine og greb saa pludselig begge mine Hænder, idet hun med sin klare, melodiske Stemme jublende udbrød: „Velkommen til vort

Hjem, Signor Guielmo! Hvilken forunderlig Tilskikkelse at skulle see Dem igjen."

Jeg skal ikke trætte Dig, kjære Funtus, med den Hær af krydsende Spørgsmaal, som nu regnede ned over mig. Heller ikke skal jeg nærmere beskrive Dig den jublende Glæde, hvormed disse elskværdige Mennesker modtog en Gjæst, som vel havde seet nogle af deres Glæder og Sorger, men som dog troede sig, om ikke glemt, saa dog kun svagt erindret — thi Lykken svækker Hukommelsen. Heller ikke skal jeg dvæle ved deres elskværdige Gjæstfrihed, saa lidt som ved Signor Carnevales Protester imod, at man berøvede hans eenlige Huus en kjærkommen Gjæst. Det maa være nok, naar jeg meddeler Dig, at jeg tilbragte otte, uforglemmelige Dage i dette Paradiis, at Adele forekom mig om muligt endnu skjønnere, end da hun som Kancellierens Datter vandrede sin tunge Gang til S. Eustachio, og at jeg i Kontoristaen, hendes nuværende Ægtefælle, fandt en ligesaa uforfærdet Fører gjennems Dens mørkeste Kløfter og Lønstier, som han havde været det for hende i Livet. Da vi den samme Dags Aften til Minde om Gennazzano havde leiret os ved Arnen ude i Kjøkkenet, bankedes der pludselig tre korte, bestemte Slag paa Døren, og Adele foer op med et

Glædesudbrud, medens den ældste af Drengene slap den Billedbog, der havde beskjæftiget ham saameget, og under Udraabet: „Bedstefader, Bedstefader!" ilede efter hende henimod Døren.

Det gav et Stød i mig, kjære Funtus — skulde han være opstaaet af Graven? Skulde der være skeet et nyt Mirakel ude i Gennazzano, og skulde Kancellierens gamle, forbrukne Skikkelse paany vise sig for mig? Jeg stirrede paa Carnevale, som hemmelighedsfuldt blinkede med det ene Øie, paa Kontoristaen, der hurtig havde reist sig — da aabnede Adele Døren og kastede sig i Armene paa den Indtrædende, som kjærligt bøiede sig ned og kyssede hende paa Panden. Men lige idet han hævede Hovedet i Veiret, fik jeg et nyt Stød — hans Blik foer mig imøde, og øieblikkelig gjenkjendte jeg paa den ædle Holdning, de intelligente Træk og den klangfulde Stemme Fangen fra Gennazzano, il condannato — Leone Righetti.

En Uge forløb, kjære Funtus, hurtigere end Timerne paa en Dag, og i den Tid fik jeg meget at vide. Signor Carlo, vor utrættelige Vært, havde bortført Adele, fordi han ikke kunde ægte hende i Klostret, og Fra Babylo havde bortført sig selv tilligemed Klostrets Helgenkrønike, fordi han ikke læn-

gere maatte samle Frimærker, et Forbud, han ikke vilde respektere, saasom den hellige Eustachio havde levet i en Tid, hvor disse mærkelige Sager endnu ikke var opfundne, og saaledes heller ikke havde havt hverken Tid eller Leilighed til at forbyde dem. Med en Glæde, som var han selv en fireaars Dreng, hentede han den gamle Helgenkrønike frem for at vise mig sine Skatte, som han i det frie Napoli betydelig havde forøget med Rariteter fra de fjerneste Lande. Mest ondt gjorde det mig for den gamle Krønike. Den var et ægte Munkemanuskript med snørklede Skrifttegn, forgyldte Begyndelsesbogstaver og brogede, middelalderlig stive Helgenbilleder; men Fra Babylo havde hverken respekteret Middelalderen, Krønikerne eller Helgenernes Pinsler. Med en Opfindsomhed, som tydede paa, at de gamle Tider vare forbi, og at en ny Æra susede henover vore Hoveder, havde han anbragt Mærkerne paa den forunderligste Maade, nogle i Hænderne paa de Dæmoner, der friste den hellige Antonius, andre som Pile, der suse frem mod den hellige Sebastian, og nogle af de sjeldneste som Epitafier paa de Ligstene, der væltes tilside ved Erkeenglens Basunstød paa den yderste Dag. Men en rar og fornøielig Samling var det,

og den gamle Mand forsikkrede, at den skulde følge ham i Graven.

Hvad endelig Thomaso og Marietta angik, da fortalte Adele mig, at de trofast havde fulgt hende her til Øen for at dele Ondt og Godt med hende; men at Hensynet til Signor Carnevale, som et halvt Aar efter var kommen til Forio, havde bevirket, at de atter vare dragne tilbage til deres Fødeby, Segni, hvor de eiede en lille Vigne, som de dyrkede i den bedste Fred og Forstaaelse med hinanden.

En stille, klar Sommeraften stod vi Alle paa Forios Molo — Afskedens Time nærmede sig. Leone Righetti havde Forretninger i Napoli, og jeg havde besluttet at følge ham; en Fart over den stille maanelyse Golf i hans egen Feluk forekom mig at være mere tiltalende end den urolige Pladsken med den lille, hæsblæsende Damper. Tungt var det mig at sige Farvel til alle mine gamle Venner, trist var det at see Signor Carnevale sætte et ungdommeligt Ansigt op og forsikkre, at han nok levede, naar jeg om ti Aar atter besøgte Italien — men tungest af Alt faldt Afskeden med Adele. Hun selv var smertelig bevæget, og idet jeg sprang ned i Baaden, trykkede hun endnu engang min Haand og hviskede med

sin bløde, melodiske Stemme: „Seer De, Signor, at jeg fik Ret? Gud lever; han har hjulpet os Alle.“

Hun vilde have sagt noget Mere, men det brede, hvide Latinerseil skjød sig pibende i Veiret, foldede sig langsomt ud for Aftenbrisens svage Pust, Leone Righetti greb Roerpinden, idet han gav et Par korte Befalinger til de to Marinaros, som tumlede sig forude, og ud gled Feluken paa den klare maanebeskinnede Golf, medens Afskedshilsenerne klang svagere og svagere, indtil de tabte sig i Nattevinden. Da tog jeg min Plaid frem, svøbte mig i den, og medens vi sagte gled hen ad de klare, sølvlysende Vande, saa at det saae ud, som gik vi paa Maanestribens Bro, tænkte jeg paa, at saaledes som vi her fløi bort fra et lyst og lykkeligt Hjem, saaledes flyve vore lyse, lykkelige Timer bort fra os, indtil de svinde bort og døe hen som Afskedsraabene i det Fjerne.

Brisen var svag, saalænge vi holdt os inde under Øens høie, klippefulde Kyst; men da vi havde klaret Punto Cornacchia og her fik aabent Vande, kom der en susende Kastevind, som krusede Golfens Vande vidt og bredt, og som ganske sikkert vilde have væltet vort Fartøi, hvis ikke Righetti ved en

ligesaa snild som hurtig Vending havde lagt sig op i Vinden og ladet det brede Latinerseil falde. Jeg sagde ham en Kompliment i Anledning af hans smukke Maneuvre, men han svarede: „Kastevindene her under Øen ere voldsomme og hyppige; de koste næsten hvert Aar en Familie sin Forsørger. Jeg kjender dem, men med en Feluk er det kun Børneleg; havde det været en Fregat, kunde jeg have taget imod Deres Kompliment."

„De er altsaa søvant!" udbrød jeg forundret.

„Ja," sagde han, „jeg er bekjendt Mand ogsaa der. Naar man har gjort tre Reiser til Indien — — seer De den Flok Flyvefiske derhenne, det tyder paa uroligt Veir." Og med disse Ord tog han et Tag i Skjødet, halede det mere klods og hensank atter i sin forrige Taushed.

Hvor var han smuk, som han der sad skjødesløst lænet tilbage med Roerpinden i Haanden og Blikket rettet opad mod de evige Stjerner, som blinkede over vore Hoveder. Man fik uvilkaarlig en Fornemmelse af, at han var sat til at styre, og at ingen Misviisning kunde finde Sted, hvor han sad til Roers. Men han var taus og ordknap, som han havde været det under hele sit Ophold paa Øen, og dog brændte jeg af Begjærlighed efter at lære

hans tidligere Liv noget nærmere at kjende, og som Indledning bragte jeg Tavanis ulykkelige Skjæbne paa Bane.

„Tavani var en Helt,“ sagde han tankefuld, „og han døde som en Martyr; men til ingen Nytte. Hvor kunde han ogsaa slutte sig til Garibaldi?“

„Han er dog Begivenhedernes Mand her i Italien,“ indvendte jeg.

„Ingenlunde,“ svarede han og firede paa Skjødet. „Garibaldi er en Enthousiast, der forstaaer at sætte Enthousiaster i Bevægelse; men der skal andre Mænd end sociale Drømmere til at styre Italien. De kan troe, at jeg har havt Tid til at tænke derover.“

„I Fængslet?“ frittede jeg.

„Ja,“ sagde han. „Naar man fængsler Legemet, flyver Aanden.

Han henfaldt atter i sine grublende Drømme — en Vane, der upaatvivlelig skyldes hans langvarige Fangeliv. Endelig vendte han Hovedet imod mig og sagde: „Hvilken deilig Aften! Jeg troer ikke at have seet nogen skjønnere Stjernehimmel siden den Nat, vi vandrede sammen over Fjeldet. Husker De den?“

„Som det var igaar,“ svarede jeg. „Men

husker De, at De ved Afskeden sagde, at en Mands Navn kun er en Klang, som fødes og forgaaer; men at man skal spørge efter hans Gjerning — hvis jeg nu spurgte Dem om Deres."

„Saa vil jeg komme til at fortælle Dem om et glædesløst Liv," sagde han veemodigt; „om lange, lange Timer tilbragte i Eensomhed og Mørke, om nagende Tvivl og martrende Kampe — kunde det more Dem?"

„Alt, hvad der angaaer Dem vil interessere mig," svarede jeg. „Signor Carnevale har fortalt mig Noget derom; men man hører helst Eventyret af Eventyreren selv."

„Ja," svarede han, „det kan De gjerne kalde mig. Mit Liv har været som et Eventyr, snart skummelt og mørkt, snart lyst og herligt; nu er jeg i Havn — hvad jeg har kjæmpet for, har seiret."

Han lagde sig atter tilbage i Baaden, stirrede paany op mod de klare tindrende Stjerner og sagde efter en Pause: „Min Fader var Kjøbmand i Napoli. Han havde to Børn, min Broder Paolo og mig; vi vare Tvillinger og elskede hinanden lidenskabeligt. Som Drenge var det vor kjæreste Fornøielse at tumle os nede ved Havnen mellem den uendelige Vrimmel af Master og Matroser; men Paolo lyt-

tede helst til Improvisatoren og Sømændenes Fortællinger, medens jeg var gladest, naar jeg kunde finde en Barke, som gik til Procida eller Sorrento. Heraf tog min Fader sine Varsler. Paolo skulde studere, blive Lærd, blive Geistlig. Jeg skulde tilsøes, styre min Faders Skibe; thi han havde megen Handel paa Orienten. Planen stemmede ganske med vore Lyster og Tilbøieligheder; den havde kun een Mangel, den skilte os to Brødre ad, og aldrig troer jeg at have længtes saaledes, som jeg længtes efter Paolo paa min første Reise til Indien. Da jeg kom tilbage efter tre Aars Forløb, var han bleven ti Gange saa lærd som jeg; han skrev Vers, og det endog gode Vers, og skjøndt jeg kom tilbage som halvbefaren Sømand, kun med Kundskab til Skibe og Matroser, herskede det samme gode Forhold mellem os som før — det var, som om vi slet ikke havde været skilte fra hinanden. Da indtraf der en lille Begivenhed, som fik en afgjørende Betydning for mit Liv. Paolo havde til vor Faders Fødselsdag skrevet et Stykke, „Den hjemkomne Sømand“, og jeg skulde spille Hovedrollen. Opgaven var ikke saa vanskelig; thi Paolo havde skrevet Rollen, som jeg dengang var — ung, overgiven, fuld af Mod og Livslyst, og da jeg spillede den, gav jeg kun mig selv.

Stykket var skrevet i elegante rimede Vers og gjorde overordenlig Lykke; men næsten ligesaa megen Lykke som Stykket gjorde mit Spil. Jeg blev overøst med Lovtaler, og man sagde som Nero, at Verden havde tabt en Skuespiller i mig. Paa min næste Reise havde jeg allerede Forfængelighedsdjævelen i mig; jeg tænkte kun paa at blive Skuespiller, jeg fik Tømmermanden til at lave et lille Theater, og naar vi i de kjedsommelige lummerhede Dage laae for Vindstille i Oceanet, spillede vi Komedie paa Dækket, og jeg havde altid Hovedrollen. Da jeg atter kom hjem, var Paolo næsten voxen. Han havde skrevet et Digt »la primavere,« som gjorde almindelig Opsigt — ja, en Aften hørte jeg endogsaa Improvisatoren deklamere Stykker deraf paa Moloen til Folkets høirøstede Bifald. Jeg blev ikke misundelig, dertil elskede jeg ham formeget; men den næste Aften fremsagde jeg selv Digtet, og alle Folk i Neapel vare enige om, at vi to Brødre vare skabte for hinanden. Bifaldsstormen gjorde mig ør i Hovedet; jeg var kjed af Stormene paa Havet og bad min Fader om at maatte uddanne mig til Skuespiller, men han afslog det kort og bestemt. Jeg gik altsaa tredie Gang til Indien, og i Mangel af virkeligt Skuespil besøgte jeg de Gjøglere og Akrobater, hvorpaa Indien

er saa rig, og mangt et vanskeligt Kunststykke lærte jeg af dem. Da jeg kom tilbage, var min Fader død, og da hverken Paolo eller jeg følte os knyttede til Handelslivet, hævede vi hans Forretning, og jeg kastede mig med al min Magt over Skuespillerkunsten, hvortil Napoli frembyder saa rig Leilighed. Hvor forskjellig var denne ikke fra mit tidligere rolige, eensformige Liv paa Dækket eller i Kahytten? Jeg kom til at leve sammen med Digtere, Skuespillere, Komponister, det vil sige med dem, som hernede føde og bære Ideerne frem. To Maaneder efter var jeg Medlem af et hemmeligt Selskab, hvori Paolo præsiderede, og som havde Forbindelser med alle større Byer i Italien. En Sammenkomst af alle Lederne var berammet i Roma, og her skrev min Broder sit bekjendte Drama »il triregno», som med bidende Satire angreb den verdslige Magt, som Paven havde tilegnet sig. Et udmærket Selskab spillede dengang paa Argentina; men Stykket var blevet saa mishandlet af Censuren, at det neppe var til at kjende igjen. Den Skuespiller, som havde Hovedrollen, blev syg, og i det yderste Øieblik overtog jeg den, fast bestemt paa at fylde alle de Huller, som Censuren havde frembragt. Jeg traadte frem, og neppe havde jeg fremsagt et Par af de første for-

budne Repliker, før hele Huset drønede af Bifald. Jeg blev som elektriseret deraf, det var min første offenlige Fremtræden, og i Begeistringens Hede lagde jeg ikke Mærke til de advarende Blikke og Vink, som mine Venner sendte mig. Da jeg beruset af Bifald forlod Theatret for at begive mig hen til min Broder, holdt der en lav, mørk Vogn foran Porten. Et Par Sbirrer kastede sig over mig, stødte mig ind i den, og da Døren atter aabnede sig, var det i Fortet S. Angelo, hvor jeg kun hørte Skildvagtens eensformige Trin og ikke saae Andet end Mure og Bajonetter. Man forhørte mig ikke, man dømte mig ikke, man fængslede mig blot, jeg skal ikke beskrive Dem, hvordan — Silvio Pellico har gjort det for mig. Jeg skjældte, jeg forbandede, jeg rasede; men Murene vare tause — jeg blev som dem, og jeg lærte i min Eensomhed, at den, der i Italien vil kjæmpe for Frihed, maa bringe sin egen som Offer.

Hvorlænge jeg var i Fængslet, veed jeg knap mere. Jeg begyndte med at tælle Dagene og endte med at glemme dem. Tilværelsen blev mig en stor, mørk Tomhed, hvori jeg bevægede mig i den selvsamme Cirkel — jeg troede til Slutningen, at jeg maatte blive gal. Da fik jeg en Celle, som vendte ud

mod Tiberbroen, og her viste sig for første Gang Forhold, som vare gunstige til Flugt. Efter Maaneders Arbeide lykkedes det mig endelig at undvige; men paa Tiberbroen, ikke hundrede Skridt fra Fortet, havde jeg det Uheld at møde en Officeer, som kjendte mig, og mit Fængsel blev strengere end før. For at umuliggjøre ethvert Forsøg paa Undvigelse, thi efter min første Flugt havde jeg hverken Rast eller Ro, gav man Slutteren Ordre til at sidde inde hos mig om Dagen, ligesom han om Natten sov paa en Brix ved Siden af mig. Han havde Ordre til ikke at tale med mig, og De gjør Dem ingen Idee om, Signor, til hvilken Grad et saadant taust, paatvungent Selskab kan pine et Menneske. Overalt, hvor jeg gik og stod, havde jeg hans Øine fæstede paa mig; han stirrede paa mig med sit dvaske, ligegyldige Blik lige fra den Stund, jeg havde slaaet mine Øine op, til jeg lukkede dem igjen. Jeg vendte ham Ryggen, men jeg kunde føle hans graagule, stikkende Øine, som sad de i Nakken paa mig — det var utaaleligt. Da faldt det mig en Nat ind, at jeg istedetfor at gaae af Veien for hans Øie kunde forsøge at tage Blikket fra ham, og at det maatte være mig en let Sag, da jeg aandeligt var ham saa overlegen. Jeg satte strax mit Forsæt

iværk, og allerede medens han sov, sad jeg i det kolde, graae Morgenskjær paa hans Brix og stirrede paa ham. Der er noget Forunderligt, noget Troldomsagtigt ved det menneskelige Blik; jeg kjender det af Erfaring, men jeg kan ikke forklare det. Hvorfor gaae de vilde Dyr af Veien for et fast, vedholdende Øiekast, og hvorledes gaaer det til, at selv den mest forstokkede Forbryder slaaer sit Øie ned for Dommerens sikkre, rolige Blik. Jeg sad og stirrede ufravendt paa ham, medens han sov, og skjøndt han ikke kunde ane, at jeg saae paa ham, var det forunderligt at see, hvorledes hans Ansigt fortrak sig i Søvne, og hvorledes han foer med Haanden over det som for at bortjage Noget, der generede ham. Pludselig foer han op af Søvne med et Udraab og stirrede vildt hen for sig. Men jeg fangede i samme Sekund hans Øine og holdt dem fast, som var det et Par Fugle, der kunde flyve fra mig. Han brummede Noget, saa reiste han sig op og begyndte langsomt at klæde sig paa, men for første Gang vendte han Ryggen til mig. Dagen forløb saaledes i gjensidig Taushed; hvergang han vendte sig imod mig, fixerede jeg hans Blik, og da Tusmørket kom, og jeg i Skumringen sad og stirrede paa ham, blev det ham saa uudholdeligt, at han

imod Ordren forlod min Celle. Den næste og de følgende Dage hengik paa samme Maade. Jeg havde dengang ingen egenlig Plan med hvad jeg foretog, men Kjedsomheden driver en Fange til Alt, og jeg følte en vis Tilfredsstillelse ved at tæmme denne Herkules af en Slutter blot ved mit Blik. Nogle Dage efter blev han syg, og jeg fik en ny Fangevogter, ligesaa raa og brutal, som den Foregaaende havde været dorsk og flegmatisk. Jeg prøvede det samme Spil med ham, og efter otte Dage krøb han for mig som en Hund. Kort efter blev ogsaa han syg, og nu udbredte der sig det Rygte i Fortet, at jeg havde mal d'occhio*). Snart var det ikke muligt at formaae Nogen til at blive hos mig, og kun med megen Besvær lykkedes det at faae en gammel halvfjollet Karl til at sidde inde i min Celle. Jeg havde Medlidenhed med ham, thi han krøb omkring

*) Mal d'occhio (at kunne trylle ved Blikket) er efter en dybt rodfæstet Tro hos Italienerne eiendommeligt for visse Mennesker. Den, der antages at have denne Evne, bliver undgaaet og skyet af Alle; thi et Blik af ham er tilstrækkeligt til at bringe Sygdom og Død. Som Middel mod mal d'occhio anvender man at strække Pege- og Lillefingeren (Symbolet paa Djævelens Horn) frem mod den Paagjældende, eller ogsaa at gribe om det lille Koralhorn, man bærer ved sit Uhr. I Værelserne opstilles over Kaminen de lange Horn af den indiske Oxe.

som en Hund, der er indespærret hos en Løve, og var i sin Angst Ydmygheden selv. En Dag klagede han over stærk Hovedpine, og da jeg antog den for nervøs, vilde jeg stryge den bort, saaledes som jeg havde seet en Læge i Indien gjøre det. Men Forsøget løb meget uheldigt af; thi neppe havde jeg gjort et Par Strøg henover hans Pande, hvorved jeg maaskee kom til at see temmelig skarpt paa ham, før han foer ud af Fængslet og raabte, at jeg havde forhexet ham. Megen Forstand havde han aldrig havt, og den Smule, der var tilbage, maa han have mistet af Forskrækkelse; thi den næste Dag fandt man hans Lig i Floden tæt udenfor Fortet.

De vil neppe troe mig, Signor, naar jeg fortæller Dem, at jeg blev anklaget for Trolddom; de latterligste, de mest absurde Ting blev anførte imod mig. Jeg havde tidt, saalænge mit Fængsel var eensomt, moret mig med at recitere de Roller, som jeg fra gammel Tid kunde udenad, og ofte havde jeg fundet Adspredelse i at lade et af de gamle Stykker drage mig forbi, idet jeg selv spillede de forskjellige Figurer med vexlende Holdning og Røst. Nu paastod man under Processen, at jeg havde kaldt Aander til mig i Fængslet, at de havde været mig behjælpelige ved min Flugt, og at jeg ved

mine Konster havde dræbt eet Menneske og gjort to andre dødssyge. Man førte Vidner paa det Hele; min Dom, som i Forveien lød paa ti Aars Fangenskab, blev nu forandret til Fængsel paa Livstid, og skjøndt jeg var syg, usel og afkræftet, lod man mig i den strengeste Vintertid transportere ud til Norma, en lille By i Sabinerne, som De vist har besøgt.

„De er altsaa virkelig Fangen fra Norma?" udbrød jeg. „Den Fange, hvorom Kancellieren fortalte."

„Det er jeg," sagde han med et lille Smiil. „Dengang fik De Noget af min Historie, skjøndt den ikke er slet saa mystisk, som han opfattede den i sin af Delirium omtaagede Hjerne. Jeg kom til Norma udmattet og afkræftet til Døden, berøvet alt Haab, Fortvivlelsen nær, og dog var det et Gjennemgangsled til min Lykke. Jeg traf i Lægen en Ungdomsven af min Fader, en ædel, fortræffelig Mand, som gjorde Alt for at lindre mine Lidelser og i Maria — —" han tav og stirrede atter op mod Stjernerne over vort Hoved.

„Hun faldt som et Offer for sin Kjærlighed," fortsatte han efter et Øiebliks Pause med lav Stemme. „Jeg kan ikke taale at tænke derpaa. Min Fangevogter, mine Pinsler i Norma behøver jeg

ikke at skildre Dem — De har jo kjendt Kancellieren, og vil kunne fatte, hvad det vil sige at have været Gjenstand for hans brændende Had. Hende har De derimod ikke kjendt; hendes Ømhed, hendes Trofasthed, hendes opoffrende Kjærlighed — Alt hvad jeg kunde fortælle Dem derom, vilde kun være en mat Gjenklang af Virkeligheden. Jeg skylder hende mit Liv og de lyseste Dage i dette. Hun betalte det med sit; denne Barbar dræbte hende, da han fik Visshed for, at Adele ikke var hans Datter. Vi havde besluttet at flygte sammen, naar hun havde født sit Barn, som jeg ofte i Tankerne endnu giver hendes Navn; men det ulykkelige Brev forraadte Alt. Han mishandlede hende til Døde, medens jeg som en fredløs Flygtning flakkede om i Italien uden at kunne komme hende til Hjælp."

Han lænede sig atter, overvældet af sine Tanker, tilbage mod Roret og hensank i en drømmende Taushed. Ogsaa jeg taug stille — jeg følte hvad den Mand maatte lide, som havde seet en trofast Kvinde, en elsket Sjæl gaae tilgrunde under saadanne Forhold. Kun Bølgerne, der pladskede omkring Felukens Bov, kun Skriget af en enkelt opskræmmet Søfugl afbrød den begyndende Nats øde Stilhed. Jeg stirrede ned i Kjølvandet, hvis bølgende

Hvirvler lyste med en blaalig fosforagtig Glands; i hver af de lette Malstrømme syntes jeg at see et blidt, et sørgende Kvindeansigt — det var, som saae jeg ind i en anden Verden, hvor blege Skygger svævede bort, hulkende og sukkende over et forspildt Livs grændseløse Jammer. -

„Sig mig," sagde jeg endelig, „hvorledes hang det sammen med hans Fortælling om Gravhunden? Frelste De Dem virkelig paa denne forunderlige Maade?"

„De berører der et andet smerteligt Punkt i mit Fangeliv," sagde han; „det smerteligste, næst efter Tabet af min Elskede, skjøndt De maaskee vil finde, at jeg lægger for stor Vægt paa denne Begivenhed. Jeg eiede, da jeg blev fængslet, en prægtig, abruzzisk Hyrdehund. Den fulgte mig til Fortet, og skjøndt den ikke maatte dele mit Fængsel, var man ikke istand til at jage den bort derfra; den vendte stadig tilbage, lod sig fodre af Soldaterne og benyttede enhver Leilighed til at liste sig ind i min Celle. Da jeg blev transporteret til Norma, fulgte Hunden med; men tæt uden for Byen skjød en af Gendarmerne efter den og ramte den, som jeg troede, dødeligt, thi den var forsvunden, da man bragte mig til Fængslet. Som De vil erindre, vendte

dette ud til Kirkegaarden, og en Aften, da jeg halv afmægtig havde slæbt mig hen til Gittervinduet, hørte jeg min stakkels Fido tude dernede og saae den sidde paa en af Gravene med den ene Forpote iveiret, som var den saaret der. Den blev paa sin Post hele Natten, og først henad Morgenstunden forsvandt den. Jeg sagde det til Maria og bad hende sørge for, at Hunden blev anbragt hos en Bonde i Nærheden; thi jeg kunde ikke sove om Natten for dens klagende Hylen. Hun opfyldte mit Ønske; men hvergang Hunden kunde see sit Snit, rev den Lænken over og ttede tilbage til Kirkegaarden foran mine Vinduer. I den lille overtroiske Bjergby gav dette Anledning til allehaande Rygter, og Lægen, som var min Ven, meddeelte mig saavel disse, som de forunderlige Deliriumssyner, der plagede min fordrukne Vogter. Herpaa byggede jeg min Plan; efterat have skræmmet min Bøddel halvt tildøde med hans egne Spøgelser, aftalte jeg med Maria, at hun paa en bestemt Nat skulde slippe Hunden løs og føre den til Indgangen af Fængslet. Planen lykkedes over al Forventning. Natten blev mørk og regnfuld, og medens jeg ventede paa den fastsatte Tid, hørte jeg mine Vogtere drikke udenfor min Celle og ophidse hverandre med allehaande Beret-

ninger om Gravhundens frygtelige Egenskaber. Oprindelig havde det været min Hensigt, at lade Hunden komme blot for at skræmme mine Bevogtere bort, medens jeg gjennembrød de sidste Steen i Gulvet, hvilket ikke kunde skee uden Allarm. I lang Tid havde jeg arbeidet paa en Aabning under en af Hjørnefliserne og kunde gjennem denne komme ned i Fængslets underste Etage, hvor jeg havde i Sinde at gjennemfile Jernstængerne paa et af de Vinduer, som vendte ud til Kirkegaarden. Da man saa uformodet lod Hunden slippe ind til mig, fattede jeg en dristig Beslutning, som min stakkels Fido maatte betale med sit Liv. Jeg glemmer aldrig det Øieblik, Signor! — Hunden sprang op ad mig fuld af Længsel, Hengivenhed og Tro, og jeg Hjerteløse kvalte den i mine Lænker for at frelse mig i dens Pels. Ak, Signor, tidt i mine Drømme seer jeg de forfærdelige Fængsler og synes, at jeg er indesluttet i Eensomhed og Mørke. Da hører jeg Fidos Dødsrallen, og jeg farer op med Sveden paa min Pande, som havde jeg begaaet et Mord. O, Signor, hvad kan Fortvivlelsen ikke drive et Menneske til! Det var kun en Hund; men jeg har elsket den som et Menneske."

Han reiste sig op, rettede noget ved Seilet og

lod, som var det et Par af de lette Stænk, Vinden nu og da førte ind over Baaden, han tørrede bort fra sit Ansigt.

Saa satte han sig atter ned, greb Roerpinden og sagde: „Om Resten af mit Liv vil Enhver i Italien kunne give dem Underretning. Det har bestaaet i en uafbrudt Kamp for Frihedens Sag, af en Række Domme og Fængslinger, hvor mine Vogtere altid kom tilkort, fordi jeg forenede Sømandens Behændighed med Klogskab og Energi og med mangt et Kunstgreb, jeg havde lært i fremmede Lande. Men bestandig dvælede min Tanke ved den Datter, jeg havde efterladt i Norma, og ved min stakkels Broder Paolo, som man slæbte fra Fængsel til Fængsel, og som ikke havde lært af Livet, saaledes som jeg. I hvilket Fangehul man havde kastet ham hen, var jeg længe usikker om, men endelig fik jeg fra sikker Kilde at vide, at man havde transporteret ham syg og halv døende til Colonnaernes Borg i Gennazzano, efter at han i det sidste Aar havde siddet indesluttet i S. Michele. Min Beslutning var strax fattet; uagtet det var forbundet med Livsfare for mig paany at vise mig i Pavestaten, tog jeg under en Forklædning til Roma, og af en Ven fik jeg Underretning om Forholdene i den lille

Bjergby, hvor min Broder sad fangen. Disse syntes mig gunstige. Byens Gouvernør blev skildret som en fordrukken, uduelig Pjalt, der havde en stor Respekt for Alt, hvad der var fornemt, og herefter handlede jeg. Jeg anskaffede mig en glimrende Uniform, forsynede mig med falske Papirer, og lod mig forestille for Gubernatoren som Kardinalvikarens Sekretær, der var paa Spor efter en vidtforgrenet Sammensværgelse. Han gik i Fælden med en Godtroenhed, som jeg endnu er ham taknemlig for. Ikke alene gav han mig Protokollen over Fangerne og de politisk Mistænkte til Eftersyn; men under Paaskud af at skulle forhøre Paolo Righetti, fik jeg en Samtale med min Broder i Fængslet, hvor hele Planen til Flugten blev lagt. Men der forestod mig en anden og lige saa stor Glæde. I det gamle Palads hos Vannutellierne fandt jeg mit Barn, min Datter, og det forekom mig, som var min tabte Maria paany kaldt til Live, som var hun stegen op af Graven for at trøste mig for saa mange Aars Savn og uhørte Lidelser. Jeg fik hende betroet Alt, jeg meddeelte hende, at Kancellieren ikke var hendes Fader, og med en rørende Hengivenhed hang hun ved mig i de faa korte Dage, jeg kunde opholde mig i

Gennazzano. Hensynet til min Broders Sikkerhed og den paatænkte Flugt tillod mig ikke at føre min Datter bort med mig, saaledes som jeg først havde bestemt. Jeg lovede hende imidlertid at vende tilbage, saasnart Forholdene tillod det, og Tegnet paa min nære Tilbagekomst skulde være en Perlesnor, som jeg sendte fra Napoli — saamange Perler, som der var paa Snoren, saamange Dage skulde hun vente. Allerede havde jeg sendt Perlebaandet afsted, og gjorde mig færdig til at følge efter, da min stakkels Broder, hvis Helbred var bleven nedbrudt i de romerske Fængsler, blev angreben af en tærende Sygdom, der fordrede al min Omhu. Jeg pleiede ham trofast, jeg kjæmpede med Døden om ham, men Sygdommen krævede ubønhørlig sit Offer, og efter næsten et Aars uafbrudte Pinsler døde han i Pisa, hvorhen vi vare reiste. Jeg havde nu frie Hænder; der var Intet der bandt mig mere, og efter i Hast at have ordnet min Broder's Efterladenskaber i Napoli, drog jeg afsted til Gennazzano for at frelse min Datter. Men ligesaa heldig, som mit første Forsøg havde været, af ligesaa meget Uheld hjemsøgtes jeg paa denne min anden Udflugt — den havde nær kostet mig min Frihed for bestandig. Jeg havde forklædt mig som neapolitansk Officeer, og dette

blev for en Deel min Ulykke. I Nærheden af Ceprano blev Vetturinen, hvormed jeg kjørte, overfalden af en Hob Banditer, der udplyndrede Passagererne og slæbte mig med som Gidsel. I over fjorten Dage maatte jeg flakke om i Bjergene med disse Karle, som stadig blev skarpt forfulgte af de italienske Gendarmer, og som flere Gange truede med at skyde mig, hvis jeg ikke skaffede dem gode Vilkaar ved Overgivelsen. Vi blev under Forfølgelsen drevne mere og mere op imod Nord, og jeg haabede nu at kunne unddrage mig mit ufrivillige Fangenskab ved en dristig Flugt, saameget mere som vi ikke vare langt fra Olevano, der, som De veed, ligger i Nærheden af Gennazzano. Men Røverne passede paa mig med en fortvivlet Opmærksomhed, og da de til Slutningen manglede endog de nødvendigste Levnetsmidler, brød de ved høilys Dag ind i et Kloster og slæbte Prioren med sig som Gidsel op i de nærliggende Skove.

Allerede Dagen efter blev vi angrebne af de pavelige Tropper, tagne til Fange og førte til Gennazzano. Skjøndt jeg vidste, at Dommen vilde blive streng, turde jeg ikke røbe mit Inkognito, thi jeg vilde hellere dømmes som Røver end som politisk Misdæder, og jeg haabede desuden med Lethed

at kunne undvige ved Hjælp af de Andre, saameget mere som de Fængsler, der i Pavestaten indeslutte Forbrydere, ikke nær kunne maale sig i Strenghed med dem, der ere bestemte for politiske Fanger. Men til al Uheld gjenkjendte Kancellieren mig. Jeg vilde dræbe ham, thi mit Livs Frelse beroede paa at jeg blev ukjendt, men det mislykkedes, og jeg blev ført til Colonnaernes gamle Borg, spærret inde i det samme Fængsel, hvor min ulykkelige Broder havde hensmægtet sine sidste Dage, og her var jeg Fortvivlelsen nær, thi dette Fængsel var saa sikkert og saa stærkt, at det udelukkede ethvert Haab om Frelse. Da aabnede der sig paa eengang en Udvei til Flugt, hvor jeg mindst havde anet den. Gubernatoren besøgte mig hyppig i Fængslet i Haab om at aflokke mig vigtige Oplysninger om de liberal-nationale Førere, og i Følge med ham kom hans Skriver, et ungt Menneske, hvis kjække Holdning og flinke Ansigt behagede mig særdeles. Jeg lagde snart Mærke til, at denne unge Mand var mig gunstig stemt, og ved det tredie Besøg saae jeg, at han stak et Papir ind under min Madras, da hans Herre vendte Ryggen til. Jeg kunde neppe komme mig af min Overraskelse, da jeg læste det. Det indeholdt Underretning om, at han og Byens Apotheker vare

Medlemmer af den hemmelige Komitee i Roma, og at de vilde gjøre Alt for at lette min Flugt. Jeg aftalte nu Tiden med dem, og da Gubernatoren næste Gang besøgte mig, erklærede jeg mig villig til at opgive Navnene paa de Mænd, han vilde vide, og fastsatte den samme Aften dertil. I sin grændseløse Iver lagde han ikke Mærke til den usædvanlige Tid, og seent om Aftenen indfandt han sig hos mig. Jeg havde ikke talt to Ord med ham, før jeg mærkede, at han var noget drukken, og dette lettede i høi Grad Udførelsen af min Plan. Under Paaskud af, at jeg ikke befandt mig vel, bad jeg om noget Viin, en Anmodning hvorpaa han gik ind med stor Beredvillighed, og snart sad vi næsten som Venner hver ved sit store Glas Marsala. Jeg meddeelte ham den ene Oplysning efter den anden, og alt som han skrev, saae jeg hans røde Næse nærme sig Papirerne mere og mere. Jeg greb det gunstige Øieblik, og inden han vidste et Ord deraf, havde han en Knebel i Munden og Hænderne paa Ryggen. Jeg iførte mig hans Kappe og Hat, formanede Gendarmerne til at passe godt paa Fangen, og ilede derpaa til det af den unge Skriver betegnede Huus for at faae Penge hos Apothekeren, thi ved min Intrædelse i Fængslet havde

man berøvet mig Alt. Jeg husker Dem endnu saa tydelig dengang da jeg traadte ind i Kjøkkenet. De og deres Ven sad ved Ilden, og mit stakkels Barn sad henne ved Vinduet med sit Sytøi paa Skjødet. Jeg havde en kort Samtale med Signor Carnevale, og under denne betroede han mig, at den Skriver, der havde bidraget saa væsenlig til min Frelse, var forelsket i min Datter, og hun utvivlsomt ogsaa i ham. Det smertede mig dengang at høre dette; thi jeg havde haabet, at Adele ganske vilde have offret sig til mig, og jeg syntes at en Skriver var for ringe et Parti for en Righetti. Ved Udkanten af Byen var jeg nær bleven paagreben af en Gendarm, men Carlos Snildhed og Aandsnærværelse reddede mig fra den overhængende Fare, og da jeg skjult af Nattens Mørke foer afsted paa den Hest, som han havde skaffet mig, tænkte jeg paa, at min Plan med Adele var Egoisme, og at den unge Mand skulde have hende, hvis han viste sig værdig dertil. Under mit Ophold i Fængslet havde Slutteren fortalt mig, at Adele snart skulde konfirmeres, og at hun var udseet til som Madonnabrud at indespærres i Ursulanerindernes Kloster. Dette modnede min Beslutning. Jeg var vis paa, at man mindst af Alt vilde søge mig paa det Sted, jeg

lige havde forladt, og jeg kjendte af Erfaring, hvad Virkning en Pilegrimskappe har blandt Bjergbønderne. Jeg optraadte som Fra Severino og fik saaledes hver Dag Leilighed til at tale med mit Barn, til at glæde mig over hendes Uskyld og Skjønhed, og til at harmes over den Maade, hvorpaa Kancellieren og Pater Eusebio behandlede hende. Men jeg fik tillige Leilighed til at kjende Carlo, og i den Raskhed, Kjækhed og Bestemthed, der prægede enhver af hans Handlinger, saae jeg en Borgen for, at han baade vilde og kunde gjøre min Datter lykkelig. De selv har seet mig som Fra Severino og maa vist indrømme, at jeg spillede min Rolle upaaklagelig, men mit store Ry for Hellighed begyndte at genere mig, og jeg trak mig tilbage til min Ven, den ulykkelige Tavani, paa hvis Villa jeg holdt mig skjult, indtil der kom et Tidspunkt, hvor vi Alle i Sikkerhed kunde følges ad. Hos Tavani samledes Lederne for Fremskridtspartiet i Roma. De husker maaskee den Aften, da De hørte mig oplæse Dante, og fra Tavanis Villa gik Carlo og jeg forklædte som Guardianer ud den Aften, da De kjørte til Gennazzano med Signor Carnevale. Jeg glemmer ikke saa let den Kjøretour, Signor; thi den Aften stod Alt i Ordets

egenligste Forstand paa Spil. Politiet havde ved sine hemmelige Agenter modtaget en eller anden Underretning; thi vi saae os fulgte af Gendarmer, og havde vi ikke før Cavi faaet Leilighed til at kaste os ind i deres Vogn, vare vi blevne opdagede og transporterede tilbage til Roma. Deres Aandsnærværelse frelste os fra de ridende Karabinierer, og vi kom i god Behold til Gennazzano, hvor Padronens Cantine under det gamle Dianatempel blev vort midlertidige Opholdssted. Natten efter Henrettelsen havde vi valgt til vor Flugt, og i denne Nat lykkedes det at bringe mit elskede Barn i en Havn, som jeg haaber, hun ikke skal forlade. Hun elsker inderligt sin Mand, hun har to yndige, livsglade Børn, hun beboer et lille Paradiis, hvad vil man saa mere? Hvis Alle havde naaet — —"

Han fuldendte ikke Sætningen, men lænede sig atter tilbage i Baaden, satte Kurs efter Pynten af Procida og stirrede hen for sig med et Blik, som viste mig, at hans Øie og Tanke atter var i Norma. Jeg vilde ikke forstyrre ham, og saaledes gled vi i Nattens Stilhed hen over Golfens sølvlysende Vande, hver beskjæftiget med sin Tankeretning; han søgende sine Billeder og Minder i Syd, jeg mine mod Nord. Da Solen begyndte at farve Røgsøilen over Vesuvs Krater med et rosenfarvet Skjær, saa at det

saae ud, som om en luftig Blomst vuggede sig paa dets Tinde, landede vi ved Pynten af Posilippo, hvor vi med et Haandtryk skiltes fra hinanden. Dagen efter var jeg paa Veien til Roma, men da jeg kom til Valmontone, kunde jeg ikke lade være at gjøre en lille Afstikker til Gennazzano for derfra at besøge Marietta og Thomaso. Jeg fandt dem begge i den samme elskværdige Urtilstand af primitiv Ligefremhed som forhen, og ikke frie for at have en Deel Børn, som i høist luftige Kostumer lagde Snarer og Fodangler for hvert Skridt jeg gjorde.

Fra Segni tog jeg atter tilbage til Gennazzano, hvor jeg den sidste Aften paany gik op til Colonnaernes gamle Borg. Jeg lod mig vise de tvende Righettiers Fængsel, som nu havde faaet forøget Interesse for mig, og da jeg satte mig paa den Brix, hvorpaa Signor Carnevale havde siddet hiin bedrøvelige Aften, saae jeg en Indskrift paa Væggen, kradset med hans store, let kjendelige Haand. Der stod: »Chi non può come vuole, voglia come puole« *) — Stakkels Signor Carnevale, deri laa dit Livs Hemmelighed, deri Grunden til, at Du ikke blev nogen Righetti.

---

*) Den som ikke kan, som han vil, maa ville som han kan.

Og nu, Farvel kjære Søren! Der er snart ikke mere Olie i min Lampe, og Trainet gaaer imorgen Klokken Syv. Jeg haaber, at Du vil være tilfreds med de Oplysninger, som Tilfældet saa uventet har forskaffet mig, og som supplere Meget, der tidligere syntes dunkelt og uforstaaeligt. Hvis Du ikke har kastet mine Breve bort efterhaanden, som Du har modtaget dem, beder jeg Dig samle dem sammen og gjemme dem, til jeg kommer hjem. Jeg vil da læse dem igjennem, og skulde det vise sig, at de give et nogenlunde fyldigt Billede af romerske Sæder og romerske Tilstande, vil jeg befordre dem udi Trykken, hvis Du giver dit Imprimatur. De kunne da maaskee bidrage til at korte de lange Aftener derhjemme, og midt under vor barske Vinters Iis og Snee rulle Billeder op fra lysere og lykkeligere Egne, hvor Fantasien ikke er bange for at tage Flugt. Skulde ogsaa en eller anden af vore skeptiske Samtidige ryste paa Hovedet og tvivle om disse Breves Ægthed, da skal det ikke røre mig; det vil være mig nok, hvis han blot vil indrømme det Bekjendte: »Se non è vero, è ben' trovato.« Farvel!

Din hengivne
Vilhelm Bergsøe.